

27 Mayıs ve Yön hareketinin sınıfsal eleştirisi

 ant

Dr. Hikmet Kıvılcımlı

Telif Hakkı:
Dr. HİKMET KIVILCIMLI

İlk Yayını:
ANT YAYINLARI
Nisan 1970, İstanbul

Kapak :
İNÇİ ÖZGÜDEN

Dizgi Tertip :
ES - İN MATBAASI

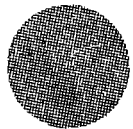
Baskı :
İLERİ SANAT MATBAASI

Dr. Hikmet Kıvılcımlı

27 Mayıs Ve Yön Hareketi'nin Sınıfsal Eleştirisi

ANT YAYINLARI

Cağaloğlu, Başmusahip Sok. 10/12 - İSTANBUL

BÖLÜM BİR

**Sosyalizmimiz
ve Devletçiliğimiz**

Sosyalizmimiz ve Devletçiliğimiz^(*)

(Dayanabilirsek: Kendi kendimizi
tenkit edelim.)

Bugün, dünyanın her yerinde Sosyalizm: Komünizme karşı alınmış bir tedbirdir; daha doğrusu, Elçi müşavirliği yapan bir eski Milli Birlik üyemizin deyimile: «Komünizme taşmayı önliyecek son bent»tir; herkesçe hoş görülen bir «ehven'i şer: kötünün yeğniği»dir. Ama, bizim devletçiliğe kardırılan sosyalizm anlayışımız'la, Batı'daki sosyalizm yapıları arasında, en az Ortaçağla Modern çağ arasındaki farklar kadar karlı dağlar ve uçurumlar vardır. Batı'da sosyalist devletçilik, işverenin hesaplılığına dayanır; bizde «Devletçi Sosyalizm» -bilerek, bilmiyerek- Ortaçağın tartışız, darasız keyfiliğini okşar.

Boyuna unuturuz: Batı'da sosyalizm ne zaman, nasıl ve niçin doğdu?

(*) TİP'in «sahned» görünmediği 27 Mayıs ertesi (1961) günleri «Sorumlu Aydınlar»a okunan, hayli «Yönsüz» ve densiz bir Devletçilik mavalı patlak vermişti. O zaman, bir adsız Sendika yayınları arasına eksik geldik sıkışıp yiten bu yazıcığ, sözcüklerine dokunmak-sızın yeni kuşağa sunmayı yersiz bulmadık.

Dr. Hikmet Kıvılcımlı

Batı'da, derebeyi düzeni köklerinden yolundu. Ortaçağın antika ağaları yerine, yeni sanayiın açtığı cihan pazarına ayak uydurup yontulmuş modern emlak sahipleri geçti. Derebeğliğin yıkılış ihtilalleri içinde silah arkadaşlığı yapılırken alevlenmiş halk ve işçi hareketleri önünde ansızın ürken işveren sınıfı, toplum içinde insanın insanı işletme ve sömürmesinin inceliklerini denemiş ortak aradı. Bu uğurda, tek başına dizginliyemediği sarsıntılarla herşeyi kaybetmektense, büyük arazi sahiplerine «kılıçlarının hakkı» olan «*İrat: Rant*» adlı «arslan payı»nı tanıyıp uzlaşmaktan başka yol bulamadı. Üst sınıfların ekonomi temelinde yaptıkları bu *İrat - Kâr* paylaşımı, devlet ve siyaset alanlarında üleştikleri *İş - bölümü* ile perçinlendi. Modern «*serbest rekabet*» kanunlarına uygun «*Hür Parlamento*» düzeni sağlandı. Bu esnek sıkıyönetim altında yalnız kalan, ekonomide *işleyici kol*, politikada vergi ve oy *ödeyici kul* durumuna giren işçi sınıfı, *Devlet dışında* başının çaresine baktı. Ortaçağ toplumundan kendi saflarına ve çevresine düşmüş zümre ve tabakaların çeşitli insan ve temayüllerine göre bir sürü «*Sosyalizm*»lere sarılmak yollarına girdi. Demek, Batı'da sosyalizm, devletin dışında ve karşısında doğdu. Devletçiliğe hâlâ, bir türlü, kolay kolay ısındırılmadı.

Türkiye'de gidiş ve kavrayışlar hangi basamakta bulunurlar?

Doğru konuşalım. Derebeği kalıntılarımız, bütün dışları ve tırnaklarıyla iliklerimize işlemiş olarak yaşarlar. Örnek alalım: bir İngiliz işvereni ile lordu, anayurdunda: Devletin kanunu, hatta örf dışında kılını kıpırdattırmaz; dünyada: Hemen yarı yeryüzünü sömürge ve yarı - sömürge gibi kullanır.

Bir de bizim ağalarımızla bezirganlarımıza bakalım: hepsi Devlet koltuğunda şakşakçı teb'a, rüşvetçi müteahhit kenedirler; «yurtseverlik»i bu yönde anlar ve savunur-

lar. Dünyaya gelince, onlar ecnebi mallarına ajan ve yabancı nüfuzuna hayran olmaktan hiç tedirgin düşmezler. Bu, her çığ ve acı güçlüyü kendisine «*Metbu*» (Süzeren: üst ağa) saymıya hazır insanlara Ortaçağda «*Vasal*» (Kul taifesi) denir.

Demek, bizim yönetici sınıflarımız henüz vatandaş, modern *yurttaş* olmamışlardır. Devletçiliğimize bu yönden bakalım. Uzun ve karanlık Şark tarihimiz örneklerle doludur. İslam anayasamız Kur'an'dır. Bir yanda tanrıçıl kesinlikte Kur'an ayetleri, kör hafız ezberile, dediği anlaşıl-maksızın, gözü kapalı hoş sesle okunurken, ötede sarıklı talkıncılar, Kur'ana aykırı en keyfi saltanatlarla fetva verirlerdi. Tıpkı o alışkanlığımızla, tercüme anayasa ve kanunlarımızı hiçe sayan en ilkel münasebetlerimiz, geriliğimizi «*kitabına uydurarak*», bütün ekonomi ve toplumumuzu boğuyor. Mevzuatımız, yalnız ileri insan görüşlü bir ecnebi bize «şunu yapın» dediği vakit, «Kitabımızda o da yazılı» demekçin, göstermelik, raf bitiğidir. Siyaset, idare, ahlak, hukuk, bilim ve sanat münasebetlerimiz, geri tepmede herşeyi mübah sayan kılıklarla soysuzlaştırılıyor. İç bağıntılarımız, dağların kayması gibi kendiliğinden ve önüne geçilemezmişçe, dış münasebetlerimizde kapitülasyon gelenek ve göreneklerini diriltmek üzere inanılmaz yarışlara kalkışıyor. En rahatsız olmuş görünenler bile: «*Yaşasın devletçiliğimiz!*» biçiminde, «Padişahımız, efendimiz öldü: *Padişahım çok yaşa!*» gülbankını çekiyorlar...

İşte tam o sırada, işçi sınıfımız dışından ve ta yukarılardan bir sosyalizm gürültüsüdür gırla gidiyor. Hem de bütün iddiası ne? Kalkınmamızı özel sermaye yerine, Devletçiliğimiz elile yapmak! Ne büyük laf! Bu neye benziyor? Arslan pençesine düşmüş eşeğin: «Aman arslanım, kendi pençeni ısır, mideni ye ve kalbini kopar! O daha lezzetlidir...» demesine. Bu eşeklik, bizim «sosyalist devletçiliğimiz»den daha mümkün birşeyi istemektir. Çünkü ars-

lan da bir hayvandır. Gözü kararıp pençesini de ısırabilir. Devlet bir hayvan değildir. Yapacağını hiçbir zaman pençesindeki eşeklere danışmaz. Öyleyse bizim «devletçilerimiz»in sosyaleşeklikleri neye yarar?

Çevremize azıcık göz gezdirelim. Bugün, ecnebi sermaye hepimizden daha *devletçi!* Ortaçağ artığı hacığa ve bezirganlarımızın Yassıada'dan başka işe yaramadıklarını göstererek: sıkı sıkıya, kısıkırak bağlanacağımız *devlet planları* bekliyor. Tahttan indirilmiş *Düyun'u Umumiye* saltanatı, başka türlü bir güvenilir *Konsorsiyum* sağlamaz. Yalnız Ortaçağ lonca esnafı kafalı «devletçilerimiz»le, Ortaçağ azmanı Hacığa ve bezirganlarımıza kurban Lala Paşalarımız bu çeşit «Devletçiliğimiz»de «sosyalizm» veya «komünizm» kokusu alabilirler. Ecnebi sermaye ile birlikte Sivas Kongresi şerefine kadeh kaldırarak kaynaşma sevdasına düşmüş güdücü sınıflarımız, milletlerarası pazarlığını yığınlarımıza mal etmek için, sosyalizm gibi laf kalabalıklarını neden hoş görmesinler?... Onun için, sosyalizm hazır elbisesi, bütün makbul «*Avrupa malı*» yabancı nesneler gibi, değerleri tartışma konusu edilemez «düsturlar» halinde ülkemize sokuluyor. Her pahalı satılmak istenen şey gibi, sosyalizm de, hayran kaldığımız Batı menşe'li «*İthal malı*» olarak piyasaya sürülüyor.

Makineyi en iyi yapıldığı Avrupa'dan sokuyoruz da, «Sosyalizmi» niçin Avrupa'dan almıyalım?

Birincisi: Bugün artık makinenin en iyisi Avrupa'dan başka yerde de yapılıyor. Hatta Avrupa'dan daha iyisi Amerika'da, yahut Japonya'da yapılıyor. Demek, Avrupa üstünlüğü, Avrupa hayranlığımızın sebebi olmaktan çıkmıştır. Bugün, dünyanın en ummadığımız başka birçok yerlerinde daha iyi teknik ve düşünceler bulunabilir. Makinat sırf iyi, doğru, güzelse...

İkincisi: Niçin tekniği ve düşünceyi Avrupa'dan getiriyoruz? Özrümüz kabahatimizden büyük: Geriliğimiz bizi

daha iyi düşünmeye ve yapmaya koyvermiyor! Geriliğimiz bu *dizginlemeyi* nasıl başarıyor? «Devletçiliğimiz» sayesinde... İmdi, oturup, o devletçiliğimizi «*evamir'i aşere*», yapmamız gerekir mi? Buna lüzum da yok. «Evamir'i aşere»miz (On emrimiz) de, yüz emrimiz de, her emrimiz de «O»ndan, kırk yıllık, bin yıllık «Devletçiliğimiz»den tepemize iner. Bizim ona hınk deycilik etmemize hacet yok ki...

Üçüncüsü: Avrupa'dan alıyorsak, lütfen namusumuzla, tahrif etmeden alalım. Avrupa'da hiçbir sosyalizm devletçilikle başlamadı. Tersine, her sosyalizmin, devletçilik yüzünden boynu altında kaldı. Almanya'da Lassalizm, bizzat Lassal'ın öldürülmesiyle kapandı. Fransa'da Blankizm, «devletçi» «*İş Atölyeleri*» ile halk hareketinin başını yedi... Yani, devletçilik, ısmarlama değilse, kendi kendisi için dahi, bütün ütopyalar gibi uğursuzluk getirir.

Dördüncüsü: Avrupalı, kendisi işine daha elverişli bir makineyi keşfetmedikçe eskilerini bize tevekkeli yere vermediği gibi, bizim derebeği sırlı küpümüz de, kalıbına en uygun olmayan «sosyalizm»i içerisine sızdırmaz, vs., vs.

Bütün bu sebepler yüzünden şöyle bir paradoksla karşılaşıyoruz:

AVRUPA'DA: Sosyal yapı değişiklikleri kaçınılmaz bir gelişim sayılıyor. O gelişimi önlemek ve -söz yerinde ise- «amortize» etmek için fizik kanunlar uyguluyor. Kazanı aşırı istimle patlatmamak için (iktisadi ve siyasi buhranlarla Batı dünyasını havaya uçurtmamak için) Batı'nın güdücü sınıfları bir «*Emniyet sübabı*» arıyorlar. Sosyal emniyet sübaplarının en elverişlisini sosyalizmde buluyorlar.

TÜRKİYE'de: Bütün sosyal ve politik çabaların sonucu, tam Batı'dakinin tersine dönüyor. Kılık ve saç sakal «*devrim*»leri bile, kadim devletçiliğimizden gelmiyorsa,

isyan çıkarıyor. Tıraş «inkılapları» dışında en ufak bir toplumsal yapı değişikliği ise: Ölüm (Komünizm) sayılıyor. Modernleşme gidişini bütün gereklerle ve sonuçlarıyla benimsiyeceğimize, o gidişin sosyal yapımıza getireceği her türlü değişiklikleri *sansüre* uğratmak için uykularımız kaçırlıyor. Ortaçağ münasebetlerimizin kilit mevkiini her ne pahasına olursa olsun dokunulmaz tutmak için bir *maske* aranıyor. Ve o maske *Devletçiliğimiz*'le karışık *Sosyalizmtrek* «aydın» gevezeliklerinde bulunuyor... Devletçiliğimizle sosyalizm arasında köprü kurmaya çalışan şövalyelerin kişicil iç kuruntu ve buruntuları ne olursa olsun, objektif etki ve emekler bu değirmene su taşıyor.

Avrupa'da *Büyük Sanayi*'in kuruluşuna yol açan işçi sınıfının *yığın hareketi* sosyalizmi yaratırken, bizde «devletçiliğimiz» adıyla savunulan tutum, pratikte, işçi hareketlerini yer altına sokup, vergi kaçakçılığı ile sosyal adaletsizliği göklere çıkaran bir sanayileşme geriliğini bilerek, bilmiyerek kışkırtıyor. 1000 kişi çalıştıracak bir işletme, İş Kanunu sınırına girmemek için, 101 parçaya bölünüyor. 1936'dan beri çeyrek yüzyıl geçti. «*Özel sermaye*»nin bu köstebek oyununu devletçiliğimiz görmek bile istemedi. «Madem ki kanundur, İş Kanunu bütün işçiler için yürürlüğe girdi» diyemedi... Teb'asını kendi kanunları içine sokmayı bile bir imtiyaz haline sokmuş olan devletçiliğimiz, o tavşan uykusu ile, sermaye birikimini değil, milli zenginlik israflarını en mirasyedi derebeğice arttırdığını, sanki kavrayamadı. İşçiyi domuzuna sömürmenin makineleşmeyi durdurduğunu, makineleşmesiz sermaye birikiminin olamayacağını sanki göremedi.

«— Canım, Tahtakale dükkancıklarına oranla, Sümerbank fabrikaları az çok modern işletmeler olmadı mı?»

Birincisi: Geriliğimizi korumak için tabii devletçiliği-

miz gerekti. Tabii devletçiliğimizin ayakta durması için bazı teşebbüslersiz olunamazdı.

İkincisi: Demokrat Parti rahmetlik, bir tek sözünde durmuş olmak için Devlet işletmelerini satılığa çıkardığı zaman, bir tek ciddi özel sermayeci müşteri çıkmadı. Ancak, bedavaya verilir ve üstelik dış kirası para da ödenirse, Devletçiliğimizi utandırmamak için devlet işletmelerini almaya katlanan bir özel sermayeci: ilk iş olarak bu işletmelerdeki personelin beşte üç veya dört kişisini kapı dışarı edeceğini şart koştu.

Üçüncüsü: 15 milyar yatırım yapılmış devlet işletmelerinde, bunca «*drakonyen*» (zor kötek) fiyat ayarlamalarına rağmen, tekel imtiyazları olmasa her yıl 300 milyon Türk lirası zararına çalışılıyor.

Dördüncüsü: Hiçbir özel sermayenin yapamayacağı zamları, pervasızca yapan devletçiliğimizin, Meclis kontrolü dışında, kanun üstü işleyiş ve ihale mekanizması, memlekette pahalılığın ve işsizliğin zaptedilemez ve karşı konulamaz öncüsü oluyor.

Beşincisi: En fecii, 1923 ile 1963 arasında tam kırk yıl geçti. Dünyanın bırakalım başka yerlerini 40 yılda aşiret çağının Japonyası, en modern Avrupa kapitalist üretimine öldürücü rekabetle karşı koydu. Devletçiliğimizin en büyük anıtı olan Karabük için Amerikalı uzman Thornburg, yüzümüze karşı: «*Beyinsizliğin şaheseri!*» sıfatını damgaladı. Vs., vs.

Bu çapta bir sanayiciliğe, «*modern işletmecilik*» mi, yoksa «yağma Hasanın böreği», fodlacılığı besliyen «*modern işkembecilik*» mi demek daha doğru olur, derince düşünülecek şeydir.

«*Kalkınmamız*» şöyle dursun, boyuna artan nüfusu-muz düşünülürse, *olduğumuz yerde kalmamızı* bile rahatça sağlamıyan böyle bir devletçiliğimiz, ister istemez «*Demokrasi*»yi kuramadı. Çünkü *Demokrasi*, Avrupa'da

150 yıldan beri tarif edildiği gibi: «*En kalabalık, en züğürt yurttaşların*» lehine olur.

Devletçiliğimiz ise, çoğunluğumuzun (işçi, köylü, esnaf, aydın, memur yığınlarımızın) sosyal adaletsizliğe kurban edilmeleri pahasına, çok parti çağında birkaç şehirde, tek parti çağında birkaç mahallede birkaç «milyoner» yaratmanın şarkısını boruyla çaldırtmayı, demokrasi havası diye öğdü. Şimdi, kullarını aç bırakmamak demek olan demokrasiyi bile gerçekleştirememiş olan bir devletçiliğimizin, «kulların efendi olmaları anlamınadır,» denilen sosyalizme öncü sayıldığını düşünelim! Hem de kulların hiç haberleri bile olmaksızın, birkaç efendi kendi aralarında kendi kendilerini kandırıp atlatıvererek sosyalizmi uygulayıversinler!? Pes.

Hayatta olmaz öyle şey. Ama, «Ruh» alemi başka: belki «ruh»larımıza, «gaaipten» bir sosyalizm ilhamı yahut vahyi gelmişse? Olaylarımıza dönelim.

Avrupa'da sosyalizm, az çok *işçi yığınları* için, işçilerle birlikte, işçiler tarafından benimsendikçe güçlenmiştir. İşçi katına *inmemiş* işçi ile gerçekten omuz omuza *güreşmemiş* «aydın»: Sen - Simon olsa, Robert Ovn olsa, Şarl Furye olsa «*Ütopist*» (hayalci, kuruntucu) sayılmıştır. Bizde devletçi sosyalizm, düşünce çoraklığımızda kolay satış yapmaya memur birkaç yarım - aydın'ın, geçit resimlerinde çığırtnan afişler asmaya, teşehhüt miktarı izin verilmiş dergicide üç beş okur yazarda kafa göz bırakmıyan, camile kilise arası lanetlenmiye yarar «*münevver avuntusu*»dur.

Üzerinde en çok gürültü kopardığımız KÜLTÜR bakımından, Avrupa, yüzyıldan beri az çok bağımsız bir *düşünce hürriyeti*'ni düşünce olarak kaldığı ölçüde yasak edememiştir. Bizde, anayasalar harıl harıl yazarlar: «*Herkes düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir*» (Madde 20). Sonra Millet Meclisi katlarında, ecnebi bir konsorsiyumdan yardım görmek üzere düzülen planı yapan ve savunanlar

«komünist» damgasiyle resmen suçlandırılırlar. Çünkü Musolini'den adapte edilmiş Ceza Kanunu'nda bile o adla bir suç yazılmadığı halde, o «düşünce»ye benzer veya ben-zemez her hoşla gitmiyen fikri kötölemek ve yasak etmek için «komünist» demek, akan bütün suları durdudurur. Kanunun ve Adliyenin dili bir karış çıkar, öyle bir suçun damgasını yemiş yurttaş temize çıkarıncaya kadar... Ne-den? Çünkü bizde kanunlar değil, şahıslar, derebeğiler «Devletçiliğimiz»e egemendirler. Daha doğrusu «Devletçi-liğimiz»in özü, «Devletlu»ları kanunların üstünde saymak-tır. Bu şartlar altında, düşüncemiz, patenti belli tekellerde imtiyazlaştırılmış kalıp fikirlerle *ısmarlama* laf ebeliklerin-den öteye geçemez. Kültür alanında, dünyaya sunulacak tek bir orijinal şaheserimiz doğmadı diye de, ağlaşıp dururuz. Yahut tersine: Dünyanın her yerinde harc-ı alem olmuş en bayağı fikirleri, hep biz keşfetmişiz gibi, kendi «eşsiz ör-neksiz» buluşlarımız olarak millete yutturmaya kalkışı-rız.

Devletçiliğimizin kurduğu karantinayı Cennet saydır-maya çabalayan «devlet kuşu» sosyalistlerimiz sağ olsun-lar.

Maddi alanda Avrupa en yüksek *teknik medeniyeti* kurmuş, biz o medeniyeti, siyasi kabuğunda bir *kıyafet* in-kılabı sanmışız. Yarım yüzyıl: harika, mucize, dünyalara bedel ilerleme türkülerile deretepe düz gitmişiz. Bir de ar-kamıza dönüp bakmışız ki, arpa boyu yolalmamışız. Yarım yüzyıl önce bıraktığımız yere, dönme dolapla dolaşıp gel-mişiz. Avrupa ile aramızda yarım yüzyıl öncekinden çok daha büyük bir mesafe ile geri kaldığımızla karşılaşın-ca, afallayıp kalmışız!

Manevi alanda Avrupa, Ortaçağ skolastiğini bir da-ha geri getirmemecesine gömüp, *modern düşünce*'yi sağla-mış. Biz, Arapça ve Acemceyi bırakıp, Frenkçe'den, Al-manca'dan, en son İngilizce'den tercüme ve taklitler yap-

makla, medrese kafamıza uygun bir *yeni - skolastik* şapkasını başımıza geçirdiğimizi bile anlamamışızdır.

Bugün, en kör göze dahi batan biricik gerçek ortada duruyor: Batı'da sosyalizm büyük sanayiın yarattığı modern işçi sınıfına, uzun süreli güreşlerle savunduğu yaşama ve düşünme hürriyetini, modern toplum çerçevesini çatlatmaksızın, kısmi tatminlerle amortize etme, giderme yolları açan iyi kötü bir *sosyal istikrar* sağlamak çabasıdır.

Türkiye'de neler oluyor?... Büyük sanayi mamulleri nasıl Avrupa'dan hazırca geliyorsa, ülkemizde nasıl ancak Avrupa'da modası geçmiş, tekniğin son sözü olmaktan çıkmış az çok iskarta makineler getirilerek «*monte*» edilir edilmez bir «*milli sanayi*» doğdu sanılıyorsa, tıpkı onun gibi, Avrupa'da büyük sanayiın *tabii ürünü* olan sosyalizm de, ancak Avrupa'da işportaya çoktan düşmüş sosyalizm veya sosyal düşünce döküntülerinden derme çatma parçalar, yedek parçalar biçiminde yurda aktarılırsa, «*yerli malı*» bir sosyalizmimiz olurur, biliniyor. Ham maddesi Amerika'dan, makinesi İsrail'den getirtilip, çift çarşılarımızda sekiz on yaşındaki kız - oğlan çocuklarımızı sabah namazından yatsıya dek balmumuna çeviren «plastik sanayiimiz» ne kadar «*milli*» ise, o kadar milli «*montaj fikir*» özentilerine kapılıyoruz. Fakat bu «*fikir*»ler, hele «*devletçiliğimiz*»le kaynaştırıldılar mı, Ortaçağ zihniyetimizle ister istemez hayattan kopuyorlar. Basma kalıp, halkımıza gün ışığı göstermiyen bir sürü yapma ve uydurma «*milli sosyalizm*» kılıklı «*ideoloji*» ukalalıkları moda oluyor. O yüzden bizim «*sosyal*» düşüncelerimiz ve «*sosyalizmlerimiz*»: Hatta soysuzlaştırılmışın soysuzlaştırılmışı -Ahmet Agayef'in dediği gibi- «*önü sonu tutar*» bir sistem bile yumurtlayamıyor. Her sıkışan zümre, sınıf veya sözcünün mahalle kahvesi ağzına, kocakarı aklına geleni, paşa keyfine uyduğu gibi ortaya savurması bir «*yenilik*» ve «*ilerilik*» sanılıyor. Her kolay kabadayı kalemşörün kursağında

geçirdiği gıtgıdaklama, her panayır şairinin veya tatlı su romancısının «manası karnında» guruldayan gaazi, fantazi fikir kırıntıcıkları «sosyal hikmet» yerine geçiriliyor. Ne sağ, ne sol, kimse: Modern anlamda Düşünceyi ciddiye almıyor. Bütün sosyal yaygaralarımız, halkın ve milletin her türlü hürriyet ve insanlık yönelişini şaşkına çeviren *anarşi* unsuru sosyalimsi palavralara dökülüyor.

Bizim «devletçi sosyalizm» çığırtkanlarımız o palavraların en gözde kahramanlarındandırlar. O sırtlarını «sağlam kazığa», devletçiliğimize dayamış kabadayılardan ağzında «sosyalizmimiz» dahi, hatta Batı'nın anladığı yönde «Komünizme taşmayı önleyecek son bent» olmaktan bile çıkıyor. Diktatör taslaklarının demagoji taşlarını süsliyen sahte elmas, zümrüt, zebercet taşları, taklit mücevherat rolünü ancak oynıyabiliyor. Bu çeşit «sosyalist»lerimiz, Türkiye'de gah sinsi sinsi, gah bütün haşmetile, debdebesile, fakat her zaman dipdiri yaşamış, yaşatılmış derebeği bağıntılarımızı, «Devletçiliğimiz» maskesi altında, «besle büyüsun, ört uyusun» eden bir rezil çenberi haklı çıkarmıya yarıyorlar. Yıllar yıldır dinlediğimiz «sosyal» mavallar, kırk yıldır şiştikçe iştihası artan, iştahlandıkça şişen Ortaçağ artığı bürokrasimiz, Şark kırtasiyeciliğimiz ortamında, dış yardım sadakasile «Ne kendi eyledi rahat, ne halka verdi huzur!»: Biçare palaspere memurlar saltanatımızı hem tavlıyan, hem avlıyan meşhur: «*Yem borusu*» yerine geçiyor. Vardı, geldi, Konya altı saat, derken: hayat pahası ve işsizlik hamamı içinde halk kadar memuru da terletip bayıltan geriliğimizi, gökten inmiş kurtarıcı «Mehdi resullullah», hak rahmeti bir mucize ilerleyiş gibi yaldızlamıya özeniyor. Bütün o «sosyalizm» kasketli «Devletçilik» çalımlarımız, profesör Zati Sungur'ların dünya güzelini belinin ortasından testereyle kesip yapıştıran, yahut hokkabaz külahı içinde tılsımlı tavşanlar hoplatan, «ne sihirdir, ne keramet, el çabukluğu marifet»: kavuklu derebeği geriliği

ile sarmaş dolaş silindir şapkalı ecnebi nüfuzunu putlaştırmış, gülüpmekten çok ağlanacak bir *çorbacı iskolastiği*'nin sarhoşluğudur.

Bunun en tipik, daha doğrusu en ibret alınacak «trajik» örneği mi aranacak?.. Dünkü tek parti çağının, tarikat ehli dışında kimsenin ciddiye almadığı çorbacı iskolastiğinin son perdesi: neydükleri belirli «komünizm» süprüntüsü «*Kadroculuk*» idi. Bugünkü çok parti çağının, hemen herkesçe ciddiye alınan çorbacı iskolastiğinin ilk perdesi: neydükleri belirsiz, (küçümseme ve kötüleme anlamında değil: iyi, hoş, parlak sözleri ne olursa olsun, en «doğru» ve sağlam diye yaslandıkları yerde, «devletçiliğimiz» gibi çürük tahtaya basmış olan) «*Yöncülük*»tür.

Kadroculuk: «*İşverenden yana devletçilik*» imiş de, Yöncülük: «*Halktan yana devletçilik*» miymiş? Haydi, efendim!.. Kül poğçasına hasret memleketimizden başka yerde kim satın alır böyle manda tezeğinden iri lafları, karrın doyuracak somun diye?... En haklı görünen olayları bile gölgesi altında kuşkuya gömen temel fikirlerine bakılınca, iki akıntı arasındaki (birbirlerine bugün de çekici gelen) metod ve mantık sonucu (yol ve varılacak köy) iddialarında tek fark şudur: Kadroculuk daha kelbi biçimde «*ütöpic demagoji*» idi. Yöncülük daha tasavvufi (mistik) biçimde «*demagojik ütöpi*»dir. Kadrizm, sinikçe (hinoğlu hince) bilerek yapılmış tahriflerle uydurmaya kalkıştığı «*ütopya*» da, sırf bahşişini kazanmak üzere yaranmak istediği sınıfların *gerçek oluşum* ve *eğilimlerini* köy softası kadarıcık ezberliyememiş *alaturka demagoji* idi. Yöncizm: Demagojiye (kuru kalabalığı parlak boş lafla temelde yarıltmaya) kaydığını sezmeksizin, güvencini edinmek üzere yaranmak istediği zümrelerin tarihçil durumlarını bir «tarihçi» Murat bey, veya bir «tarihi istikbal»ci Celal Nuri İleri bey kadarıcık olsun görememiş silme «*alafranga ütövizm*»dir. Osmanlı, «sınıf'ı me'murin» derdi bunların

«Devletçilik» dedikleri kuşa! Gönül genç «Yön» koçlarını, dişleri dökülmüş kadro kurtlarıyla aynı ağılda görmekten üzülmüş, neye yarar? Acıklı yanları bu.

Traji - komik çalımları, melo - dramatik curcuna yalımları ne olursa olsun, çökmüş Osmanlı İmparatorluğu'ndan yadigar düzenle, medresece lonca mantığına, solcu softalığı katmış kötü esnaf ukalalıkları hangi sapa balta olurlar? İkıntılı, sıkıntılı «sosyal» sözler veya her ihanetini gördükçe sevgili yosmaya tapıncılı sitemlerle, kurda koyun postekisi mi giydirilecek? Kendilerine nasılsa, -diplomalarına bakıp,- «Aydın» etiketi takılmış, burnunun ucunu görmez, kendini beğenmiş zavallı *kapıkulu* kalabalığı, arı sıra kazan kaldırma peşrevli «İzmir havası» temposile, «zinde» zeybek oyununa mı kaldırılacak?... O kardarcığına bile yaramıyorlar. İşte 27 Mayıs «aktı geçti»! O «Sur'u İsrail» «uyanık»larımız neredeydiler? Bezirgan kulislerde «seçim» yapıldıktan, atı alan hacıağa Üsküdarı boyladıktan sonra, mantar gibi fışkırmakla «atom bombası»na benzeyişlerini mi seraplaştıracaklar? Yoksa, Türkiye halkının gerilikten kan kusan «sadrine şifa» verecek kağıttan «reçete»ler mi sunacaklar?

Çeşitleri Kadrizm kadrilizmle veya Yönizm bönizmle kalsa öpülüp başa konulacak olan bu «Eshab'ı kehf»in «devrimci doktor» perukalı «Kıtmir» üstadlarının, kaçık «ideolog»luklarıyla gösterdikleri bütün «beceri»: Türk milletin başındaki en büyük tarihçil derdi (pahalı, lüks devletçiliğimizi) zemzemle yıkamak, o her akli başında işveren pek iyi -sosyalistlerimizden çok daha iyi- tanıdığı, tanımladığı, yaka silktiği *Hacıağa kokulu Levanten* yetiştirmeye elverişli gübreligi, o ahır karanlığındaki nemli «*mantar yaslası*»nı, en güneşli, en bereketli, biricik ekin tarlası diye millete tek umut kaynağı, tek «arz'ı mev'ut» gibi gösterip, halkı yağmur duasına çağırmaktır. Yurdumuzda

en basit toplumsal düşünce kurallarını yasak edip, her fikri kör körüne kışla itaatına sokamazsa kelepçeliyen kafatası ölçüsünü, ruh şebekesini, vicdan ağını, bulunmaz Hint kumaşı, «eşsiz örneksiz» Keşmir şalı diye, geri kültürümüzün Mahmutpaşa yokuşu Ankara caddelerinde, maldan anlamıyanlara, beş aşağı, on yukarı ucuz, pahalı satmaktır.

Geçtim, o «Şark kurnazı» madrabazlıkları, kendilerinden başka anlıyarak dinliyen var mı? Belki, koltuklu masa başında «salla başı, al maaşı» geçinmekten başka ülkü bilmiyen; sertçe yat borusuyla zıbarıp, yumuşakça lahuti hamam borusu ile talime kalkmayı bütün bir değişmez yaşama sanan «me'murin taifesi» yahut usturuplu üç beş cümle tekerlenince her işin yoluna gireceğini (Amerika'dan buğday gelmeseyse, Avrupa'dan «Sadaka'i Fıtır» gelmeseyse de, fodlaların sür git ödeneceğini) uman ulufeci «Aydınyan» veya «Solcıyan», «Sağcıyan»... böyle kaval seslerine alışık ezeli devlet süt kuzucuklarıdır. Ne desen, inanıverirler. Önerilerine kim düşse kanıverirler. Maaşlar tıklarında gittikçe pek uysaldırılar. Kazanı boş görmedikçe kaldırmazlar. Ama, vergisi ve karakoluyla bizim bitmez tükenmez, ucu bucağı görünmez kırtasiyeciliğimizi etinde, kemiğinde duymuş halkımız önüne, bizim salak ve solak hafızlarımız, Pala Paşalar kadarcık olsun çıkabiliyorlar, «Kalkınma» «hat'mi şerif»lerini indirebiliyorlar mı? Hayır. Çünkü, halk önünde «devletçiliğimiz»e «Şamın şeker»i dedikleri gün, yüzleri kızarmasa bile, «Arabın yüzü gibi istenmiyecektir. Tersine, hani şu «devletçiliğimiz»in sıcak «serler»inde tıkız harçlıklarla sulanıp sun'ice büyütülmüş «şariatçı - ırkçı»larımız yok mu? Onlar, «suret'i haktan» görünüp, sığındıkları «devletçiliğimiz»e sözüm ona çatarak, toplumumuzu Hüla-gü Hanın okla yay çağına döndüreceklerini vait ettikleri milletçe alkışlanacaklar da, beriki sosyal - devletçiler, tatarlı ağızlarıyla sırf «devletçiliğimizin cennet köşkleri»ni tapşırmaya kalkar kalkmaz, -yanıbaşlarında jandarma sün-

güsü yokken- yuhalanacaklarını enkonsiyanlariyle sezmektedirler.

Ne yazık ki, «Fasık'ı mahrum» gözyaşları dökerek, ektiklerini yuhalanmakla biçerlerken, görecekleri ilgisizliği ve tiksintiyi, yaptıkları ham sofı vaizlerinin sonucu değil, «toplumsal ilericiliğe» karşı, anlayışsız «sokak adamı»nın cahilce sövüp sayması bilecekler; böylece, Türkiye halkının her türlü sosyal adalete ve ileriliğe düşman olduğu sanısına bir yol da kendi denemelerile yol açacaklardır.

Yok, sosyal baylarımız: Batı'dan en az yüz elli yıl geri «devletçiliğimiz»e sözde ileri batıcı «Sosyalizm» kafatanını giydirmekle yapılan kalkınma «İdeolog»luğu, hiç değilse yeni bir «Demagog»luk sayılamaz.

Bırakalım o «Sosyalizm» (Yön) veya «Nasyonal Sosyalizm» (Kadro) gibi ülema pozlu kuruntuları. Önce kendi gerçeğimize inelim. Doğu'nun softa kafasını Batı maymunluğu gövdesine aşılıp, Türkiye halkında kalmış iki paralık akl'ı selimin de ortasına tüy dikmiyelim.

Sosyalizm: Batı için ne kadar kaçınılmaz bir zaruretse, Türkiye için o kadar fikir gümrüğünden konfeksiyon mal, hazır elbise kaçırmak, kafamızı gövdemizden apayrı çalıştırmak, beynimizi çok alışkın bulunduğumuz düşünce tenbelliğiyle katılaştırmak, taşlaştırmak, molozlaştırmak oluyor. Birisi göğsüne «Sosyalizm» rozetini taktı mı, bütün millet meselelerimiz için, «Hak dini bendedir!» gibilerden, kafa yormak şöyledursun, kılını kıpırdatmamayı erdemliğin son rütbesi sayıp oturuveriyor. Batıda sosyalizm: Başka türlü dindirilemeyen sancılara karşı kullanılmış bir morfin şırıngasıdır. Bizde sosyalizm: Hammaddesi Avrupa'dan kaçak olarak yurda sokulan afyon kadarcık bir yerli malı olmıyan, *keyif veren zehir*'dir; her türlü pratikten kopmayı haklı çıkaracak bir afyonkeşliktir. Nedeni üzerinde çok durmıyalım. Bütün «Solciyyan» tayfamıza dikkat edelim: Hepsi de memleketin her hareketine karşı «Ben

sabahtan söyledim!» diyen kurnaz Yahudi usulüyle, lahavle çekip baş çevirirler. Çırpınan insanlarımızın ne dünü, ne bugünü, ne yarını ile ilgilenmeyi «tarikat»larına uygun bulmazlar. Bu kabadayıları, Babıali'nin «büyük kapılı» kokain tekkelerinde «sosyalizm» kabağı çekiştiren esrarkeş dervişlerdir. Oturdıkları peygamber postları üstünde, geceli gündüzlü virdü tespihle, dünya ve ahiret veballerini yerine getiren acaip su kuşu ermişlerine benzerler. Dünyanın hiçbir yerinde bu kadar «ucuz sosyalizm» görülmemiştir.

Çünkü dünyanın hiçbir yeri Türkiye değildir. Bizim en son toplumsal gerçeğimiz, Avrupa ile taban tabana zıttır. Daha doğrusu Batı'ya karşı kanlı, ateşli savaşa giren kuvayimilliyeciliğimiz, Batı'daki az çok «sosyalist» hükümetlere karşı gelişmiştir. Kuvayimilliyeciliğimiz, «Milli mücadele»ye hiç sebepsiz, tesadüfen mi girmişti? Girmekle yanlışmış mıydı? Kimse milli mücadelenin yanlış olduğu iddiasına açıkça kalkışmıyor. Hatta, bütün siyasi tezleri: Yassıada'da vurgunculuktan mahkum olanların canlarına dokunulsa bile, mallarını affa uğratmalı, diyen partiler bile o kadarına henüz varamadılar. Kolay değil.

Kırk üç yıl önce, Sivas Kongresinde tartışılan «milli kurtuluş—» problemini: Bölükbaşı'dan Alican'a kadar bütün Führerlerimizle Lala Paşalarımızın bir tek uzun veya kısa «AF»la çözümledikleri gibi, bir tek ince veya kalın «SOSYALİZM» lafıyla çözümliyebileceğimizi sanmıyalım. Kuvayimilliyecilik nasıl «Sosyalizm» değil, -Mustafa Kemal'in deyimiyle,- «Müstebit hilafet ve saltanatla, kapitalizm ve emperyalizmden kurtuluş» idiye, bugün de aynı problemleri firenkkari «sosyalizm» maskeleri altında apokarya maskarasına çevirmiyelim. Milli Birlik Komitesi üyeleri, «manası şairin karnında» bir «sosyalizm» boncuğu ile oyalanacaklarına, «Atatürk ilkeleri»ni, Türkçe ezanla karışık tasarruf bonosu, yahut «herşeyden önce eğitim» atlasıyla kaplı fakir köylüye dek arazi vergisi biçiminde

yorumlamasalardı, belki de hem kendileri bu kadar çabuk meydanlarda taşlanmazlar, hem de memleket pek çok ilkelere bu derece hasret düşmez idi.

Neden 30 Ağustos'un kanlı zaferinden sonra gelen şey «istikrar» oldu da, 27 Mayıs'ın kansız zaferinden sonra gelen «istikrarsızlık» oldu. «Sosyalizm» veya «ilke» tartışmalarından mı? Hayır. 1960 yılındaki durumumuz, 1923 yılındaki durumla taban tabana zıttır. Ekonomi alanında «Mübadele» denilen yığınla insan transferleri, politika alanında Cihan ve İstiklal savaşlarıyla ihtilallerdeki insan kırılmaları yüzünden ortaya açılmış *boşluk*: 1920'den sonraki açlara ve işsizlere, ters, menfi, eksi yoldan da olsa, geçim ve iş alanları sağlamıştı. Bütün bayındır Anadolu'nun zenginlik kaynaklarını tekellerinde tutan «gayri müslim»lerin taşıyıcı yollu sınır dışı edilişi, gel geç de olsa, ansızın yerli unsurlara geniş fırsatlar, hatta kimi Müslüman açığözlere yağmalar alanı açmıştı. Sıra sıra ihtilallerden sonra, seri halinde Trablus, Balkan, Birinci Cihan Savaşlarının cephe-lerde ve cephe gerilerinde su gibi harcadığı yüzbinlerce «münevver-memur»dan «münhal» kalmış yerler, terhis edilen ordu ve sivil kadrolara bol bol hizmet kapıları açtı. Mübadele sayesinde, yüzyıllardan beri ecnebi ajanı gayri müslimlerin topraklarımızdan sökülüp atılmaları, yerleri doluncaya kadar olsun, halkımızı bir an için nispi bir ekonomik sömürülmeden kurtulmaya ve istikrara kavuşturdu. Elle tutulur önemli zenginlikler el değiştirip paylaşıldı. Sekiz on yıllık (en aza 1908'den beri 15, 1809'dan beri 115 yıllık) İmparatorluğun çözülüş ihtilal ve harplerince tırpanlanmış münevverlerin devlet kapısındaki açık yerleri öylesine çoktu ki: Yeni yeni devlet kadroları kurulduğu sıralar göze çarpan *memur deflasyonu* ile karşılaşıldı. Bugün beş altı yılda bitirilemeyen yüksek tahsil o zaman iki üç yıldır. Ankara Hukuku, 2 yıl içinde zincir usulü ilkokuldan bile gelmiş her yaşta öğrencilerden akın akın dip-

lomalılar yetiştirdi... 27 Mayıs'ın her iki yönde hiçbir şansı olmadı. Tersine: Zenginliklerin mübadelesi yoktu ve olamazdı; özel ve yabancı sermayeyi ürkütmemek korkusu, vurguncuların bile siyaset dışında rahatsız edilmelerini önledi; vergi kaçakçılığını ispat eden «servet beyannamesi» doktrinsizlikle övünen sözde Partilerin ortak kaygusu ve bir numaralı kabusu oldu. *Memur enflasyonu* ise, akılları durduracak çapta tavanı aşmıştı. Bu şartlar altında 27 Mayıs, ne harp, ne ihtilal açamayacağına göre, ne yapabiliirdi? Yüzde yüz halka inip, bütün milleti ekonomi ve politika alanlarında teşkilatlandırarak, toprak reformunu, kooperatifçiliği, sanayileşmeyi bir milli seferberlik halinde, Anadolu İstiklal Savaşının feragat, hürriyet ve şuuru ile çarçabuk gerçekleştirebilirdi. Ne yaptı? Sonradan «gayri samimi beyanlar» sayılan anlaşılma «sosyalizm»lerle oyalandı. Sosyalizm yenir mi, yenmez mi işkilleri arasında, alta güreşmenin üstadı «Devletçiliğimiz» imdada yetişti: «Aman, arslanlar, şunları yaparsanız siz yaparsınız. Seçim ve Partiler gelmeden çabuk karar verin. Göreyim sizi!» diyerek, akıl hocalığını tam yaptı. İşçi, müstahdem, memur, esnaf 27 Mayıs'ı çılgınca mı alkışladı? Bak işvereni darılttınız, işletmeler kapanıyor, çabuk özel sermayeye sermaye ödenmek üzere işçiye, memura, esnafa TASARRUF BONOSU kesip, zorla ödünç parayı yevmin cedit, rızkun ceditlerin nafakalarından parababalarına aktarın. Beş on ağanın emniyet altına alınması ile Toprak Reformu lafları, baldırıçıplak köylülerin hoşlarına mı gitti? Devletçiliğimizin kırdaki temel direkleri (Kadroculuğun «rasin temelleri»!) sarsılmasın; «sosyal devlet»in yerini bulması, çalışan köylüden de arazi vergisi alınmakla olur. Bu iki tedbircik, 27 Mayıs'ı geniş köy ve şehir yığınları içinde o saat tecrit edivermişti. Halkla arası açtırılan 27 Mayıs için geriye ne kalmıştı? Sokağa dökülüp elele veren Üniversite ile Ordu. «Devrim»in bu iki motorunu «tikanıklık»tan kurtarsa kur-

tarsa 27 Mayıs yiğitleri kurtarabilir. Devrimin kan döktüğü Beyazıt Meydanı'na «Hürriyet Meydanı» adını takarak, kendisini cezaen yanardağ ağzına çevir, tam üç yıl greyderlerle kökünden kazı. Bir daha hürriyet gösterilerine sahne olmaya tövbe etsin. Meydanlara yapılan bu senbolik işkenceyi insanlara uygulamak daha kolay: Üniversitede 147'ler, Orduda 7000 Eminsular pekala «zinde kuvvetler»i en az ikiye bölerek, kanbur üstüne kanburlar çıkarabilir!... Ondan sonra yap bir «seçim»... «Kalplere vur bir zımba! Rumda da Rumba, Rumba!»

«Gelmış geçmiş iktidarların en iyi niyetlisi» olduğunu söyleyen ve belki de sahi öyle olan Milli Birlik Komitesi bütün bu davranışlara neden kapıldı? Özetlenirse: «Sınıfsız, imtiyazsız» bir toplum olduğumuzu şarkılaştıran «Devletçiliğimiz»e kanışından. Sınıflara bakmadan: «Devletçiliğimiz herşeyi yapabilir» sanısı, kolayca: «Herşey devletçiliğimiz için» oluvermişti. En parlak sosyal sözlerse, ancak toplum sınıfları bakımından uygulanınca öz anlamlarını açıklyabilirler.

Tasarruf bonusu: Söz olarak devlet elile «sosyal kalkınmamız» içindi. Uygulanınca: özel sermayeyi beslemek üzere dar geçimlilerin kuşaklarını büsbütün sıkmak oldu... Arazi vergisi: söz olarak «devlet yükünü taşımakta eşitlik» içindi. Uygulanınca: küçük mülkleri büyük arazilere aktaracak vergi adaletsizliğini büsbütün artırmak oldu.

Batıcı demokrasi: Her sınıftan ne alındığını, her sınıfa ne verildiğini açıkça pazarlığa çıkarmaktır. Bizde «İhale Kanunu» vardır, ama «Devletli»larımız «İhaleyi dilediğine yapıp yapmamakta serbesttir» kaydını her günkü gazete ilanlarıyla belirtiriz. Kimse sormaz: İhaleyi dilediğimize yapacaksak, bu ihale kanununa ne hacet var? Devletçiliğimizi bu olay özetler. Sınıflı bir toplumda «sınıf yok» denildi mi, açık hesap görülmiyecek, «dilediğimize ihaleyi y pacağız» demek istenir. Bu hürriyet değıl, istibdattır.

Demokrasi değil: Diktatörlüktür. «Devletçilerimiz» bu bakımdan diktatörlüğün çanak yalayıcılarıdır.

Nereden kalkarsak kalkalım, görülüyor ki, Türkiye'mizin birinci meselesi: «Komünizmi önliyecek» bir sosyalizm değildir. Önce, iliklerimizi, damarlarımızı yedi bin yıldan beri ahtapot gibi sarmış Şark kalefendiliği Devletçiliğimizin maddi yükünü: PAHALILIĞI - İŞSİZLİĞİ - YOKSULLUĞU, manevi yükünü: ADALETSİZLİĞİ - ANTIDEMOKRATİK KANUNLARI - MUTLAK DÜŞÜNCE KÖLELİĞİMİZİ açıklamalı ve giderme yollarına samimiyetle girmeliyiz. Bunun ilk şartı: Toplum sınıflarımız arasında açıkça, namusluca hesaplaşmayı yasak etmeyen ucuz ve alçak gönüllü devlettir. Sınıflar üstünde veya dışında, Liberalizm mi, yoksa Sosyalizm mi? gibi alfranga tartışma tahtaravallileri, Bizantizmdir. Kimin için o inceden inceye kıyılmış, naneli, «kırmızı biberli» sosyalist laf pideleri? Avrupacı «Devletçi» lahmacunlar? Kaç kişinin karnını doyurur o yarım buutlu roman ve şiir düzmeciliğine kardırılmış -Allah kabul etsin- «Devrimci» mevlutlar? Ve hepsinin altında: («Tahtında müstetir hüvesi!» derdi Osmanlı...) Devlet kapısında maaşa, şöhrat çatısında mart kediliğine kavuşuncaya dek, şu veya bu partinin kazıkları ile çelik çomak oynayan Halkçı» panayır telallikleri?

Bari yaranabilseler? Ağızlarıyla kuş tutsalar: Devletçilerimize KOMONİZ damgası vuruluyor. Çünkü Devletçiliğimize öyle bir İsrail oğullarının günah çıkartma tekesi gerek... İsa aleyhisselam Doğumundan iki bin küsur yıl önceki Hammurabi çağından beri sağlanmış müstebit devletçiliğin iki yüzlü acem kılıcı kimin hesabına bileniyor? Belki Kadristlerin örneği kimisine ağız sulandırıcı geliyor: Siyasette dokunulmaz parya sayılsalar bile, «ekonomi»ce kese doldurma, rüyalarında görmedikleri mevki ve çiftlik sahibi olma gibi kayrılmalar, «devletçilerimiz» için bir çe-

şit «Teşviki Sanayi Kanunu» sayılıyor. Lakin, milletin en-
sesinde kırk yıldır, bin yıldır boza pişiren şey: «Solciyan»-
ımızın her derde deva ebe gömeci diye sattıkları, ve her
fırsatta sille, tokatını yedikçe şamar oğlanına döndükleri
«Devletçiliğimiz»dir.

Bizdeki Şark devletçiliği, hatta Prusyalı demirden baş-
vekil Bismark'ın taklit ettiği Lui Napolyon «devletçiliği»
bile olamadı. Bismarkizm, sanayileşme yarışına baştan ka-
ra atılmış bir Almanya'da yaşadığı için, onun «Kürsü sos-
yalizmi» çorbasına , az buçuk modern işçi sınıfının tuzu
karıştırılabilmişti. Bizim Çorbacılar hiç öyle «hata»ya, ka-
zara olsun düştüler mi? Tek parti devletçiliği kısa kesti:
«Türkiye'de işçi, mişçi yok!» dedi. Çok parti devletçiliği
için: işçi vardı, ama «köylü efendimiz» gibi, sırf ve ancak
«OY DAVARI» olarak sayılırdı. Seçimden seçime «SA-
YIM» yapılırken, şehir sürülerinin gittikçe daha çoğunlu-
ğunu tutan ekonomik «atıl kitle» olarak işçi sınıfı değil, iş-
çiler hesaba katılabilirdi. Netekim Kadrizm: «İmtiyazsız,
sınıfsız» Türkiye'de, «*münevver ve mütefekkir insan*»ların
atıştırdıkları bir devlet sofrası dalkavukluğu idi. Yönizm:
Sınıfların artık «milli şef»çe ilan edilmiş bulunduğu Tür-
kiye'de, sınıflar üstü «*Aydın ve zinde kuvvetler*»in güde-
ceği devletçilik oldu. Kadrizm için: «İşçi sınıfı» veya «sınıf
güresi» yoktu, varsa önlenmeliydi! «Sen herkesi kör, alemi
sersem mi sanırsun?» deyen bulanmadı. Yönizm: Ünlü im-
tiyazlı «Bildiri»sinde «*MEVKİE GELMİŞ*»lerin (acaba
«Kadrocu» devletlular mı? Hepsi bir «sosyete»de *mevki*
sahibi!) «*Felsefesi etrafında birleşme*» («Felsefe»: Ziya
Gökalp'in «Hak yok, vazife var» şiarı yerine, «Sınıf yok,
Devlet var» parolası) «*Kurtulmanın birinci şartıdır*» buyu-
ruyor. Demek, bütün kapıkulları bile değil, «Mevki sahip-
leri birleşiniz!» Ana felsefe bu: geri kalan pek çok parlak
sözler, acı olaylar, tatlı umutlar, mutlu yapınmalar bu
«Kurtlu azınlık» felsefesine dayanmaktadır!

Bakış ve görüş bu olunca: Fir'avunlardan, Nemrutlardan beri bütün Şark müstebitliklerinin hep, toptan, şaşmaz «devletçilikleri»nin kabahati neydi? Binlerce yıl önce, halk «kan bağları»nı tutarken, Devletçilik de bir «kan»dan gelme asilzadelikti. Şimdi sıra savma Demokrasiye geldi. Sahici demokrasiyi önlemek için, Devletçiliğimiz «demokrat» kılığına girecektir. Ve girdi. Tevfik Fikret'in deyişi ile: «Kanun diye, kanun diye, kanun tepeleme»nin en eski üstadı Şark devletçiliğidir. İster cübbe, kaftan giysin, ister smokin, fırak... Kırk kişiyiz, birbirimizi biliriz. «Biz bize benzeriz!»

Siz hiç gördünüz mü, bizde halktan gelmiş: Yani, devletten gelmemiş tek bir «hürriyet», «kanun» veya «demokrasi»? Tek bir reform, inkılap veya ihtilal? Ne geldiyse başımıza devletçiliğimizden geldi. O yüzden «Hürriyet, Kanun, Devrim» sözde, Devletçiliğimiz işde kaldı. Bugün susta duran «Sosyalistlerimiz»e bakılırsa, sosyalizm de devletçiliğimizden gelecek. Artık, öyle bir «sosyalizm»i mutlaka Batı'da ararsak: Salazar veya Franko düzenlerinden başka yerde bulamayacağımızı bilmek için evliya olmaya gerek yoktur. Oysa, bizim kıyasatlı Salazarımız, «Her dem taze, her zaman ZİNDE» devletçimiz ortadadır. O patent İsmet Paşacığımızın tekelindedir. Abacı, kebeci, öteki devletçi sosyalistler neci?

Ve İnönü Paşamız, demokrasıcık oyununa başlanacağı gün bizlere hadlerimizi bildirdi: «*Sınıf esasına müstenit*» çok parti olacak, ama, zinhar: «*Söz ayağa düşürülmiyecek!*» Ve sözü ayağa hiç düşürttü mü İnönü hazretleri? Sözü yedi bin yıllık (kendi deyişiyle) «*Batakçı ağalar*»ın çamuruna düşürttü; ondan beter yerli yabancı bir avuç parababalarının midelerine düşürttü. Fakat, ne yaptı yaptı, ilamaşaallah: «Ayağa», yani *halka* söz düşürtmedi. O kadar ki, Devletçiliğimizin elinden tutup iktidara çıkarttığı Bayar-Menderes çetesi, «ayak» takımına, (Vatan Cephesi

paçavra proletaryaya) yüz verdiği gün, el ense edildi. Her «devletlu» ölür, yaşasın Devletçilik! En «mangalda kül bırakmıyan» «devrimcilikler»imiz, kendilerini alkışlamak ve kutlamak için olsa dahi, halkı nikahlı karı gibi izinsiz so-kağa çıkartmamayı birinci «Hikmet'i Devlet» bildi. Herşey-demokrasi tarifinin tersine- halk dışında, halktan habersiz olacaktı. Ve sonra buna «Halk için» denecekti.

Onun için, «Aklımız eriyor, gücümüz yetmiyor» diyen sevgili çocuk halkımız, yedi bin yıllık ağız yanmışlığı ile Devletçiliğimizden ürker. Devletçiliğimize karşı en sahte çıkışları dört elle tutar: DP ve AP zaferleri ondandır. Devletçiliğimizin tenkidi de, gene devletçiliğimizin buyrultusuy-la, demagojinin en iki yüzlüsüne bırakılmıştı.

«— Sonra asıldılar» mı?

Nasrettin Hoca ülkemizde, Yassıada Başsavcısının arada kullandığı sözü hatırlatmayın adama: «Hamamın namusunu temizlemek!» yeter mi?

Tarihimizin her sayfasında okuruz: «Seyfiye» (Kılıçlı-lar: Silahlı Kuvvetler) ile «İlmiye» (Sarıklılar: İlimciler), «züyuf akça» (enflasyon parası) ile ödenen «alüfe»leri (maaşları) geçimlerine yetmedikçe, birleşerek kazanlar kal-dırılır. Yeniçeri ayaklanmalarını hemen kötülemyelim. Sadrazamlar (Başvekiller)le birkaç «nabekar vezir» (uygun-suz bakan)ın kelleleri uçurulur. Gerekirse Padişah saray-zındanında boğulur... Yeter ki Devletçiliğimiz kurtulsun. Birilerinin kalkıp, yerlerine başkalarının oturması sözü ayağa düşürtmeden yapılır. «Halkın haklanması» başari-lir.

Devletçiliğimiz «Devrimci» değil midir? Ne demek! Hacı Bektaş'ı Veli'nin ensemizde sıvazladığı keçe «Börk»le dörtyüz yıl cihangirlik ettiğimize bakmayın. Sultan Mah-mud'u Sani'den beri az mı külah değiştirdik? Kostüm ihti-lalleri, gençlik aşısı gibi gelir Devletçiliğimize. Devletçili-ğimiz bir «TANZİMAT» çıkardı; Ecnebi donanmasının

top ateşi altında, Müslümandan başka bütün milletler Osmanlılıktan sıyrıldı; Türkiye, «müttefiklerimiz» Batı devletlerine gırtlığına dek borca batıp *Düyun'u Umumiye Sömürgesi* durumuna girdi. O sayede iki Abdülcanbazlar (Abdülmecit ve Abdülaziz Hanlar) devletçiliğimizi 39 yıl tepe tepe kullandılar. Üçüncü Abdülcanbaz (Kızıl müstebit Abdülhamit) ile Devletçiliğimiz bir «*Kanun'u Esasi*» çıkarttı, o Anayasanın rafa konulması üçüncü Abdül-hana 33 yıl, aynı Anayasanın raftan indirilmesi Meşrutiyet Han ve Kahramanlarına 12 yıl meydanı boş bırakıp, Devletçiliğimizi 45 yıl daha yaşattı. Koskoca bir İmparatorluk yıkıldı, Devletçiliğimizin kılına dokunulmadı. Avrupa'yı, esnaf dükkancıklarından modern büyük sanayie yükselten 19'uncu yüzyıl, Türkiye'de böyle aşıldı. Batı ilerilemekte şahikalaşırken, biz dört nala geri gidip yarı - sömürgeleştik: Hep o devletçiliğimiz sayesinde! Yalnız, o zamanki Devletçiliğimize «Hilafetçiliğimiz» veya «Saltanatımız» denirdi.

Müslüman milletler de Birinci Cihan Harbi'nde Batılı bıçağı ile kesilip ayrıldıktan ve aynı Batılılar Anadolumuza dilim dilim ayırıp yutmaya kalktıktan sonra, Devletçiliğimizin nefesi tutulmuştu. Büyük Millet Meclisi o zaman bir «*Halkçılık Programı*» kotardı. Devletçiliğimiz, onun uygulanmasını «*Zaferden sonra*»ya bıraktı. Zafer, çarçabuk devletçiliğimizin zaferi oldu. «Sınıf'ı me'murin» 3 - 5 binden 30 bine, 300 bine dek bereketlendi. 20 yıllık tek partili «İnkılapçı»lığımızın temeli (Milliyetçi - Laik - Halkçı Cumhuriyetçi) «*Devletçiliğimiz*»di. İkinci 20 yıllık «*Demokrasi*»ciliğimizin temeli (Birleşik Milletlerci - Natocu - Centocu - Seatocu) gene «*Devletçiliğimiz*»dir. Neden bir üçüncü 20 yıllık «*Sosyal Cumhuriyetçi*»liğimizin temeli (Anayasacı - Senatocu - Plancı - Batıcı) bir daha «*Devletçiliğimiz*» olmasın?

Böylelikle Devletçiliğimiz, Batı'nın 19 uncu Büyük Sanayileşme Yüzyılı üstünden perende attığı gibi, dünyanın

20'nci Atom Yüzyılı üstünden de pekala tosun gibi atlatılabilir!.. Ondan sonrası?.. Devletçiliğimizden sonrası isterse TUFAN olsun, ne çıkar?

Bağdat da elimizde yok ki, «yanlış hesap»larımızı oradan geri döndürelim. İşsizlik, pahalılık ateşi karşısında döner kebaba dönmüş halkımıza, Amerikan buğdayı, yağı, peyniri, tavuğu, etiyle beslenen toraman «sosyalizmci» «Benim oğlum bina okur, döner döner yına okur»: Devletçiliğimizi! Kırım Harbi'nden Kore Harbi'ne yadigâr olup «komonist»likle suçlandırılan «PLAN» gereğince, 5 yılda 15 milyar Türk lirası devletçi ecnebi borç ateşine devam! Bandırma ovasında 200 metre öteye düşürülen «Marmara» füzemiz 5 dönüm ağacı şan için yakıp kül etti ya! Asi Harbiyelilere, Sultan sarısı kakma yollu kızıl ceket, zırhlı mavi pantolon, holivut uğuru ak itten maskot önde, gelsin bando mızıkalı geçit resimleri: Alabanda sancak Devletçiliğimiz! İnönü paşam, hastanedeki ablasından sonra, Amerikan Cumhurbaşkanı yardımcısının karısı madamanın elini, hür basınının birinci sayfasında eğile eğile öperek yardım sağlayacak, özel teşebbüsü doyuran devletçiliğimize!

Döner kebab Osmanlı sofrasında bağdaş kurularak baş parmakla yenilmemiş de, Amerikan iskemlesinde, İngiliz çatalı, Fransız kaşığı, Alman bıçağı ile atıştırılmış. Kebab Devletçiliğimizin. Dalavere, malavere Türk Mehmet nöbete!

«Ecanip»e karşı o denli nazik davranan Devletçiliğimizi içeride tanımaz mısınız? Arife tarif gerektirmiyecek kadar besbellidir o. Herkesin gözü önünde, hiç kimsemize ayrıca en ufak açıklamıya değmez, aşırıca bilinen bir karışıkça makinedir. En basit işçimize, köylümüze, esnafımıza sorun: «Karakola mı düşmek istersin, Cehenneme mi?» Alacağınız karşılığın illaki yerli malı olmamasını dilerse-niz, taze bitmiş sizin kadar «susyalist» misafirimiz Ameri-

kan sendikacısına sorun. Siz bütün ömrünüzce «TURİST» kalmışsınız bu topraklar üstünde, o altı ayda yerlimiz olmuş... Gangsterine kucak açılan Amerikalı bile, «sözü ayağa» düşürür düşürmez, yakalanıp, karakolda alaturka «gözdağı»na getirilerek, sırf *Amerikan vatandaşı* olduğu için özür dilemeyle bırakılıyor. Aynı durumda olan *Türk vatandaşları* ise, karakol bodrumunda saklanılıyorlar. Gene Amerikalının yüzü suyu hürmetine ertesi sabah, her yerleri mos mor, doğduklarına pişman, sokağa tükürülüyorlar. Çelebi, böyle olur bizde de işçiden yana, sosyalizmden yana devletçilik dediğin... Amerikalının bildiği demokrasi; halkı gönül kanısıyla kandırmaktır. Bizim «sosyal» devletçiliğimiz, («gönül» de söz mü?) Kanuna, Anayasa, Babatasaya bakmayıp, karakola kıstırdığını, hem karda gezip izini belli etmeksizin muma çevirmektir.

Bu Devletçiliğimizin mi sırtına binip sosyalizmi «yanıtacak»sınız? Vah, «o mahiler ki, derya içredir, deryayı bilmezler», vah! Bu kerte samimi toylardansanız, kendi kendinizi pekiyi aldatabilirsiniz. Devletçiliğimizi aldatacağınızı umuyorsanız, Arabistan'ın bütün develeri ile Güney Amerika'nın bütün lamalarını güldürürsünüz kendinize. Devletçiliğimiz yedi bin yıllık denemesile işini bilir. Bilmeden *yapar*, o. «Ve başlangıçta fiil var idi!»

Devletçiliğimize tanrıçıl şirinlik muskası takmak üzere, sosyalizm afsun, tafsununu bile bile kullanıyorsanız, yahut daha ince yoldan burnumuzu ustalıkla kırması için yol gösteriyorsanız, ne hacet? Yedi bin yıllık Firavunluklarla Nemrutlukların en değerli hazinelerini derliyen Osmanlı dekadansının en gelenekçil antika devletçiliği mirasına konmuş anayurtta yaşıyoruz.

Egemenliğini savunmak için her yıl milyarları çatır çutur öğüten koca devletçiliğimizi, küçük hesaplarla bugün abdestsiz ağza alabildiniz diye, torbada keklik mi sandınız? Şaşılır kedinin çamaşır yıkayışına!

Sakın beni «Devlet düşmanı» bir anarşist sanmayın. O zaman, size, hiçbir şey anlatamamış olurum. O zaman siz, Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan bütün savunmaları kulağının ardıyla dinliyen, iddianamesi çoktan yazılmış savcı olursunuz. Ceza Kanunu'nun Musolini'den devletçi maddelerini, Mecelle ülül'emrinin Ferman'ı Şahaneleriyle kokteyl etmişe dönersiniz. Sahici demokrat devletin candan savunucusuyum. Doğu dünyamıza yedi bin yıldır göz açtırmamış lanet halkamızın cankurtaran simiti olmadığını belirtmek istiyorum. Hani, bunca Ferman, İslahat, Devrim çabalarına rağmen giderilememiş, gereğince «Şeytan da olan, Bolşevik de olan» kırtasiyeciliğimiz yok mu? Neçe «münevver ve mütefekkir insan»larımızı «Suyu arıyan» mahut elmacı eşeği gibi çeşmeye götürüp, götürüp, içirmek-sizin getiren, bin bir saltanattan daha sultan, bütün medeniyet putlarından daha ebedi, ezeli, ölmez, ulu, ulusal, kut-sal ve tutkalsal azrailimizdir.

Ona bir çare gösterebiliyor musunuz? Ama, kuru lafla, yaş lafla, yazılı lafla, okunmuş lafla değil: Teşkilatlı ve şuurlu *pratik* çare. Bırakın «soyut - somut» sosyalizm tekerlemelerini, Batıcı demokrasi temcit pilavlarını. Düşündüğü gibi yaşamakçın güreşmiyen aydın, uşaktır. Teşkilatsız halk, köle kalabalığıdır. Halkın teşkilatına dayanmayan her parlak söz, sosyal şarlatanlıktır. İşçi sınıfımız karıncalar gibi kaynaşıp teşkilatlanıyor. Demek *öncü* «münevver ve mütefekkir insan» değil, işçidir. İşçi saflarında, işçi emrinde iktisadi, siyasi *pratik teşkilat* işine katılmıyan her aydın, vatan ve millet sevgisinde samimiyetsiz veya korkaktır.

BÖLÜM İKİ

**Devletçilik :
Kapitalizm Fideği
- Üzerine Bir Küçükburjuva Kuruntu Fikri -**

1

Yön Tezinin Doktrinleri ve Parolaları Üzerine Önsöz

Bugün «YÖN» adlı dergi ölmüş bulunuyor. Sağlığında onun düşüncelerini yayanlar, şimdi «*Devrim*» adlı bir dergi çıkarıyorlar. *Yön* niçin öldü? *Devrim* niçin doğdu? Ayrı konu. Her ikisinin de yaşaması gerekirdi. Olmadı. *Yön* battı. Ama ana düşünce *Devrim*'de sürüp gideceğe benziyor.

«*Yön*»ün ilk çıkışını sevinerek izledikti. Daha ilk sayısının «*Bildiri*»sini okur okumaz, ne yalan söyleyelim, öyle bir alışkanlığımız olsa: «*Beynimizden vurulmuşça döndük*» diyebilirdik. Hazırlık propagandası, *Yön*'ü genç kuşak sosyalistlerinin çıkardığını yaymıştı. *Bildiri*, otuz yıl önceki *Kadro* kapıkullarının hemen bütün kuruntularını kendisine *taban* etmişti!

Bir örgüt için olduğu gibi, bu dergi için de dört beş yıl sustuk. Sabırlılığa alışmışız. Gençlerin deneysizliklerini iyi dileklerine bağışlamamalı mıydı? Ne var ki *Teorik* yanlış küçük değildi. O sıra hiç kımıldamıyan kimi *eskice* sosyalistlere anlattık. «*Hadi canım sen del!*» dediler. Demek kimi sosyalistler de aldanıyorlardı.

«Deneysiz iyi dilek», çarçabuk yankı yaptı. «Hiçten iyi» miydi? «Sosyalizm» iddialı çıkmasa, hatta işe *Bilimcil* Sosyalizm metodunu karıştırmasa, kutlanacak yanları vardı. İş Bilimcil Sosyalizme dayanınca: son kuşağın taze beyinleri karıştırılabilirdi. Bunu hoş görmiye hakkımız yoktu.

En sonra bir sinyal çektik: «*Atma Avcıoğlu, Din kardeşiyiz!*» Avcıoğlu ne demek istediğimizi anlamamış göründü. «*Sosyalizmin el kitapları*»ndan bilgiçlik satmak istediğimize dokundu. Sonra sayfalarını «*İyi dilekli*» bütün Sol'lara açtı. O zaman, aşağıdaki yazıları kaleme aldık.

Maksadımız, şu veya bu kişiyi «*kandırmak*» değildi. Objektif incelemeydi. Avcıoğullarının pek tedirgin oldukları üslubumuzu yumuşatamamıştık. İncelemeyi, o gün için bir kıyıya attık. Derken *Yön* battı. «*Yönizm*» de battı mı?

Hiç batır mı? O, en sevimli olduğu kertede en verimlilerinden biri olan Avcıoğullarının kişiliklerinden üstün bir sosyal «*Kategori*»nin eğilimiydi. Yüz tane Avcıoğlu gitse, bin tanesi gelirdi. Nitekim «*Devrim*»i görmedim. «*Türkiye'nin Düzeni*»ne baktım. Saygıdeğer *emek*. Ne var ki «*Yön*» havalı. Atmosfer çevremizdir.

Sağdan soldan, -biz sağa bakmadığımız için daha çok soldan,- şikayetler geldi. Biz nereden başlayalım? Otuz yıl önceki «*Kadronun Kadrosu*» eleştirimiz, bereket «sıçanlar»ın elinden yakasını kurtaramamış. Kayıp. «*Yönün Yönü*» yazısı ise kıyıda duruyor.

Onu, hiç değilse olduğu gibi vermek, yeni çaba istemiyor. Genç arkadaşlara karşı boynumuzun borcudur. Borcumuzu ödemiye çalışalım.

2 | Doktrinler

Her küçükburjuva düşüncesinin en hoşlandığı şey: «*Orijinal Doktrin*»ler ortaya atmaktır. Atar atmaz «*dünya izah*» edilmiş olacaktır.

Yönizm'in 3 doktrini var:

- 1 — Batılılaşma Doktrini,
- 2 — İktisat Doktrini,
- 3 — Devletçilik Doktrini...

Belki de onun hiç böyle şeyleri yok. Ama, varmış gibi ele alınmadıkça, *ana - fikirleri* anlamak güçleşir.

PROBLEMİ KOYUŞ

Yönizm, bir küçükburjuva devrimciliğinin «*Vicdan azabı*» teorisidir. Bu «*bitmiyen kavga*» bilince çıkarılırken: Sınıfı, Stili ve Konusu konulmalıdır.

■ Yön'ün Sınıf Yapısı

Yön Dergisi daha ilk sayısında (20 Aralık 1961) bir Ortak *Bildiri* yaydı. Altına imza atanların Sosyal kategorileri şöyledir:

SORUMLULAR

1 General
2 Profesör
4 Milletvekili
5 Senatör
9 Subay
10 Doçent
35 Asistan
37 Mühendis
23 Avukat
19 Doktor
17 İktisatçı
3 Ressam
3 Rejisör
3 Evkadını
1 Futbolcu
80 Yazar
48 Öğretmen
59 Memur
4 Eski Memur

363

SORUMSUZLAR (Öğrenci)

72 Hukuk Öğrencisi
28 Siyasal Bilgiler Öğrencisi
27 İktisat Öğrencisi
23 Lise Öğrencisi

150

SOSYAL SINIFLAR

1 Ağa
2 Çiftçi
6 Tüccar
9 İşçi

18

İmza atanlara bakınca, Yön'ün bir kapıkulu atmosferi içinde doğduğu ve bir kapıkulu dergisi olacağı anlaşılıyordu.

Bu rakam ve orantıları, Yön'e, Türkiye'de kapıkullarından başka kimsenin sosyalizme elverişli bulunmadığı kanısını verecektir.

Yalnız yukarıki rakamlar bile, Yön'ün karakteristiğini açabilir. Yönizm, Sosyal Sınıflardan % 3.5 oranında ancak ilgi görür. Bunun da yarısı (% 1.75) işçidir. Sosyalizme en açık sınıf işçidir. Modern toplumda bir sosyal sınıf olmıyan aydınlar: Yön sosyalizminde % 96.5'dirler. Bunların % 34.8'i açık memur, % 37.05'i serbest

meslekli (örtülü memur), %28.25'i öğrenci (gelecek memur) olmak üzere hepsi kapıkuludur.

■ Yön'ün Kaçak Güreş Yordamı

Bildiri, sondan bir önceki bağlantısında şöyle yazıyordu:

«Varmak istediğimiz amaçların şu veya bu noktası tartışma konusu edilebilir. Bu bildirinin yayınlanmasındaki maksat da bu çeşit tartışmalara yol açmaktır.» (4/e)

Yani, Yön'ün istediği: «tartışma konusu», Yön'ün bütün «amaçları» değil, onların «şu veya bu noktası»dır. Yani, bizi teferruatla uğraştıracak. Nitekim, Yöncülere karşı yapılan iki açık tartışma oldu:

1 — «Atma Avcıoğlu Din Kardeşiyiz!» denildi. Avcıoğlu karşılığı: söylenenlerin özünü pas geçti, yalnız kendi biyografisi ile ilgili beşinci derece takılma (teferruat ve üslup) üzerine bildiri yaptı.

2 — Bir genç avukat, işçi sınıfının önemi üzerinde durdu. Yön, öz konu üzerinde konuşmayı sonraya bıraktı, yalnız kendisine yakıştırılmış onuncu derece bir dokundurmaya afakanlıca yalanladı.

Bu «kaçak güreş», Yöncü «dogma»ya dokunacak eleştirmelere yolu kapadı. Bununla birlikte, kimse Yönizmi, kendisinin «müsaade» edeceği yönde ele almak zorunda değildi.

■ Yönizm'in Ana-Fikirleri

«Yönizm», Türkiye toplumuna «Yön» vermek gibi ağır ve nankör bir çaba içindedir. Bunun için 3 doktrin ve 3 parola ortaya atılıyor. 3 doktrin şunlardır:

- 1 — *Batıllaşmak* Doktrini,
- 2 — *İktisat* Doktrini
- 3 — *Devletçilik* Doktrini.

3 parolaları da o 3 doktrinden çıkar:

- 1 — *İstismarı kaldırmak,*
- 2 — *Sosyal Adalet,*
- 3 — *Planlı istihsal.*

Bu altı nokta, «Yönizm» de olağanüstü birbirine karışık, içiçe ve ayrılmaz durumdadır. Gene de, kimi yerlerini tekrarlamak tehlikesini de göze alarak, onları ayrı ayrı bölümlerde gözden geçirmek gerekir. Kendileri yıllardır aynı temayı öylesine ısıtıp ısıtıp öne sürdüler ki, bizim o «Temcit Pilavı»na fazla kaşık atmamızı pek yadırgamasalar olur.

Yalnız, «Yönizm»in üç doktrini ile üç parolasına girmeden önce ve rahat girebilmek için, bu *eğilimin* hangi *sosyal* kökten kaynak aldığına ve hangi *yordam*'la işlediğine iki üç sözcükle değmelidir.

I. — BATILCILIK DOKTRİNİ

Yöncülerin en tartışılmaz «Hakikat» gibi koydukları «Batıllaşma» nedir? Kısaca görelim.

■ *Batıllaşmak mı, Batı'dan Kurtuluş mu?*

Yönizm, Bildiri'sinin 1 sayılı paragrafında şöyle diyor:

«*İktisadî alanda hızla kalkınmak. Yâni, milli istihsal seviyesini hızla yükseltmek.*»

Bu «hızlı» gidiş hangi yoldan yürüyecek? 1. paragrafın (a) fıkrası yolu şöyle çiziyor:

«Atatürk Devrimlerinin amacı olan Batılılaşmak.»

Atatürk Devrimleri Milli Kurtuluş ateşi içinde başladı. Bu Devrimler: «Batılılaşmak» mıdır, «Batılılaşmamak» mıdır? Onu, 42 yıl sonra yazı alanına girecek «Yöncü»'lerden öğrenmek yerine, Mustafa Kemal Paşa'nın Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki ilk açış söylevinden okumak daha yerinde olur.

Mustafa Kemal Paşa, dünya önünde giriştiği Devrimin bir *Kurtuluş Savaşı* olduğunu söyledi. Bu Milli Kurtuluş'un iki amacı bulunduğunu belirtti:

1 — *Emperyalizme ve Kapitalizme karşı* gelmek.

2 — *Müstebitliğe (Osmanlı derebeğiliğine) karşı* gelmek.

Mustafa Kemal Paşa'nın kendi ağzından çıkmış bulunan o iki amacı, Yöнизм'in atlıyarak görmezlikten gelmesi, nasıl bir «Sosyalizm», yahut «Solculuk», yahut «Hızla kalkınma», yahut «Hızla yükselme» olur? Anlaşılmıyor.

Yöнизм'in, asıl *Milli Kurtuluş* ortada dururken, ve bugünün en yakıcı konusu olmuşken, onu bırakıp önem verdiği «BATILILAŞMAK» nedir?

■ Batılılaşmak Neyin Peçesidir?

«Batılılaşmak»: en bayağı «Elkitabı»nda, en toy İlkokul çocuğunun bile kolayca okuyup anlayabileceği şeydir, artık, Türkiye'de dahi... *Batılılaşmak*: bir ülkede *KAPİTALİZMİ* kurmaktır. Nitekim Türkiye'de de şimdiye dek yapılmış bütün «Batılılaşmak» işlemleri, *Kapitalistleşmek*'ten başka sonuç vermemiştir. Veremezdi de.

Yöнизм, inanmazsa, ağabeyleri olan «Kadrizm - Kadrilizm» «üstad»larına sorabilir.

Niçin düpedüz *Kapitalizm* demek dururken, dolambaçlı yoldan epey anlamsız ve lastikli «Batılılaşmak» denmiştir? Onun bizdeki tarihçil ve Sosyal karakteristiği üze-

rinde durmıyalım. Yalnız şu kadcırcığını söyliyelim: Batılılaşmak: «*Utangaç kapitalistleşmek*»tir.

Kapitalist sınıfı Türkiye’de her zaman «*kökü dışarıda*» bir sınıftır. Saltanat  ağında *Komprador* kapitalizm idi: yabancı sermayenin Türkiye’deki *Kontuar*’larına bağlı doğrudan doğruya *ajanları* idi. Cumhuriyet  ağında *Finans - Kapital* oldu. Yani, Türkiye’deki kapitalist sınıfına karşı bile açık yüzle g r nemiycek kertede Millete ve Vatanına karşı, *Uluslararası Finans - Kapital* ile göbek - bağlı idi.

O yüzden, toprağımızda Maskeli Haydut biçiminde gizli faaliyet göstermek zorunda kaldı. Hele 1920 yılları, Milli Kurtuluş Savaşı Kapitalizme ve Emperyalizme karşı olmayı kutsal bir milli amaç olarak tüm insanlığa ilan ettikten sonra, kalkıp, «*Türkiye’de kapitalizmi yoktan var edeceğiz!*» demek, her babayığidin harcı değildi.

Ancak, Amerika gelip onbinlerce yabancı uzman ve askeriyle Türkiye’yi «* s*» yaptıktan sonra, artık Kapitalizmi savunmak büyük bir kahramanlık olmaktan  ıktı. Sırt, Emperyalizmin ağababalarına dayanmıştı. Öyleyse neden hâlâ «*Batılılaşmak*» gevelemeleri yapılır?

Arap: «*Hain korkak olur*» demiş. Millete, Vatanına açıkça ihanet etmek kolay iş değildir. Yapılanlar şirin gösterilmek için, kıyıcığından «*zararsız*» sözcükler uydurulup kullanılacaktır. «*Batılılaşmak*»: o «*zararsız*» sözcüklerin en sınanmışlarındanır.

Yöncülerin «*Batılılaşmak*» sözcüğünü kullanmaları, Emperyalizm ve Kapitalizme açık olduklarını mı gösterir? Hayır. Onlar, 1920 Türkiye’sinde olduğu gibi, hâlâ Emperyalizm başka, Kapitalizm başka şeydir sanırlar. Ama Kapitalizmin *dostu* olmadıklarını ıspatlamak için, Emperyalizmin *düşmanı* olduklarını somut açıklamalarla belirtirler.

Emperyalizme d şmanlıklarında içtenlik taşımadıkla-

rını öne sürmek aklımızdan geçmiyor. «Eski Sosyalistler»-den öylesine tiksinişlerini bile, *Kadrizm* kapıkullarını gereğinden çok ciddiye almış bulunmalarına bağlamak olağandır. Onların, Batılılaşmayı Bildiri'lerine birinci madde yapıları bile -bilmiyoruz o denli toy mudurlar?- yanlışlarına verilebilir.

■ *Batılaşma: Şehir - Köy İkiliğini Kaldırır mı?*

Onlar yanılıyor diye, herkesi yanıltmaya kimsenin hakkı olamaz. Hele Milli çabayı Kapitalizme yöneltmek kimin işi? Kimin ülküsü olur? Herhalde solların değil. Öyleyse Yönizm, Türkiye'nin Batılılaşmasından ne bekliyor? Bir *değişiklik* bekliyor. Batılılaşırsak:

«Türkiye'deki, *istihsal seviyesi yükseldikçe, memleketin sosyal yapısı değişecek.*» (Bildiri) diyor. Tabii değişip duruyor da. Ama hangi «Yönde»? Yön iki değişik sonuç muştuluyor:

1 — «*Şehir - Köy ikiliği ortadan kalkacak*»,

2 — «*Batı Uygarlığının temeli olan akılcı düşünce kitlelere yayılacaktır.*»

Doğru mu?

Batı'da 15. ci yüzyıldan beri hızla, Türkiye'de 30 - 40 yıldan beri kaplumbağa çabukluğu ile de olsa değişiklikler oluyor. Bu değişiklikler nelerdir?

Şehirle köy ikiliği büsbütün artmıştır. Batı'da da Türkiye'de de, Kapitalizm, «*istihsal seviyesi yükseldikçe*», şehirler hıncahınc dolmuş, köyler ıssızlaşmıştır. Bunu, bütün «*Batılılaşan*» büyük şehirlerimizi sarmış *Gecekondu* ordugahları kadar hiçbir şey en kör göze batıramaz.

Türkiye'ye, II. Emperyalist Evren Savaşından sonra «*Batılılaşma*» (yabancı sermaye başkanlığında) akın etmiş, o akın hızlandıkça *Gecekondu* faciası alıp yürümüştür. Son 1955 ile 1960 yılları arasında Köy nüfusu 17.1 mil-

yondan 18.8 milyona çıkmış: artış %10 olmuştur; şehirde nüfus 3.1 milyondan 4.5 milyona çıkmış: artış %43 olmuştur. (1963 «Türkiye İstatistik Yıllığı, s. 58)

Demek, Batı'da olduğu gibi Türkiye'de de şehir köyün 4 buçuk katı daha çok büyümüştür. Şehirli köylü kadar doğurgan olmadığına göre: köylüler şehirlere kaçmışlardır. Yönizm'in insanlarımıza bunun tersini söylemesi neden? Türkleri aşka getirmek mi istiyor? Yalan yanlışla değirmen dönmez.

■ Batılaşma Temeli Akıl mıdır?

«Akılcı düşünce» mi «Batı Uygarlığının temeli»dir? O da tersine konuyor. «Akıl» hangisidir? Batı'nın, korsanlıkla ve yabancı ülkeleri soyup sovana çevirmekle biriken sermayesini Yönizm belki «Akılcılık» sayıyor. Dolayısı ile biz Türklerin sermaye biriktiremeyişimiz akılsızlığımızdan olmalıdır.

Batılı Emperyalizm de bunu söylüyor. Onlardan Hitler daha ileri de gidiyor. Ne yazık ki kazın ayağı hiç öyle değil. 15 ile 19 uncu yüzyıllar arasındaki Batı kapitalizminin canavarlıklarının *akılla* ilgisi üzerinde durmıyalım. Şu, *Batıcı Akıl*'ın en sultan geçindiği 19 uncu yüzyıl ile birlikte, her 5 - 10 yılda bir patlak veren Ekonomi Krizleri, 20 nci yüzyıla birlikte her 20 - 30 yılda bir patlak veren *Emperyalist* Evren Savaşları; hep: «Batı Uygarlığının temeli»nde yatan akıl almaz dinamitler midir? Yoksa «*kütlelere yayılmış*» o yaman «Akılcı düşünce» eseri midir?

Sosyalizm, kapıkulu yakıştırmaları, derme çatma küçük-burjuva bilgiçliğine çevrilir, ve Marksizm kalpazanı Kadriye esinlemesine kapılmaz ise, kötü burjuva *idealizmi*: yeni kuşaklara bal gibi *Tarihcil Materyalizm* diye yutturulmaktan kurtulamaz.

Her *bezirgan* Toplum gibi, «Batı Uygarlığı» da: akıl

değil, kör «*Arz ve Talep*» temeline dayanır. Ve bu madde temeli, yanlış, hatta tersine değerlendirmelerle yok edilemez.

■ *Türkiye’de Batıcı Akıl*

Yönizm: «Hayır, biz onu demiyoruz. Biz Türkiye’de, hiç değilse Batı Uygarlığı ölçüsünde bir ‘Akılcıl düşünce’ istiyoruz. Türkiye’de onu gerçekleştireceğiz» diyecek.

İlkin: eğer tam «*Batıcı akılcıl düşünce*»yi istiyorsak, onun doğuş kanunlarını ve şartlarını tersine çevirmemeliyiz. Batı Aklının, 500 yıllık *Burjuva* gelişiminden sonra doğduğunu, yoksa onun burjuva gelişimini doğurmadığını unutmamalıyız.

Ondan sonra, Batı’da (Emperyalist *Metropollerde*) değil, Doğu’da (*Sömürge* Topluluklarda) yaşadığımızı «akıldan» çıkarmamalıyız ki, ayaklarımız yerden kesilmesin ve başımız dururken ayaklarımızla düşünmiyelim.

Türkiye 250 yıldan beri «*Batı Uygarlığı*» yönünde çabılıyor. Şu en «*Devrimci - Halkçı - Laik - Devletçi - Milliyetçi*» Cumhuriyet çağımızın o çeşit çabalarla nerden nereye geldiği gözler önünde, yürekler acısıdır. «*Atatürk Devrimleri*»nden 20 yıl sonra doğmuş «*kütlelerde*» değil, yüksek öğretim gençleri arasında bile hâlâ «*Şeyh Said’i Nursi*»yi Peygamber sayanlar var.

Ya kütlelerin «*Akılcıl düşünce*»si ne alemde? Açın Osmanlı Fetva sayfalarını, en uyanık Anadolu köyünde, köylüleri sopa ile namaza götürme buyrukları doludur. Laik Cumhuriyet çağında bunun tersi oluyor: aklına estikçe, hükümet her gün, yalnız köyde değil, İstanbul’un göbeğinde, gizli tören yapan bir Tarikat toplantısı basıyor. Sakallı, çarşafli insanlar, uğradıkları işleme dehşet ve tiksinti ile tepki gösteriyorlar.

Demek ne olmuş? En iyi dileklerle yarım yüzyıllık

«Akılcıl düşünce» çabaları, tam tersi sonuç vermiş. Kabahat: Nurcu, Pilavcı, Süleymancı, Takunyacı halkta mı? «Akılcıl düşünce»de mi?.. Gerçeklik ortada: Kapitalizmin ölüm çağında, *Finans - Kapital* kılavuzluğu ile yapılan «Çağdaş Uygarlık» gazvesi, hemen Babil çağının *Tefeci-Bezirgan* hacıağalarını iktidara getirmiştir.

Olmuyor, demek. 20 nci yüzyılın ortasında Türkiye'ye «Batıcılık», Batı'nın «Akılcıl düşüncesini» getirmiyor. Osmanlılıktan da geri, Arabistan çöllerinde kalmış sandığımız 7 bin yıllık en «Akıldışı» Babil büyücülüğünü getiriyor. Bizim «ilerici» veya «sol» yahut «sosyalist» «Batı Uygarlığı» taklidi yapınmalarımız tutmamış.

«Denenmişi bir daha denemek»te yarar ne? Zarar, kendimizi ve başkalarını aldatmaktır. Zararın neresinden dönülse kâr sayılmaz mı? Ne yazık ki, bizde, eline bir «kürsü» geçirenin ilk işi, Yenicami İmamı gibi oraya çıkıp kendi talkınlarından başka kimseye söz verdirtmemek olmuştur.

■ 19. Yüzyılda Kalkınma Parolası

Yönizm'in «Akılcıl düşünür»leri 20. yüzyılda bulunduğumuzu bilmiyorlar mı? Biliyorlar. Bildiklerini de şu satırlarla belirtiyorlar:

«1 — Batı memleketlerinin kalkınmaları sırasında, çok elverişli şartlara ve sömürgeciliğe rağmen, gelişme yavaş, israfli, fakat gücünü genel oydan almıyan idareler altında gerçekleştirilmiştir. Ancak yirminci yüzyılda, esas itibarile istihsal seviyesinin yükselmesi sayesinde ki, Batı memleketlerindeki iktisadi sistem az çok tatmin edici şekilde işliyecek hale gelmiştir.»

Bu sefer ne oluyor? Az önce «Batı Uygarlığının temelinde», «Akılcıl düşünce» bulan Yönizm, şimdi akla sığmaz «İsraf» ve Dikta («gücünü genel oydan almıyan»)

düzeni seziyor. Ve onu, «Kalkınma» diye mistikleştirdiği bir Totem - Formüle bağlıyor. Böyledir küçük burjuva «sağduyusu».

Oysa, Batı'da «Kalkınma» diye soyut ve mutlak bir esnaf yakıştırması yoktur. 18. yüzyıl Fransız filozoflarının dillerine doladıkları «ilerleme» (Osmanlıda: «Terakki») ülküsü, «kalkınma»yı yapmamış, 500 yıllık kapitalizm «kalkınması» gerçekleştikten sonra «ilerleme» felsefesini beyinlere yankılamıştır. «Kapitalizm» bir gerçekliktir. Şeylerin adlarını açık koymadan mistifikasyona «kalkınmıyalım.»

Batı'da «Kalkınma» değil, «Kapitalizm» için: «çok elverişli şartlar ve sömürgecilik» olmuş. Hani Türkiye'nin Kapitalizmi geliştirecek «şartları» ve «sömürgeciliği?» Yok. Yalnız «gücünü genel oydan almıyan idareler»: sömürge ve «elverişli şartlar» temeli bulunmadan, üstyapı diktası ile Sermaye birikimi yapabilir mi?

Cumhuriyetin ilk çeyrek yüzyılı boyunca şehir nüfusunun köy nüfusuna oranla artışı %1'i zor geçmiştir. Yani, idare: «gücünü genel oydan almadı» ve kapitalistçe «Kalkınma» olmadı. Öylesine olmadı ki, kırk yıllık durgun ekonomi altında yıpranan yığınlar, Finans - Kapitalin ansızın ilan ettiği: «vur, vuranın, tut, tutanın» yağma düzenini bile, hak rahmeti saydılar. Hâlâ «oylar»: kurtarıcı pozunda görünen Finans - Kapital iğneli fiçisine akıyor. Ve bu «Batılılaşmak»tır. 20. yüzyılın ikinci yarısında...

■ 20. Yüzyılda «Tatmin» Parolası

Yoksa, 19 uncu yüzyıl boyu görülmiyen «Batılılaşma» mucizesi 20 nci yüzyılda mı doğdu? Yönlizm onu söylüyor: «Ancak yirminci yüzyılda... Batı memleketlerindeki iktisadi sistem az çok tatmin edici» olmuş.

İşte, küçükburjuva «akılcıl düşüncesi» için bir mis-

tikleştirilmiş Tabu - Sözcük daha: «*Tatmin!*» «*Tatmin*» nedir? Kimi etkiler? Nasıl ölçülür? Belirsiz. Esnaf duygusallığını bırakıp, sosyal sınıf objektifliği açısından konuya bakalım. 20. yüzyılda «kalkınma» değil «kapitalizm» daha mı «*Tatmin*» edicidir?

«*Esas itibarile istihsal seviyesinin yükselmesi sayesinde*»: İşçi Sınıfı içinde bir Aristokrat amele zümresi satın alındı. Sendika gangsterliği, «Sosyalist» kuzu postlarına bürünüp, işçileri Finans - Kapitalin dümen suyunda sürüklemeye çalışıyor... Gidiş, *sınıf* olarak işçileri mi «*tatmin*» ediyor, «*kapitalizmi*» mi? Ve bu gidiş dünyanın kaçta kaçında gerçekleşti?

Gerçekleştiği yere göz atalım. I. Emperyalist Evren Savaşından önce Kapitalizm yeryüzünün %100'üne egemen iken, ondan sonra %70'ine zor egemen oldu. II. Emperyalist Evren Savaşından sonra Kapitalizm dünyamızın ancak %30'unu tutabiliyor. Demek, en iyimser ve en dangalak Emperyalist uşakları için bile kapitalizmin «*tatmin*» edilerek «*işliyebileceği*» alan: 1918'den 1948'e değin 30. yılda 2.5 (iki buçuk) kez daralmıştır.

Geri kalan 2/3 dünyanın bir yarısında *işçi sınıfı sosyalizmi* kuruyor. O bir yarısında *geri kalmış* ülkeler Emperyalizmi temizlemek çabasıındalar. 1900 yılı dünya «iktisadi sistemi» olan «*Batılılaşmak*»: 1917 yılı dünyanın *üçte ikisinde*, 1945 yılı dünyanın *üçte birinde* ancak sağ kalabildiğine şükrediyor.

Bunu Yönizm bilmez mi? Bilir. Daha eğlencelisi, bildiğini aynı «*Bildiri*» de şöyle açıklamaktan geri kalmaz:

«*Bununla birlikte, Sosyalist Partileri, düşünürleri ve hatta liberal eğilimli siyasetçiler, kendi memleketlerindeki iktisadi sistemin israfli olduğunu, zaruri ihtiyaçlarını ihmal ettiğini, hızlı bir gelişmeyi ve sosyal adaleti sağlamak bakımından da yetersiz kaldığını delilleriyle belirtmektedir.*»

Öyleyse? Sonra, «kaba konuştu» derler: bu perhiz ne,

öteki lahana turşusu ne? Dünyada değil, kendi öz Metropolunda (Anayurdunda) iler tutar yeri kalmamış «Batılılaşma», hele kırk yıl sakalımızı yaktıktan sonra, Türkiye'nin Türklerine nasıl salık verilebilir? Hele, ondan sonra sırayla sayılacak: «Demokrasi»ye, «Sosyal Adalet»e, «Sömürüyü kaldırma»ya nasıl «sağlam temel» edilir?

Artık, her A.P. li mahalle imamının gözlerini kapayıp ağzını açar açmaz okuduğu gibi: «Çağdaş uygarlık» duası bitmiştir. Öyle ezbere Tanrı gibi Kaadir'i Mutlak bir tek Uygarlık yok: 1 — Çağdaş Kapitalizm, 2 — Çağdaş Sosyalizm vardır. Kapitalizm yahut sosyalizm dışında ne «iktisat», ne «üretim» kalmıştır. Arafat'ta kalmak, dinde bile «hayvanlara» yakıştırılır. Kapitalizm: kapitalistlerle; Sosyalizm: işçilerle yapılır.

II. — İKTİSAT DOKTRİNİ

Yönizm'in ileri gelenleri, Batı bilimini yutmuş, «Akılcı düşünce» tiryakisi keskin «İktisat Uzmanı» imişler. Ve o uzmanlıklarına güvenerek, neredeyse Kadrizm ustaları gibi, Ekonomik Determinizme taş çıkartırlarmış.

Genç «Yön»cülerini kart «Kadro»cularla karıştırmak hoşumuza gitmiyor. Bu gençlerin, tam 1961 yılı 20 Aralık günü, ansızın «Türk Toplumuna» vermek istedikleri «Yön», bütünü ile ele alınmazsa haksızlık edilmiş olur.

«Ajitasyon» alanında kaldıkça epey olumlu açıklamalar yaptılar. Ama onların ambisyonları bu değil. «Doktr»-turlar. Doktrin kurmak isterler. Yön Doktrinini en iyi özetleyen belge, yüzlerce imza toplayan «Bildiri»sidir. Bildiri'de hemen herşey iki ana tema üzerine oturtuluyor:

1 — İktisat,

2 — Devletçilik.

Önce «Yön»ün İktisat Doktrini ve anlayışı üzerinde duralım.

■ Herşey «İktisadi» midir?

Yön için hangi toplum konusu ele alınırsa alınsın, hepsi «iktisadi»den çıkar. Sırasıyla (usanmaksızın) okuyalım:

a) *Buhran*

BUHRAN (Bunalım): 27 Mayıs ihtilalinden iki yıl sonra Yön Türkiye'nin bir «*buhran içinde*» olduğunu «keşf» ediyor!

İddia: «*Türkiye bugün ciddi bir iktisadi ve siyasi buhran içindedir.*» (2/a) diyor. Doğru.

Bu «Lapalis'in hakikatı»na inanmamak için hiçbir sebep yok. Siyasi buhranın sebebi nedir? Yön hemen karşılığı yapıyor: İktisadidir.

İspat: «*Sosyal buhran iktisadi buhranın tabii bir sonucudur.*» (2/a)

Böylece Yön: sanki dersin *Marksist*'tir.

b) *Batıcılık*

BATICILIK: yahut «*Çağdaş uygarlık*» nedir? Yön (Atatürk'ün ölümünden 22 yıl sonra) haber veriyor: Batıcılık Atatürk devrimlerinin amacıdır.

İddia: «*Atatürk devrimleriyle amaç edinilen çağdaş uygarlık*», «*Atatürk devrimlerinin amacı olan batılılaşmak*»tır. Doğru mu? «*I — Batılılaşmak*» doktrini sırasında gördük.

Batılılaşma amacına nasıl varılacak? Gene *iktisatla*. Hatta «*iktisat*» sözcüğü biraz ve çokça yuvarlak «*Mark-sizm*» kokuyor. Yön onu daha keskin «*Marksizm*» ile «*İstihsal*» (üretim)e çeviriyor.

İspat: «*En geniş anlamıyla Batının istihsal seviyesine*

yaklaştığımız ölçüde (Atatürk devrimlerinin amacı olan çağdaş uygarlık) *gerçekleşebilir.*»

Böylece Yön: sanki dersin *keskin* Marksist'tir. İktisadi, *temel* yapmakla kalmıyor, iktisadın temelinin de *üretim* (istihsal) olduğunu söylüyor.

Bundan daha âlâ Marksizm olur mu?

c) *Demokrasi*

DEMOKRASİ nedir? Biliyoruz. Türkiye'de Tek Parti düzeninin «*Değişmez Milli Şef*»i İsmet İnönü Paşa, Amerikan Akıl tröstünden (Basra körfezinde petrol adasına sahip) *Thornbourg'a* verdiği sözü yerine getirerek, Türkiye'de «*sınıf esasına müstenit*» çifteli parti, yahut «*Çift parti*» kurulabileceğini ilan ettiydi. Paşa: «*Sözü ayağa düşürmeyecek*» demokrasi istemişti. O paşaca istekten 16 yıl sonradayız. Demokrat Parti, bütün Anadolu ve Rumeli yollarını noktalamış bulunan Petrol Bayi istasyonları sayesinde kurulmuştu. Vatan Partisi'ni iki yıl zındanda boğmuştu. Ses eden çıkmamıştı. Üç yıl sonra, bir geceyarısı D.P. batmıştı. İşte o sıra Yön ortaya çıktı.

1 — *Iddia*: «*Türk Demokrasisini yaşatmak... ve Demokrasi rejimini sağlam temellere oturtmak*» idi. Nasıl oturtulacak? Hep iktisatla, istihsale.

1 — *İspatı*: «*Ancak iktisadi alanda hızla kalkınmak, yani milli istihsal seviyesini hızla yükseltmek*» Türk demokrasisini «*oturtur*»!

2 — *Iddia*: «*Demokrasi herşeyden önce insan haysiyetine dayanan ve insanı üstün değer sayan bir rejimdir.*» (1/c) İnsan «*haysiyeti*» ne ile korunacak? İstihsale.

2 — *İspatı*: «*Ne kadar çok gayret sarf edilirse edilsin, düşük bir istihsal seviyesiyle, kütlelerin kültür seviyesinde esaslı bir yükselme sağlamak hayaldir. İşsizlik, açlık, çıplaklık, soğuk ve sefaletten yaşama içgüdüğü, öğrenme merakından daha ağır basacaktır.*» (1/2)

■ *Şeytanın Dürtüsü*

Konu buraya gelince, insanı şeytan dürtüyor: «Amerika'da *'İstihsal Seviyesi'* ne alemde?» Dünyanın en yüksek seviyesi! Amerika'da kültür var mı? Öylesine var ki, kültürlü Ak derililer kültürsüz Kara derililere bulaşmamak için aynı otobüse dahi binmekten kaçınıyorlar; ve geceyarısı beyaz kukuleteli kefenlere bürünüp, siyah insanları linç etmek üzere tek tek avlıyorlar. Vietnam'da «*insan haysiyeti*»ni füzelerle, napalm bombalarıyla ve zehirli gazlarla savunuyorlar. Bu çabalar, ne yazık ki Amerikan «*İstihsal seviyesi*»nin aşırıca yüksek bulunmasından ileri geliyor ve cür'et alıyor.

Yöncüler: «—Canım, biz Türkiye için konuşuyoruz!» diyecekler... Biz de onu demek istiyoruz. Yarın Türkiye'de kör topal «*istihsal seviyesi*» yükseldikçe, «*Türk Demokrasisi*» oturacak mı? Örneğin Türkiye ansızın Almanya kesilse: bir Hitler'in çıkmaması için «*istihsal seviyesi*» yeterli garanti olur mu? Demek demokrasi için sırf «*istihsal seviyesi*» insanı kandıramıyor. Yöncül «Marksizm» buna ne buyurur?

■ *İktisadi = Antidemokratik!*

Yön'ün Bildiri'sinde en anlaşılma söz şudur:

«Böyle (özel teşebbüse dayanan) bir kalkınma... siyasi gücü geniş ölçüde iktisadi güce tabi kılması yüzünden demokratik te değildir.» (3/a)

Bu, yukarıdan beri: Buhranı, Batıcılığı, Demokrasiyi, Sosyal Adaleti boyuna «*İstihsal*»e bağlayan Bildiri'nin, şimdi bütün o söylediklerini şüpheyeye düşürmüyor mu?

Bizim bildiğimiz, «*İktisat ilminin ve tarihin ışığı*», sınıflı toplumda en son duruşmada *Üstyapı*'yı Ekonomi tabanı belirler. Buna Ekonomik Determinizm denir.

Ama bu, Üstyapı ile Taban'ın karşılıklı etki - tepkisini yok etmez. Tam tersine, bu Determinizm: iktisadi gücü siyasi güce tabi tuttuğu gibi, siyasi gücü de iktisadi güce tabi tutar. *Yön*'ün «*keskin Marksizm*» adını verdiğimiz bütün yukarıki iddiaları ve ispatları (tekyanlı ve üstünkörü olmakla birlikte), hep siyasi gücümüzü iktisadi güce (*istihsale*) tabi kılmak uğruna harcanmıştı. Onun için, o tek yanlı ve skolastik «*iktisat determinizmine*» biz «*keskin Marksizm*» demiştik.

Bu sefer *Yön* birden bire tersine dönüyor: İktisadi güce tabi olan siyasi gücü *antidemokratik* sayıyor. Ya deminden beri «*iktisadi*»yi başımıza dikmenin alemi neydi? Yüreğimizi ne hoplatır durursun?

Maksadı «*özel teşebbüs*»ü haksız çıkarmak mı? İyi dilek doğru söylemekle «*iyi*»dir. Bir yanlış üzerine kurulan yapı, temelsiz ve «*kötü*»dür. Diyalektik tezat mı yapıyor? *Kuru mantıkla* zıtlıklara düşmek, Diyalektik değil «*abes*» olur, yani saçma olur. Böyle acemice saçmalarla özel teşebbüs yürütülemez, kuvvetlendirilir. Diyalektik bindiği dalı kesmek değildir.

III. — DEVLETÇİLİK DOKTRİNİ

«*Yönizm*»in «*Batılılaşmak Doktrini*» de, «*İktisat Doktrini*» de laftır. Söylenir. Kusuruna bakılmasa da olur. Saçmalasa da, dilin kemiksizliğine verilébilir. Ama «*Devletçilik Doktrini*» hiç şakaya gelmez. DEVLET: *som iştir.*

«*Batılılaşmak*» ta, «*İktisat ve İstihsal*» yapmak ta, *Plan* kurmak, *Sosyal Adalet* indirmek, *İstismarı* kaldırmak ta ve daha nice bin eylem hep Devletçiliğimizle olacaktır.

Yön dergisi iyi hazırlanmış bir ajitasyonla alana çıktı. Bütün iddiası adında topluydu: *YÖN...* Kime yön verilecekti? Türk milletine. Hangi yoldan? *Devletçilikle.*

■ «Kalubela»dan Beri Devletçilik

Devletçilik Türkiye’de yeni birşey değil. Cumhuriyet kuruldu kurulalı idareciler kendilerinin *Devletçi* olduklarını söylediler. Anayasa’ya sokulan 6 oktan birisi Devletçiliktir. O yüzden, otuz küsur yıl önce, Paşa’nın emrile kurulup dağılan *Kadroculuk* adlı iddialar da Devletçiliği «ideolojileştirme» görevini almışlardı.

Ona bakarsanız, Birinci Cumhuriyetten önce de Türkiye Devletçi idi: İttihatçıların *Vagon ticareti* ile «*Mute-met*» ihaleciliği domuzuna Devletçilikti. Hatta Abdülhamit ve öncesi Türkiye’ye Şirketlerin girişi *Devletçilik* elile yapılmıştı.

Fethettiği toprakları eşit çiftçiler arasında paylaştırıp, Dirlikçilerin kontrolünde işleten, sonra Dirlikleri Kesimlere (Mukataalara) çeviren Osmanlı İmparatorluğu sapına kadar Devletçi idi.

Nemrut’la Firavun bile, ilk Sümer Kentindeki tapınak ulusu İshakku bile ilk çeşit «*Devletçi*»den başka birşey değildirler.

Onun için, «*bizim bize benzeyen*» Devletçiliğimiz üzerinde kısa bir açıklama yapmadan, konuyu aydınlatamıyacağımız ortadadır.

■ Osmanlı Toplumunda: Sosyal Bölünüş

Her ülke insanı, beden ve kafa yapısı ile kendi Tarihinin ürünüdür.

Türkiye insanının mayası veya tohumu Orta Asya’dan göçebe geldi. Osmanogulları, Antika Bizans - İslam medeniyetlerinin kalıntılarından bir *Rönesans* yarattılar.

İlk Osmanlı, bir avuç doğru, yiğit ve eşit göçebe çelik çekirdeği oldu. Sürülerle Medeniyet kalabalıklarını önüne katıp gitti. Osmanlı idaresi deyince göz önüne bu iki küme gelir:

- 1 — Güden savaşçıl *İlb'ler*, *Gaazi'ler*;
- 2 — GÜDÜLEN barışçıl *Köylüler*, *Reaya...*

Arapça «*Raiy*» sözcüğü: «*Sürüyü otlatmak*», «*Yaymak*», «*Gütmek*» anlamına gelir. Osmanlı Devlet sistemindeki prensipler *Çobanlık* düzeninin ürünü olur:

- 1 — *Çobanlar* (Savaşçıl güdücüler),
- 2 — *Sürüler* (Barışçıl güdülenler).

■ *Ayrıtlanış ve Yadlanışın Doğal Görünüşü*

Bütün *sınıflı* toplumlarda iş başka türlü değildir. Yalnız Osmanlılıkta bu ayrılış iki ayrı *üretim düzeni* kaynağından geldi. Savaşçı güdücüler: *Çobanlık ekonomisinin*, ele geçirilen güdülenler: *Tarım ekonomisinin* insanları idiler. İlk Osmanlı güdücüler, Toplum içinde gelişmiş bir *üst sınıf* olarak gelmediler. Yendikleri Toplumdaki yığınların başına *dıştan* geçirilmiş bir örgüt oldular.

Bu ayrıtlanış ve yadlaşıklık, zamanla Devletleşti. Kent (Site) içinde Tefeci - Bezirgan sınıfın doğması, toplumu bölmesi, ona egemen bir örgüt getirmesi yavaş, uzun, güç bir süreçti. Osmanlılık için aynı süreç çok çabuk, kestirme ve kolay geçti. O yüzden, yenik alt güdülenlere yabancı üstünlükleri tabii geldi. Devlet sanki gökten inmiş, insanları gütmeye memur, bağımsız, üstün bir güçtü.

■ *Dirlik Düzeni*

Osmanlılığın *politik üstyapısı* havada durmadı. Osmanlılar, her Tarihöncesinin İlkel Sosyalisti gibi, kendinden saydıklarına karşı iyi çobandılar. İyi çoban bakımlı sürü getirir. Bakım yalnız «idare» değil: dişe dokunur besilulmaktır. Koyun çobanı nasıl iyi *Otlakla* güdümünü sağlarsa, Osmanlı da Medeniyet sürüsü Reaya'sına iyi düzen-

lenmiş topraklar sağladılar. Bu da Osmanlı devletini daha başlangıçta uyruklarının rızına dek karışabilir kıldı.

14. yüzyılda Osmanlı *Devlet'i: Memleket'i* böyle yürüttü. Göçebe Çobanın Medeniyet sürülerini doğru toprak ilişkileri içinde güdüşüne *Dirlik Düzeni* denildi. 6 bin 500 yıldır o düzenden iyisi bulunamamıştı. Dirlik Düzen, hiç değilse ilk yüzyıllarında, çağına göre ülkücül bir güdüm sistemi oldu. Dirlikçi Devlet, çoban güdücülüğünün altın çağı idi. Bu gerçeklik, Devlet güdücülerine yalnız üstünlük değil, az çok haklı bir öğüntülü güven geleneği bıraktı.

■ Kesim Düzeni

Sonra, uzun yüzyılların gelişimi, Dirlik Düzeni içine *Tefeci - Bezirgan* sermaye sızdı. *Üretme*, dolayısı ile *Devlete* el attı. Topraklar Reaya'nın (eşit çiftçilerin) tasarrufundan gittikçe uzaklaştırıldı. *Kesimcilere* (Mukataacı'larla) peşkeş çekildi. «*Malikane*» denilen sistemle *Kesim Düzeni* yerleşti. Orada artık Osmanlı Toplumu kesin sosyal sınıflara ayrıldı.

Dirlik Düzeninde: *Mülkiye* (politik idare), *İlmiye* (bi, lim, hukuk işleri), *Seyfiye* (askerler), *Kalemiye* (ekonomi, maliye işleri) ile 4 *Devlet Sınıfı* şartsız kayıtsız ekonomisini de, politikasını da elinde tutar güderdi. Kesim Düzeninde bu Devlet yapısı olduğu gibi kaldı. Yalnız roller, hiç kimse farkına varmaksızın, yavaş yavaş tersine döndü.

Dirlik Düzeninde «*Nüfuz*» (yetki, sorumluluk) dört Devlet Sınıfında, bütün ekonomi Devlet «*Nüfus*»u denilen çiftçi halkta idi. Kesim Düzeninde Devletin «*Nüfuz*»u ile «*Nüfus*»u arasına Tefeci - Bezirgan sınıfı girdi.

Dirlik Düzeninde: Devlet Sınıfları, Devletin ve kendilerinin geçimlerine yarıyan gelirleri (öşürleri, haraçları, vb.) kendi elleriyle toplarlar, paylaşırlardı. Kesim Düze-

ninde: «Devlet Nüfusu»nun yarattığı bütün değerleri ve artan değerleri Tefeci - Bezirgan sınıf topladı. Onlardan «Devlet Nüfuzu»nun 4 «sınıf»ına bir pay ayırdı.

■ İktidar Sınıf Karakterinin Gizlenişi

Bu öylesine yapıldı ki, Tefeci - Bezirganlık Devlete sıkı gününde peşin para veriyora benzerdi. Sanki Devlet Sınıflarına: «Siz zahmet etmeyin. Ben toplar, gelirlerinizi oturduğunuz yerde ayağınıza getiririm.» deniyordu. Tefeci - Bezirganlar: Devletin Nüfusunu (Çiftçileri) de, Nüfuzunu (4 sınıfı) da tırtıklayıp eline ve insafına geçirdi. Ama, görünüşte sanki *egemen* soysal sınıf dört Devlet Sınıfı idi; Tefeci - Bezirganlık onun hizmetçisi, angaryacısı idi.

Tefeci - Bezirganlık, altta güreşen kurnaz pehlivan oldu. Devlet Sınıflarının, eskisi gibi, astıkları astık, kestikleri kestik görünmelerine ses çıkarmadı. Üretim gelişmediği, verim ve ürünler azaldığı halde, (her gün daha çok soyup ezdikleri) Halk yığınlarını ayaklanmaktan alıkoyacak tek korkunç silah: Devlet Sınıfları idi.

Devlet Sınıfları, Kesim Düzeninde bal gibi Tefeci - Bezirgan uşaklığı yapıyorlardı. Kendilerine sorulsa, onlar gene: 1 Tuğlu Bey, 2 Tuğlu Beylerbeyi, 3 Tuğlu Vezir (*Mülkiye*); Devlet hazinelerine karışan Nişancı, Defterdar (*Kalemiye*); Din ve dünya bilimlerini Allahtan başka kimse-den almıyan kutsal ulu hoca (*İlmiye*); yedi iklim, dört bucağı kılıcı hakkına fethetmiş kahraman Gaazi (*Seyfiye*) idiler...

Bütün Toprak gelirleri ve zenginlik kaynakları (*Memleket*), Tefeci Bezirgan sınıfların (Eşraf, Ayan, Müttegallibe'nin) eline mi geçti? *Idare* (Mülkiye), *Hazine* (Kalemiye), *İnanç - Bilim* (İlmiye), hepsinden üstün *baba kılıç* (Seyfiye) Devletin elinde değil miydi? Kim demiş iki paralık tefeci, ciğeri mangır etmez «*Haşa min huzur!*» bezirgan gibi

«başıbozuk» takımı Devlet nüfuzu önünde Müslümanım diyebilsin?

■ Batıda - Doğuda Modern Devlet

Devlet Sınıfları hep o kulak üstüne yattılar. O kuruntuyla şiştiler. İşte Türkiye'de *Devletçilik* dediği olan bu görenekten gelir. Ne zaman «*Devletçiliğimiz*», Kadir'i Mutlak Tanrı gibi, Vatan ve Milletin alinyazısını çizen «*eşsiz örneksiz*» bir Ankaa Kuşu çalımını ile göklere çıkarılsa, hep o Osmanlı «*Nüfuz'u Devlet*»i gözleri kamaştırır. İlk Kamucu (Müslüman Ortak Mülkiyetli Topraklarının denetçisi) Devletin başına gelenlerin, pişmiş tavuğun başına gelmediği unutulur.

«*Devlet Nüfuzu*» Batıda da aşağı yukarı bizdeki makanzima ile kuruldu. Ama daha 16. yüzyılla birlikte *Kapitalist* sınıfı Devlete kafa tutmaya başladı. 17. yüzyıl İngiltere'sinde, 18. yüzyıl Fransa'sında, 19. yüzyıl Karaavrupasında: kapitalist sınıfların Devrimleriyle Devlet güçlü *Burjuvazi*'nin emrine geçti.

Batıda o geçişler, belirli şartlarla dramatik birer *Trajedi* oldu. Derebeği karakterli Devleti *Burjuva Devleti* kılığına soktu. Çok kanlar döküldü. Türkiye'de aynı geçiş, hep «*Karma Derebeği - Burjuva kırması*» biçiminde gelişti. Hiçbir zaman «*Kansız*» olmaktan çıkmadı. O yüzden, bütün ciddiliğini yitirmiş «*anemik*» bir *Komedi*'den öte, fars dedikleri Ortaoyunu denli gülünçleşti.

Batıda *Devletçilik* (Fransa'da Louis Napoleon'la, Almanya'da Bismarck'la) oldu. Ama Vatanın yerli kapitalizmini *Büyük Sanayileşme* doruğuna çıkarır çıkarmaz, *Derebeği Nüfuzu* olmaktan az çok *kesinlikle* çıkabildi. Devlet, dayandığı sosyal sınıfın avadanlığı idi.

Bizim Devletçiliğimiz, sınıf dışı bir Zümrüt Ankaa değildir. Ancak, kapitalist sınıfımız Saltanat zamanı *Komp-*

rador, Cumhuriyet zamanı *Finans Kapital* biçimiyle, cılız ve «kökü dışarıda» kaldığı için, Tefeci - Bezirgan sınıflarla ortaklaşa bir *melez Devlet* olarak sürüp gitti. Devletin yarı Derebeği karakteri, keyfi çalımlarına sınıf mınıf dinlemezmiş çeşnisi kattı.

Egemen sınıfların o *kamuflej* pek hoşlarına gitti. Kimi kapıkullarının sağlı sollu Devletçi «*Ideolog*»luklarını, dolgun maaş yahut kazançlı ün ile ödülliyerek illüzyonu sürdürdü. Bir zaman «*Kadroculuk*» adıyla «cılık çıkan» ortaoyunu meddahlığı «kapıkulları» nezdinde epey parsa topladı. Bundan umutlananlar çok oldu. Olacaktır da.

■ *Devletçilik Yerine: Milletçilik*

«*Yön*» gençlerini *Kadroculuk* lekesiyle damgalamak, en istenilmiyecek şeydir. Ama onların kendileri, «*Devletçilik*» illüzyonunu kadroculukla paylaşmak eğiliminde görünüyorlar.

«*Yön*» gençleri görünmek istedikleri gibi iseler, biz kendilerine *Devletçiliği* değil, *Milletçiliği* layık görürüz. Başka dillerde «*Etatizm: Devletçilik*» terimi var. «*Nasyonalizm: Milliyetçilik*» terimi de var. *Milletçilik: Nationisme*» deyimini hatırlamıyoruz. Ama Türkiyede böyle bir deyim gereklidir. *Milletçilik* vardır.

Milletçilik: Türkiye'nin *uzak Tarihi*'nden gelip, şimdiki *gerçek yapısını* etkilemiş bir eğilimin en az yanlış karşılığıdır.

■ *Uzak Tarihimizin Geleneği*

Uzak Tarihimiz'den gelen *Milletçilik geleneği* Osmanlılıktan kalmadır. Kayı Boyu, Orta Asya'nın İlkel Komünizminden aktardığı sosyal geleneklerini *Miri Toprak* biçimi-

mine sokmuş ve Osmanlı Saltanatının sonuna dek sürdürmüştür.

Bu sosyal gelenek ve göreneğimiz Türk köyünde *İmece* veya *Bektaşilik* biçiminde yaşıyor. Devlet Sınıflarımızdan *Silahlı* ve *Aydın* gençliğimiz, özellikle ilk Türk *İlb*'lerinin toplum uğruna fedakar *ülküçülüğünü* ayakta tutmuştur ve tutuyor.

Bugün, Türkiye'nin insanlık ölçüsünde *orijinal* (kişiliği kendi tekelinde) sayılacak başlıca iki *sosyal* düşünce ve davranış karakteri ve ünü vardır:

1 — *Genç Türkler*: Her milletin devrimci gençleri yetişir. Hiç birisinin devrimci gençleri dünyada kendi milletin adı ile anılmaz. Hangi milletten olursa olsun, Devrim Savaşına atılan gençlere *Genç Türkler* deniyor.

2 — *Kurtuluş Savaşçılığı*: Her millet, hele geri ülkelerde Emperyalizme karşı savaştı. Kimileri bizden çok önce savaştı. Ama Türk silahlı ve aydın gençleri, «*Genç Türk*» geleneği ile savaşarak, ilk büyük *antiemperyalist zaferi* kazandı. Bunda, Uzak Tarihimizin İlk Komuna gelenek ve göreneklerinden kalmış *Genç Türkler* düşünce ve davranışının özü rol oynamıştır. Onun için, antiemperyalist savaşlarda Türkiye'nin Kurtuluş Savaşı anılır.

■ *Yakın Tarihimizin Geleneği*

Gerek Genç Türkler, gerek muzaffer *Kurtuluş Savaşı* gibi özel olaylarımız, «*Devletçilik*» kadar ikiyüzlü ve kabuklaşmış bir kavrama sığdırılmaz. Çok derin ve sosyal anlamlı *Milletçilik* eğilimi, bir milletin yüzlerce ve binlerce yıllık doğuş ve yaşayışından doğar. Devlet ise, milletçe her zaman yok edilebilen gelgeç bir biçimdir. Her milletin tarihinde birçok *Devlet* gelir geçer. Ama, bir devletin tarihinde birçok milletlerin gelip geçtiği işitilmemiştir.

Yakın Tarihimiz'den gelen *Gerçeklik*, Uzak tarihimiz-

den gelmiş *Sosyal* gelenek ve göreneklerimizimizin kaçınılmaz ürünüdür. Bu gerçeklik, Cumhuriyeti kuran *Ordu - Gençlik* ülkücülüğünün olumlu yanıdır.

Cumhuriyetin daha ilk gününden beri *Devlet Sınıfları*'nın, iktidarı sağlama bağlar bağlamaz, kaydığı «vur patla-sın, çal oynasın» eğilimini eski denemeler sınamıştı. Türkiye'nin 7 bin yıllık *Tefeci - Bezirgan* Hacığa efendiliği ile 70 yılı aşkın *Finans - Kapital* Beyefendiliği, Devlet Sınıflarının o rahatlık özlemine «Safa Pezevenkliği» adını vermişti. O «Safa pezevenkliği»ni en yağlı kaypaklıklar iniş - yüzüne (sathı mailine) oturtmak için, kaleyi içinden fethetme şeytanlığını başarı ile uygulamaya girişti.

Devlet Sınıfları, daha dün, önden *Yunan* maskeli Emperyalizmin saldırısını, arkadan *Sultan* maskeli Tefeci - Bezirganlığın hançerini unutamıyacak kertede hafızasına sahipti. Elbet bir Bilimcil Sosyalizm metodu ile, Zaferi göklere çıkarıp kahramanları *Tanrılaştırmanın* Tarihçil anlamını aydınlatması beklenemezdi.

Ama yakın denemesiyle, Lozan'da: «*Bir gün para iste-miye geleceksiniz. O zaman Milli Kurtuluş Savaşı ile tükür-düklerinizi size bir bir gösterip yalatacağız*» diyen Lord Gürzon'un sözü yenilir, yutulur değildi. O acıyla, yukarıdan Finans - Kapitalin, aşağıdan Tefeci - Bezirganlığın sinsice baskılarına bakarak, Politika ve Ekonomide direnmezse hemen silinip süpürüleceğini sezdi.

«Musul Davası» üzerine patlayan *Şeyh Sait İsyanı*, Şirketler konusunda, Komprador burjuvaziye dokunur dokunmaz birbirini kovalıyan «*Gaazi'ye suikast*»ler, Osmanlı Borçları sıkıştırır sıkıştırmaz verilen «*Serbest Fırka*» tavizi ile birlikte sıçıyan «*Menemen Hadisesi*», ve benzerleri... ortadaydı. 27 Mayıs Devrimi'nden sonraki yağlı iniş - yüzünde Ordunun ve Tabii Senatörlerin ve Anayasa-nın başına gelenler, daha önce «*Milli Mücadele*» kahra-manlarını kovalıyordu.

Bu politik «*Sinir Savaşı*» altında hangi ekonomik ve sosyal nedenlerin yattığı duruca konulmasa bile, birşeyler sezinlenmişti. Yeryüzünde Türkiye'ye ilk *Modern Büyük Sanayi* yardımını, faizsiz, hele «komisyonsuz», mal karşılığı, eliyle getirip kuran Proletarya Devrimi: Nazilli, Menemen Kombinalarını armağan etmişti. *Devlet Sanayii* ve Yabancı Şirketleri *Devletleştirme* yapılmazsa, Finans - Kapital yuvalarına sinmiş Tefeci - Bezirgan suikastçılarının ve aylıklı askerlerinin nötralize edilemeyeceği gün ışığına çıkmıştı.

Böylece eski, yeni, antika, modern *Devletçiliğimiz* kaynaşarak altı oktan biri oldu. Türkiye'de *Devletçilik* denilen olay, böyle bir «*Devlet Sınıfları*»nın kendi kendilerini savunma içgüdülerinden fıskırdı. Dolayısı ile Birinci *Milli Kurtuluş Savaşı*'nın *Komprador* burjuvaziyi temizleme misyonunu yerine getiren Antiemperyalist ve Antifeodal bir *Milletçi Ekonomi* tabanı yarattı.

■ *Devletçilikle Milletçiliği Ayırma*

Ancak, bu *Milletçi Devlet işletmelerinin* gerçekten *Sosyal güç kazanması*, başka, gizli servislerde kalıplanıp şartlanmış *Kadroculuğun*, terbiyeli maymun içgüdüğü: bir işaretle konuşup bir işaretle sustuğu *Devletçilik* bambaşka şeydir.

Nitekim, meddahlığı, hatta parsalı köçekliği yapılan Cumhuriyetin *Modern «Devletçiliği»*, o zamanki Proleter Sosyalizminin önceden gördüğü yoldan ve tıpkı Saltanatın *Antika «Devletçiliği»* gibi, çarçabuk «*Kapitalist Fideliliği*» oldu. Ve bu fidelikten, bugünkü korkunç: (*Finans - Kapital + Tefeci - Bezirgan*) ittifakı kaynak aldı.

İkinci Emperyalist Evren Savaşından sonra, *Milletçi* bir savunma olanağı henüz bir türlü giderilememiş bulunan *Devlet Sanayii*, egemen sınıflarca bir numaralı düşman

sayıldı. D.P.'nin, Amerikan uzmanlarınca kotarılmış «*Hürriyet ve Demokrasi*» bayrağında yazılmış en önemli parola: *Milli Kurtuluş* geleneğinin son kalıntısı olan *Devlet Sanayii*'ni «Özel Sektör»e aktarmaktı.

Oysa «*Devlet Sektörü*» doğmuştu, «boğmaya gelmez» di. Yarım milyona yakın *Devlet İşçisi* ve *Devlet Hizmetlisi* o sektörden geçiniyor; tümüyle *Vahşi Kapital* o sektörün dehlizlerinde yaşıyordu; ve *Finans - Kapital*'in kendisi de Devletçiliğimizin kaymağını, *Devlet Sınıflarımızla* kırışarak gününü gün ediyordu. Sıkıştırma ve eritme birikince 27 Mayıs patladı.

■ *Devletçilikten Milletçiliğe Geçiş Gereği*

İşte «*Yönizm*» burada sahneye çıkıyor. «*Devletçilik*» terimini kullanıyor. Herkesten yeni terim icadı beklenemez. «*Milletçilik*» mi demeli, «*Devletçilik*» mi gibi sözcük tartışması, özde anlaşılırsa değmiyebilir. Türkiye'de *Devlet Sektörü* denilen, *Milletin* dışından, tırnağından arttırılmış değerlerle kurulu bir ekonomi tabanının, *Finans - Kapital* mihrabında *kurban* edilmesine karşı, Tefeci-Bezirgan örümcek yuvalarında *çarçur* edilmesine karşı savaşmak gerekir mi?

Bunu tartışmak bile gülünç olur. Ama bu savaşta *savunma* çağı çoktan geçmiştir. Uzak ve Yakın tarihimizin son *ekonomik* sosyal kalıntısının ölüm dirim savaşında müdafaadan *Taarruza* geçilmelidir. Bu da *Milletin* malını *Millete* vermekle: «*Devletçilik*»le soysuzlaştırılıp aşındırılmış olan *Millet* ve *Kamu Sektörünü* *Milletçi* yapmakla gerçekleşir.

Bu nasıl yapılacak? Elbet ilkin konunun kendisini *aydınlığa* ve *bilince* çıkarmakla olur. Bu aydınlık kimlerin bilincine çıkarılacak? Bütün *Milletin*. Ama, *Millet* içinde

elbet: *Devlet Sınıfları* gibi, *İşçi Sınıfı* ve Köylü - Esnaf - Aydın *küçük burjuva* yığınları da vardır. Bunların hepsine dayanmakla birlikte, ağırlık merkezi olan «*zinciri sürükliyecek halka*» hangisidir?

Türkiye'deki *Demokratik* savaşın stratejisi ve taktiği, önce *Özgüçler*'in seçilmesi ve tutulması, yani *bilince* ve *örgüte* kavuşturulmasıdır. *Yönizm*: 1) Kimlere, 2) Hangi şeyi, 3) Nasıl veriyor? Kısaca özetliyelim:

Kime: 1) *Yönizm* «*Aydınlar*» dediği *Kapıkulları*'nı özgüç sayıyor. «*Bildiri*»sinin altına topladığı imzalardan belli. Elbet, Devlet Sektörü Özel Sektör eline geçerse, bir kapitalist alıcının D.P.'ye söylediği gibi: bedava verseler, Devlet işletmelerindeki 4 kişiden 3 ünü kapı dışarı edecektir. *Kapıkullarının* işsiz ve aç kalmaktansa, Devlet Sektörünü savunacakları kendiliğinden anlaşılır.

Nasıl: 2) Diyelim ki *Yönizm* İşçi - Köylü güçlerini başkalarına bırakıyor. O *Kapıkulu* «uzmanı»dır. *Kapıkuluna* durumu nasıl benimsetecek? Aynı zamanda hem *Bilince*, hem *Örgüt* sağlık vermekle. *Yönizm* aylar, yıllardır bir ciddi *örgüt* teklifinde bulunmadı. *Küçükburjuva* ikircilikleriyle: *İşçi Partisi* mi desek, *Çalışma Partisi* mi kursak, diye hangi yoncayı yiyeceğini kestiremedi.

Hangi: 3) Diyelim ki *Yönizm*, «*Elimden bu kadarı gelir*» diyerek, yalnız *Kapıkuluna*, yalnız *Bilince* verme görevini üstüne alıyor. Hangi «*bilinci*» veriyor? Burada *Yönizm*, sırf «*Devletçilik*» denilen kolay, ısmarlama, içten pazarlıklı *Kadroculuk* illüzyon - atraksiyonunu ciddiye alırsa, doğru olur mu?

Yönizm, *Kadroculuğu* sözle *red* etti, iş'de ise: *Kadrocu Devletçilikten* Tarih Kefen soyuculuğuna «terfi» edenleri kasıla kasıla gençliğe örnek gibi sundu. Ve «*Devletçiliğin*» yanına bir «*Emekten yana*» sözcüğü katılınca herşeyin yoluna giriverdiğini sandı.

■ «Yeni», «Şuurlu» Yerine: «Sınıf» Temeli

Önyargıya kapılmamak için Yön «Bildiri»sini bir daha ele alalım. Açıklamıya çalıştığımız gibi, Yönizm, 7 bin yıllık Doğu gelenekli «Devletçiliğimiz»in hem olumlu, hem olumsuz yanlarını kesince ve açıkça ortaya koymalı, kendisinin Devletçiliği Kadro kapıkulluğundan başka hangi türde anladığını belirtmelidir.

Yönizm öyle bir ayırt yaparak işe başlayacağına, anlamı Kadrocuların kursağında kalmış «Devletçilik» parolası ve palavrasını, kendi deyimi ile «Köklü» ve «Akılcı düşünce» ile perdahlamıya girişiyor. Nereden mi bildik? «Kadroculuğun» «ciğerini okumuşuz» da oradan biliriz. «Akıl» hangi sosyal kümenin aklıdır? İlkin onu aydınlatmak gerekir.

Yönizm ne yapıyor? Antika Devletçiliğimizin Kadrocu ağzında büsbütün soysuzlaştırılmış biçimi üzerine bir «Yeni» etiket yapıştırmakla herşeyin başkalaşacağını ve eski Devletçilikte bir «Devrim» yapacağını umuyor. Şöyle diyor:

«Günüümüzün gerçeklerine uygun bir Devletçilik anlayışını Türkiye için zaruri sayıyoruz.» (Bildiri, 3/c)

Ve bu deyimi, bir tek sayfada ne denli çok tekrarlar-
sa, o denli aydınlattığını sanıyor.

«Varmak istediğimiz amaçlara YENİ bir Devletçilik anlayışı ile erişebileceğimize inanıyoruz.» (Keza, 3.)

Oysa bütün mesele, asıl o «Yeni» olan şeyin ne olduğunda toplanır.

İster istemez «Gerçeklere uygun - Yeni» Devletçiliğin ne olduğu sorusu karşımıza dikiliyor. Sözcüklerin mistisizmine güven olur mu? Yönizm tekrarlıyor:

«YENİ Devletçiliği yukarıda belirttiğimiz amaçlara erişmek için mutlaka başvurulması gereken şuurlu Devlet müdahalesi şeklinde anlıyoruz.» (Keza, 4)

Bu yol da, «Yeni» kalktı, yerine «Şuurlu» oturdu. Yeni'nin yerine daha büyüğü bir «Şuurlu» sözcüğünün mistisizmi geçince, akan sular durur mu? Babil esnafı, Etiller köylüsü, Osmanlı kapıkulu için «Şuur» nedir? «Bilinç» diyor yeni kuşak. Sınıflı toplumda yuvarlak bir «bilinç» yok, Sosyal Sınıf Bilinci vardır. Hangi sosyal sınıfın Bilinci «Devlet müdahalesini» biçimlendirecek?

Yönizm'in ödünü kopartan şey ise, yalnız böyle bir soru oluyor. Onuncu Cumhuriyet yılı Marşının «Sınıfsız imtiyazsız bir kütleyiz» sözlerini 30 yıl sonra tekerlemeyi yeterli buluyor. O zamanki «Sınıf» allerjisinin Türkiye'yi nerelere getirmiş bulunduğunu göre göre bunu yapıyor.

O zaman, yalnız «Gerçeklere uygun» düşmiyen, bilim dışı kuruntu yapmakla kalmıyor. Çünkü zeka ve «akıl» yanında herkese «Yön» bile verdiğini öneriyor. Öyleyse, akılcı ve bilimcil görünürken, akıl ve bilim ötesine sıçramak, insanı ister istemez düşündürüyor. Acep Yönizm çok mu saftır? (Öyle olmasını gönül istiyor). Yoksa çok mu: «Herkesi kör, alemi sersem mi sanırsun?» sözünü unutuyor?

■ Devlet: «İnanç» Değil, «Sınıf» Aracıdır

Devletsiz Devletçilik olmaz. Devlet denildi mi ise, o bir «inanç» değil, bir «sosyal sınıf aracı»dır. Tarihin tek büyük «gerçeklik»i budur. Bu en keskin gerçekliği atladık mı, Toplumda ve Politikada başka bütün «gerçeklikler»den yan çizmiş oluruz.

Devlet problemi üzerinde yanılma küçümsenemez. Otomatikçe geri teper. Adamı alnından vurur. Devlet «silah»tır. Silahla oynamak, Abdülhamid'in «Hürriyet»le oynamasına benzemez.

«Gerçeklik» sözcüğüne gelince: herhangi bir kanı'nın üzerine birkaç tane «Gerçek» yazılı etiket yapıştırmakla, o

kanı gerçekten gerçek durumuna sokulamaz. Gerçekler: olanlar, bitenlerdir, madde ve anlamca *Olay*'lardır.

Olayları, herkes yorumlayabilir, ama değiştirmiyse kim-
senin gücü yetmez, yetememelidir de. Bırakalım yarım
buçuk «kültürlü» aydınlarımızın birbirleri için süsleyip
püsledikleri (tahrif ettikleri demiyelim) olaylar ortadadır.

Şu kırk yıllık Cumhuriyetin Devletçiliği ortada. Hiç-
bir kusurunu görmesek, memleketi, ileri ülkelerle kıyas-
lanınca, 40 yıl öncesinden *daha geri* bırakmış değil mi-
dir?...

Uçak Birinci Cihan Savaşında icat edilmişti. Bizim
şehir havacılarımız, o günkü Fransız havacılarıyla rekor
kırarca yarışmışlardı. Şimdi tepkili füzeyle aya gidiliyor.
Biz öyle bir tecrübeye dahi kalkmış değiliz. Demek Batı
ile aramızdaki mesafe 50 yılda *kısalmamış*, uzamıştır.

Bu hiç değilse Devletçiliğimizin verimsiz ve yetersiz
kaldığını gösterir. Buna karşı ne yapmalı? Yön'e göre me-
sele basittir. Atatürk: «*Hürriyeti matbuatın mahzurları ge-
ne hürriyeti matbuat ile düzeltilir.*» buyurmuştu. (Buyrultu-
sunu bereket uygulamamıştı, başka). Atasözü: «*Çivi çivi-
le sökülür*» der. Yön de önce söyler: Devletçiliğin kötülüğü
daha çok devletçi olarak giderilir, der.

«*Bir takım devlet işletmelerinin verimsiz kalış sebep-
lerini Devletçilikte değil, aksine yeter derecede Devletçi
olmayışımızda ve Devletçiliği sistemli bir şekilde uygula-
mayışımızda aramak gerektiğine inanıyoruz.*» (Bildiri, 3/c)

Böylece «*Gerçekler*» alanından çıkıp çıkıp «*İnançlar*»
alanına girmiş bulunuyoruz. «*İnanç*»ı küçümsemiyoruz.
Ancak, önce inandığımız şey nedir? Onu açık bilmeliyiz.
Sonra o şeye kimleri inandıracığımızda hayale kapılmama-
lıyız.

«Devlet»in ne olduğu ve kimin elinde bulunduğu bi-
linmeden, onu bir aydın Kapıkulunun istediği «*Yön*»de
kullanabileceğini sanmak nedir? Yalnız bu soruyu sormak

bile: *Sosyal Adalet - Sömürü - Plan* gibi iri iri lakırdılar ardında bir küçük burjuva «Blöf»çülüğünün nasıl saklanmak istediğini göstermiye yeter. Bu, Frenklerin «Mistifikasyon» dedikleri biçimde, karşısındakileri abdal yerine koyma eğilimidir. Çünkü, *Sosyal Adalet de, Sömürü de, Plan* da yalnız ve ancak İKTİDAR problemidir.

■ Kaba Söz Temsili: Devletçilik

Kaba bir benzetiş yapalım: Herifin erkekliği yok. Önüne gelen kızı ve kadını nasıl «parlak ilanı aşklarla» mutlu edip gebe bırakabileceğini anlatıyor!.. 30 yıl önce, üç buçuk kapıkulundan başka kimsenin ciddiye almadığı «Kadroculuk: adlı «Ademiiktidarlılar Felsefesi», 30 yıl sonra «Kalkınma Felsefesi» entarisi ile önümüze çıkarılıyor. Hem de ne zaman? Bütün başarısızlıkları *İktidar* problemindeki kapıkulu ikirciliklerinden ve eğiliminden gelmiş bulunan 27 Mayıs devriminden sonra.

O zaman bu «Kalkınma Felsefesi» adlı mistifikasyon, tıpkı 30 yıl önceki ağababası «Kadroculuk ideologluğu» mistifikasyonu gibi: basit bir küçükburjuva *ütopisi* olmaktan çıkıyor. O eğilimi savunanların kişi olarak niyetlerinde iyi veya kötü oluşları da önemli olmaktan çıkıyor. 27 Mayıs'ın yarasına tuz biber mi dökelim? Eğer yarayı açan mikrop oportadaydaken, «Hayır yara tertemizdir, ilaç değil üfürük yeter» kanısı yayılırsa, sırf karacahil olması hangi suçluyu masum bebeklik durumuna sokar? Adama, «Mütebbipliğe», «Sahte hekimliğe», «Şarlatanlığa kalkma» derler. Ve kanunda yazılı ceza kesilir.

Kaba konuşulmadıkça açık seçik anlatılamıyor. O çeşit «Felsefe» veya «ideologluk»lar «Devrim» adına yapıldı mı, durum ne oluyor? Devrim'e şöyle bir «Akıl» veriliyor: «Sen iğdiş edilmene ses çıkarma. O şerefli bir «fenni sünnet» düğünüdür. Bizim vereceğimiz reçeteler

sana şanlı bir döl gücü sunacaktır.» 27 Mayıs'tan sonra böyle «*Fenni Sünnetçilik*» neye yarar?

Yalnız prepüs'ünün değil, bütün kamışının ve tohum yumurtalarının da köklerinden kesildiğini gören «Sünnet Çocuğu»nu: «Oldu da bitti, maşallah!» alkışlı, törenli, şölenli sünnet düğünleriyle teselli etmenin bir anlamı kalır: Gelecek sünnet düğünlerinde Devrim'i iğdişleştirme felsefesi!

3

Parolalar

Her «Doktrin ortaya atan, ondan çıkacak pratik sonuçları «Parolalar» biçiminde ortaya atar. Atar atmaz «Dünya değişmiş» olacaktır.

Yönizm'in 3 parolası pek «sansasyonel»dir:

- 1 — Sosyal Adalet,
- 2 — Istismarı kaldırmak,
- 3 — Plan indirmek.

Belki de onun hiç böyle birşeyleri yok. Ama, varmış gibi ele almadıkça, *ana - davranışları* anlamak güçleşir.

PROBLEMİ KOYUŞ

Üç Yön doktrininin üç de parolası var. Bunlara değerken problemin bir daha konuluşu gerekiyor.

■ «Felsefe» mi? Bilim mi?

Yönizm, «Bilim»i kendisine «az» bulur. Bir de «Felsefe» yaratıcılığına girer.

Neden? Belki «*Bilim*» ve «*Gerçek*» adına öne sürdüğü üç «*Doktrin*»in, «bilim»e ve «gerçek»e uymadığını kendisi de sezer. Yahut, «*Doktrin*»ler üçüzünün «*Hak din*» olduğuna inanmıyacak olan «*müşrik*»leri, saçlı sakallı «*Felsefe*» gibi bir yıllanmış Babahan Zeüs'ün bulutlar arasından göndereceği yıldırımlarla yola getirmek için.

Oysa «*Felsefe*» nedir? Bilimin gerçeklik alanında olaylarla dolduramadığı boşlukları doldurma çabasıdır. 19. yüzyıl ortalarına dek öyle, olay eksiklikleri yerine geçirilmek istenen Felsefe sisteminin *teyelleme*'lerine ihtiyaç vardı. Marks - Engels'ten sonra, soyut «*Bilim*»in en eksiklerle dolu *Sosyal Bilimler* alanı da gerçek tabanı üzerine oturdu. *Mantık* ile *Gnozeoloji* denilen Varlık bilimi dışında Felsefe'ye yer kalmadı.

«Yönizm», Felsefeyi nerede arıyor? «*Kalkınma*» alanında!... Daha Yönizm o heybetli «*Kalkınma Felsefesi*»ni ararken yakalanıyor. *Kalkınma* olağanüstü somut bir *ekonomi* kategorisidir ve ancak yüzde yüz *Bilim* ile çözümlenebilir. Kalkınma probleminde varlık, yokluk, madde, ruh gibi, Mantık ta yalnız bilimden gelir. Orada «*Felsefe*»nin işi ne?

Kalkınma ile Felsefe bir araya gelir gelmez tepişirler. Kalkınmak için, herhangi bir uyduruk Felsefe sisteminin «*santans*»ları, tanrıclı buyrultuları değil, ciddi araştırma gerekir.

Bir nokta var. Yönizm'in «Başbuğ»u Avcıoğlu'dur. Onu Marks'a benzetelim. Marks gençliğinde, cahillikle, ekonomi dışında bir felsefe eğilimine kapılmıştı. Sonra, az deneyince, kendini ekonomi politığe vererek bilinen sosyal keşifleri yaptı. Örneğin Avcıoğlu da toy ve cahil bir aydın olarak Yön'ü çıkarırken felsefeye kapılmış, sonra eksiklerini görüp bilime dönecek sayılamaz mı? Hep öyle düşündük. Ve Türkiye'de doğacak taze ve «zinde» Marks'ları bekledik.

«Türkiye'nin Düzeni» adıyla bir makalenin başlığını kitabına alan Yön Başbuğu, Marks gibi cahillik çağı olan «Yön»den, «Devrim»in bilginlik çağına geçmiş gibi görünebilir. Bir şartla: önce «Yön»deki günahlarının kefaretinin vermeli. Ondan sonra da, Marksizmin yüz yıl önce kurulduğu için yeniden keşf edilmiye ihtiyacı var mıdır? Bunu ondan sormıyalım. Her genç için böyle bir keşif'ler aşamaları olağandır.

Yönizm, bir «Eleştirinin Eleştirisinin Eleştirisi»ne benzemiyor. Ayrıca, Marks'ın tersine yoldan gidiyor: Felsefeden Ekonomi-Politige gideceğine, Ekonomi «Uzman»lığından Kalkınma Filozofluğuna gidiyor. Bu ters gidiş: Maymunun insanlaşması yerine, insanın maymunlaşmasını geçirmeye benzetilebilir.

Gene de, Yönizm'in «Kalkınma Felsefesi» dediği şeye bakmak, genel yargılardan daha aydınlatıcı olur. Çünkü Yönizm, hep «Yeni» ve «Şuurlu» gibi «Zinde» görüntülü konular ortaya atmaktadır. Bu «Zinde» düşüncelerin Yeni-lik ve Şuur ile ilişki kertesini aranmakta yarar olabilir.

■ Problem Dört mü, Altı mı?

Yön Doktrinleri: «Yeni» olarak, amaç olarak neyi gösteriyor? O zamana değin «yok»luğundan yakındığı bir «Kalkınma Felsefesi»ni. Nedir o ilk defa Yön'cülerce bulunmuş «kalkınma felsefesi»? Şudur:

«Kalkınma felsefemizin hareket noktaları:

- 1 — Bütün imkanlarımızı harekete getirmek;
- 2 — Yatırımları hızla arttırmak;
- 3 — İstihsal hayatımızı bütünüyle planlamak;
- 4 — Kütleleri sosyal adalete kavuşturmak;
- 5 — İstismarı kaldırmak;
- 6 — Demokrasiyi kütlelere mal etmek.»

Altı maddede aynen derlediğimiz: «*Felsefe*», sahiden tam bir filozof nargilesidir. Neresinden tutarsanız kayıp elinizden kaçacak yağlı laf yuvarlakları: «*İmkana hareket*», «*Yatırıma hız*», «*Kütleye adalet*» ve «*demokrasi*»!..

Bu altı tane gibi sıralanmış madde ile ne söylendiğine bakalım: 1 — «*Bütün imkanları harekete getirmek*» demek, 2 — «*Yatırımları hızla arttırmak*» için olur. Her iki iş nasıl yapılır? 3 — «*İstihsal hayatımızı bütünüyle planlamakla*»...

Demek üç ayrı şey gibi gösterilen öneri gerçekte bir tek şey oluyor: «*Üretime yatırımı bütün olanaklardan yararlanarak planla yapmak*». Buna tek sözcükle «*Plan*» diyebiliriz.

Gene o kalabalık 6 maddeden 4 ve 6 ncıları da aynı anlamın başka sözcüklerle çeşnileştirilmesidir. Çünkü: 4 — «*Kütleleri sosyal adalete kavuşturmak*» ile 6 — «*Demokrasiyi kütlelere mal etmek*» başka başka nesneler değildirler. Ne «*sosyal adaletsiz*» Demokrasi anlaşılır şeydir, ne «*demokrasisiz*» bir sınıflı toplumda «*Sosyal Adalet*»ten söz edilebilir. *Sınıflı* bir Toplumda «*kütlelerin*» anlayacağı ve benimsiyeceği «*Demokrasi*», bir klişe yalan değilse, ancak «*Sosyal Adalet*» kılığında sahneye çıkabilir.

Öyleyse, iki ayrı lafa hacet yok. «*Kütlelerin*» karnı «*Demokrasi*» sözcüğüne pek aşırıca tok olduğu için, eski ağızlara «*yeni*» bir «*yeysi*» (taam) sunmak gerekmiştir. O biri iki görmeyi kaldıralım. «*Kütleye mal edilecek*» demokrasie kısaca «*Sosyal Adalet*» adını verelim.

Geriye ne kaldı «*Yön Felsefesi*»nden? 5 — «*İstismarı kaldırmak!*» Kabul edelim ki «*Kalkınma Felsefesi*»nin en «*orijinal*» (türü kişiliğinin tekelinde) parolası bu görünüyor. «*İstismar*» artık 19 uncu yüzyıl sözcüğüdür. Yeni kuşak ona «*sömürü*» diyor. Temiz Türkçe. Ve burada kulanılan anlamına daha uygun bir sözcük. Biz de «*sömürü*» diyelim.

O zaman «*Kalkınma Felsefesi*» şu üç parolada toplanıyor:

- 1 — *Planlı üretim.*
- 2 — *Sosyal Adalet.*
- 3 — *Sömürünün kaldırılması.*

Bu üç belli başlı konuda ne yapılıyor? Her defasında *Devletçilik* besmelesi çekilip: *Sosyal Adalet* indiriliyor, *Sömürü* kaldırılıyor ve *Plan* kuruluyor. Ve üstelik, sanki bu konular Türkiye’de hiç ele alınmamış gibi, «köpeksiz köyde değneksiz gezilerek» yapılıyor.

I. — SOSYAL ADALET

Sosyal Adalet, en sansasyonel paroladır.

■ *Demokrasi ve Sosyal Adalet*

Kapitalist çıkmazın farkına varan YÖNİZM: Buh-ranın, Batıcılığın, Demokrasinin yanına yeni bir tılsımlı söz koyuyor: «*Sosyal Adalet!*»

İddia: Türkiye’yi kurtaracak olan şey «*Sosyal Adaleti gerçekleştirmek*» olabilir.

Nedir bu «*Sosyal Adalet?*» Hemen söyleyelim: Lafların en yuvarlağıdır. Çünkü:

1 — «*Sosyal olmayan*» adalet zaten yoktur. (Tabii adalet, metafizik adalet yoktur. Daha doğrusu onlar da «*Sosyal Adalet*» kadar uydurma bir prensip dilekçesidir).

2 — Bir yerde «*Adalet*» sözcüğünün bulunması: «*Adaletsizlik*»in bulunmasından ileri gelir. Bırakalım. Teorik tartışmalar ayrı konudur.

Yön, «*Sosyal Adalet*» dediği her kilidi açacak sihirli anahtarı nerede, nasıl bulacaktır? Herşeyi, daima bulduğu yerde: «*İstihsalde*».

İspatı: «Milli gelirin hızla artmasına önem vermiyen bir sosyal adalet politikası, yoksulluğun bölüşülmesinden öteye geçmeyecektir. Buna karşılık, sosyal adalete yer vermiyen bir kalkınma politikası başarısızlığa mahkumdur.» «O halde sosyal adalet politikasının başlıca araçlarından biri de İSTİHSAL SEVİYESİ'nin yükselmesidir.» (Bildiri, 1/a)

■ Problemin İki Konuluşu

Görüyoruz. «Yönizm», sözde hep «Bilimcil Sosyalizm» taslar. «Sosyal Adalet» dediği yiyenin niyetine bağlı kokuda bir muzı da, herşey gibi «Milli Gelir» ve «İstihsal Seviyesi» gibi doğmatizme kardırılmış sözde «materyalist, işde «mekanist» bir değirmene atıyor. Mesele «Kalkınma» dır. Modern «kalkınma»: Kapitalizmle olmuştur. «Yönizm» «kapitalizm» savunucusu mudur?

Onu dürüstçe koymuyor bile. 20 nci yüzyıl ortasında, sırf «kalkınma» tekerlemesi bakımından en büyük hızı göstermiş *Sosyalizm* vardır. Yönizm sosyalist savunma da yapmıyor. Ne kapitalizm, ne sosyalizm denildi mi, «Batılılaşıma» nerede kalıyor? «Batı», Avrupa *Coğrafyası*'nda bir semt değildir; insanlık *tarihi*'nde bir *aşam*'dır. O aşamaca kapitalizmden sonra sosyalizm gelir. Kapitalizmi de, sosyalizmi de reddeden adam hangi Batılılaşıma'dan söz edebilir?

Daha iyi dilekle, diyelim ki Yönizm: Türkiye özelliğinde «*Doktrin*» tartışmalarının tehlikelerini ve Bizantizme dökülüştünü göz önünde tutarak, Skolastik «izm» tartışmalarından kaçınmak istiyor. O zaman, Türkiye'nin politika tarihinde geçmiş düşünce ve davranışları bilmezlikten gelmemelidir. Bırakalım en eski denemeleri. Daha 1954 yılı kurulan Vatan Partisi de «*Her türlü izm*»leri bir yana

atıp, Türkiye gerçekliğini ele alan bir düşünce ve davranışla dövülmüştür.

Ona değmeden, onun tezlerine benzer veya çelişik düşünceler ortaya atmak ne anlam taşır? En azından Türkiye olaylarını «*Susuş Kumkuması*» (Conspiration de silence) yoluyla örtbas etmek. Modern toplumda «*Susuş Kumkuması*»nın kimlerce, kimlere karşı, niçin ve nasıl kullanıldığını biliyoruz. O tartışma ayrı konudur.

Yalnız, Vatan Partisi Programının birinci sayfası apaçıktır. Yöнизм'in yaptığı gibi, Toplum ilişkileri içinden yalnız «*Milli Gelir*», yahut «*Üretim Seviyesi*» gibi bir *tanesi* tecrit edilip, «*Sosyal Adalet*» gibi gene tecrit edilmiş başka bir *tanesine* karşı çıkarılmaz. Yani, metafizik burjuva metodu ile toplum olayları paramparça edilip, onlardan yalnız birkaçı, hokkabaz yuvarlakları gibi havada oynatılmaz. Türkiye toplumunun *bütünü*: «*Vatanımız*» diye en objektif somut biçiminde ortaya konur.

Türkiye vatani ne olacak? «*Ne kapitalist - ne sosyalist*» gibi bir küçük burjuva anarşist palavrası ile sahnede göbek atılmaz. Türkiye, bal gibi *kapitalist* dünyanın bir parçasıdır. Ona, ısmarlama kapıkulu tekerlemeleri ile «*eşsiz örneksiz*» bir kılık yakıştırmanın gerçeklikle ilgisi yoktur. Öyle bir yakıştırma, ya toyca soytarılıktır, yahut «*Herkesi kör, alemi sersem*» sanan aylıklı mistifikasyondur, enayi avlamaktır.

■ *Kapitalizmin İki Gelişim Biçimi*

Demek, daha problemi koyarken: Vatan Partisi Programı dürüstçe *gerçekçiliği* tutar; Yöнизм ya toyca, yahut hinoğlunince *mistifikasyona* kaçır. Ondan sonra, konulmuş *Konu*'nun işlenişi, ister istemez taban tabana zıt «*Yön*»-lerde gelişir.

Yöнизм: sözde «*Orijinallik*» taşıyarak, «*Üretim Sevi-*

yesi» ile «*Sosyal Adalet*» gibi tecrit edilmiş transandantal iki kategoriye birbirleriyle tokuşturur. Sözde «*Ekonomi uzmanlığı*» yaparak, en kötü burjuva teknokrat kafası ile, soyut iki kategoriye birbirini çürüten saçma ilişkiler içinde boğar. Kendisi ne yaptığını anlamış mıdır? Bilinmez. Ama, bütün okurlarının kafalarını skolastik çorbasına çevirmiş-tir. Açıkça Türkiye'nin kapitalist karakteri inkar edilmiş-tir. Bu yalan küpü üstüne, elbet sosyalizm kurulamaz. O zaman, namusluca bir sosyalizm problemine de yer bırakılmaz. Hangi düzende olduğu bilinmeyen bir «*Kalkınma Felsefesi*» edebiyatına girilir. Ciddi konu, dramatik pozda komik ortaoyununa döner.

Vatan Partisi Programı: Türkiye'nin, sosyalizm yolundan değil, kapitalizm yolundan yürüdüğü gerçeğini birinci hakikat gibi kor. *Kapitalizmde kalkınma* kaç türlü olur? Ya *Prusya* usulü, pis Hacıağalar hegemonyasında dikta düzenli zorba bir kapitalizm kalkınması olur; yahut *Amerikan* usulü, namusluca serbest rekabete dayanan *demokratik* düzenli az çok daha olumlu bir kapitalizm kalkınması olur. Türkiye için bu iki rahmetten biri kaçınılmaz yoldur. Şu veya bu kılkuyluk kapıkulunun uyduruk mistifikasyonu, Toplumun gidişine yön veremez.

Böylece, kuruntu «*Sosyal Adalet*» veya «*Üretim Seviyesi*» tartışması bir *psödo-siyantifizm* (bilim kalpazanlığı)dır. Problem, Türkiye'de «*Sosyal Adalet*» veya «*Kalkınma Felsefesi*» serapları yaratmak değildir. Nasılsa öylece Türkiye'nin, içine yüzyıllardan beri girmiş bulunduğu düzende, hangi yoldan yürüyeceğidir. Kapitalizme geç gelmiş iki klasik ülke örneği: *Prusya* ile *Amerika*'dır. *Japonya* apayrı bir örnektir. İlkel Sosyalizmden Kapitalizme doğru geçiş şartları Türkiye için Tarihce yoktur. Onun için Japonya özentilerimiz Abdülhamit çağından beri boşa çıkmıştır.

Özetliyelim: Türkiye'nin şimdiki gelişim yolu, ne

Sosyalizmdir, ne de Kapitalizmden başkasıdır. Bilince çıkarılacak şey: Türkiye'nin *Kapitalist* gelişim gidişi içinde *Prusya* (Asker - Banker - Yunker) yolunu mu, yoksa *Amerikan* (Demokratik Burjuva) yolunu mu *tuttuğu*'dur. Bu yollardan hangisi tutulursa, Türkiye'de ona uygun bir: «*Sosyal Adalet*» ve «*Üretim Seviyesi*» ve «*Kalkınma*» (Felsefesi değil kendisi) ve «*Milli Gelir*» olur. Yalana ne hacet? Kapitalist düzendeyiz. Prusya, yahut Çarlık Rusya modeline mi uyacağız, Amerikan modeline mi? Problem budur. Bu tartışılabilir.

■ Türkiye'nin Üç Şarkı

Yönizm, öyle bir açıklıktan, Veba illeti görmüşçe kaçıyor. İki avucunda iki kategori taş: «Sosyal Adalet mi? İstihsal Seviyesi mi?» diye «Çift mi tek mi?» oynuyor. Bir de *poz*'una bakın? Türkiye'de hiç ele alınmamış problemleri, bir vuruşta kesen «*İki boynuzlu Iskender*» kesilmiştir. Onun için, Sosyal Adalet üzerine bütün «iyi dilek»leri su üstünde yazıya dönüyor. Ve: «Sosyal Adaletsiz Kalkınma olmaz, Kalkınmasız Sosyal Adalet olmaz» sözü, diyalektik momentleri koymak değil, gerçeğe yan bakan tekerleme saçmalarına kapı açar.

Vatan Partisi Programı da öyle 2 değil 3 *şart* ortaya kor. Ama bunlar Türkiye'nin sosyal düzen değişikliğinden yola çıkar. Şöyle der:

«*Vatanımızın «Amerika» derecesinde yüksek teknikli medeniyet kurmasından söz ediliyor. Lakin bir şey unutuluyor: Amerika'yı Amerika yapan hız, Amerikalıların 90 yıl önce köleliği kaldırmak uğruna Vatandaş Harbini göze alabilmeleriyle, yani keskin Hürriyet kavgası ile başlamıştır. Ve 3 nedenle gelişmiştir: 1 — Devletin kırtasiyecisi ve askerci olmayışı (Tam demokrasi); 2 — Derebeği ar-*

tuklarının yok edilişi (Toprak Reformu); 3 — Sanayi sermayesinin ötekilerden üstün olması (Teknik yaratıcılığı).»

Dikkat edelim. *Sosyal Adalet - Üretim Seviyesi* gibi soyut kavramlarla ip canbazlığı oynanmıyor. Üç bellibaşlı Kapitalist gelişim nedeni olduğu gibi konuluyor. Ve bu ko-
yuşta birinci madde: «*Bürokrat ve Militarist Devlet*», Kapitalist gelişim için ve «*Tam Demokrasi*» için başlıca engel sayılıyor. Yönizm ise, bunun tam tersini: Bürokratik ve Militarist olduğunu her gün ispatladığı bir *Devletçiliği*, «*Kalkınma*»nın tek yolu diye öneriyor. Yani, kendisi ne dediğini bilmezken, bir Topluma «*Yön*» çizmiye kalkışıyor.

Vatan Partisi Programı, 3 şartını sistemlice olaylara dayanarak ayrıntılarında çözümlemeye çalışıyor. 3 illete 3 alanda: (Hürriyet - Ucuz Devlet), (Köylü - Toprak), (Sanayi - İşçi) problemleri olarak inceliyor. Ondan sonra «*O üç ana davayı Türk Milletine BÜTÜNLÜĞÜ ile sunmak için*» diyalektik ilişki ve çelişkilerine bağlıyor. Ve şöyle özetliyor:

«*Bu üç şart, MODERN MEDENİYET yükselişi için, birbirinden ayrılmış BÜTÜN'dür. Biri eksik oldu mu, hiçbirisi gerçekleşemez. Hürriyetsiz Toprak Reformu, yahut Sanayileşme, kendimizi aldatmak olur. Aksine, büyük sanayiimiz ve işçi davamız yoluna girmeden, ziraatimizi modernleştirmek, yahut hürriyetimizi sağlamak -şimdiye kadarki tecrübelerden yüzde yüz anlaşıldığı gibi,- tatlı veya acı hayal olur.*»

Yönizmin (*Sosyal Adalet-İstihsal Seviyesi*) adlı lakırdı tahtaravallisi ile Vatan Partisi Programının «*ÜÇ ŞART*» momentleri arasındaki «*Felsefe*» ayrılığı besbellidir. Yönizmin Türkiye'yi «*Felsefesizler*» diyarı saymak için, kendinden öncekileri «*Susuş Kumkuması*»na sokup, neden «*Ahir zaman Yalvacı*» geçindiği anlaşılmaz şey midir?

■ *Vatan - Millet - Sakarya yerine*
Açlık - İşsizlik - Evsizlik

Türkiye'nin *temel* gerçekleri öylesine *yampiri* ve *ace-mice* konuldu mu, o açıdan dökümü yapılan ayrıntılı olaylar neye yarar? Sadece sözde «*Demokrasi*» gösterisine. Bu sahte gösteri hangi sosyal sınıfın değirmenine su götürür? Finans - Kapitalin yaratmak istediği «*sosyal illüzyon*» değirmenine. Ve birkaç «*Uzman*»ın, geri ülkede kültürsüz yığınlara ideolojik atraksiyonlar yapan «*illüzyoncu*» olarak para veya ün yapmalarına.

Ama Türkiye'nin ekonomik ve sosyal yapısı gün günden betere gidiyormuş. Türkiye insanları bu «*fatal*» gidiş önünde, değme abur cubur «ideologluklar» yüzünden ne yapacağını bilemez duruma düşmüş. Ne önemi var? Daha doğrusu, sübjektif iddialar ne olursa olsun, *objektif* olarak desteklenen egemen düzenin eğilimi ve amacı da o değil mi? Dergiler, Kitaplar çıksın, Dergiler, Kitaplar batsın. Kafalar karışsın. İki kişi bir araya gelirse, birbirlerini anlamasınlar.

O azman, en haklı ağılantılar bile, insana «Krokodil gözyaşları» gibi gelmez mi? İşte Yönizm ayrıntılarından birisi:

«*Türk Demokrasisinin yaşatılması, açlığı, işsizliği ve evsizliği ortadan kaldıracak yüksek bir istihsal seviyesine götüren yolları bulmakla mümkün.*» (Bildiri)

Sen görünen bütün yolları tıkamakçın maskele. Sonra gökten «*Yüksek bir istihsal seviyesi*» denilen Mehdi'yi bekle. «Çekilin dostlar öteye: Çün kaldı Meclis erteyel!»... Sosyal «*Adalet*» Partisi mi başka türlü düşünüyor, yoksa CHP, GP, ve ilh. mı?

Mesele Roosevelt «*Sosyologluğu*» ile karıştırılmış, «*Marksizmin 120 yıl önceki elkitaplarından*» yarım yamalak aktarmalı edebiyat değildir. «*Vatan - Millet - Sakarya*»

bitti: «Açlık - İşsizlik - Evsizlik» başladı. Mesele, «Yüksek istihsal seviyesine götüren yolları bulmak»ta. Asıl yolu göstermiye sıra gelince ne yapıyor?

■ «Düşünce» Yerine: Apolet - Şöhret

Yönizm, ne «İktisat İlmi»ni, ne «Tarih ışığı»nı kimseye bırakmıyor. Ve şöyle diyor:

«İktisat ilminin ve Tarih'in ışığında inanıyoruz ki, Özel Teşebbüse dayanan kalkınma yavaştır, ızdıraplıdır, ısrıflıdır, ve... Sosyal Adaletle bağdaşamaz... ve az gelişmiş bir ülkede imkansızdır.» (Bildiri, 3/a)

İlle sahneye her çıkan İLK ve SON Peygamber olacak! Oysa, Özel Teşebbüse karşı, benzer bir kanı, Yönizm'den 10 yıl önce söylenmiştir. Ama nasıl? Finans - Kapital terörünün kuş uçurtmadığı DP'ci «zafer» günlerinde bir Siyasi Parti Tüzük ve Programına ve Davranış ve Örgütlenişine ekli GEREKÇE biçiminde.

Bu gerekçe bir Talmut mezmuru gibi Fıstıki makamdan davudi sesle nass okumamıştır. Önce, Mustafa Kemal'in: «Vazifeye atılmak için içinde bulunduğun vaziyetin imkanı ve şeraitini düşünmiyeceksin!» öğüdü ile, en başta «İSTİKLAL» (Bağımsızlık) ve CUMHURİYET savunması gereklendirilmiştir. Ardından şöyle denilmiştir:

«Bütün o nedenlerle, bugüne dek gelmiş geçmiş Reform ve Devrim hareketlerimiz hep işverenlerin kanadı ve ruhu ile çırpındı. Gene aynı nedenlerle Türkiye'mizde varolan Partilerin hemen hepsi, o kanadın ve o ruhun ana düşünce ve eğilimlerine dayandılar.

«İşverenler kanadı ile, Türkiye'yi ilerletmek (kalkındırmak) isteyen Partilerin, memleketi gerçekten ilerletmek amaçlarında samimi olmalarından başka birşey istemiyoruz. Ancak Vatan Partisi, o kanadın Türkiye'yi Cennete çevire-

ceğine İNANMIYOR.» (Kuvayimilliyeciliğimiz, 1957 bas-kısı, s. 7)

Dikkat edilirse, burada da bir «İNANÇ» belirtiliyor. Ancak bu bir nass'lı kuru inanç değildir. Orası hemen belirtilir:

«Bu kanı, kuru bir iddia değildir. Saltanat döneminin Reformlarından, son yarım demokrasi denemelerine dek geçmiş uzun tecrübeler kanımıza durmadan hak vermiştir.» (Keza)

Böylece «Genel Durum» konulmakla da kalmamıştır. Durumun bütün ekonomik, sosyal, politik, kültürel ve ilh. yanları ile yönleri, alabildiğine özetle iyice dolu 40 sayfa-lık açıklamalara bağlanmıştır. Ve bu açıklamaların «ışığın-da», bir yol daha aynı «İnanç» şöyle sonuçlandırılmıştır:

«Bugün, Türkiye'de Vatanını anlıyarak seven, Mille-tine şuurla bağlı olan herkes, bizim artık niçin işverenler kanadı ile yükselmiye ve ilerlemeye inanmadığımızı, yukarı-ki izahlardan epey çıkarmıştır.»

«Neden Vatanımızı yükseltmek için, İŞÇİ kanadını başa geçirmek istiyoruz?» (Keza, s. 29)

Bu soruya da 11 sıkı sayfa içine sığdırılabilecek denli özet karşılık verilmiştir.

Vatan Partisi'nin o İNANÇ uğrunda boğazlanınca sa-vaşından 10 yıl sonra sahneye 27 Mayıs ışığında çıkan bir «Sol» eğilim, hiçbir şey olmamış ve söylenmemiş gibi dav-ranabilir mi?

«Batılılaşmış» bir ülkede objektiflik gereği davranı-lamaz. Türkiye'de davranmakla kalınmaz. Nedenleri uzar. Öyle davranışın sonucu, en azından, Teoriyi köksüz bıra-kır. Düşünce dünyamızı mahşerleştirerek, her türlü anlaşı-lır ve tutarlı Pratiği kökünden baltalar. TİP «liderliği»nin Politikada yaptığını, YÖN «ideologluğu»nun Teorileştir-mesi başgösterir. O zaman «Düşünce» değil, ya «Apolet» yahut «Şöhret» prensipleşir.

■ «Anlamı Şairin Karnında» Kavram

Yön'ün bütün tezi: «*Kalkınma Felsefesi*». Böyle dramatik bir çabada, en ufak sözcükler doğru ve yerli yerine konulmak ister. Özel teşebbüs her vakit: «*yavaştır, ızdıraplıdır, israflıdır*», ama «*az gelişmiş bir ülkede*» bile olsa «*imkansız*» mıdır?

Atatürk'ten Demirel'e dek, hep «*Özel teşebbüs*» «*imkanlı*» kılınmıştır: ızdırabına, israfına bakılmamıştır. Sosyal Adaletle «*bağdaşmadığı*» ise, bir «*İnanç*» konusu değildir. 43 yıllık Türkiye «*özel teşebbüsü*», Atatürk'ün sosyal adaleti ile mi, yoksa Demirel'in sosyal adaleti ile mi «*bağdaşamadı*»?

Çünkü, her çağın kendine özge bir «*Sosyal Adalet*»i olur. Konfiçyüs'ün de, Buda'nın da, Musa, İsa, Muhammed Peygamberlerin de birer «*Sosyal Adalet*»leri vardır. Modern çağın «*Sosyal Adalet*»i denince, onun ne olduğunu tanımlamalıdır. Bir *Kapitalist* sosyal adalet var, bir de *Sosyalizm* var. Bilinebildiği kadariyle «*Sosyal Adalet*», kapitalizmin sosyalizme karşı «*Siperisaikası*» (Yıldırım savunması)dır. Bu bakımdan «*Sosyal Adalet*» sadakası, «*Özel teşebbüs*»ün dengeli ve ömürlü yaşatılma ülküsüdür. Yönizm özel teşebbüsle kalkınmaya «*inanmıyor*».

Sosyalist «*sosyal adalet*» mi? Sosyalizm bir dilencilik düzeni olmamalıdır. Ancak, modern toplumda, sosyal sınıflara ve zümrelere göre çeşitli Sosyalizmler bulunduğu için, çeşitli Sosyal Adaletler de türemiştir. Derebeği sosyalizmi, Burjuva sosyalizmi, Küçükburjuva sosyalizmi... hatta işçi sınıfı içinde Aristokrat İşçi ve ilh. zümre sosyalizmleri: hep ayrı ayrı «*Sosyal Adalet*» sadakacıları icat etmişlerdir. *Proletarya Sosyalizmi* bunlardan hiçbirisine inanmıyor. Yönizm ise, «*Sınıf*» sözcüğü önünde allerji duyduğu için, Proletarya sosyalizmine «*inanmıyor*».

Bu şartlar altında, biz kime «*inanalım*»? Böylece

«Yönizm»in bir aksium (mütearife) kadar herşeyi ispatlayıcı kriteriyum gibi tartışmasız açık prensip olarak koyduğu «*Sosyal Adalet*», herşeyden önce kendisi, varlığı ispat edilmeye, tarif edilmeye, bir mihenk taşına vurulmaya muhtaç, çok üstükapalı, çok ikiyüzlü bir kavramdır. Aydın uydurduğu bir küçükburjuva ütopyasıdır. Bir lastik torbadır: nereye üfürürsen oraya doğru şişer, nereye çekersen oraya uzar, içine ne doldurursan almam demez.

Yönizm'in «*Akılcul düşünce*»sine hoş gelse bile, herşeyi üzerine oturttuğu Sosyal Adalet'i, -eskilerin deyimi ile, «*Anlamı şairin karnında*» bir hayli şişirme, kof sözcüktür. Şiir, Roman, Edebiyat şişirmeye yarar. Düşünce ve davranış alanında «kafa şişirmek»ten başka pek bir şeye yaramasa gerektir.

II. — İSTİSMARI (SÖMÜRÜYÜ) KALDIRMA

İstismarı kaldırmak Sosyal Adaletin ürünü olacaktır. Nasıl?

■ Yönizm'in «İstismarı Kaldırışı»

Yönizm, Sosyal Adaleti «*Devlete*» yaptırdığı gibi, «*istismarı*» da gene *Devlete* kaldırtır. Devletçiliğimiz istismarı nasıl kaldıracak? Yön burada güzel ayetler okur:

«*Çalışmayı Toplumun en yüksek değeri haline getirmek, çalışmaya dayanan kazançları yüksek seviyeye çıkarmak Devletçiliğin temel hedefidir. Kol ve kafa gücünü satarak geçinenlerin ezilmesine seyirci kalan, arsa spekülâtörlerinin ve ticaret alanında istismarcı mutavassıtların haksız kazançlarına göz yuman ve bu gibilerin bir yüksek Devlet memur'undan, fikir ve bilm adamı'ndan fazla kazanmasına ses çıkarmıyan bir sistemin, 20 nci yüzyılda daha fazla sürüp gitmesine imkan yoktur.*» (Bildiri, 4/d)

Kur'an okumaya ve Destan yazmaya alışkan «müminler» (inananlar) için, yukarıki sözler, zırıl zırıl «sosyalizm» sızan dogm'lar, naslar gibi görünür. Biz Hazreti Muhammed'in son Peygamber olduğunu bilenler, öyle Tevrat ve İncil «mezamir»lerini 20 nci yüzyıl sonrasında gözü kapalı «Amin!»le karşılayamayız.

Çünkü «Yönizm» de hep: «*Iktisat ilminin ve Tarihin ışığında*» konuşmak pozundadır. Söylenenleri *Bilim ve Tarih* ışığına çıkarınca ne görüyoruz? Birer birer izliyelim.

■ «Çalışma» Nedir?

«Çalışmayı Toplumun en yüksek değeri haline getirmek» ne demektir? Çeşitli açılardan arıyalım:

«Çalışma» sözcüğü Türkçede geniş anlamlıdır. Başlıca iki ayrı sözcüğü içine alır: *Emek - İş... Emek* harcamak da, *İş* yapmak da *çalışmak*'tır. Elbet emek de, iş de toplumca yararlı insan gücü harcamak anlamına gelir.

Ancak çalışmak, emek, iş: Toplumun ayrı sınıf ve zümreleri varsa, herbiri için apayrı yönlerde anlaşılır ve kullanılır. Örneğin Kapitalist de «*çalışır*». Onun çalışmasına daha çok «*İş*» dendi. Tuttu. Kapitaliste «*İş adamı*» etiketi konuyor. İşçinin çalışmasına «*emek*» adı veriliyor. Ne var ki, «*İş adamı*» da sıkışınca: «*Şu kadar emek*» verdiğini savunuyor.

Demek, çalışma olağanüstü yuvarlak bir deyimdir: Kimin, hangi sosyal sınıf ve kümenin çalışması olduğu belirtilmedikçe, bilimsel bir söz edilmiş sayılamaz. Geçelim.

■ Değer Nasıl Yükseltilir?

Bezirgan Toplumda ister «*en yüksek*» olsun, ister «*en alçak*» olsun, her değeri harcanan yararlı insan emeği yaratır. Değerin yüksekliği, yararlı emeğin ne denli basit

veya katmerli oluşuna ve ne kadar zaman sürdüğüne göre belirebilir.

Yönizm «yüksek»le hangisini kastediyor? Toplumda bütün emekleri basit olmaktan mı çıkaracak? Yoksa çalışmayı son derece mi uzatacak? Başka türlü «en yüksek değer» elde edilemez. Toplumda her emek basit olarak başlar. Gittikçe beceri ve bilgi kazanarak katmerlenir. Anadan doğma katmerli emek olamaz. Yönizm bunun tersini diliyorsa, boşuna kuruntu yapıyor. Emeğin süresini uzatmakla «yüksek değer» peşinde ise, Toplumda bütün ileri tekniği yok edip Eski Taş Çağına dönmesi gerekir.

Maksadımız şaka değil. Gerile gerile atılan gelişigüzel sözlerin, *ilim* açısından ölçülmedikçe, ne gülünç anlamlar taşıyabileceğini anlatmaktır. Bu açıdan, Yönizm'in o kallavi sözü, bilim dışı bir atmaşyon olur.

Yönizm acaba «emeğin değerini» derken neyi düşünmüş olabilir? İki şey akla gelir: 1 — *Değersiz emek* görmüştür. Değer deyince, daha çok *değişim değeri* (mübadele kıymeti) murad olunur. Bir emeğin değişim değerine dönmesi için, *kullanım değeri* bulunmalıdır. Emek bir işe yaramadan harlandı mı, meydana gelen şeyin yararlığı, bir ihtiyacı karşılaması yoktur. O zaman dünyanın emeği harcansın, «değeri yoktur». Emek boşuna gitmiştir. Bizde böyle emekler çoktur. Havanda su dövülür. Yön, bu emek israfını Devlet önlemelidir mi diyor?

2 — *Emeğin manevi değeri*, yani *emek* ve *iş* Türkiye'de kötü ve hor görülür. O da emeğin israfı kadar milli hastalığımızdır. Onun için Vatan Partisi Programı şöyle der:

«1 — *Mukaddes Cihad ilanı: Bütün memleket radyoları ve bekçileri, sabah akşam ezanlarından sonra, şehir ve köy meydanlarında şu büyük milli hakikati her gün haykıracaklar: «Tarlada, fabrikada, karada, denizde, havada çalışmak, masa başında, salonda, sarayda oturmaktan çok*

daha üstün şerefli dir!»... «İnsan için, işten gayrisi yalandır!» (Leyse lil insane illa ma se!)»

Yönizm bu iki anlamda konuşuyorsa, önce onu böyle koymalıdır. Sonra, kendisinden önce konulanların üzerinden atlamak ile bilim yapılamıyacağını bilmelidir.

■ Değer: Bezirgan Yaratığıdır

Asıl problem, Yönizm'in «Değer» anlayışındaki acıklı sapıtmadır. Çalışmayı «*değer haline getirmek*», Yönizm'in sandığı gibi, her toplum için geçerli bir olay değildir. Yalnız *Bezirgan Ekonomili* Toplum için vardır: Antika Medeniyetlerin Tefeci - Bezirgan ekonomisi ile Modern Medeniyetin Kapitalist Ekonomisi içinde her çalışma veya emek «*değer haline getirilir.*»

Ama, Tarihöncesindeki İlkel Komunada olduğu ve Modern Sosyalizmin yüksek aşamasında olacağı gibi, hiçbir çalışma «Değer haline» GETİRİLEMEZ. Yönizm bunu bilmiyor mu? Bilmiyorsa, niçin «*Bilim ışığı*» adına konuşuyor? Önce öğrensin. Yok, biliyor da öyle söylüyorsa, kimi aldatacak?

Biz Yönizm'i daha masum bir Burjuva dar görüşlü «ekonomi uzmanı» sayalım. O zaman şu sonuca varırız: Yönizm, yeryüzünde *Bezirgan* ekonomili (Antika veya Modern) sermaye düzeninden başka düzenli bir Toplumu görmek istememektedir.

Demek Yönizm, «*İktisat Uzmanlığı*» yüzünden, kabalama kapitalizm dışında Toplum tasavvur edemiyen bir yarım bilgili küçükburjuva eğilimidir. Sosyalizmle uzaktan yakından bir «*bilimcil*» ilişki iddiasına kalkamaz. Çünkü «*İktisat bilimi ve Tarih ışığında*» Sosyalizm, herşeyden önce, o burjuva hukukuna temel olan «*emeği değer haline getirme*» işine son verir.

■ *Kazanç Yükseltme Metafiziği*

Yönizm'in «*Bilim ışığında*» asıl karakteri bu olunca, «*Istismarı*» nasıl kaldıracağı hikayesi daha kolay anlaşılır.

«*Çalışmaya dayanan kazançları yüksek seviyeye çıkarmak Devletçiliğin temel hedefidir*» diyor.

Burada artık «*Bilim*» duruyor. Bir panayır esnafının, her derde deva «*Abıhayat*» satışı başlıyor. Çalışma kimin (hangi sosyal kümenin) çalışmasıdır? Belli değil. Devlet kimin elindedir? O hiç belli değil. Ama, «*Kazançları yüksek seviyeye çıkarmak*» cebimizdedir. Arzu eden buyursun. «*Bedava*» (yahut 1 Yön parasına) sebiylüllah dağıtıyoruz!

Olmaz böyle şey. Hiç değilse «*Bilim*» adına olmaz. «*Çalışmaya dayanan kazançları yükseltmek*»... Bakın, bunu Devlet yapabilir. Hele bizde. Yeter ki, kimin, hangi «*çalışması*» kazandırılacak? O bilinsin.

Finans - Kapitalin çok «zahmetli» bir ölüme mahkum ettiği «*Rahmetli*» Gürsel Paşa da: «*Çalışınız! Çalışınız!*» demişti. En çok, saman altından, «*Loca*» üstünden Finans - Kapital «*çalıştı*». Önce bütün Entelicans Servislerini, ardından bütün «*Siyasi Partileri*», en başta İnönü Paşayı «*çalıştırdı*». Derken, CIA generaline Ankara'da «*bir Başbakan arattı.*» Buldurttu. Şimdi Demirel'i harıl harıl «*çalıştırıyor.*»

«*Bilim ve Tarih ışığında*»: som gerçeklik bu. «*Devletçiliğimiz*» de ortada, ondan başka hiçbir şey değil. Bu «*Devletçiliğin temel hedefi*» mi «*Kazançları yüksek seviyeye çıkacak?*» Ortada başka «*Devletçilik*» bulunmadığına göre...

İmdi, her çalışmanın kazancı yükselecek mi? Kuruntuya gerek yok. Kapitalist te çalıştığını, gece uykularını kaçıırca çalıştığını iddia eder, memur da, köylü de, esnaf ta, işçi de, aydın da çalışır... Devletçilik bunlardan hangisinin kazancını yükseltecek?

«Kapitalist çalışmaz, çalıştırır» denecek. Pekiy, çalışanlarla çalıştıranların bulunduğu bir toplumda mıyız, değil miyiz? Kazanç yükseltme: *Metafizik* «Felsefe» değildir.

■ *İki Tip: Devlet ve Kazanç*

Dünyanın her yerinde kazanç yükselme ve alçalması, Toplumuna ve Devlete göre olur.

Önce Toplumuna bakalım. Devletin kazançlarla uğraşması için ilkin var olması, bulunması gerekir. Tarihöncesinde Devlet yoktur. Kimse de kazancını Devletçilikten bekleyemez. Kazanç, zenginlik, sınıf ayrırtları olamaz. Yüksek Sosyalizm konağında da, sosyal sınıflar gibi Devlet te olamaz. Dolayısı ile, bulunmıyan Devletçilik ne çalışmayı, ne çalışmamayı etkileyemez. Ve insanlar, şu veya bu nedenle «çalıştıkları ölçüde kazanç» denilen Bezirgan hukukunu unuturlar.

Yönizm, çalışmaya kazanç sağlıyan bir Devletçilik düşündüğü için, sınıflı toplumun düşünürüdür. Sosyal sınıfların erimedığı bir Toplumda yeryüzü iki tip «Devletçilik» biliyor:

1 — *Kapitalist Devlet*: Finans - Kapitalist hegemonyasında, Tefeci Bezirganlarla hacıağa, eşraf ve benzerlerinin kazançlarını yükseltir.

2 — *Sosyalist Devlet*: İşçi Sınıfı hegemonyasında, köylü, esnaf, aydın küçükburjuvaların kazançlarını yükseltir.

Bu iki tip dışında bir Devlet ve Devletçilik, kırgın çöl yağmuru kadar bile ömürlü olamıyor. Yönizm, Devletin karakteristiğini «kazanç yükseltici» saymakla, daha ömürlü bir «yeni» Devletçiliği, kuruntuevinden (hayalhanesinden) başka nerede «Bilim ve Tarih ışığı»na kavuşturabilir?

Hakkını büsbütün yemiyelim. Yön'ün daha sonraki sözlerini unutmuyoruz. Ne güzel tekerliyor. Yönizm'in

«İstismarı» kaldıracak «Yeni Devletçiliği» başlıca üç leke-
den veya illetten uzak duracaktır. Nedir onlar?

■ Gücü, Satanı «Ezmeme» Mezesi

1 — «Kol ve kafa gücünü satarak geçinenlerin ezilme-
sine seyirci kalan» bir Devletçilik olmayacak.

«Kol ve kafa gücü satımı»: devam edecek. Yalnız:
«ezilmesine seyirci» kalınmayacak. Allah için, bugün De-
mirel Devletçiliği «seyirci» mi kalıyor? Örgütsüz ve sessiz
biçare esnafçıların, köylücüklerin, aydınıcıkların yaraları-
na geceli gündüzlü en ağır kesici afyonlu macunları sıvanı-
yor. Başı bağlanmış işçilerin ise, kimi grevlerini «iptal»
ediyor, kimi sendika gangsterleri ile patronlar arasında kı-
rışma yaptıran Bakan ve benzerlerini ulaştırıyor.

Hem «Ezilmek» nedir? Bir şiir ve roman bezirganlığı-
na meme. «Kol ve kafa gücünü satın» alanlar düzeni, yani
Kapitalizm: ne zaman emekçileri ezmiş, ne zaman «ezme-
miş» sayılacak? Bir insan, başka birçok insanı «ezmeden»:
nasıl işletip, onun yarattığı *artı - değeri* elinden alabilir?
«Ezmesiz» lokanta dükkkanı olabilir, ama «ezmesiz» «sö-
mürü düzeni», Yönizm'in meze dükkancığından başka
nerede «alınıp satılır?»

«Bir hiç için, birçok gürültü» (Şekspir)

■ Spekülasyona Göz Yummama Salçası

2/a — «Arsa spekülâtörlerinin ve ticaret alanında is-
tismarcı mutavassıtların haksız kazançlarına göz yuman»
bir Devletçilik olmayacak.

Kimdir o «arsa spekülâtörleri?» Yüzeyden içe inelim.

a) En yüzeyde, her büyük şehrin her köşebaşında yu-
valanmış «Emlakçı» örümcekceğizleri dizilirler. Bu zaval-

lıların çoğu, «*asker sivil bürokrat*»lıktan emekliye atılınca aç kalmamak üzere, son tasarrufunu da «emlakçilikte» eritmeyi deniyen yarı kapıkulu, yarı Devletçilik işsizleridir. Arsa spekülasyonundan başka birşey yapmıyorlar.

Devletçiliğimiz onlara mı göz yummayacak?

b) Emlakçilerin arkasında, şehrin şu veya bu semtinde, yahut dışarılarında, babasından, dedesinden bir arsacı-ğı veya tarlacığı kalmış kimseler. Kapitalizm geliştikçe köyden şehire işsizler akın etti: Yollar asfaltlandı. O yeri atası 100 pankonota almışken, çocuğuna 100 bin lira veriyorlar. Çocuk 1 milyon istiyor. Bu, apaçık arsa spekülasyonudur. Çünkü, arsa sahibinin en ufak emeği, en basit zekası bir katkı yapmamışken, çoğu kör tesadüfle milyoner olması önündeyiz.

Ülkede kapitalizm sürüp giderken, en ülkücü geçinen Yönizm ideoloğu veya keskin komünist, bunamadıkça, milyonluk arsasını 100 kağıt liraya başkasına sunar mı? De-lirmedikçe, «arsa spekülâtörü» durumunda kalacaktır.

Devletçiliğimiz onlara mı göz yummayacak?

c) En geride, hiçbirisi «*Arsa spekülâtörü*» sıfatını üstüne kondurmıyan asıl Finans - Kapitalistleri (Banka, Şirket ve Toprak Ağa ve Bey Efendileri) izliyelim. Şehrin en büyük arsalarını yok pahasına kapatırlar. «*Halka hizmet*», «*Evsizleri mesken sahibi etmek*» için Devlete bir göz kırpar. Hazinele, kasalar ona kredi olur. Belediyeler ve Devlet onun yerlerini asfaltlar, elektrikler, telefonlar. Milyonların dansı göz karartır.

Devletçiliğimiz onlara mı göz yummayacak?

«*Hadi canım sen de?*» Onlar hangi *Yabancı Sermaye'nin*, neredemizi bayındıracağını ve hangi «*Devlet teşebbüsü*»nün ne gibi planlar kotardığını, ahbabları Bakanın masası üstünde «tesadüf» okumuşturlar. Ve Yönizm'in öylesine özlediği «*İstihsal Seviyesini*» yükseltmekten başka amaç gütmemişler ki!

Tek tek kişiler şöyle dursunlar. Beş altı yüzünü Yasıada Yüksek Olağanüstü İhtilal Mahkemelerine verdik. Menderes'in cımbız parasından başka «Kanuna aykırı» bir yer veya para spekülasyonunu bulabildik mi?

Bulamazdık.

■ Sömürsüz Ticaret Masalı

2/b — Çünkü, biz (yani Yönizm): «Ticaret alanında istismarcı mutavassıt» ile «Haksız kazançları» mikroskop veya teleskopla arıyacaktır. «Ticaret» yerinde duracak. Biz onun «Haklı mı, haksız mı olduğunu yoklıyacağız. Ona göre «İstismar: Sömürü» var, yok diyeceğiz.

Bunu teker teker yapmak için, şimdiki yarım ila bir milyon Devlet kapıkulunu kaç on milyona çıkaracağız? Her kapitalistin işyerine beş on tane, evinin kapısına, otomobiline, mutfağına, telefonlarının başına, salonuna, poker masasına, yatak odasına, karyolanın altına kaçar tane «zehir hafiye» sokmalıyız ki anlıyalım: «istismar» yaptı mı, yapmadı mı? Yaptıysa ne demek? Hem kapitalist olacak, hem «istismar» yapmıyacak?... Bir işgücünü veya malı alırken satıcısını, satarken alıcısını kazıklamadan nasıl «Ticaret» edecek?

Evet, Yönizm «Ticarette istismarcı olmıyan haklı kazancı» tarif etmediği için, Timurlenk'ten daha korkunç bir sosyal işkenceli keyfi idare olacaktır. Kapitalistler öyle bir «Sosyal Adalet»tense, bin kez Komünizme kucak açacaklardır. Komünistler ise, Kapitalizmi en hinoğluhince sürdürdüğü için onu affetmiyeceklerdir.

Yönizm o: «istismarsız mutavassıt» veya «haklı kazanç» prensiplerini hangi Toplumda bulmuş? Hiç söylemiyor. Biz arıyacağız. İnsanlık tarihinde öyle şey olmuş mudur? Olmuştur. Ne zaman? İlk Sümer Uygarlığının Ur

Kentinde, henüz «*Bezirgan sınıfı*» doğmadan, öyle alış-verişler olmuş sayılabilir.

Her küçük üretmen, kendi ürününü birkaç bin nüfuslu Kent (Site) pazarına çıkarmıştır, denir. Öyle tek tek saf üretmenler pek gerçek değilse de, kimi ekonomi ilişkilerini aydınlatmak için ipotez olağan sayılmıştır. Karşılıklı iki üretmen, kendi ürünlerini değiş - tokuş ederlerken, haksız kazanç düşünmemiş sayılırlar.

Bunlar üretmenlerin kendileri. Ya «*mutavassıt*»lar? Tapınak adına Kent'in buğdayını alıp uzak illerdeki maddenlerle değiş eden bir aracı vardır. Ona Sümerce. «*Tamkara*» deniyor. Aracı Tamkara namuslu kaldığı sürece, güttüğü Kervanlı alışverişte «*Istismarsız mutvassıt*» olmuştur, denilebilir. Çünkü Kamu adına aracıdır.

Ama bugün Ur çağından 7 bin yıl uzaktayız. Tamkara'lar, ta o zamanlar haksız kazançla sömüren aracı Bezirganlar haline gelmişlerdir. O gün bu gün türü yitmiş Antika alışverişi Yönizm nereden çıkarıyor? Kendi küçükburjuva eğiliminden. Emperyalizm çağında, «*Sefaletin Felsefesi*»ni yazan esnaf kafalı Proudhon gibi, bizim kapıkulu kafalı Yönizm'imiz de «*Kalkınmanın Felsefesi*» diye tutturuyor. Karl Marks'ın çoktan öldüğüne güvenerek, Türkiye'nin küçükburjuva yığınlarına, yıllanmış «Hayalci Sosyalizm»i bir «*Yeni Devletçilik*» diye yutturacağını umuyor!

Bunu kendisi de ağzından geçiriyor.

■ Ziller Kapıkulları İçin Çalışıyor

3 — Yönizm 3 üncü olarak diyor ki:

«*Bu gibilerin (arsa spekülâtörleriyle sömüren aracılardan) bir yüksek Devlet memurundan, fikir ve bilim adamından fazla kazanmasına ses çıkarmıyan bir sistemin 20 nci*

yüzyılda daha fazla sürüp gitmesine imkan yoktur.» (Bildiri, 4/d)

Gerçi burada bir örnek veriliyor. Ama, onu seçmek bile bir içgüdüğü gösteriyor. Yüksek memur da, fikir adamı da: burjuvalaşmadığı ölçüde, bir küçükburjuvadır. Yönizm o kümeleri tahrik ediyor. Onların bile «Alçak memur» kesimini değil, «Yüksek»lerini öneriyor. Vurguncu neden «Yüksek Devlet memurundan» fazla kazansın?

Demirel de bunu anladı, CIA da. 27 Mayıs'tan sonra verilen primler, yapılan zamlar: Vurguncularla aydın Kapıkulları arasındaki uçurumu kaldırma uğrunda birbirini kovalıyor. Ne yaparsın ki, tüm dünya çapul edilmedikçe, Amerika'nın «Ak yakalıları» gibi, vurguncununkiyle yarışan bir «Yüksek memur veya Bilim adamı» kazancı Türkiye'de kolay sağlanamaz.

Beride Yönizm, dünyayı (Türkiye dünyasını) o «Yüksek» kapıkullarından başkası ile Cennete çeviremeyeceğine inanmış. Pek parlak «Bildiri»nin en son Ayetışerif'i şudur:

«Bugün içinde bulunduğumuz buhranlardan kurtulmanın BİRİNCİ ŞARTI'nı, Türk toplumunun çeşitli kesimlerinde GÖREV almış olanların ve MİLLET KADERİNE HAKİM olabilecek mevkilere gelmiş bulunanların, düşüncelerini açıkça ortaya koyarak, bir temel KALKINMA FELSEFESİ etrafında birleşmelerinde görüyoruz.»

Anlaşıldı mı?

«Kalkınmayı hızlandırmak», «Milli gelirdeki artışların önemli bir kısmını tasarrufa yöneltmek», «Vergi adaletini sağlamak», «Sendikaların kuvvetlendirilmesi», «İstihsal kooperatiflerinin geliştirilmesi», «Küçük sanatlarda kooperatifçiliğin yaygın hale getirilmesi», ve ilh., ve ilh... 100 yıldır sağda solda ortaya atılmış, -işçi sınıfı dışında,- bütün burjuva reform önerilerini kimler becerecek? «Millet kaderine hakim olabilecek mevkilere gelmiş» «Görevli» Kapıkulları!

■ *Felsefe: «Yem Borusu»*

Kapıkulları isteseler «Yeni Devletçilik»le «istismarı» kaldırabilirler mi? Bir gelenekleri var: 500 yıllık Osmanlılığı «Devlet Sınıfları» olarak «İdare» etmişler. 500 Finans - Kapitalist ile 5000 Tefeci - Bezirgan Hacıağanın sömürebildiği yığını neden 500 bin Kapıkulu güdemesin? Zati, görünüşte «güden» kim?

Ancak, o görünüş: «Olsa ile bulsa, bir araya gelse» *felsefesi*'dir. Birakalım, Osmanlı İmparatorluğunu nereye dek «güttüklerini». Cumhuriyette: *Komprador* burjuvaziyi kaldırıp, yerine *Finans - Kapitali* oturtan kim? 27 Mayıs'ta, *Finans - Kapitali* birkaç gün «hop oturtup, hop kaldırttıktan» sonra, yalnız «*yüreğini kaldırmak*»la bırakıp, Milleti haraca kesen «*Tasarruf Bonosu*» yolundan «*Hızla kalkındıran*» kim?

Eğri oturup doğru söyliyelim: «*Yüksek memur ve Fikir adamı*» dediğimiz «*Yüksek Kapıkulları*»dır. Kimseyi suçlamak aklımızdan geçmesin.. Olaylar, olaylardır. «*Alçak memur ve Fikir adamı*» da, kuzu gibi, o «*Yüksekler*»e uyuvermiştir. Ne yapsın biçare? O da eski «*İltimas - Madenihâs - Delkitemâs*» üçüzünün yarattığıdır. Ve İspartalı usulü: Yakalanmamak şartıyla ne denli çalarsa o denli «becerili - sorumlu - şerefli» sayılıp «yükselmeye» eğitilmiştir. «*Gizli işsizlik*» gibi Toplumı kasıp kavuran «*Gizli Kayırma (iltimas) - Rüşvet - İrtikap - Suyuistimal - Suyu Arama*»: Sömürüde büyük hırsızlarla «*suçortaklığı*» kompleksine düşmenin ezeli, sınanmış yolu değil midir?

Bununla: «*Kapıkulundan hayır yok!*», onu «*Potansiyeli*» çöplüğe atmalı! demek istemiyoruz. Onun, «Devlet demek ben demekim» kuruntusu uyarılmalıdır. O kapıkuludur. Devlet egemen sınıfındır. Modern toplumda Modern Sosyal Sınıf iki kamptır: Burjuvalar - Ağalar kampı; Proletarya kampı. Bu sosyal temel açık konmadıkça her «*Devletçilik*» adam kandırma oyununa döner.

Onun için, 1961 yılı «Sürüp gitmesine imkan yoktur» sanılan sömürü sistemi «sürüp gitmiş»tir. Çünkü, toy «İktisat Uzmanı»: «Özel teşebbüs kâra dayanır» sanmıştır. «Kâr» kapıkullarının cebine girerse «Devletçilik» güneş olur, sanmıştır. Hayır: Özel teşebbüs bir Sosyal Sınıfa dayanır. Kapıkulu modern bir «Sosyal Sınıf» değildir. Hangi sınıf maaşını ve konforunu sağlarsa ona «Kul» olur. Rea-
lite bu!

En «Haspi Devletçi» Yönizm dahi, «Kalkınmayı hızlandırmak» istedi mi, o «maaş - Konfor» güvencesi «Vergi»ye şöyle göz kırıyor:

«Bellibaşlı tasarruf kaynaklarından biri olan VERGİLERDE VERİMİN ARTTIRILMASI, Devletçilikle mümkündür.» (Bildiri, 4/a) buyuruyor. Ve: «Yüksek gelirlerden alınan vergilere karşı bugün yöneltilen en önemli itiraz, bunların yatırımları azaltmasıdır.» diyor. Ve ütopisine: «Yüksek gelir»lileri inandırmaya (kandırmaya!) çabılıyor.

Böylece, hiçbir şey yapamayanların ,herşeyi söylemek logoresine tutuluyor. «Kalkınma Felsefesi» dediği şey, Kapıkuluna «Avunma Felsefesi» = Yem borusu oluyor.

■ Öğrenci Olmadan Bilginlik

Bütün o «Yüksek» kuruntular nereden geliyor? Kuşku yok, «Aydın» dediğimiz modern küçükburjuvanın Antika örneği gibi hem «iki cami arasında biynamaz» kalması, hem de bu yurguncular ülkesinde, bir gece ansızın milyoner olduğu gibi, keskin iki üç çıkışla, önüne ardına bakmaksızın, kestirmeden «Yüksek... Fikir ve Bilim» tepesi olma aşkıdır.

Fikir ve Bilim ise, Marks'ın dediği gibi, şahikadır. Oraya asfalt yol yoktur. Bir ömür boyu uçurumlu patikaları aşmak vardır. İktisat Bilimi, «das KAPİTAL» şahikasından sonra, burjuva vulger ekonomi bataklığında açmış

çiçeklerle kavranamaz. Marksist ekonomi dışında ciddi ekonomi bilimi kalmamıştır. Marksist ekonominin alfabesi olsun iyi kavranmadıkça, hiçbir temelli Toplum konusu anlaşılamaz.

Yönizm'in sosyal eğilimi bir yana bırakılırsa, yanımlarının teknik nedeni, Marksizm'in alfabesini «*tenezzül*» saymasında toplanıyor. Her genç yöncü, azıcık hava satış yaptırır yaptırmaz: «*Artık alim olduk*» kompleksine uğruyor. Bu yol Marksizm'in alfabesi aydınlanmadan, «*Cebr'i ala*»sı üzerine dokt fetvalar ortalığı çınlatıyor.

Marksizm'in Alfabetesi, insanı kolay sapıtmalardan koruyacak en sağlam pusuladır. O pusulanın ibresi: *Emek - İşçi*'dir. Emek kavramını bütünüyle incelemeden hiçbir *ekonomi* problemi nasıl çözülemezse, İşçi Sınıfı bütünü ile araştırılmadıkça hiçbir *sosyal* ve *politik* problem de çözülemez.

Örneğin, DEĞER sözcüğünü mü ağzımıza alıyoruz?

Toplumda emekten başka değer kaynağı yoktur. Bunu hatırlamak ve hatırlatmak kimsenin gücüne gitmemelidir: Antika eserlerin, Toprağın *değeri* yok, arz ve taleple beliren *fiyatı* vardır.

Devletçilik te öyle. Bezirgan Devletçiliği ise: Emekğin değere dönmesini savunur. Ama, emekğin değerini (yani bir malın içinde billurlaşan emek miktarını) dünyada hiçbir Devlet ne yükseltebilir, ne alçaltabilir.

Bezirgan Toplumun ulaştığı üretim tekniğine ve metoduna göre bir malın elde edilmesi için gereken ortalama toplumsal emek miktarı, yahut değer, daha yüksek veya alçak olur. Üretim münasebetlerinin (sınıf ilişkilerinin) ürünü olan Devletin ne haddine, emeği yüksek yahut alçak değerli yapmak!

Görüyoruz. Kimi sözler harcanırken, bilim anlamlarını tanımak gerekir. Hele bu sözler Sosyalizm karşısında söyleniyorsa, daha tetik davranmalıdır. D. Avcioğlu'nun, S.

Divitçioğlu'nu sıkıştırırken söylediği gibi, insan: «*Mark-sizmin elifbası üzerinde tartışmak zorunda kaldığı için mahçup ve üzgün*» düşer. (Yön, 8 Temmuz 1966, s. 11)

III. — PLANI İNDİRMEK

■ Dünyanın Yeniden Yaratılışı

27 Mayıs'tan önce ve sonra, Menderes'ten Bölükbaşı'ya, İnönü Paşa'dan Demirel Bey'e dek bütün politika «*üstad*»larının seçim kampanyalarında saçtıkları slogan... Dikkati çeken aynı Fikir - hap: «*Hızla kalkınma*» için «*Plan*» oturtmasıdır. Bu hap politika üstadlarımızın ağızlarında nasıl yaldızlanır? Biliyoruz. Mesele hapın yaldızında değil, içindeki cevherdedir. Yönün ağızında «*Plan*» hap hangi *cevheri* (özü) taşıyor? Az ayrıntısıyla inceliyelim.

Türkiye'de *Plan* sözü kimden çıktı? Emperyalizmden. Uluslararası Finans - Kapital Türkiye'yi torbada keklik edince, sömürüsünü bir *Plan*'a bağlamak istedi. Ve politikacılarımızın ağızına Plan sakızını verdi. Emperyalizmin «*Plan*» dediği şey *Tekel*'dir. O oluştan «*Tekelci*» anlamına gelen «*Devletçi*»dir de. Yalnız bu iki adı kullanmaz.

Yön Devletçi - Plancıdır. Ve Devlet Planlama Teşkilatını beğenmez. Der ki:

«*Türkiye'nin kalkınmasını belli bir siyasi amaca yöneltmek, siyasi iktidarın emrinde teknik bir organ olan Devlet Planlama Teşkilatı'nın yetkisini aşan bir iştir.*» (Bildiri, 2/c) «*Plan iktisadi hayatı istenen amaçlara zamanında ve bütünüyle yöneltmeye imkan verecek yetkilerle araçları da beraberinde getirmelidir... Bunu sağlayacak belli başlı şartlardan biri, iktisadi hayatın çeşitli kesimlerine hakim olan kilit sanayilerin Devlet elinde bulundurul-*

masıdır. Devletçiliği, ciddi bir planlamanın vazgeçilmez unsuru sayıyoruz.» (Bildiri, 4/b)

Yani: Devletçilik herşeye, Plancılık ise Devletçiliğe «hakim» olacak; Dünya tersine dönecek!

Biliyoruz, plansızlık: Kapitalist üretimin karakteristiğidir. 19 ncü yüzyılın klasik buhranları, o plansızlığın ürünü idi. Bilimcil sosyalizm «iktisadi hayatı bütünüyle» planlamaktır. Böyle bir «ekonomik plan» ne ister? Onu uygulayacak Sosyal Sınıf ve Sosyalist Partisi. Yön ne yapıyor? «Sınıf» mı? Allah göstermesin! Teşkilat mı? Üç bin lira maaş veren Sendikadan başkasına girilemez. Yalnız şöyle yazılır:

«Fakat, ağırlık merkezi özel teşebbüs olan bir iktisadi sistemin bugünkü yapısıyla Türkiye'nin hızla ve sosyal adalet içinde çağdaş uygarlık seviyesine erişebileceğini sanmıyoruz.» (Bildiri, 3/a)

Nedenleri? Yön, 30 yıl önceki «Kadroculuk» gibi Yahudi yalvaç pozunda: Talmut talkını veriyor. Kendisinden önce yapılmış izahları (doğru - yanlış) yok sayıyor. Sosyalizmi ise ağzına almıyor.

Yeryüzünde herşey Yeni - Yönizm'le başlayacak!

■ «Yeni» mi, «Kriptoculuk» mü?

Nasıl bir düzen gerek? Yön açıkça «sosyalist» demez. Demesin. Söylediği bütünlleme plan sosyalizmden başka yerde olamaz. Öyle ise Yön «ürkek sosyalist»tir, yahut «hür basın»ın deyimiyle «Kripto - sosyalist» (Saklı sosyalist)... Saklanmıya 27 Mayıs'tan sonra o denli hacet var mı? Bu bir. Diyelim ki adamlar tedbirli. Yalnız ikincisi var. Yön bir (hep gene Yahudi yalvaç edasile) kehanette bulunuyor:

«Türkiye'nin iktisadi hayatında özel teşebbüsü ve

Devlet teşebbüsünü birlikte yaşayan karma bir sistem kalacaKtır.» (Bildiri, 3/a) diyor. Oysa bu kanı geleceğe ait bir ihtimal değildir. Koalisyon hükümetlerinin (Demirel - İnönü - Bölükbaşı - Alican vb'lerinin) hergünkü *Ürkek Kapitalizm*'leridir. Onlar, halkın önünde, bir avuç Bezirganı Devlet elile zengin edeceklerini söylemekten ürkmekte haklıdırlar. Yön *«Karma sistem kalacaktır»* garantisini veriyor. 27 Mayıs'tan sonra bunu ona soran var mı? Kalmış, gidiyor *karma karış!*

Görüyoruz: *«Özel teşebbüse inanmıyorum»* demek te, *«Karma ekonomi kalacaktır»* buyurmak ta *«Yeni»* birşey değil. Yeni olan şey, söz kalabalığı arasına karışan bindiği dalı kesme saçmalığıdır.

Yön bir yandan, *Devlet Planlama Teşkilatı*'nı yetersiz buluyor. Öte yanda, *Karma Ekonomi* kalacak derken, kendi sözünü baltalıyor. Toplum ölçüsünde plan ancak sosyalist bir toplumda olur. Özel teşebbüs demek, birbirinden bağımsız, plandan *«hür»*, yani *anarşik* üretim demektir.

Amerika'nın her tröstü, birkaç Yakındoğu devletinin bütçesini satın alacak büyüklüktedir. Onun için, Amerika, krizleri *«amortize»* edecek, yahut alacaklarını tekelden garantiye bağliayacak *«planlar»* yapmaksızın Emperyalizmini ayakta tutamıyor. Bu durum Amerikan kapitalizminin *Planlı Ekonomi*'ye dayandığını gösterir mi? Asla.

Yön: *«Biz kilit sanayii Devlet eline»* veren *«ciddi bir planlama»* istiyoruz diyecek. Amerika'da bütün ekonomi 200 ailenin, bu 200 aile de 8 merkezin tekelci kontrolünde. Yalnız General Motors firmasının 1962 net kârı 14.5 milyar lira: Türk Devletinin bir yıllık haydan gelip huya giden bütçesi! Yalnız Rockefeller firması 70 milyar dolarlık (700 milyar resmi kurla Türk lirası) Amerikan sermayesine hükmeder. Senin *«cari fiyatlarla»* 1962 istihsal sektörleri bakımından milli gelirin 54 milyar Türk lirası. (Rockefeller'in: 13 de 1 i). Yalnız General Motors'un 1962

sermayesi 146 milyar. Senin «*gayrı safi sermaye teşekkülü*» 8 milyar. (Bir Amerikan firmasının: 8 de 1'i). Onun için Amerika nice «*Bağımsız Devlet*» dedikleriyle, kedi fareyle oynarca oynıyabiliyor.

Bu Amerikan özel sermayesi, «*Kilit sanayii*» senin Devletinden daha geniş ölçüde tekelinde tutuyor. Amerika ekonomisini it sürüsü kadar kalabalık «*menecerler*» aracılığı ile kontrol edip «*planlıyor*». Yön, Amerikan ekonomisinin «*ciddi bir planlamaya*» girdiğini öne sürebilir mi? Bilmiyoruz, ama zannetmiyoruz. Amerika'da *iktidar* (yani Devlet): Özel teşebbüsün emrindedir. Özel teşebbüsün tekelciliği, Toplum bütününe plan yapmaz, *kâr için rasyonalizasyon* yapar ve ancak *plansızlık* sayesinde yaşar: Amerikan tekellerinin sağ kalması: 1) Kendi ülkesinde geniş bir tekel dışı bırakılmış «*vahşi*» özel sektörün plansızlığına bağlıdır; 2) Dünyada, dağınık özel teşebbüs topluluklarının anarşik ve bilinçsiz sömürge olarak kalmalarına bağlıdır. Amerikan tekelciliği ve Devleti: Amerika'da ve dünyada plansızlığın kendisine sömürge ettiği «*ufak*»larla «*vahşi*»-ler zararına ayakta durabilir.

■ Türkiye'nin Gerçekliği

Onun için biz küçük Türkiye ekonomisini planlamalı mıyız? Elbette. Ama bugünkü «*karma ekonomi kalacak*» dedik mi, Amerikan tekellerinin işine gelecek «*planlama teşkilatı*»ndan başkası *gerçeklerimize* uymaz. Rakamlar ortada.

Gayrı safi sabit sermaye teşekkülü toplamı içinde Kamu sektörümüzün payı 1956 yılı %46.9 iken, 1962 yılı %47.1 olur: 5 yılda Devletçiliğimizin sermayesi binde 2 artar. Fakat bu artış içinde konut, bina ve inşaat büyük yer tutar. Asıl sermayenin teknik yanı, *Makine ve teçhizat*

o beş yıl içinde: Özel kesimde 4.1 kat arttığı halde, Kamu kesiminde 3.1 kat artar. Yani, binde 2 ilerlemiş gibi görünen Kamu kesimi, gerçekte binde 330 nisbetinde gerilemiştir.

Yarış, sırf sermaye artışı bakımından özel kesime kazandırılmıştır. Karma ekonominin Türkiye’de uygulanışı, Özel sermayeyi geliştirmek içindir.

Bugünkü *Devletçiliğimiz* budur. Millet Devlete çuvala verecek, Devlet te özel teşebbüse torba torba dağıtacaktır. Devlet *Özel teşebbüsün siyasi hegemonyası* altında kaldıkça, başka bir sonuca sırf *Devletçilikle* varılamaz. Yön «varılır» derse Milleti aldatmış olur. Olmıyacak duaya amin dedirtir Yön’ün böyle sahte bir inanç yaratması yersiz olur.

Türkiye’de sahiden planlı ekonomi isteniyorsa, Devletçiliğimizi, Finans - Kapital ile Tefeci - Bezirgan *tekelin-den* kurtarmak birinci iştir. Bu iş, halkın *gerçekten* siyasette söz sahibi olmasıyla başılır.

Ancak o zaman: «*İkinci bir Kuvayimillîye seferberliği gerektir... Bu mübarek iktisadi kuvayimillîye seferberliğimizin güdücü ruhunu, -başta işçi sınıfımız gelmek üzere,- cahil, alim, köylü, şehirli... bütün değer yaratan iyi niyetli vatandaşların, tamimle aşağıdan gelme ve tamamen serbest (Teşebbüs - Teşkilat - Kontrol)larında bulunur; ve bu emelle, bütün organlarda bilfiil müstahsiller (eylemcil üretmenler) çoğunlukta görülür, yarımız olan kadın ön safta bulunur, gençliğe sonsuz inanılır.*» (Vatan Partisi *Anatüzüğü*, s.1)

Bu siyasi çaba başarılmadıkça, plancılık istediği kadar göklere çıkarılsın, yapılacak bütün planlar: Amerikan *tekellerinin* ve yerli *Demirellerin* göstereceği «Yön»de yürür. YÖN böyle bir Yön müdür? Herhalde olmamalı. Gerçeği görmüyor mu? Görüyor. Buna karşı ne yapıyor? (Yapmak şöyle dursun: ne düşünüyor?)

■ *Dünyayı Tersine Çevirme*

Yön, «Türkiye'nin kalkınmasını belli bir siyasi amaca yöneltmek» istiyor. O siyasi amaç nedir? Besbelli (ürkek veya atak) «Sosyalizm» olacak.

Sosyalizm amacına varmak için ne gerekir? Yukarıda değdik: Devlet planlaması gibi bütün Devletçiliğimiz de: gerçekten halkçı, halkın (*Aşağıdan ve Serbest Teşebbüs - Teşkilat - Kontrol*)una dayanmış bir «siyasi iktidarın emrinde» olmalıdır.

Yön tam tersini istiyor: «Siyasi iktidarın emrinde teknik bir organ» olmıyacak bir «Planlama teşkilatı» tasavvur ediyor! Dünyanın her yerinde: Teknik ve ekonomi planları siyasi iktidarların emrindedir. Demokratik İngiltere'de de, Faşist Almanya'da da, Komünist Sovyetler Birliği'nde de bu böyledir.

Yön, Türkiye'de bunu tersine çevirebileceğini umuyor. Hem kalkınmayı «siyasi bir amaç»a yöneltmek istiyor, hem yöneltmeyi yapacak «siyasi iktidar»ı (ki Devlet demektir) «Devlet Planlama Teşkilatı»na emir veremez hale sokmak istiyor. Neden? Çünkü bugünkü siyasi iktidar: AP'nin elindedir.

■ *27 Mayıs Ütopyası*

Bunu bildiği halde, siyasi iktidardan bağımsız bir Devlet (olabilirmiş gibi) istiyor Yön. (İstiyenin bir yüzü, vermiyenin iki yüzü kara, diye besbelli) iktidara kafa tutan bir Devlet, daha doğrusu Devlete karşı Devlet: Yön'ün bütün «Felsefesi» bu «Yeni Devletçilik» prensibini keşf ve icat etmiş olmasına dayanıyor. Çok «orijinal». Bu orijinallik Yön'e nereden geliyor?

27 Mayıs'tan. 27 Mayıs'a nereden geliyor? Osmanlı İmparatorluğu geleneklerinden. Ala. Demek Yön'ün icadı büsbütün temelsiz değil.

Osmanlılıkta Devlete karşı Devlet: Padişaha karşı Yeniçeri kazan kaldırması idi. Cumhuriyette Devlete karşı Devlet: Türkiye Silahlı Kuvvetlerinin DP hükümetini devirmesi oldu. Demek Tarihte, Yön'ün kuruntuda kurduğu gibi paradokslar olurmuş. Yeniçeri'lerin kazan kaldırmaları Tarihe karıştığına göre, Yön 27 Mayıs'ın mı ideoloğudur? Pek benziyor.

Ancak, o gibi değişiklikler, adım başında gelmez. Gelse de, o geliş onları getiren sosyal, ekonomik ve politik SINIF eğilimlerinden aldığı amaçla yönelir.

Bu amacı, bizim uyduracağımız ütöpik «Devletçilik» kuruntuları değil, ortada duran gerçek Devletin sahibi, belirli sosyal sınıflar etkiler. Yön'ün tüm hiçe saydığı o etkiler ise bu sosyal sınıf determinizmidir. Yön ise, bir topluma sosyal sınıflar üstünde «Yön verebilecek» insanlar bulunduğunu savunuyor.

■ «Sınıf» Yerine «Kişiler»

«Planların yön kazanması ve başarıya ulaşması ancak Türk toplumuna Yön verebilecek durumda bulunan çevrelerin açık bir kalkınma felsefesi üzerinde anlaşmalarile mümkün olacaktır.» (Bildiri, 2/c)

Bildiri'sini de o «çevreler»den derlediğini yazıyor:

«Hazırlanan bildiri Türk toplum hayatının çeşitli kesimlerinde görev almış kimselere danışılarak, onların fikirleri göz önünde tutularak meydana getirildi.» (Bildiri, Başlangıç)

Ve tekrar ediliyor:

«...Kurtulmanın birinci şartı, Türk toplumunun çeşitli kesimlerinde görev almış olanlar ve millet kaderine hakim olacak mevkilere gelmiş bulunanlar, düşüncelerini açıkça ortaya koyarak, bir temel kalkınma felsefesi etrafında birleşmeli...»

En son «Felsefe» bu! Adı, sanı belirli olmıyan «Çevreler». Bunlar tüm Küçükburjuvazi midir?

■ Küçükburjuva Yerine İmtiyazlı Kapıkulu

Kimdir o «çevreler»? Bu yerde bakla da ağızdan çıkarılıyor:

«Türk toplumuna yön verebilmek durumunda bulunan: Öğretmen, yazar, politikacı, sendikacı, müteşebbis ve idareci gibi kimselerin belli bir kalkınma felsefesinin ana hatları üzerinde anlaşmaya varmalarını zaruri sayıyoruz.» (Bildiri, 2)

Demek bütün Planların dayanağı, tümüyle Küçükburjuvazinin büyük yığınları bile değildir. O yığınlar içinden bir avuç insan. İstibdatta KAPIKULU, Meşrutiyette MÜNEVVER, Cumhuriyette AYDIN adı verilen Türkiye'deki azınlık bile değil. «Millet kaderine hakim olacak mevkilere gelmiş» hüdavendigarlar. «Söyle Tatar ağası?»

Bütün o cennetlik centilmenleri bir tek «Kalkınma felsefesinde» birleştirmek ne güzel şey! Yeter ki gerçek olsun. Gerçek olması için, bu insanların kimlikleri ve çevreleri üzerinde durmak gerekmez mi?

■ Yüksek Görevliler: İntihar Felsefesi

Kimlikler belli: «Görevliler». Yöncülük kızacak ama, soralım: polis «görevlisi jandarma» da bu görevlilerden midir? Elbette olmalıdır. Şaka etmiyoruz. Camide vaiz ünlü hocaefendiyi dinleyin: «Ülüm» kimdir? Polistir, jandarmadır.

Toprak gösterisi yapan köylüyü karakola, gösteri yürüyüşü yapan şehirliyi cezaevine «yönelten» odur. Ona «Kalkınma felsefemizi» beğendirmesek epeyce «imkansızlık» değilse bile, güçlük çekeriz.

Ancak Yön bu küçük insanların görevliliklerine de önem vermez. Görevli yüksek tabakadan: «*Millet kaderine hakim*» olmalıdır. Yön bu yüce görevlilere güveniyor mu bari?

Hayır. O gibilerin bütün benlikleri hep «*Dış yardım - Turizm - Meyva Sebze ihracı*» (yani hep bizim acente bezirganların fikirleri) ile doludur. Yön yazıyor:

«*Toplum hayatının gidişinde söz sahibi birçok kimse (sebze meyva ihracı - Turizm - Dış yardım yolu ile) kalkınma davasının çözülebileceğine inanmaktadır.*» (Bildiri, 2/b)

Ne yazık değil mi? Sen bütün umudunu, inancını o «yüce görevlilere» bağla.. Onlar da habire Dış yardım - Turizmden başkasına inanmasınlar. Başkası olsa intihar edebilir. Yöncülerin sinirleri sağlam. Dayanıyorlar. Yalnız «*Akılcıl düşünce*»leri teprestikçe, kendi kendilerine şöyle sokranmaktan da «*hazin*» «*üsluplarını*» alıkoyamıyorlar:

«*İşin en hazin tarafı, diyorlar, Türkiye'nin kaderine hakim olabilecek durumda bulunan çevrelerde, karşı karşıya bulunduğumuz çetin meselelerin şuuruna henüz varılmamış olmasıdır. Bu çevrelerce benimsenen ve uygulanabilecek olan bir kalkınma felsefesi yoktur.*» (Bildiri, 2/b)

■ Yüce Görevliler Felsefesiz midirler?

Yöncüler «*Felsefe*»den ne anlarlar? Söylemiyorlar. Biz özetlemiştik: *Felsefe* (Mantık bir yana bırakılırsa), bilimin dolduramadığı gedikleri kuruntu molozuyla doldurmaktır. *Kalkınma Felsefesi*: bilim dışı kuruntu molozları demek olur.

Şimdi, Yöncülere karşı o «*Millet kaderine hakim*» yüce görevlileri savunmanın sırası bize gelmedi mi dersiniz? Maksat «*Felsefe*» ise, (Yön öyle diyor), yüce görevlilerin felsefesiz olduklarını söylemek iftira olur: Dış yar-

dım, Turizm vb. molozlar, Finans - Kapital başlıklı Tefeci - Bezirgan sınıflarımız için pekala en parlak *Felsefe*'dir. Günahlarına giriyor yüce görevlilerin Yön, onları «*Felsefe*» siz ilan ederken. Yöncüler, besbelli kendi «*Felsefe*»lerini yüce görevlilerde bulamıyorlar. Yoksa onlar (*görevliler*): burjuvaca kalkınma felsefesiz değillerdir, haşa!

■ *Asıl Felsefesizlik: Diyalektik Methodsuzluk*

Yön'cüler üzülmessinler. «Bir sizden, bir bizden» olsun diye, Yöncülere kendi yönümüzden bir *felsefesizler* örneği verelim. Biz Türkiye işçi sınıfına inanıyoruz. Ve Yöncüleri tutundukları dal ellerinde kaldığı için teselli etmek üzere «*Bildir*»elim.

Şu bizim dört elle sarılınmasını, *başta gelmesini* istediğimiz *Türkiye işçi sınıfımız* yok mu? Bugün asıl «*felsefesiz*» bırakılmış, tek sosyal yığınımız odur. Çünkü işçi sınıfımız Ortaçağ felsefesini köyde bırakmış, fakat modern Burjuva felsefesini bile, henüz şehirde bulamamıştır.

Ancak biz, Türkiye işçi sınıfı felsefesizdir diye üzülmüyoruz. İşçi sınıfının evrencil bir *Diyalektik metodu* bulunduğunu ve bu metodun hayattan geldiği için Türkiye işçi sınıfımıza anlatılabileceğini biliyoruz. Bütün korktuğumuz, kendilerine kolayca «*Marksist*» deyiveren küçükburjuva aydınlarının «*felsefe*»lerini işçi sınıfımız içine yaymalarıdır.

■ *Tek Güvence: İşçi Sınıfı*

İşçi sınıfı metoduna göre: *sosyal sınıflar* açısından konulmadıkça hiçbir mesele ne anlaşılır, ne çözümlenir. Kalkınma da, Plan da, Devlet de, Demokrasi de, İstihsal de, İstismar da, Reform da, Adalet de, Güvenlik de, Tasarruf da, Yatırım da, Eğitim de, Doğrultum da, Kültür de,

Kooperatif de... toplum içinde ne varsa hepsi *sosyal sınıflar* açısından konulmadıkça bugünkü dünyada aydınlığa kavuşturulamaz.

Sınıf realitesi bir «*bölücülük*» değildir. Dünyada İşçi Sınıfı kadar *derleyici* ikinci bir güç bulunamaz. Toplumun bütün aşınan sınıf, tabaka ve zümreleri Proletarya potasında erir. İşgücünün karşılığında başka şeyde gözü olmadığı için, Proletarya kimseyi ne sömürmiye, ne ezmiye gidemez. Ensonunda sınıf olarak kendi kendisini de inkara çağrılı bulunduğu için: bugün de, yarın da her gerçeği gören için, hatta işverenlerin bile, hatta ağaların bile güvenine değen tek selamet körfezi İşçi Sınıfının yoludur.

■ *Devletlular: Bir Sınıfa Kapılanırlar*

Oysa Yöнизм'in güvendiği *Devletlular* kimlerdir? Sayıyorlar: Öğretmenle Yazar, İdareci ile Politikacı, Mütешеbbis ile Sendikacı...

Bunların hiçbirisi kendi başına bağımsız insanüstü prototipler değildirler. Üşenmezsek hatılayalım: Ali Fuat Başgil de öğretmendir, Köy Enstitülü köy öğretmeni de... Ahmet Emin Yalman da yazardır, imzası olmıyan gazete muhabiri de... İdareci, Politikacı, Mütешеbbis, Sendikacı, ve ilh. için herkes öyle aralarında karlı dağlar bulunan tipleri tanır...

Bütün o kişilerin ve kişiliklerin vurulacakları mihenk taşı, Toplum içinde 1966 yılı Türkiye'sinde: *İşveren* sınıfına mı, *İşçi* sınıfına mı yön alacaklarına göre değerlendirilir. Bu aşırı derece basit ve kolay bir düşünce ve davranış metodudur. İlla karışık ve güç felsefeler icat edeceğiz diye, sağ kulağımızı sol ayak başparmağımızla gösterme hevesine niçin kalkmalı? Bu, bizim solcu «*Öztürkçeci*»-lerimizin, insanlarımız gibi konuşmayı bırakıp, kendi aralarında ıkına sıkına uydurma kuşdili, kast dili, «yeni» bir

medrese dili yaratmayı «ilericilik», «devrimcilik» saymalarını andırır.

■ Devletlular: Kanmazlar, Kötülerler

«Şu felsefesiz Devletluları kandırırsak fena mı olur?», diyeceksiniz. Kimse kimseyi kandıramaz: meğer ki, kananın içinde, kanmak için bir gelişme bulunsun. Baksanıza, kendiniz bildiriyorsunuz:

«Köklü reformlara girişmeden kalkınmanın başarılamıyacağı ve buna karşılık kalkınma sonucunda Toplum düzenine, insan davranışlarına bazı değişikliklerin geleceği unutulmaktadır... Hem kalkınma istenmekte, hem de köklü reformlara karşı konulmakta ve yeni davranışlar yadırganıp kötülenmektedir.» (Bildiri, 2/b)

Gördünüz mü kazın ayağını? İsterseniz en sonturlu Plancı - Devletçi olun. «Reform» dediğiniz şey, sinek kaydı traş devrimi olursa ne ala, «köklü» olacaksa, hemen «kötülenmek» nasibinizdir. Yüce görevlilerin şakaları yoktur.

Hangi «Planı» kurarsanız kurunuz, sırf «Millet kaderine hakim olacak mevkilere gelmiş bulunanlar»la yola çıkılınca ne olur? Ya hiçbir şeyin palavracılığı olur. Kadriizm ve Yönizm gibi. Yahut: katastrof!

Palavracılığa sözümüz yok. Katastroflar herkesin gözü önünde geçti. Nasıl unutulabilir ve nasıl hiçbir ders çıkarılmadan hatırlanır? Menderes mi, yoksa Gürsel mi «Millet kaderine hakim» görünmedi? Bu iki zıt kutup, Sosyal Sınıf pusulasını şaşırır şaşırmaz, aynı kişicil katastrofla güldediler.

Önce Menderes zavallısı, İnebahtı nutkunda şöyle bağırmıştı:

«Memleketin iktisadi inkişafını önlemek suretiyle, onu dış pazarlara açık bir istismar sahası halinde teslim etmek ve siyasi istiklalimizi bu yoldan tazyiklere maruz bırakmak

istikametinde içli, dışlı çalışanlar... Türk milletini itila yolundan saptırarak, onu iktisadi ve dolayısı ile de siyasi istiklalinden kısmen olsun mahrum etmek istemektedirler.» (Ağustos, 1957 - İnebolu)

Milyonla üyesi radyolarda ilan edilen *Vatan Cephesi*'ni kurdu. Kendisini tehdit edenlere, -su katılmamış bir Devletçi- Plan ağzıyla, - «*İhtilaller yalnız aşağıdan olmaz. Biz yukarıdan ihtilal yapacağız!*» zılgını bastı. Ardında, bugünkü AP'nin alamadığı oylar yığınla onu destekliyordu. Sovyetler Başvekili Kruşçef'i Ankara'ya çağırıldı. Kendisi de Moskova'ya gidecekti. On gün geçmedi: uçağa bineceği Eskişehir'den haydut gibi kovalandı. Yassıada'da köpek - bebek davası ile, örtülü ödenekten cımbız parası aldığı açıklanarak, elleri ardında kelepçeli sehpaye götürüldü. Menderes «*Gerici*» Devletlu muydu? Gürsel Paşadan «*İlerici*»si, hele «*Devrimci*»si «Devletlular» arasında kaç tane sayılır? Onun ölümünü tesadüfe bağlayanlar, ancak Amerika'da «*Cumhurbaşkanı*» katliamını delilere mal edenler kadar «Saf» Devletçi - Plancı olabilirler. Manzara açıktır.

Zahmetli (komada) Gürsel Paşa, 27 Mayıs ertesi: «*Türkiye'de bir komünist partisinin başarı kazanacağını ummuyorum. Ama bir sosyalist parti muhakkak lazım.*» demişti. 14'ler sınır dışına iletilince, Allah afiyet versin Paşam: «... *İnsanı gayri samimi beyanda bulunmaya mecbur ediyorlardı*» deyiverdi. Aradan üç yıl geçti. Ürgüplü ile aynı zamanda gazetelere: «*Türkiye'de bir Komünist Partisi kurulmalıdır*» bildirisini yaptı... Bir hafta geçmedi, Paşam uçakla ansızın Amerika'ya taşındı. Ve son sistem Amerikan hastahanesine girer girmez, komaya düştü, hâlâ kalkamıyor.

Bu satırlar biterken Gürsel Paşa uzun zahmetli komada idi. Bugün *Rahmetli* oldu. Şaka gibi geliyor ama, böyle...

BÖLÜM ÜÇ

Devrimciliğin Birinci Problemi:

Sınıf İktidarı

- Birinci Kurtuluş ve 27 Mayıs Açısından -

Devrimciliğin Birinci Problemi: Sınıf İktidarı

Türkiye geri ülke olduğu için, kültürü de geri. Sosyal Politika kültüründe en geri kalmışlık *Devlet ve İktidar* noktalarında toplanıyor. Tevkif Rüştü Aras'ın 1920 yılı Moskova'dan ithal ettiği Devletçilik çok kişinin başını döndürdü. Ne zaman kritik günler yaşandı ise, o zaman başı dönük bir Devletçilik akımı sahneye çıkarıldı.

Bu akımların ortak yanları şu oldu: Hepsi de Devleti *Egemen Sınıf* ilişkisinden kopuk gösterdiler. Belirli bir Sosyal Sınıfa dayanmayan bir Bağımsız Devlet bulunabileceğini yaydılar. Öylesine ki, Devletin de yalnız *Kadro* elemanını parmağına dolayıp «*İdeoloji*» yapan Devletçiler türedi. Bunlar, zamanına göre: «*Kadroculuk*» denen *Nazi*'likten, «*Yöncü*» denilen *Solcu*'luğa dek çeşitler gösterdiler.

Hepsinin illüzyonu, Politikada Devlet İktidarı denli can alacak duruluk istiyen konuyu karartmak prensibine dayandı. Bunu bilerek, bilmiyerek yapmaları önem taşıyor. Geriliğimiz, Sosyalistler arasında bile Devletçiliği cid-

diye alan ve İktidar problemine şaşı bakan eğilimlere kapı açıyor.

O gibilere, bir şeyi her an anmak gerekiyor: *Devrim*'in birinci problemi şu veya bu doktrin veya parola değil, *İktidar* problemidir. İktidar kişi işi değildir. İktidardaki kişi hangi sosyal sınıfın eğiliminde ise, Devlet de, *Devletçilik* de tüm o sosyal sınıfın egemenlik aracı olur. Bu çok yalın kat doğruyu bir an bile unutmak, politikada affedilmez karmanyolalara yol açar.

Bu doğruyu belirtmek için elimizde en yerli malı tecrübe tahtası sabık Kadroculuk ile lahık Yöncülüktür. Onların ana fikirleri sırtında, gerek *Birinci Milli Kurtuluş Savaşı*, gerekse ikinciye uzanan *27 Mayıs Devrimi* olaylarını denemek, boşuna emek yitirmek olmaz.

27 Mayıs olayının *Sınıf - İktidar* problemi açısından ayrı eleştirisi ilginçtir. Ona bir Giriş olarak, polemik biçiminde de olsa, aşağıdaki araştırma özetini gerekli bulduk.

■ Yöncizm - Kadrizm Kadriili

Yöncüler kendilerini Kadroculara benzettiğimiz için kocunuyorlar.

Biz, iddiaları kendi boyutlarına indirmekten başka birşey yapmıyoruz. Yıllar yılıdır anlatmaya çalıştığımız şey, şunu açıklamaktadır: Bütün «*Devletçilik*»lerimiz az çok geçmişî hortlatma *eğilim*'leridir.

Kadroculuk o hortlayışın 20-30 yıl önceki iskeletidir. Yöncülük, aynı iskelete «*Emekten yana*» yamalarıyla donattığı sözde «*yeni*» bir soyhayı, bir ölü pusatını telleyip giydirmektir.

Nemrut ve Firavunlar çağından arta kalmış «*Devletçiliğimiz*» Osmanlı İmparatorluğu ile birlikte ölmüştü. Gömülmeliydi. Diriltilen iskeleti mezardan çıkardı.

Kadroculuk o ölünün kefen soyuculuğunu yaptı.

Yöncülük aynı ölüye ucuz sosyalizm adlı Amerikan bezinden bir kaftan giydirmekle ne yapıyor? Kanuni Sultan Süleyman trajedisinin, lüzumsuz komedyasını oynuyor.

Kanuni ölünce, cephedeki ordu bozulmasın diye, giydirilip kuşatıldı; Tahtırevanına oturtuldu. Ardına saklanan kapıkulu, ölü padişahın kolunu ikide bir selam verir gibi kaldırıp indirdi. Osmanlı ordusu dağılmadan Başkent dolaylarına dek yedildi. Padişah ölüsü ardına sinip, ölü kolunu oynattıran zavallı kapıkulunun önemi nedir?

■ Önemli Kukla

Kadroculuğun da «önemi» odur. Ne fazla, ne eksik. Maksat «*Nüfuz'u Devlet*»i kurtarmak için bir 'maskaralığı' ciddiye almaktır. Maskaralığın, ister «*fikir*»ini bulmak, ister sahnesini oynamak olsun, koca Tarih içindeki rolü en son duruşmada: maskaralıktan başka birşey değildir.

«— Canım, Kadrocular da, Yöncüler de birşeyler söylemek istediler. Niyetçikleri iyiydi. Arasına sütçü beygiri gibi sağı solu ısırılar bile, yürecikleri temizdi, ve ilh.» denecek. Bütün bu küçükburjuva mırın-kırınlarını kırk yıldır dinleriz. Osmanlıcada buna «*fasık'ı mahrumluk*» edebiyatı denir.

Biz, sahnede oynayanların gösterilerine, kişi niyetlerine bakmayız. Oyunu seyredenlerin anlayışlarını ise, eğlence sayarız. «*Niyet*»in ne olduğu ilgiye değer. Zati Sungur, sahnede kızı testereyle ikiye biçer. Seyirciler dehşet içinde heyecanlanırlar. O başka. Biz kızın biçilmediğini bilmeliyiz.

Zati Sungur'un para kazanmak maksadiyle hayal oynattığını unutmamalıyız. İşin içyüzünü kavramak için Tarihin objektif belgelerini hesaba katmalıyız. Zati Sun-

gur para kazanmasaydı, üstelik başına belayı satın alsaydı, oyuna kalkar mıdı? Kişi «Niyet»i babında orasını aramalıyız.

■ Sahneye Çıkış: Zamanı - Anlamı

Olayların oluşuna bakınca ne görüyoruz? Kadroculuk ne zaman sahneye çıkarıldı? İzmir, bir hafta «İşçilerin ve gençlerin» fiilen işgali altında kaldığı zaman.

Halk Partisi, *Devletçiliğimizin* yarattığı yaman hoşnutsuzluğa çelme takmak istedi. Çelmelerin en başarılısı önde gider gibi yapılp takılanları ve insanı «*kafadan gayrimüsellah*» edenleridir. Hiçbir sistem, insanı «*Düşünce-de silahsızlandırma*»ya uğratarımadıkça yenemez. Kadro kapıkulları, Osmanlı «*Nüfuz'u Devlet*»inde İlmiye'nin oynadığı rolü *Devlet - Tanrı* adına oynadılar.

Yöncüler ne zaman sahneye çıktılar? 1961 yılı. Ne olmuştu o sıra? 1960 Mayıs 27 devrimi yeni geçmişti. 27 Mayıs gene Devletçiliğimizin bir şaha kalkışı idi.

Kimin, niçin, nasıl ittiği bir yana. 27 Mayıs, geleceğe *İlmiye*'mizin (Üniversite'nin) yaptığı bilimcil ve gidimcil tahrikat üzerine, *Seyfiye*'mizin (Ordu'nun) kılıcını ortaya atması idi.

Sadrazamla Vüzera'nın (Başvekil Menderes'le iki Bakanın) kelleleri öylesine kolay koparıldı, başarı öylesine tereyağdan kıl çekerce oldu ki, «*Devlet Sınıflarımız*», kendilerini «*Orhangazi*»lerin *Dirlik Düzeni* içindeymişçe eşsiz örneksiz bir «*Nüfuz'u Devlet*» içinde sandılar.

Oysa Türkiye'de, Kanuni Sultan Süleyman çağından beri *Kesim Düzeni* gelmişti. Karşı gelen diller ve dinliyen kulaklar kesilip Beyazıt Camii'nin eşiklerine çivilenmişti. 27 Mayıs Şövalyeleleri bunu unutmuşlardı.

Türkiye'de, 1908 Meşrutiyet Devrimi'nden beri, yabancı sermaye Şirketlerle domuztopu olmuş yerli Tefe-

ci - Bezirganlarımız egemendi. Onların kılına toz kondu-
ran, Mahmut Şevket Paşa hazretleri denli yavuz kişi olsa,
Beyazıt meydanındaki arabası içinde tavşan gibi avlanıp
kanlar içinde «*Hürriyet şehidi*» edilirdi. 27 Mayıs Şöval-
yeleri bunu düşünmemişlerdi.

■ *Hiyerarşi Dehşeti*

«Ordu biziz» diyorlardı, «Devlet demek biz deme-
kiz. Biz razı, Millet besbelli razı olduktan kelli, ne halt
edermiş bu işe Finans - Kapital denilen kökü dışarıda -
dalbudağı içeride alçak rüşvetçi Kadı?»

Ne halt mı edermiş? Önce siz, ey Orhangazi çağının
İlbleri kadar saf ve yiğit Orhan Erkanlı'lar, Orhan Ka-
bibay'lar... Siz şanlı Türk Ordusunun sınıglı Hiyerar-
şisine (mertebeler zincirlemesine) candan inanmış küçük
subaylar değil misiniz?

İşte, içimizde en «*Tehlikeli Şövalye*» olarak ihtilal-
cılığı dünyada hiç kimseciklere öldüm allah bırakmıyan
pek sevimli, pek zeki «*Gölgedeki Adam.*» Altı yıl sonra-
ki anılarında okuyoruz.

«İhtilal» günlerinden bir gündür. Bir Milli Birlik
küçük subayı, bir iş sırasında (Garnizonu teftiş veya ben-
zeri) bir sıra Generalinden iki adım önde yürümüş. Bu-
nu gören bir subay, başı üstündeki bütün mavi göklerin,
kalın camdan kubbeler gibi çatırdayıp, şangır şungur
Türkiye'nin üzerine yıkıldığını ve herşeyi ezip yok etti-
ğini sezmiş. D.S., öyle kabus görmüş değerli tanıkları
söyletmiyor mu anılarında?

■ *Hiyerarşi Gücü*

Başka hiçbir şeye lüzum kalmaz. Yalnız başına o
«*Hiyerarşi*» adlı kutsal prensip yetti. Bir gece yarısı

«14'ler» kolipostal gibi derlendiler. Dört beş bin lira maaşla, yabancı ülkeler elçiliklerinde 2 yılığına sürgün «müsteşar» durumuna getirildiler.

Geceyarısından bir saat önce hepsi kendilerini tabanca üstüne yeminle millete *adamıştı*. «Devlet demek biz demekiz» sanan Orhan Gaazi idiler, bir saat sonra kendilerini Devlet sınırları dışında buldular. İkinci kerte bir memur olan elçinin göz hapsi altına girdiler. «Neydiğı belirsiz» birer «akibeti meçhul» memurcuk oluverdiler...

Bu inanılmaz mucizeyi tek başına, bir elle tutulmaz, gözle görülmez «*Hiyerarşı*» ilkeciğı yapmıştı.

«Ne demek, yani? Ordu öldü mü? Haşa». 27 Mayıs Devrimine istiyerek, istemiyerek, bilerek, bilmiyerek katılanlar yahut katılmış görünenler, Menderes'in niyetlenip niyetlenip yapamadığı o «*Yukarıdan İhtilal*»i, Hiyerarşik tepeden vuruşu görür görmez büyük paniğe uğradılar. «14'ler» düşmüştüler. Hiyerarşide «düşenin dostu olmaz»dı. «14'ler» niye düşmüşlerdi? Hiyerarşi diyalektiğinden. Hem hiyerarşiye inanıyorlar, hem hiyerarşiyi çığnıyorlardı. Hiyerarşi de onlara göstermişti.

Madem ki yenilmişlerdi: beter olsunlardı. Artık «Ordu» onlara acıyamazdı. «Su testisi su yolunda kırılmıştı». Ne halleri varsa, görsünlerdi 14'ler...

■ Ordu Kuşkusuz

Ancaak! Ortada bir «Ancak» kalıyordu. 14'lerin «izzet'i ikram» ile gömüldükleri sefarethanelerin başına dikilen taştta şöyle yazılıyordu:

«*Bu gün benâ ise yarin senâdür!..*

Bakî kalan bu kubbede bir hoş sedâ imiş.»

İşin içyüzünü bilmemekle beraber, Ordu kuşku daydı. «Bayram değil, seyran değilken, Hiyerarşi enişte neden Orduyu öpmüştü?» 14'ler, «bir hoş sadâ» bırakmış-

lardı, hiç değilse. Ya «*gölgedeki adamlar*» bir gün siyga-ya çekilirlerse?

Aman, henüz Hiyerarşi elimizdeyken, hiyerarşiye uygunca başımızın çaresine bakalım. Ne yapalım?

Başbuğumuz Genelkurmay Başkanımız başta. Ondan sonra gelen Kuvvet Kumandanları hep birlikte. Bütün vurucu güçler, ordu birlikleri kendi adamlarımızca tutulmuş. Kim kıpırdayabilir o muazzam silahlı gücün karşısında?

■ *Tanrıçıl Komdeya: Devlet İçinde Gizli Devlet*

«Gölgedeki adam» büyük bir içtenlikle açıklıyor. Bir yanda «Hiyerarşi» Kurucu Meclisi toplamıştır, DP'nin yerine. AP'yi Vatan topraklarına Gümüş Pala elde salmıştır. Anayasaya uygun olsun olmasın, Seçim Kanunu ile toplanmış Büyük Millet Meclisi vardır.

O Meclis «sinesinden», İlerici-Plancı «Karma Ekonomi»yi kim güdecek? Koskoca Milli Mücadele kahramanı. Her ilkokul kitabında Atatürk ilkelerinin ölmez bekçisi gibi resimleri yaygın İsmet İnönü Paşa'nın «*Karma Hükümet*»leri geçit yapıyor.

Öte yanda, o hükümetlerin *emrinde* olması gereken, ve hükümetin bir işareti üzerine dünyayı kan ve ateş içinde boğmak için hazır duran Ordu var. «*Silahlı Kuvvetler Birliği*» adıyla bir.. *gizli..* evet Hükümet içinde «*Hükümetten gizli*» teşkilat kurulmuş.

Siz işe bakın : *GİZLİ* «*Silahlı Kuvvetler Birliği*», Ankara'nın *RESMİ* Jandarma Okulunda, Jandarma Genel Komutanının başkanlığı altında *gizli* toplantılar yapıyor.

Ve bu, Hükümetten saklı gizli Kongrelere, elbet Başbuğumuz, Genel Kurmay Başkanımız gelecek. Çünkü

o *Silahlı Kuvvetler Birliği*'nin, Hiyerarşi prensibi gereğince zaten herşeyin başkanıdır.

Asıl *Silahlı Kuvvetler Birliği*'nin kendisine karşı kurulduğu bilinen Hükümetin de başı, yani zamanın Başbakanı da Paşa'dır. İ. İ. Paşa, görünmez Hiyerarşinin doruğunda gedikli bulunduğu için, Jandarma Okulunda verilen «gizli» Amerikankâri şöenlerde (Briyfung'lerde) fmg atmakta, «ihtilalciler»den aşağı kalmamaktadır.

■ *Silahlı Güçler: Tam Yönetici*

Silahlı Kuvvetler Birliği Kongresinde çoğunluk, kaa-hir çoğunluk «*Müdahaleciler*»dedir. Bunlar seçimle iktidara gelmiş Büyük Millet Meclisini hemen dağıtıp, hükümeti ele almıya kararlıdırlar.

Devede kulak kabilinden olan bir azınlık: «*Güdümcü*»dür. Bunlara göre: Bırakılsın şu başıbozuklar idarede; yalnız Ordu her yanlış gördüğü yerde Hükümeti dürterek dilediği yöne çevirsin.. Çeviremezse, o zaman Müdahale!

Yani Ordunun «*Müdahale*»cisi de, «*Güdümcüsü*» de hükümete «*Yön*» vermekte Silahlı Kuvvetleri yetkili ve sorumlu sayar. Her ne olursa olsun: Dünyanın her yerinde Hükümet Orduya yön verir; bizde *tersine* Ordu, başıbozuk Hükümete yön verecek. Ankara'nın göbeğinde, «*alameleinnas*» - gizli «*Silahlı Kuvvetler Birliği*» tümüyle bu karardadır: Hükümete *Yön* verilecek.

■ *Yön - Kadro Çorbaları*

Geldik mi «*Yön*»e... Evet. «*Yön*» dergisi bu «*Hayat*»i *nesimi*»nin kuşudur. Müdahalecilerden midir, Gü-

dücülerden mi? Yön, «alt yanı bir eti otlu başıbozuk»tur. Kim onun ağzına bakar?

Ne var ki «Yön»ün kendisi de «*ağızından çıkamı kulağı duymaz*» kılığında göründü. Belki en büyük «*beceri*»si bu oldu. Yön'ün çelişmelerle dolu düşünceleri, zavallı Türk okurlarının çoğuna «tercüman» oluyordu. «*Başka türlü nasıl söylesin?*» Yön: ancak Türkiye'nin gizli güçleri tarafından «*müsaade*» edildiği ölçüde yayın yapıtı.

Yöncülüğü Kadroculuktan ayrı tutan özellikler şu iki noktada toplandı:

1 — Yön, 27 Mayıs devrimcilerinin o mezbuhane direndikleri zamanda ortaya çıktı. Yön, mevcut iktidara karşı direnen silahlı kuvvetlerin bulunduğu günlerde doğdu. *Kadroculuk*, mevcut iktidarın Serbest Fırka tebellennişini bastırdığı günlerde doğdu.

2 — «*Kadro*», Hükümetin ve Polisin *açıkça* para ve desteği, Hükümet Başkanının *emir* biçiminde direktifi ile yayınlandı, ve kapatıldı. «Yön» öyle *açık* bir resmi destek görmedi, Hükümet Başkanının özel *emri* ile yayınlanıp kapatılmadı.

CHP'nin kanadı altından çıktı: Bütün «*Büyük Adam*»larımız gibi. Şaşkına çevirttiği kimi silahlı adamların yaptıkları «*hükümete karşı*» hareket sırasında, İdarei Örfiye (Sıkı Yönetim) tarafından kapatıldı.

Kadrocular: iktidarın «*fikir çorbacılığını*» yaptılar; Yöncüler; iktidara karşı olanlara «*çorba fikirler*» sundular.

■ *Devletçilik: Hangi Çorbacının Keşfi*

Yön çorbasına atılan her tuzu, biberi ayrı ayrı ele almak, çorbanın içinde boğulmak olur. Çorbanın kendisi *Devletçilik*'tir.

Burada Kadroculuk ile Yöncülük ortaktır. Bu iki acayip çorbayı birbirine karıştırmamak için çok çaba harcadık. İkisini de çorba olmaktan çıkaramadık. Nete-kim ilk Yön nüshasından sonra, «*Hacı Hacıyı Arafatta*» bulduğu gibi, Yön de Kadroyu kalafatta bulacaktır.

Denilecek ki: «*Sen çorba yemez misin?*» Pek sevmem mübareği. Onsuz yemeğe oturmayanlara da bir şey demem. Sofrada çorba gibi, düşünceye «Çorba-Fikir»le başlayanları hiç kınamam.

Yön çorbasının suyu soğanı ne olursa olsun, asıl di-şe dokunan maddesi: pirinci *Devletçilik*'tir. Yönü yiyen veya içenler onun sıcak suyu, tatlı soğanı, iştihâ açıcı naneleri, kırmızı veya kara biberleri ile değil, tanesi ile, yağı ile besleneceklerdir.

Yön'ün tanesi Devlet, yağı Devletçilik yağcılığıdır. Belki bu denli insafsız konuştuğum için kendim de üzgünüm. Ne var ki olanı olduğu gibi söylemek şanımızdandır.

Kadroculuk kapıkulları Devletçidirler derken, sakın Devletçiliği onlar *keşif*, hele *icat* ettiler sanılmasın. Böyle bir sanı o tip sade suya çorbacıları bayağı adam yerine koymak olur.

■ *Devletçilik ve Taşra Burjuvazisi*

Devletçilik Türkiye cumhuriyet olduğu günden beri uygulandı. Kemalizmin bütün reform ilkeleri *Devletçiliğe* dayandırıldı. Sonuç ne oldu? Bunu biz söylemiyelim. Yön'ün 1'inci sayısında, CHP'ye hiç de düşman olmıyan Turan Güneş şunları yazıyor:

«*CHP'nin kurulduğu senelerde «mahalli eşraf» ve «memurlar» Batılılaşma ameliyesine en yakın zümrelerdi. Atatürk İnkılaplarını yaymak için, Devlet teşkilatı ola-*

rak da «mahalli eşrafı» kullanmıştır.» (T. Güneş: «CHP Halktan Nasıl Uzaklaştı?», Yön, 20.12.1961, s. 14).

Bu satırlardan dört yıl sonra:

Bir gazetenin açık oturumunda Tevfik Rüştü Aras şöyle diyor:

«Gerçekten, o zaman büyük şefim Atatürk'e o rejimin (Sovyet Komünizminin) nelerinden faydalanmamız, nelerinden de çekinmemiz gerektiğini anlatmıştım. Mesele, yollar, barajlar fabrikalar gibi büyük yatırımları Devletin yürütmesinin faydalarını anlattığım gibi, alamıyacağımız taraflarını da belirttim.»

Görülüyor. Türkiye'de Devletçiliğe bir sağdıç aranıyorsa o, 1920 yıllarında bulunur.

Bay Güneş, bütün aydınlarımız gibi, en duru gerçekleri masal mistisizmine bular ve tersine çevirir. «*Batılılaşma* (yani kapitalistleşme) *ameliyesine*» elbet bizim burjuvalarımızla, burjuva aydınlarımız yakındırlar. Ve bütün o cihaz ve zümreler memleketin gidişine yön vermekte Atatürk'ü etkilemişlerdir. Yoksa bu «*ameliye*»ye sebep - Bay Güneş'in yazdığı gibi - «*nispeten aydın zümreler bunlar*» olduğu için Batıcılık yolu tutulmamıştır.

«Eşraf ta Devletle ve binaenaleyh iktidarda bulunanlarla en sıkı teması olan bir zümre teşkil ediyordu; Memurlar Devlet makinesinin çarkları olarak, tabiatıyla Devlet icraatına bağlıydılar. Vilayetlerdeki Cumhuriyet balolarını hatırlıyanlar, Vali Beyin yanında, belde eşrafının da, eşleriyle birlikte, şöyle salonun bir kenarına iliştiğini unutmamış olacaklardır.» (Keza)

«Devlet teşkilatıyla Parti teşkilatını zaman zaman birleştirme temayülü bir yana, yakın bir tarihe gelinceye kadar, Parti üst kadroları ile Devlet kadroları arasındaki oldukça sıkı transferler de, uzmanların üzerinde dikkatle durması gereken bir konudur.» (Keza)

■ *Taşra Burjuvazisine Ideologluk*

İşte Kadro kapıkullarının «*ideoloji*»leştirmek istedikleri ilk «*Devletçiliğimiz*» buydu. Bay Turan Güneş bile bunu: «*Türkiye'yi Batıya açmağa yarıyan başlangıç*» (keza) sayıyor. Batıya, yani Kapitalizme...

Kadrocular bile bile lades oynadılar: Kapitalizme başlangıç Devletçiliğini, 35 yıl önce *eşsiz örneksiz* bir «*sınıfsız toplum*» ideale yöneliş gibi süslediler. Gençliğin kafasını çorbaya çevirmenin tuzu, biberi oldular.

O zaman annelerinden doğan çocuklar, şimdi «*eşsiz, örneksiz, sınıfsız, imtiyazsız*» toplumu, Batıcı Devletçiliğin nasıl yarattığını çok iyi gördüler.

■ *Kapıkulu'nun Halkı Görüşü*

Bugün, aldılar ellerine kalemi, Yöncüler, gene Türkiye'yi «*eşsiz, örneksiz*» saymaktalar. Kadrocularla bu noktada ortaklırlar. Yalnız onlar «*eşsiz, örneksiz*» karşılığını, ileri Batı ülkelerine benzemez «*Geri kalmış ülke*» sayıyorlar. Bu adı Batılı bilginlerden tercüme ettiler. Kadro'dan farklarını «*Emekten yana*» olmakla özetliyorlar. Ana fikirleri, yahut fikirlerinin anası: Türk milletini «*yeni bir Devletçilik*» ile «*kalkındırmaktır.*»

Bu «*ilke*»sinin nereden çıkarıyor? Çok dikkate değer *kapıkulu* psikolojisinden. Kapıkulu psikolojisi nasıl şeydir? Bir yol memlekette herşeyi *Devlet* sayar: Vatan da Devlettir, Millet de...

Herşey Devlet oldu mu, Türkiye'nin yarlığında, işaret ettiğimiz gibi, iki Devlet bölümü akla gelir:

1 — «*Devlet Nüfuzu*».

2 — «*Devlet Nüfusu*»...

Gerçi deyimler Osmanlınındır. Osmanlı edip adamdır. Kadim Kentin kutsal kanun geleneği ile prensiplerini

Kur'an dili diyebileceğimiz serbest nazım da olsa hep : Kaafiyeli ve Vezinli söyler.

Yöncüler laik «fütüristler»dirler. Gelişi güzel konuşur, sere serpe nesir yazarlar. Onların kolay ve senpatik üslupları, bir şeyi açık koymaktan çok, dolaylı koyar.

Osmanlı Devletlusu konuşurken şöyle derdi : «Aman sultanım, nüfusu devlet gemi azıya alacak. Ayak takımının gözü açılırsa, mazallah nüfuzu devlet ne hale gelür! Ve ilh.»

Yöncülük, böyle kesin saf tutmaz. «*Nüfus*» sözcüğünün yerine «*Kütle*»yi geçirir. «Aman, maymun gözünü açıyor, dikkat!» gibilerden şöyle bildirir:

«*Kütleler, başka memleketlerdeki veya başka tabakalardaki yüksek hayat standardının varlığını öğrenmekte ve asıl önemlisi, bu standarda erişmenin mümkün olduğunu görmektedir.*» (Bildiri, 2/a).

■ *Kitle Tehlikesi Çanları*

«*Kütleler*» amorf (biçimsiz) bir kara kalabalıktır. İçinde sosyal sınıf, zümre, tabaka billurlaşmaları yoktur. İşçi de «*kütle*»dir, köylü de «*kütle*», esnaf, aydın, (hatta Tefeci hacıağalarla Bezirganlar da) kütledir. Kütlet kütlete bildiğin ideolojiyi, korkma...

Bu kütleler Kadimi oldukları gibi tevekkülle kadere boyun eğmiyorlar. «*Başka memleketlerde*» ve yerli burjuva «*tabaka*»larında yaşama seviyesinin apartman boyu yükseldiğini ve dün zibidi olanın, punduna düşürülmüş bir vurgunla zengin olabildiğini, bunun için namussuzluktan (rüşvet, irtikap, hile, yalan, tağşiş'ten) başka hiçbir meziyete ihtiyaç bulunmadığını görmektedir. (Yön böyle hakikatleri çimçiy koymaz. Edepli üslupla «*Hayat standardına... erişmenin mümkün olduğunu*» çelebice yazar. Kibar-
dır.)

O kibar üslup Devlet nüfuzünün karşısına çıkan iki büyük «Kütle» tehlikesini haber verir :

«*Topraksızlık, artan nüfusu şehirlere doğru itmekte, şehirlere akan nüfusa iş ve mesken sağlanmasında güçlük çekilmektedir. Köklü tedbirler alınmazsa, gecekondu ve işsizlik önümüzdeki yıllarda millet hayatının tehlikeli bir yarası haline gelerek, düzenin bozulmasına yol açabilir.*» (Bildiri, 2/a).

Bu okka dört yüz dirhem oturaklı Osmanlı kapıkulunun «nüfuzü devlet»i tehlikede gördüğü zaman kullandığı üsluptur. Onun için bütün kapıkullarını kolayca «mest eder.» Kapıkulunun bu «suret'i haktan görünüş» üslubu altında yatan mantık, görünüşe aldanmak felsefesidir. Örnek olarak Yön'ün iki iddiasını ele alalım.

■ Maltuzyanizm

I'inci Örnek. — Şehirlere nüfus akışı nedendir? Kapıkuluna göre «Topraksızlıktan» : «Topraksızlık artan nüfusu şehirlere doğru itmekte, şehirlere akan nüfusa iş ve mesken sağlanmasında güçlük çekilmektedir.» (Bildiri, 2/a).

Köyden şehire nüfus akışını : *Proleterleşmeyi* İşleri Bakanlığına rapor eden «Akılcı düşünce» sahibi bir Vali Beyefendi hazretleri de ancak bu denli parlak «idarei maslahat» ruhu ile jurnal verebilir.

Proleterleşme prosesi neden? Topraksızlıktan. Topraksızlık neden? Nüfus artışından. Böylece Vali Beyin «Kalkınma Felsefesi» ardında, okulda kendisine «İktisat ilmi» okutulurken belletilmiş bulunan ünlü Papas Maltus'un kulakları gözüküverir.

«Devlet nüfusu» artıyor. «Düzenin bozulması» tehlikesi var. Çare? Nüfusu azaltmak için: ya nüfus fazlası-

nı harp açarak kırmalı, yahut insanları semizletmek için kısırlaştırmalı !

Yön bunu teklif etmiyor, ama Proleterleşme sebebi-ni toprak azlığı, nüfus çokluğu gibi yüzeydeki sebeplere bağladı mı, bir Hitler çıkıp, o mantığı kendi silahı ile pek kolay vurabilir...

■ Köyü İssizlaştıran Kapitalizm

Oysa gerçek bilim : nüfusun ekonomi imkanları ile oranlıca arttığını belirtir. Ekonomik imkanlar belirli bir sömürme düzeninin azınlık çıkarıcıları tekelinde birikirse, çoğunluk nüfusu açıkta kalır.

Bu hakikat anlatılalı yüzyıllar geçmiştir. Ortada *mutlak* değil, düzene göre *izafi* bir nüfus «fazlalığı» olur. Modern çağda o nüfus fazlalığını yapan temelli derin sebep: *Kapitalizmdir*.

Eğer ortada bir «*Tehlike*» varsa, o Kapitalizm tehlikesidir. Kapitalizm, kendi zılgdını yürütmek için, oy avcılığında işine yarıyacak köy ağaları ile anlaşır. Kır ağaları geniş toprakları Tapu ve benzeri oyunlarıyla tekellerine geçirirler.

Toprak ürününden Kapitalist *kârı* yanında, fazla olarak, ekonomik hiç bir görevi ve gereği bulunmayan ağa *iradı* da çekilip çıkartılır. Tarıma sermaye yatırımı kârsız ve dolayısı ile daralmış olur. Tarım geri ve verimsiz kalır.

Bütün geriliğine rağmen tarıma kapitalizmin girişi, Tanzimat'tan beri görüldüğü gibi, büyük toprakları *Kamu* mülkiyetinden birkaç mütegalibe, eşraf ve ağanın mülkiyeti altına aşırır.

DP çağında 40 bin traktörün girişinden beri Proleterleşme hızlandığı gibi, üretmen küçük köylülerin nefes

boruları da tıkanı. Çünkü ortak köy otlakları köy burjuvaları tarafından gaspedildi.

Bu yağma altında orta ve küçük köylü ekonomisi her gün biraz daha verimsizleşip iflas eder. İflas eden köylü aç kalınca, şehirde iş aramaya akıneder. Şehir varoşlarını gecekondular kaplar.

Bu gidiş en çok şehir kapitalistleri ve emlak sahipleri için iştihâ açıcı olur. İşsiz çoğaldıkça, pahalılık artar, ücretlerin paraca miktarı artsa bile, alım güçleri bakımından değerleri eksilir. Ucuz işeli kârı çoğaltır. Kâr çoğaldıkça kapitalizm büyür. Kapitalizm geliştikçe köyden şehire akın artar, ve ilh...

Yöncü samuraylar: «Bunları biz mi bilmiyoruz? Bunlar 40 yıllık elkitaplarında yazılı!» diyecekler. Biliyorsanız özüünüz kabahatinizden büyük: niçin o yanı saklıyorsunuz? Kimi aldatıyorsunuz? Bilmiyorsanız, hatırlatanları, nazenin «üslup» kullanmadıkları için «tü kaka» saymaya ne hakkınız var?

■ *Gençlik Sayısıyla mı Yamandır?*

2'nci Örnek: — *Son zamanlarda gençlik azıttı, «asi gençlik» çoğaldı. Neden? Kapıkulu, Batı «elkitaplarından» yapılmış çeviri olursa, onu Türk okuyucularına aktarmakta kusur etmez. Kendi ülkesindeki Gençlik meselesine gelince, gene aynı Vali Beyefendi felsefesini rahatça geveleyiverir.*

Gençlik meselesi de: «*Hızlı nüfus artışı yüzünden»*—dir, Yön'e göre. «*Çığ haline gelen bu gençlerin büyük bir kısmına okul ve sağlam bir gelecek sağlamamak mümkün olamamaktadır.*» (Bildiri, 2/a).

Nüfus artmasa gençlik de o denli yaman olamazdı. Gençlik problemi ancak bu denli mekanik konulabilir. O bir kuru kalabalık mıdır?

«Biliyoruz, ama söyleyemeyiz»mi diyecekler? Neden? Başka şeylerde pek cesur görünüyorlar. Korkuyu biz de ikinci basamağa, enkonsiyana, altbilince bırakalım. Maksatları ne?.. En hafif anlamıyla kandırmak olabilir. Burada mesele büsbütün çatallaşıyor.

■ Kim aldatılabilir?

Önce : *niye* kandırmalı? Türkiye'nin bugün *aldanmaya* değil, herşeyi en kanunluca açık seçik olarak *anlamaya* ihtiyacı büyüktür. «Bilmemek, hiçbir zaman, hiçbir yerde, hiç kimsenin işine yaramamıştır.»

Ancak küçükburjuva mistisizmi, sosyal «nalla mım arası» durumu yüzünden, bilmemeyi esrar kabağı gibi çekiştirmekle avunur. Sosyal durumu modern toplum içinde belirli olan sınıflar ayık gezmeği tercih ederler. Hele modern işçi sınıfı, en ufak aldanışıyla hem kendi kaderini, hem ülke alinyazısını karartabilir.

Modern kapitalist sınıfı ile onun gericilikte omuzdaşı olan Ağaları, Beyleri kandırmaya gelince, kuruntudur bu. En az ikiyüz yıldan beri onlar burunlarından kıl kopartmamayı bütün incelikleri ile öğrenmiş, usta akıl hocaları beslerler.

Öyleyse *kimi* kandırmak istiyebilir Yöncülük? Kendi kendini değilse, ancak, üzerine «felsefe» kurduğu kapıkul-luğunu kandırmak istiyebilir.

Kapıkulu, öteden beri, dibini eleştirmek zahmetine hiç kalkmadığı kimi yuvarlak lafları batıl itikat derecesinde benimsemiştir. Hele «*sınıf*» denildi mi, bir zaman onu yalnız Antika Osmanlı «*Devlet Sınıfları*» sayardı. Kırk yıldır «*Türkiye'de sınıf yok !*» emir - parolasını tek ciddiye alan da gene hep o kapıkuludur.

Şimdi onun herşeyi herkesten iyi bildiğine inanmış tımturaklı bilgisizliğine, birden «*Sınıf*» dersek, yıldırımla

vurulmuşa döner! Yavaş yavaş, alıştırma alıştırma söyleyeceğiz...

Belki bunu demek istiyor Yöncülük. O da bir çeşit yiğitliğin yoğurt yeyişi olamaz mı?

■ Paşa Huzuruna Çıkma Taktiği

Bu görüş: Paşa hazretlerinin huzuruna çıkma töreni ve taktiğidir. Menderes, çoğunluğun diktatörü olarak, Millet Meclisinde bir gün parmağı ile İsmet Paşayı gösterek: «—*Bu adam!*» diye bağırırmıştı, «*Bu adam eğer 1945 yılı DP merkezine 2 görevli jandarma ile bir polis göndermiş olsaydı, şimdi iktidarda olan Demokrat Partinin bugün yerinde yeller eser, namı nişanı kalmazdı!*»

Söylenen doğrudur. Tam o sıra, «Paşa Demirkıratı istememiş» diye memlekete yayılan bir haber üzerine, bütün kurulmuş DP Ocak, Bucak, İlçe, İl teşkilatlarının, astıkları tabelaları yerlerinden sökülerek Ankara'ya gönderilirdi ve DP'den «*toplu istifaların*» başladığı görülmüştü.

Paşanın yakınları daha ilginç bir olayı belirttiler. DP teşkilatının paniğini gören Bayar - Menderes ekibi Paşanın huzuruna koşarlar. «Anan yahşi, baban yahşi» taktiği ile Paşanın büyük ocağına sığındıklarını belirtirler.

Herhalde «*ecanibe karşı*» Demokrasi oyuncuğunun bozguna uğramasının çok «ayıp» düşeceğini de belirtmişler. Bunun üzerine Paşa gevşemiş. Karşısında «Nuh deyip Peygamber demez» durumda dikilen, o bütün kapıkulları gibi «*kraldan ziyade kralcı taraftarı*» Recep Peker'e: «*Ne dersin Recep, bırakalım şunları baksana, onlar da belki iyi bir idare ederler!*» Onun üzerine Demokrat Parti üzerindeki ipotek kaldırılmış. Menderesler seçimi kazanıp iktidara gelmişler.

En bilgiç ve bilinçli iyi niyetle Yöncülerin böyle davrandıklarını kabul edelim. Paşanın müsaadesi olma-

dan hiçbir şey olmaz, hatta en zararsız yanından «nötralize» edilmiş Demokrasi dahi olmaz. *Sosyalizm* nasıl olur? Biz öldüracağız mı diyorlar Yöncüler ve benzerleri?

O zaman değer ölçüleri yanlış. Bir yol Paşanın sırf isteyişle herşeyin olduğuna inanmak için, insan, en azından, şöhretin doruğuna çıkmış bir kapıkulu kadar ayakları yerden kesilmiş bulunmalıdır.

■ Paşayı Aşan Olaylar

Unutmamış olanlar çok iyi hatırlarlar. İkinci Cihan Savaşının son yılı idi. Bilinmez hangi ağızdan kimin kulağına: Tek parti yerine, biraz daha esnekçe bir «*Demokrasi*» denenemez mi, gibilerden bir fısıltı kaçmış. Kulağını ağır sanan gafillere, Paşa ansızın top gibi gürledi:

«Savaş bitince, gidişimizde yumuşamıyacağımızı mı rıldananları işittim. Şunu iyi bilsinler ki, savaş sonrası tutumumuz şimdikinden çok daha sıkı olacaktır!»

Cümle aynen böyle değildi. Çok daha sertti. Hatırlıyanlar bilir.

Gazetelerin bütün ilk sayfalarını kaplıyan bu keskin ihtarın üzerinden yanılmıyorsak 6 ay geçti, geçmedi. Savaş bitti. Thornburg Türkiye'ye geldi, gitti.

Büyük Amerikan basınında okuduk. O «*son baharda*» Paşa, Türkiye Büyük Meclisinde çifte partili bir Parlamento kuracağına söz vermişti.

Amerikan uzmanı kulaklarına inanmak icabederse, Türkiye'de «*Demokratik*» hayatın ilk adımı atacağını ve Amerikan yardımının düşünülebileceğini müjdeliyordu.

Türkiye, Amerikalının müjdeleyişinden çok daha yaygın bir çok partili buzların çözümüne ve «eşsiz örneksiz» bir Demokrasi panayırına alan oldu.

Bu kıssadan hangi hisse çıkar? En «kaadir'i mutlak» geçinen Tarihçil Paşa dahi, bir yıl içinde, söylediğinin

tam tersini yapmak zorunda kalmıştır. En «mangal kadar yürekli» solcuların dört elle yapıştıkları *Paşa-kışı*'lerin hali budur.

Kışı, bağlandığı sosyal sınıfın ve eğilimin yönünde tıpış tıpış yürüdükçe «harikalar» yaratır: Sosyal sınıfının tarihcil eğiliminden kıl kadar ayrılmaya görsün, gümbür gümbür yıkılır.

Hatta, 500 yıllık geleneklerle talim görmüş, tıkr tıkr maaşını alan terbiyeli maymun kapıkullarını toptan peşinde teşkilatlandırmış bulunduğu zaman bile, az önce «*Değişmez Şef*» ilan ettiği kişiyi, kendi CHP'si «*değiştirir*».

Kılına dokunulmaz iktidar partisi, batan geminin farelerine dönmüş sadık üyelerince terkedilir ve arkadan hançerlenir.

Bu çok basit politika alfabesini ciddiye almıyanın siyaset sahnesinde at koşturması, düşünce ve davranışta değil, bizde en kolay gelen edebiyat göklerinde yüceltilebilir: Donkişot!

■ *Modern Sosyalizm Suyu*

Bu bakımdan bütün «Sosyalist» ve «Kripto - Komünist» geçinenlerin sayı ile kendilerine gelmeleri gerektir. Bizde Marks'ın başı üzerine yeminsiz konuşmıyanlarımız da, bilimcil sosyalizmin dehrisi olduklarını afişlerken masum çocuk münafıklığına düşerler.

Bunun sebepleri çoktur. Belli başlı ilk sebebi cahilligimizdir.

Sosyalist allamelerimiz, sosyalizmi kurucuların dilinden öğrenmezler. İkinci elden bellerler. Hepsine sorun: - Marks kimdir? - Eşsiz *Kapital* eserinin yazarıdır. - *Kapital*'i okudun mu?...

Binde biri dahi okuyamamıştır. Oysa Kapitali oku-

mak yetmez: etüd etmek gerektir. Bunu hiçbirisi yapmamıştır...

O zaman, arslanlarımızın «Sosyalizm»leri, şuradan buradan derme çatma, çoğu yakıştırma «bilgin» iddialarına dayanır. Bu tavşanın suyu olur. Sudan bir Sosyalizm.

■ *Sosyalizm Softalığı*

Oysa Marks'ın başta Kapital, bütün eserlerini kuru kuruya etüd etmek de yetmez. O bir kütüphane fareliği olur. Sosyalizm olmaz. «Sosyal» allamelerimiz ise, bilimcil sosyalizm üzerine ne kadar çok «tavşanın suyunun suyu»nu içmişlerse, o denli büyük bilgin sosyalist olunacağına güvenirler.

Örneğin, yeryüzünde, insana Bilimcil Sosyalizmi alfabesinden cebri alasına dek öğreten en yüksek Üniversite bulunsa, ve insan o Üniversitede Öğrenci değil, Profesörlerin başı üstad kesilse (nasıl kesilir bilinemez ya!), gerçekten Sosyalist olur mu?

Hayır.

Biraz kurnazca ise allamelik taslıyabilir; biraz ezberci ise «hafız'ı kütüp»lük, yahut «Hafız'ı Kapital»lik edebilir. Biraz bönse, yeryüzünün gelmiş geçmiş Marksistlerine elini öptürerek ders vereceğini yutturmaya kalkabilir.

Ama o kişi, ağızyla kuş tutsa, gerçek Sosyalist olmaz. Başımızın bütün belaları, o çeşit medrese kaçkını sosyalizm softalarıdır.

■ *Sosyalizmin Sefaleti: Pratiksizlik*

Bunlar, Sosyalist bilgi yalnız ve ancak *Pratiğin kriteri* yumundan (sosyalistçe güreşin mihenk taşına vurularak) geçirilirse bir bilim ve bilinç yaratabileceğini, bu alfabetik hakikati kavramadan Dehri olmaya kalkışmışlardır.

Tümüyle Sosyalizmin bütün birinci elden usta eserlerini hatmet, yut... eğer bütün o yazılanları, hayat savaşında, pratik sosyalist güreşinde, derinle, etinle, kemiğinle denememiş isen, Belki bir sosyalist tilkisin, ama postu samanla doldurulmuş bir tilkisin!...

Ne dediğini, ne yaptığın ile ölçmemişsindir. Bir arşiv papazı, bir müzelik antikasin: Sosyalist değilsin. Öyle Üniversite diploması, ünlü bilgin veya güzel sanat üstadı keşilmekle sosyalist olunsaydı, dünya Marks'larla dolardı. Marks, ancak Üniversite Profesörlüğünü teptikten sonra Marks olamazdı. Elde silah 1848 Alman Devrimine katılan Engels Antidühring'i yazamazdı. Cilt cilt eserlerle bilim dünyasını altüst ettiğini sanan sayılı sosyalist Alman Profesörü Dühring: Bilimcil Sosyalizmi kurardı.

Hakikatin bu sağlam pratik temelinden, veba illeti görmüşçe kaçan yazar ve bilgin ülemamızın, sosyalizmden otorite ile konu açmaya ne zaman kalkışsalar içine düştükleri fikir sefaleti, moral bozgunculuğu şundandır: Hep kürsü yüksekliklerinden Millet tarlasına inciler yağdırma sevdalarından kurtulamazlar.

Demiyoruz ki onların incileri yalancı incidir; hatta belki en özenilmiş Hint kumaşı üzerine dizilen saf Ümman incileri olabilir döktürdükleri. Ne yazık ki, halkın o göklerden beklediği rahmet, inci yağmuru değil, bilim çölümüze azıcık duru sudur.

Ne *teorik* (sosyalizmi birinci elden *etüd* etmek), ne *pratik* (sosyalizm bilgisini hayata *uygulayarak* geliştirmek) *savaşını* kıyasıya ve ölesiye - öldüresiye göze alamıyanların yaşıyan insanlarımızın ve gençliğimizin sofrasına koydukları *sözde* - *sosyalizm*, tavşanın suyunun suyu bile değildir. Doğrudan doğruya, ne kokar, ne bulaşır dedikleri tavşanın kakasıdır.

Bilimcil Sosyalizmin teori ve pratiği şaşmaz bir politika hakikati bulmuştur: Üretim temeline dayanmıyan

sosyal üst - yapı dayanaksızdır. Siyasette temelli bir problemin çözümü ve yönü bulunmak istenirse, her çağın *üretim* temeli üzerinde yükselen başlıca sosyal *sınıf* münasebetlerini pusula gibi elde ve önde tutmak ilk şarttır.

■ Sosyal Sınıf Pusulası

Sosyal sınıf pusulasını şaşırان kimsenin siyasetten konu açması, dilinin altında birşey saklamıyorsa, iflah olmaz toyluğun sırtımasıdır.

Modern Toplumun *Kapitalist üretim* temeli üzerinde başlıca sosyal sınıflar:

1 — *Kapitalist* sınıfı,

2 — *İşçi* sınıfı.. dır.

Batıda da, Batıcı Türkiye'de de başka pusula yoktur: ya Kapitalist sınıfının pusulasıyla, ya İşçi sınıfının pusulasıyla siyaset denizine açılır. İkisi ortası bir başka pusula yoktur. Çünkü kapitalist üretim yordamı içinde *başlıca* sosyal sınıflar onlardır.

Türkiye'de kapitalistle işçiden başka insan yok mu? Var. Hem de en çok onlar vardır. Türkiye nüfusunun % 70-80'i ne kapitalisttir, ne işçidir. Varlığı bu derece büyük olan kalabalık yığınlarımız hiç midirler?

Hayır. Onlar yalnız modern üretimin insanları olmadıkları için, Toplumun temel münasebetlerinde (ekonomi gidişimizde) hiçbir *dolaysız* rol oynayamazlar.

Onlar başlıca sosyal sınıflarımız durumunda ve çıkarında bulunmadıkları için, Politikamızın teşkilatlı münasebetlerinde (partilerimizin gidişinde) de hiçbir doğrudan doğruya ve bağımsız rol oynayamazlar.

Kayzer: «Bir millet ya örs olur, ya çekiç» demiş. İşçi sınıfı dışındaki sosyal yığınlarımız ne örs olabilirler, ne çekiç. Onlar çekiçle örsün (kapitalist sınıfı ile işçi sınıfının) arasında döğülen ham demir gibidirler.

Örs de, çekiç de demirdendir. Ama, demirin örs veya çekiç haline gelmesi için, daha önce tavlanması, sonra örsle çekiç arasında metodluca döğülmesi, en sonunda su verilip çelikleştirilmesi şarttır.

Kapitalizm denilen demirhanede, Sermaye çekiç ise, İşçi sınıfını örs gibi kullanarak, bütün öteki orta ve kadim çağ artığı yığınları ham demir gibi ateşe sokup döverek istediği biçime sokar. (Emperyalizm, Faşizm ve ilh. düzenlerinde küçükburjuvazi az buz alet olmaz).

İşçi sınıfı çekiç olur da Sermayeyi örs gibi kullanırsa, aynı yığınlara dilediği biçimleri verebilir. Ama o geniş demir yığını kendi başına kalkıp kendi kendisini, yahut başkasını ne örs haline sokabilir, ne çekiç edebilir.

Modern kapitalizmde ve Türkiye'de sosyal sınıf pusulasını bilinçle kullanmak deyince bunu anlıyoruz. Yön dergisi böyle bir pusulanın lüzumuna inanmadığı için olacak, o pusulanın varlığını inkar etmekle işe başlıyor.

Bunu açıkça yapmıyor. Meseleleri koyuşu ile belli ediyor. Açıkça koysa, tartışma kolaylaşacak. İş mistik denecek bir sinizmle ele alıyor. Okuyucu ne diyeceğini şaşırtıyor. Öyle lastikli laflar ortaya atıyor ki, kendisi de, bir başkası da istediği yere çekebilir.

Meseleleri öyle koyan toplumcul zümre hangisidir? Küçükburjuvazi.

O hiçbir meseleyi belirli bir sosyal sınıf açısından koyamaz. Çünkü kendisi modern bir sosyal sınıf değildir.

■ Pusulasız Yelkenli Fikri

Gelişigüzel bir iki örnek alalım:

«Şayet gerçek kuvvete sahip olanların temsilcileri iktidarda değilse, bu durum uzun sürmez. Ya rejim içindeki bir krizle biter; yani... asıl kuvvetli olanlar iktidara gelir (14 Mayıs 1950'de böyle olmuştur). Ya da bu yol

tıkanmıştır... Bu takdirde rejim yaşayamaz, yıkılır. Kriz rejim içerisinde değil, Prof. Duverger'nin deyişiyle «rejim üzerinde» olur.» (Ahmet Taner Tash: «Türkiye'de Rejim Krizi ve Nedenleri», Yön, 8 Temmuz 1966).

Bu kocaman fetvada: 1950 yılı seçimi kazanan DP «gerçek kuvvet» imiş! Fakat az aşağıda ne görüyoruz? Şunu:

«27 Mayıs, bir yüzü ile, iktidara sahip olanların, gerçek kuvveti kimlerin taşıdığını unutmalarından doğmuştur.» (Keza)

10 yıl sonra DP gerçek kuvvet değildir: Ordudur! Neden? Bilinmez.

1950'de Ordu yok muydu? DP Orduya rağmen iktidara gelmedi mi? 1961 de gene Orduya rağmen AP (DP'nin açık seçik devamı) alıştırma alıştırma iktidara getirilmedi mi?

Getirildi. Öyleyse «gerçek kuvvet» kim?

Yahudi'nin hesabı: Kim gelirse o...

■ Azgelişmiş Beyin

Niçin ağırbaşlı cümlelerle bu kadar hafif fikirler ortaya atılır? Çünkü, aydınlarımız gene Batıdan bir «Azgelişmiş» lafını öğrenmişlerdir. Türkiye azgelişmiş olunca:

«Nüfusun büyük kısmını teşkil eden köylü, çiftçi topluluğu bir baskı grubu, bir kuvvet haline gelememiştir. İşçiler için de durum aşağı yukarı aynıdır... Kapitalist gelişme deneyi ise, henüz yeteri kadar kuvvetli bir sermayedar sınıfı yaratamamıştır.» (Keza)

Geriye ne kaldı? Aydınlar:

«Şimdilik asıl kuvvet, işte, ordusu, üniversitesi ve bir bütün olarak idare kademeleri ile bu topluluğun elindedir.» (Keza, s. 16)

İşte Yön dergisinin 1961'den 1966'ya değin ağzında

çiğniye çiğniye posaya çevirdiği sakız bu «Teori»dir. Dünyada Türkiye'yi sosyal sınıflar değil, aydınlar idare eder.

Bir bakıma, görünüşte doğru. İdare kademeleri hep aydınlar. Ama bu aydınlar (hele Ordu) neden 1950 yılı «gerçek kuvvet» iken, okur yazar kıtlığına uğramış DP'yi iktidara getirdi de, 1960 yılı aynı DP sürüyle aydını kendi saflarına aktardığı zaman («gerçek kuvvet»ten hayli nasip almış) DP'yi alaşağı etti?...

Hikmetinden sual olunmaz! Okuyucu nereye bakıp kimi göreceğini şaşırır. Bu kafa kargaşalığını yaratmıya ise, gerile gerile «Yön» denir.

■ Yaz Boz Sosyalizmi

«Gerçek kuvvet»lerimizin öncüsü Üniversite olmalı. Bir Profesörümüz, sanki Yön'ün kuvvet teorisini yalancı çıkarmak isterce, yeni bir «Teori» ortaya atıyor. Diyor ki:

«Az gelişmiş ülkelerde, sınıf açısından, üç tane ayrı «gayri meçhul güç» vardır: Kapıkulu, Kapitalistler ve Halk. İşçi sınıfı... halkın köylü, esnaf gibi diğer zümrelerinden ayrılmadığından henüz bir güç değildir» gibi inciler döker. Tam Yön'ün ideologlarından kaç Doçentimiz varsa, o kadar: «Marx'gil düşünce planında teori» (Yön, 8 Temmuz 1966. S. Divitçioğlu: D. Avcıoğlu'nun Yazısı Üzerine, s. 11).

Avcıoğlu sevinmeli değil mi? Kendisine, pek haklı olarak «Kapıkulu Sosyalisti» denildiğine içerliyor. Epey doğru karşılıklar veriyor. Can alacak yere geliyor. Kapıkulu sosyalizminin Yön'de değil, Mısır ve Cezayir'de aranmasını öne sürerek şunları yazıyor:

«Doğan Avcıoğlu bu çabaya (Mısır ve Cezayir'deki «Kapitalist olmanın» kalkınmaya), sosyalizm etiketi verilemeyeceğini, Türkiye için de bugünkü temel ve hayati me-

selenin sosyalizm olmadığını, fakat antiemperyalist mücadele olduğunu, sosyalizmin, antiemperyalist mücadelenin başarısına bağlı yarının meselesini teşkil ettiğini birçok kerre ısrarla yazmıştır.» (Yön, Keza, s. 12, A.'nın notu).

■ Sosyalizm Değnekçiliği mi?

Avcıoğlu sosyalizmi «yarının meselesi» sayıyor. Mustafa Kemal de, Birinci Büyük Millet Meclisine sunulan «Halkçılık Programı»nı, antiemperyalist mücadele sırasında, «zaferden sonraya» bıraktırmıştı.

Arada 44 yıl geçti. Bugün Türkiye'de herkes «İkinci Kuvayimillîye» seferberliğini düşünüyor. Neden?

Çünkü Sivas Kongresi'nde tartışılan: «Amerikan Mandası»na yakın bir Amerikan üsleri ve Amerikan sermayesi altındayız.

Bu duruma düşmemizde, hiç değilse bugün, o ilk erteleme kararının az rol oynamadığını iddia edebilir miyiz? Türkiye Büyük Millet Meclisi, Halkçılık Programını zaferden önce ele alıp işleseydi, zaferden sonra o kadar kolayca ve mutlak surette unutulabilir miydi?

Halkçılık Programı hasıraltı edilmeyip gerçekleşse idi, bugün Türkiye bu denli geri ve emperyalizm tehlikesiyle karşı karşıya kalır mıydı?

■ Yöнизм Kemalizmle Kıyaslanabilir mi?

Gerçi Mustafa Kemal'in Halkçılık Programını erteleme ile Avcıoğlu'nun sosyalizmi te'cile uğratması arasında en ufak bir kıyaslanabilirlik yoktur. Avcıoğlu Mustafa Kemal değildir.

Mustafa Kemal Ordular Grup Kumandanlığı yapmış, Halifei Ruyi Zemin'in Yaver'i Has'ı Hazret'i Şehriyari idi. Anadolu'da ve Rumeli'de mevcut bütün silahlı

kuvvetlere ve mülkiye amirlerine doğrudan doğruya emir verme yazılı yetkisiyle Anadolu'ya gönderilmiş bir kumandandı.

İkinci Meşrutiyet'in Padişah'tan üstün şanlı Başkumandan «Vekili» Enver Paşa'nın Turan'ı zaptetmek için tepeden tırnağa silahlandığı muazzam bir ordu vardı. Hiç kullanılmamış, yıpranmamıştı. Yakındoğu'nun en büyük silahlı kuvveti olarak, «*Kolordu*» etiketi altında saklanıyordu. Kazım Karabekir Paşa kumandasında Mustafa Kemal'in emrine girmişti. Türkiye üzerinde Padişahı gölgede bırakan öyle yüksek yetkili Kumandan ile Yöncüleri kıyaslamak bile gülünç olur.

O durumda Mustafa Kemal: «Şimdi antiemperyalist mücadele var. Halkçılık Programını sonraya bırakalım» derken, önce: sözünü yerine getirecek eylemcil güce sahipti.

Daha insaflicası, Halkçılığı sonraya bırakmanın memleketi bugün içinde bulunduğu duruma sürükleyeceği gibi 40 yıllık bir deneme de yoktu. Avcıoğulları öyle midirler?

■ Birinci Kurtuluşla Kıyaslama

Zaman ve olaylar bakımından mesele büsbütün Yöncülerin aleyhine çıkar. Büyük Millet Meclisi toplandığı zaman Türkiye'nin merkezleri: *İstanbul, Marmara, Ege, Antalya, Adana* bölgeleri işgal altındaydı.

En bilinçli olması gereken Almancı komprador kapitalistler kanadı İttihatçılar bile, işgalcilerle hemen uzlaşma yolları araştırıyordu.

İşçi sınıfı Anadolu'yla, silah kaçırmaktan başka yolla bağlı değildi. Bugün Türkiye bir bütündür. O zaman modern işçi yüzbinlerde idi. Şimdi en az 2 milyon şehir işçisinin dörtte biri teşkilatlanmış insanımızdır.

O zaman, Tefeci - Bezirganlarla eşraf ve ağalar, beyler bile, kendilerini Müslüman biliyorlar; «gavur» dedikleri emperyalistlerle açıktan açığa bir kaba giremiyorlardı. Ancak tek tük casuslarıyla, ayıp ettiklerini herkesten hatta kendi kendilerinden saklıyarak, gizli ihanet yollarında buluşuyorlardı.

Şimdi İşveren sınıfı ile bezirgan ve hacıağalar hep laiktirler. Nurcu geçinenler bile, Amerikan «Barış Gönüllüleri»nden misyonerlik dersi alıyorlar.

O zaman Emperyalizm, elde silah kan döküp ırza geçerek memleketi yakıyor, yıkıyordu. Şimdi emperyalizm, «Barış» melaikesi, film yıldızı, kovboy senpatisi, çiklet sakızı, kız pantolonu biçiminde, camilerimize dek para getiren turist serbestliği ile gelmiş. Türkiye'ye Kalkınma fonları, planları, uzmanları, yağdırarak bir kurtarıcı gibi alkışlarla, bando mızıkla karşılanıyor. Sularımızda ve karalarımızda imtiyazlı kol geziyor.

■ Kurtuluş: Sosyalist Kadro - Biling

Türkiye'nin Milli Mücadele yılları işi çok basitti: Ya ölecek, ya öldürecekti. Cepheler açık, keskindi. Yalnız silahlar konuşuyordu. Silah sesleri arasında Halkçılık Programı, savaşanları bilinçlendirebilirdi. Ama, onu kavıramıyan kumandanlara platonik bir telkin gibi görünebilirdi.

Bugün en büyük silah: top tüfek değil, fikirdir. Türk milleti kafadan gayrimüsellah edilmiştir. Halka elle tutulur, açık, duru, gerçek bir ülkü, ancak Sosyalist kadroyla verilebilir.

Bir avuç Finans - Kapitalistin Türkiye'yi daha kıs-kıvrak bağlamakçın bulanık suda balık avlmasına ve ecnebi emperyalizmine yem yapmasına ancak sosyalist bilingle kapılar kapatılabilir.

Yön'ün de, benzerlerinin de, üzerlerine düşen başlıca görev, daima basit olan hakikatı çözüm telinden yakalamaktır. Bugün yeryüzünde Emperyalizmden kurtuluşun tek yolu: onun tarihcil antitezi ve biricik olmasa bile, *en kesin mezarkazıcısı* olan *Sosyalizm*'dir.

1966 yılı dünyamızda ilk büyük meydan muharebesi: «Kapitalizmin son konağı ile Sosyalizm arasında sonuna gelmiş bulunan» savaştır. Emperyalizme karşı savaşın, Sosyalizm için savaştan ayrılacak yanı kalmamıştır.

Mustafa Kemal'in Milli Kurtuluş savaşı günlerinde, iş böylesine yalınlaşmamış sayılabilirdi. Netekim arada 1919'dan 1966'ya değin geçmiş 47 yıl, *Kapitalizm-Sosyalizm* savaşının ikinci derece ürünlerini, birinci konu olarak ele almayı gerektirmiştir.

Fakat arada geçen 47 yıl boşuna geçmemiştir. Bir kaçınılmaz hakikatı daha ıspatlamıştır: Türkiye'nin «*antiemperyalist ve antikapitalist*» savaşı, Türkiye'yi «*Battılaşmak*» sapa yolundan kapitalizme çıkarmıştır.

Bugün, dostun da düşmanın da sözbirliği ettiği bir çıkmaza getirilip sokulmuşuzdur. Yön'ün de, herkesin de ikide bir Türkiye'de varlığını öne sürdüğü *Kriz*: siyasi, iktisadi, içtimai, ahlaki, fikri, edebi, felsefi; dini, ve ilh. dır.

Hangi türüsünü isterseniz o türlü türlü *Buhran*'lar nedir? Türkiye *Milli Kurtuluştan* vardırıldığı kapitalizme, yabancı sermaye egemenliğine, yabancı üs olmaya düşürülmüştür. Emperyalizmin topraklarımıza sokulması Sosyalizm düşmanlığıyla olmuştur. 47 yıllık savaş, 180 derece bir dönüşle, Antiemperyalist savaş iken, Emperyalizm ile ittifak olmuştur.

■ *Milli Kurtuluş - Antiemperyalizm*

Şimdi hepimizi ciyak ciyak bağıratan sancılarımız: Geriliğimiz, İşsizliğimiz, açlığımız, evsizliğimiz 40 yıl sa-

vaşır görüldüğümüz Emperyalizmin kucağına düşmüş olmamızdan ileri gelmektedir. 50 yıl önce Çin'in, 47 yıl önce Türkiye'nin geçirdiği Milli Kurtuluş hareketlerinden hiç mi bir ders çıkmadı?

Çok ders çıktı.

50 yıl sonra Milli Kurtuluş hareketine kalkışan en geri Afrika ülkeleri bile artık Sosyalizme inanmıyan ve yönelmiyen bir Milli Kurtuluş hareketinin, dönüp dolaşp kendi kendisini inkara vardığını anlamış bulunuyorlar.

Türkiye'nin 47 yıldır başından geçenlerden daha iyi anlatacak ikinci bir örnek de, koca Çin'in başından geçenlerdir.

İki büyük kâr'ı kadim imparatorluk: Çin Fağfurluğu ile Osmanlı Saltanatı idi. Emperyalizmin Birinci Cihan Savaşı ile kendi başına açtığı ilk büyük ölüm buhranı üzerine iki imparatorluk da allak bullak oldu.

Çin'de daha önce Sun-Yat-Sen, Türkiye'de daha sonra Mustafa Kemal adına açılan Milli Kurtuluş hareketleri, *Antiemperyalist* ve *Antikapitalist* birer savaş olmakta birbirlerinden zerrece farklı değillerdi. Ancak Türkiye, Emperyalist anavatanlarını büyük sömürgelere bağlayan en stratejik yollar üzerinde idi. Sovyet Sosyalist Devriminin «yumuşak karnı» altına yakındı.

■ Barut Fıçısı - Eşraf Paniği

Anadolu hareketinin sözcüsü olarak İstanbul'a gelen Refet Paşa, caddelerde ve meydanlarda: «*Biz bir barut fıçısı üstünde oturuyoruz. Dokunurlarsa, kendimizi de, dünyayı da havaya uçururuz!*» diye bar bar bağırabilmişti.

«*Barut fıçısı*» sosyalizm idi. Emperyalizm bunu daha Erzurum Kongresi açılmadan anlamış ve paşalarımıza anlatmıştı. Anadolu'ya 12 Nisan 1919 günü Gülcemal

vapuru ile ilk geçen paşa Kazım Karabekir'di. Paşa anlatıyor:

«19'da Trabzon'a vardık. Vali Galip bey... dehşetli İttihatçılar aleyhinde olmakla beraber, yaşı ilerlemiş ve kuvvette muhalefet edemiyecek bir insandı... Trabzon Muhafazai Hukuk Cemiyeti Merkezi eşraftan (21) kişi imiş. (11)i heyeti merkeziye, (10) heyeti idare. Belediye Reisi Barutçu Ahmet efendi aynı zamanda Müdafaai Hukuk reisi. Heyet vaziyetin dehşetinden yılmış. Ahvali olduğu gibi değil, müthiş ve gayri kabili izale felaketli görüyorlar. Bütün ümitleri Avrupaya yalvaracak heyette. Bu muhterem insanlara dedim ki: İtilaf kuvvetlerinden korkmayın. Daha geçen hafta Londra'dan memleketimize getirilmek istenilen alaylar işi anlayınca, biz gitmeyiz diye silah çatılarını bırakıp savuştular. İtilaf milletleri Harbî Umumîden o kadar yorgun çıktılar ki, memleketimizde tek bir nefer bile öldürmiye razı değillerdir. Karşımızda Rum, Ermeniden başka kimseyi görmeyeceğiz. İstanbul'da İtilaf kuvvetleri bostan korkuluğundan başka bir şey değildir.» (K. Karabekir: «İstiklal Harbimiz», s. 19-20)

■ Hazır Şark Ordusu

İşte, Anadolu Tefeci - Bezirgan (her vilayette 21 kişi) eşrafı bu idi. 4 Mayıs günü Erzurum «Müdafaai Hukuk Reisi Hoca Raif Efendi» Karabekir'e: «Bari ailelerini herkes şimdiden nereye kadar çekilmeleri münasip ise oraya göndersinler» der. Eşraf, memleketi bırakıp kaçma hazırlığındadır. Çünkü İngilizleri Kars'ta görmüş, paniğe uğramıştır. Enver Paşa'nın Şarkta bıraktığı hazır, yıpranmamış orduyu görmemektedir. K. Karabekir Paşa eşrafa şöyle der:

«Ermenistan'ı rehin alacağım. Arzu ettiğimiz bir sulh için bu bir anahtardır.» (Keza, s. 23)

Yerini yurdunu bırakıp kaçmaya hazır olan eşraf acep Halkçılık Programı önünde ne yapardı? Gerçek kuvvet: Orduydu. *Eşraf*: göstermelikti. K. K. eşrafa şöyle diyordu:

«Silahlarımızı vermiyeceğiz, fakat her işin milli bir karar şeklinde tecellisi için Erzurum Kongresinin himmetine ihtiyacımızı izah ettim.» (Keza, s. 23).

Kütlesiyle eşraf Padişahına bağlı, Emperyalizme kuldu. 30 Nisan'a dek Trabzon'da kalan K.K. şöyle diyor:

«İngilizler herşeyi kontrol altına almışlar. Fransız mümessili dehşetli Türk aleyhtarı. Trabzon'da (Ademi Merkeziyet Cemiyeti) diye birkaç kişilik zayıf bir şey var, ve Fransız mümessilinin nüfuzunda. Fakat (İhtiyat Zabıtları Cemiyeti) ve (Muhafazai Hukuk) mensupları namuskar insanlar ve hiç bir nüfuzda değil.» (Keza, s. 20)

■ Mehmetçik - Halk - Sosyalizm

«27 Nisanda bir Yunan torpidosu geldi. Gelecek Rum muhacirlerini yerleştirmek için bir heyet getirmiş. Bir gece bir kaç Yunan neferi sarhoş olarak bir neferimizin silahını almak ister, neferimiz de bunlara silahla mukabele eder ve birini öldürür. İtilaf memurları bunu mühim bir mesele addiyle valiye gitmişler. Bana geldiler. Neferin mukabelei bilmişil yapılmasını, maktule merasim icrasını istediler. Yüz vermedim... Ertesi günü (400) kişilik Rum muhacirini havi Rum vapuru geldi. Vaktiyle Trabzon'dan Sohuma gitmişler. Şimdi Bolşeviklerden kaçıyorlarmış. Odesa muntukasına bazı Efzun kıtaatı gönderildiğinden, Bolşevikler tuttuklarını güya şimendifer raylarına bağlayıp çığnetiyorlarmış. Bu muhacirler mallarını, hatta çocuklarını bile atıp kaçmışlarmış.

«Ajanstan da Fransa'da Klemanso Kabinesi düştüğüünü, Bolşeviklerin Rifada sekiz bin sekiz yüz kişi katliam

ettiklerini öğrendim. Bu havadislerden lazımı gibi istifade ettim. Bolşeviklerin Kafkasya'ya yürüdüğünü ve bize iyi bir barış sağlanmazsa, bizim düşmanlarımızın düşmanı olduğundan tabii müttefik olacağımızı, Sohum havalisinde İtilaf ordusunun denize döküldüğü gibi havadisleri neşrettim. Kıtaatta ve halkta maneviyata iyi tesirler yaptı.» (Keza, s. 21).

■ Halktan Al - Eşrafa Ver

Bunun mantık sonucu:

1) Halkın orduya sarılmasıydı:

«Aşkale'deki kıtaatımızı da teftişten sonra 3 Mayıs'ta öğleyin sevgili Erzuruma geldim. Halkın ve kıtaatin memnuniyeti pek ziyade idi. Halk ve kıtaatin derlerdi ki (Bismillah dedi mi o mutlak muvaffak olur). Bu kadar büyük itimat varken elbet muvaffak olurduk ve olacağız da.» (Keza, s. 22).

2) Paşa etrafına ve eşrafa hep o iyimserliği yaymıştı:

«Ermeni ve Rumlarla hesabımızı nasıl olsa görürüz. Hususile İtilafla muharip olan Bolşevik Rusya da Kafkasya'ya hareketini tevcih etmiştir. Yakında ne Kars'ta ve ne Batum'da İngiliz kuvvetleri kalamıyacaktır. Benim kararım şudur: Şimdiden (Müdafaai Hukuk Cemiyetlerini) esaslı tensik ve Erzurumda bir Kongre ile fiili kararları milletin arzusu haline kalbetmek... Trabzon'da İngilizlerin dairesi nüfuzuna girenlerden maada bir şey vermemek. Mintikamıza bir taraftan taarruz olursa derhal Ermenistana yüklenmek. Dikkat edeceğimiz en mühim bir mesele de Kürtlük cereyanıdır... Kürdistanın Ermenistan olacağını anlatmakla mesele kolay hallolur. (Trabzon Müdafaai Hukuk)u ile görüştüm. İtilaf kuvvetlerinin birşey yapamıyacaklarını ve İstanbul'daki kuvvetlerin bostan korkuluğu olduğunu anlattım. Kararımızdan ayrılmamıza ve artık şuraya bura-

ya ricacı heyetler göndermekle değil, bizim vereceğimiz hareket emirlerini yapmaya söz verdiler.» (Keza, s. 23)

■ Emperyalist Antisosyalizm

«Ertesi günü (Erzurum'da Türk ordusunu silahlarından tecrit etmiye gönderilmiş bulunan İngiliz miralayı Ravlinson'u) ziyaretimde pek samimi davrandı. Bahsi Bolşeviklere getirdi. Idarelerinde intizam başladığı için ahvalin müşkül olduğunu söyledi. Kafkaslar için korkulmıyacağı-
nı, çünkü Kazakların Çar taraftarı olduklarından bahsettim. «Maateessüf onlar da karıştı» dedi; «Gayrimümkün! Gayrimümkün! Yeniden kuvvet celbi gayrı mümkün! Bundan başka Bolşeviklerin müteaddit orduları var. Yapılan ve yapılacak şey başka memleketlere Bolşeviklik sirayet etmemesidir. Ve müthiş propagandacılarını gönderiyorlar.» dedi.» (Keza, s. 24)

Türkçede: «Çocuktan al haberi» deriz. Paşamız: Emperyalistten almıştı haberi... Emperyalizm karşısında bir tek düşman görüyordu: Sosyalizm. Ona karşı paşadan medet umar gibiydi. Onun için Türk ordusunu silahsızlandırmak konusunu unutmuştu. Paşa diyor ki:

«Ravlinson ne Halit Beyden (az önce «Üçüncü Fırka Kumandanı Yarbay Halit Bey muhafaza altında Trabzon'a sevkolunacak. Elviyei selasede Gürcülere karşı halkı mukabeleye sevk ettiğinden İngilizler kendisini mesul ediyor»du: Keza, s. 23), ne de silahlardan bugün hiç bahsetmedi. Ben silah ve kumandan vermemek için atlatma planları yaparken, onun da beni Bolşevikler Kafkasya'ya geldi diye, vaktinden evvel bir hareket yaptırmaya çalıştığını hissettim.

«İlk mühim iş haber almak. Bilhassa Rusya'da neler oluyor, bunu doğru olarak ve vaktinde öğrenmekti. Telsiz telgraf istasyonunu faaliyete koydum. Rusça ve Fransızca

tebliğ ve ajansları alabilecek insanları Tebriz'de olduğu gibi işe başlattım. Moskova telsizlerini muntazaman, arasıra da Berlin ve Paris'ten ajansı ve bazan İstanbul ve Karadeniz'de gemilerin muhaberatını almaya başladım. Kafkasya'dan ve Kars'tan da malumat almak için icabeden tedbirleri yaptım. Zaman zaman aldığım haberlerle hale göre nasıl neşriyat yaptığım görülecektir.» (Keza, s. 24)

■ Kürt - Ermeni Çelişkisi

«8 Mayıs'ta Erzurum valisi Münir Beyden de bir tezkere geldi: «Bolşeviklerin Tiflis ve Batum'u işgal ettikleri, İngilizlerin Kars'ta kalan 2 bin kişileri de Erivan cihetine trenle naklolundukları.» (Keza, s. 25)

«Aynı zamanda Aşiret tensikatını yaptım. Harbî Umu mide bulunan aşiret alay kumandanlarını celb ile; açıkça bunlara Kürtlük meselelerinin neticesini, Kürtleri Ermenilere mahvettireceklerini anlattım. Ve memleketimizin kurtarılması için elbirliği ile çalışılmazsa, iki cihanda lanete hak kazanacaklarını söyledim. Söz verdiler, yemin ettiler. Kürtlük için mühim propagandalar varmış. Berlin gazetesi namussuzca yazarmış, fakat ayrılık fikri gütmeyeceklerdir. Bilhassa Dördüncü Aşiret Alay Kumandanı Haydar Bey (1336 Ermeni Harekatında şehit oldu) bana müthiş propaganda ve para oynadığını, fakat şahsımın Erzuruma gelmesi ve ikaz etmesi üzerine ayrılık fikri kalmadığını yeminle anlattı.»

■ 50 Bin Silahlı

«Kolordum 4 fırka (tümen) idi. Genel kuvvetim: 17 bin 860 idi. 30 bin tüfenk nizamiye her zaman seferber edebilirdim. Fakat, sunufu muhtelifesi, aşiretleri, milisleri icabında 50 bin kişilik bir ordu ile işe başlayabilecek

idim. Ahali elinde dahi hayli silah vardı. Ayrıca, köy bekçilerine dahi silah verdirdim.» (Keza, s. 24-25)

K. Karabekir 20 yaşında subay, 23 yaşında kurmay çıkmış, 27 yaşında irtica, 28 yaşında Arnavut isyanlarını bastırmış, 30 yaşında binbaşı, 32 yaşında (1914) yarbay, 36 yaşında (1918) liva (tümgeneral) oldu. «*Şarktaki Ordunun mütarekeye zaferle girmiş olması, maddi ve manevi kuvvetinin bozulmamış bulunması dolayısıyla... 1919 Nisan ortalarında bütün şarktaki ordunun başına geçmek imkânını bulmuştur.*» (Keza, Hayatı)

Bu çocuk (37) yaşında Paşalar, isteseler: iki vilayetin Emperyalizme «yalvarmak»tan başka şeye akli yatmayan yirmi otuz eşrafına kalb kuvveti vereceklerine, heyecanla hareket eden halka «*Halkçılık Programı*»nı desteklemezler miydi? «*Istemek*» elde olsaydı... Olmadı.

■ *Halkçılık Programı*

Demek Kurtuluş Savaşı gibi anacık babacık gününde bile «*Halkçılık Programı*»nın uygulanması, «*Millet kaderine hakim olabilecek mevkilere gelmiş bulunanların*» o program üzerinde yeterince duru, net bir kanı besliyememiş olmalarından ileri gelmiştir.

O yüzden *Antiemperyalist - Antikapitalist* mücadele, Türkiye’de önce Kapitalizmi, sonra Emperyalizmi, bugünkü duruma yükseltmiştir. Bugün artık en kör göz bile Milli Mücadelede *Antiemperyalist* savaş ile *halkçılık programı* arasında hayati bir bağılık görebilir. Antiemperyalizmle Halkçılığın birbirine zarar vermek şöyle dursun, birbirini yalnız çelikten güce eristireceğini anlamakta güçlük çekemez.

Birinci Büyük Millet Meclisi’nin *Halkçılık Programı* ne idi? 18 Eylül 1921 (1337) günü Meclise Mustafa Kemal imzasile sunulan Programın 2. maddesi şudur:

«2 — *Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti, hayat ve istiklalini kurtarmayı yegane maksad'u gaye bildiği halkı, emperyalizm ve kapitalizm tehakküm ve zulmünden tahlis ederek, idarei hakimiyetinin hakiki sahibi kılmakla gayesine vasil olacağı iddiasındadır.*»

«3 — *T.B.M.M. Hükümeti, milletin hayat ve istiklale suikasteden emperyalist ve kapitalist düşmanların tecavüzatına karşı müdafaa ve harici düşmanlarla tevhide mesai edip milleti işgal ve ifsada çalışan dahili hainleri tedip için orduyu tarsin etmeyi ve onu millet istiklalinin müttekasi bilmeyi vecibe addeder.*» (S. Ağaoğlu: *Kuvayi-millie Ruhu*, s. 72)

Sözler Osmanlıca, İnsan sonradan öztürkçe modasile acep o ilk günlerde söylenenlerin sonraki kuşaklarca anlaşılması amaç mı güdüldüğünü kendi kendine sormadan edemiyor. Kurtuluş Savaşında biricik gaye: *Halkı emperyalizm ve kapitalizm tehakkümünden ve zulmünden kurtarmaktır.* Bu nasıl olacak?

■ Mübarek Saban ve Çekiç

Yeni Anayasa tartışılırken (18 Kasım 1920 - 1336) İzmir mebusu Mahmut Esat: Batıcı Parlamento usulünü şiddetle yerdi:

«*Bu Parlamento usulü halkı memnun edememiştir ve zaman zaman dünyayı sarsan büyük büyük ihtilallere meydan vermiştir. Çünkü Parlamentoların kabulüne ve kanunu esasının (Anayasanın) alkışlarla tasdikine rağmen, bir tabaka vardır ki, memleketi omuzlarında taşıyan bir tabaka vardır ki, o, daima esaret altında inlemiştir. Efendiliğine nail olamamıştır, ve o sefalet içinde inlerken, Burjuva tabakası onun önüne çıkmış, elindeki kanunu esasi ile o zavallı tabakanın önünde istihza etmiştir... Efendiler, mem-*

leket demek o memleketin iktisadiyatı demektir. Hiçbir zaman o memleketin yalan yanlış politikacıları demek değildir. Fakat o memleketi, sapanı ile, elinde o mübarek çekici ile çalışan demircisi, çiftçisi temsil eder ve memleket onlardan terekküp eder.

«Memleket manası onlarda mündemiçtir. Ve o tabaka reiskare gelmedikçe, bu memleketin mukadderatını doğrudan doğruya eline almadıkça felaha doğru yürümenin imkanı yoktur. Bütün Anayasalara ve bütün meşrutiyet şekline rağmen yürümesi imkanı yoktur. Zavallı halk Anayasalara rağmen esirdir. Yine inlemektedir. Yine aç ve yoksuldur. O tabakayı buraya koymakladır ki biz açlığın önüne geçeceğiz ve o tabaka buraya geldiği zaman kibar kibar cümleler içinde büyük nutuklar irad edemiyecek, fakat çiftçi çiftçiliğini düşünecek, demirci demirciliğini düşünecek, dabak dabaklığını düşünecek, ayakkabıcılar ayakkabılarını düşünecek, bu suretle memleketi vücade getiren unsurlar o memleketi hakikaten düşünmüş olacaktır. Hiç bir zaman bir çiftçi olmıyan, çiftçinin menfaatini çiftçi kadar takdir edemez efendiler... ve memleketin belki elbisizesiz, belki bastonsuz, belki yakalıksız, fakat ayağında çizmelerile, elinde mübarek çekiciyle buraya gelen demircilerini, çiftçilerini, yani memleketi burada gözümüzün önünde görürüz... Bunlardan ve herhalde bizim burada siyasi mübahaselerimizden, siyasi münakaşalarımızdan ziyade hayır ve istifade görür ve hiç bir vakit memleket siyaset bildiğimiz şu fırladıklardan ibaret değildir.» (Kuvayimilliyeye Ruhu, s. 98 - 100)

■ Köylü Memleketin Efendisi

Kapitalizmi, burjuva parlamentosunu kaldıran bir idareye bilim dilinde ütöpik veya bilimcil **SOSYALİZM** denilmezse ne denir? 45 yıl önce Türkiye Büyük Millet

Meclisinde bunlar söylendi. Kabul edilen Anayasanın 4 ve 5 inci maddeleri şunu yazdı:

«B.M. Meclisi, Vilayetler halkınca meslekler erbabı temsil edilmek üzere doğrudan doğruya müntehap âzadan mürekkettir... İntihabı 2 senede bir icra olunur...»

O Mecliste Mustafa Kemal şöyle haykırıyordu:

«Türkiye'nin sahibi ve efendisi kimdir? (Köylüler sedaları). Bunun cevabını derhal birlikte verelim: Türkiye'nin sahibi hakikisi ve efendisi, hakiki müstahsil olan köylüdür. (Şiddetli ve sürekli alkışlar).

«O halde herkesten daha çok refah, saadet ve servete müstehak ve elyak olan köylüdür. (Sürekli alkışlar) Binaenaleyh Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetinin siyaseti iktisadiyesi bu gayei asliyeyi istihsale matuftur.

«Tunalı Hilmi bey (Bolu): — Allaha çok hamdederim ki bu sözleri işitiyorum.

«Mustafa Kemal Paşa (devamla). — Filhakika yedi asırdanberi cihanın mühtelif aktarına sevk ederek kanlarını akıttığımız, kemiklerini topraklarında bıraktığımız ve yedi asırdanberi emeklerini ellerinden alıp israf ettiğimiz ve buna mukabil daima tahkir ve tezlil ile mukabele ettiğimiz ve bunca fedakarlık ve ihsanlarına karşı nankörlük, küstahlık, cebbarlıkla uşak menzilesine indirmek istediğimiz bu sahibi aslinin huzurunda bugün kemali hicap ve ihtiramla vazzi hakikimizi alalım.» (Büyük Millet Meclisi zabıtları, C. 18, s. 4, 3. içtima senesi açış nutku, Keza, s. 218 - 219)

■ Herkes Birinci Sosyalist

Şimdi bir an başımızı eğip utançla düşünmeli değil miyiz? Yarım yüzyıl sonra TİP adına sahneye çıkanlar, Millet Meclisine beylerden başkasını seçmediklerine gerekçe olarak: seçimden önce meddahlığını yaptıkları «eli nasırlıları» «yetersiz» bulabiliyorlar.

Yön dergisinin bir kurucusu TİP'i beleşten eleştirirken şunları yazıyor:

«TİP yöneticileri, sosyalizm sözünü telaffuzdan dikkatle kaçınırlarken, «Türkiye'nin tek kurtuluş yolu sosyalizmdir» diye çıkan Yön'e fena halde bozulmuşlar ve onu «İnönü'nün oyunu» diye çürütmiye kalkışmışlardır.» (Yön, 29 Temmuz 1966, İlhami Soysal: Eğri Oturalım, Doğru Konuşalım). «Bugün sosyalistlerin, Türk kamu oyununa mal ettikleri ne fikir varsa, ilk kez Yön'de ciddi araştırmalara dayanarak ortaya atılmıştır. Sosyalizmin en büyük milliyetçilik olduğu görüşü ve İkinci Milli Kurtuluş Savaşı sloganı YÖN'ün ortaya attığı bir fikirdir.» (Keza)

Hangisine inanmalı? Türkiye'de her önüne gelen her düşüncenin ve hareketin kendisiyle başladığını bilerek bilmiyerek söyleyebilir. Ancak aynı Yön, aynı 1966 yılı 8 Temmuz sayısında, D. Avcıoğlu: «Türkiye için bugünkü temel ve hayati mesele sosyalizm değil» der, 29 Temmuz sayısında. İ. Soysal: «Türkiye'nin tek kurtuluş yolu Sosyalizmdir» derse.. o dergiye ne ad takılır: «YÖN» mü, «YÖNSÜZLÜK» mü?

■ İki Yüzlü İnançsızlık

Böylesine nişangahsız atış nereden cesaret alıyor? Küçükburjuvalıktan. İşte bu küçükburjuvalar bir yandan Sosyalizmi ve «Marksizmi» kimseciklere bırakamazlar. Ötede «orijinal» görünme sevdası ile, 45 yıl önce bile Türkiye için sosyalizmin temel ve hayati mesele olduğunun hiç değilse söylendiğini ve Millet Meclisinde savunulduğunu bilmezler, yahut unuturlar.

Yarım yüzyıl önce Türkiye gerçekten elde silah Emperyalizme karşı savaşıırken, (modern sosyalizme temel olacak bir işçi sınıfının işgal altında kaldığı) gibi gerekçeler

bulunabilir. O nedenle sosyalizm yolundan cayıldığı öne sürülebilir, belki.

Bugün o teorinin bilinçsiz bir çıkarıcı atlatması olduğu öne sürülebilir. Gene de Birinci Kuvayimilliyecilerin, genç, tecrübesiz burjuva aydınları oluşları gibi muazzaretleri vardır.

Bugün «*İkinci Kuvayimilliyeciliğin*» ihtira beratını sahtelikle ellerinde tutan Yöncülerin öyle bir muazzaretleri yoktur. Türkiye’de teşkilatlanması en azgın zorbaca işkencelere ve tehakkümlere rağmen önlenememiş bir işçi sınıfı vardır.

Onlar 30 yıllık Kadrocu kalpazanlarla elbirliği etmişler. «*İşçi sınıfı yoktur*» diyemiyorlar. Bilinçsizdir, yetersizdir mavalını okuyorlar. «*Sosyalizme karşıyız*» diyemiyorlar: sosyalizm emperyalizmle savaşı bizde sağlamaz diyorlar.

■ Kişi Başka - Sınıf Başka

Tek tek işçilerimizi ele alırsak, elbet hepsi de Yunus gibi: «*Biçaredir, baştan aşağı yaredir*»ler. Babil çağından beri toprağımıza sinmiş binbir nemrutluğun ve firavunluğun baskısı altında başka nasıl olabilirlerdi?

Yedi bin yıllık imtiyazlara sahip, ikiyüz yıldır içli dışlı desteklerle sivriltilen kapitalistlerimizi görmüyor muyuz? Tek tek ele alınırlarsa, hepsi Devlet koltuğu altında uyuz böceği, ecnebi sermaye ajanı.

Ama, sosyal bir sınıf olarak İşverenlerimiz yeryüzünün hangi memleketindeki işveren sınıfından daha az egemendir? Daha az sömürücüdür?

Demek bir sosyal sınıf insanların tek tek karşımıza alacağımız kişileri, hatta sapık kastları ve zümreleri hiçbir şey öğretmez. Önemli olan, o yetersiz, değersiz kişi ve zümrelerden birleşik olan sosyal sınıfların, bir toplum veya

ülke içinde tarihçil bakımdan oynamakta oldukları veya oynamaya çağrılı bulundukları rolleridir.

Yön Samurayları Türkiye’de işveren sınıfının küllü ayıbıyla var ve egemen olduğunu inkar edebilirler mi? Hayır. İşçi sınıfının varlığını ve sosyal misyonunu neye dayanarak inkar ediyorlar? Başka hiçbir şeye değil: Kendilerini bir hamlede okkalayıp iktidara çıkarmadığı için: AP’ye oy verdiği için!...

■ İşçi Sınıfını Metafizikçe Koymak

Yöncüler «Avrupa görmüş» «mutlu azınlığımızdan» dırlar. Amerika’da, İngiltere’de, Fransa’da, Almanya’da, İtalya’da Yöncülerin «Proletarya» diye gerinerek anacakları bir işçi sınıfı var mı? Var. Hem de çoğunlukta. Yani Batı ülkeleri nüfusu içinde oyların en kalabalığı işçilerdedir.

Ne görüyoruz oralarda? Oy çoğunlukları Adenauer veya Erhardt, Kiesinger’lerin, De Gaulle’lerin, Fanfani’lerin, Conson’ların emrindedir.

Yöncüler neden o ileri Batı ülkeleri işçilerini yetersiz, bilinçsiz bulmuyorlar da, Türkiye işçi sınıfına dudak büküyorlar? Sosyalizm için De Gaulle mu, Conson mu daha tehlikelidir, yoksa bizdeki Menderes’ler, Palapaşalar, Demirel’ler mi? Elbet birinciler.

O Batı burjuva liderleri «Demokratik» yoldan, işçilerin oylarını alarak iktidara gelmişlerdir.

Dahası var. Dünyanın en ileri kapitalist ülkesi İngiltere’de ikide bir «İşçi Partisi» iktidara gelir, gider. İngiltere yeryüzünde kapitalizmin kalesi olmaktan geri kalmaz. İsveç kadar olsun İngiltere’ye «sosyalist» demek kimsenin aklından geçmez.

Ötede bakarsınız Kuli’ler ülkesi Çin’de, o «yetersiz» işçi sınıfı başa geçip, işitilmiş sosyalizmlerin en çetinini ku-

rar. Yön bile onun «sosyalizm»inden şüphe etmek cesareti-
ni gösteremez. Demek işçi sınıfını idealistçe koymamalıdır.

■ Sosyalizm Pratiği ve Teorisi

Yalnız bu sosyalizm Mısır ve Cezayir gibi sömürge-
lerde patlak verdi mi, Yön önce onları Proletaryasız sosya-
list devrimler olarak kendi kapıkulu «Devrimci»liğine,
Devletçi antiemperyalizmine örnek yerine koymak ister.
Sonra «yeterli» profesör Niyazi Berkes, Cezayir'de içki sof-
rasının sosyalizm adına yasak edildiğini görünce, *D. Avcı-
oğlu: bu çabaya sosyalizm etiketi «verilemeyeceğini»* (8
Temmuz 1966, Yön) yazar.

Bir başka gazeteci kendi köşesinden daha sistemli ko-
nuşmak isteyince Yön'de şunları yazıyor:

«Türkiye'de sosyalist akım gittikçe daha sıhhatli bir
yapıya kavuşmak, ve memleketin gerçeklerine oturmak için
durmadan düşünce çabası sarfetmek zorundadır.»

«Fikir yönünden kısırlık, hiç şüphemiz olmasın eylem
yönünden kısırlık getirir... Türkiye'de sosyalizmin yürüye-
ceği yol ve tutacağı usul konusunda yazılarımız zengin de-
ğildir.» (İlhan Selçuk: Kendi kendimize, Yön, 8 Temmuz
1966, s. 5)

Doğrudur: «Devrimci teori olmaksızın devrimci hare-
ket olamaz.» İnsanın bütün hayvanlardan farkı: yapacağı
iş önce kafasında tasarlamasından ileri gelir.

Ancak, insan kafasında hiçbir *tasarı*, gökten inme de-
ğildir. Hep yeryüzünde başından geçen işlerden çıkagelir.
Diyalektik burada en yüce gerçekliğini bulur: insan «işle-
diğini düşünür, düşündüğünü işler.»

■ Sosyalizm Züğürtlüğü ve Ödlekligi

Bizde bugün «Sosyalist Düşünce» uğruna yapılan bü-
tün savaşların «zengin değil» züğürt kalışı, «memleketin

gerçeklerine oturmayışı» şundan ileri geliyor. Yazarlarımız, sırf yazmak ve okumakla doğru yolun bulunabileceğini sanıyorlar. Pratiği, işi, yığınlar içinde çalışmayı hiçe sayıyorlar.

İlk sapıtma oradan başlıyor. İkinci sapıtma: kendilerinden önce bu ülkede sosyalizm uğruna savaşmış olanları hiçe sayıyorlar. Burjuvazi kendi çıkarına güzel bir yol tutmuş: Dün sosyal konu üzerine ağzını açanı engizisyon cenderesinde mahkum etmiş, lanetlemiş. Şimdi, bütün sosyalistçe düşünenlere o lanetlileri parmakla gösteriyor:

«Bu mel'unlara sakın yaklaşmayın. Yoksa!»

Taze sosyalistlerimiz bu öğüdü *«akılcı düşünce»*lerine uygun buluyorlar. Burjuvazinin lanetlediklerini bir yol da sosyalistler lanetliyorlar: Dilleriyle değilse, davranışlarıyla...

Sosyalistçe adam lanetlemenin özel biçimi vardır. Lanetlilere: *«Sizi burjuvazi lanetlediği için biz de lanetlemeye mecburuz»* diyemezler. Bu onların *«sosyalistliklerine»* dokunur. Öyleyse ne diyecekler? İçlerindeki komplekslerine göre: *«Siz yanılmışsınızdır»*, *«Siz düşüncesizsiniz»*, *«Siz yetersizsiniz»*, *«Siz vakti geçmiş molozsunuz»*, *«Siz şüpheli adamlarsınız»* ve bunların özeti *«Siz yenilmişsiniz»*dir.

Hiçbir vakit *«Biz korkuyoruz»* diyemezler. Çünkü hepsi yeni bir cesaretle ortaya atıldıklarına inanmıştırlar. Bu inançlarında samimidirler.

■ Emperyalizme Yarar Yozlaşma

O zaman ne olur? Bugünkü *«Sosyalist düşünce ortamı»* ortaya çıkar.

1 — Sosyalizm içinde az çok denemesi ve düşüncesi bulunanlar, gizli polisin gösteremediği bir *«başarı»* ile *tecrit* edilirler.

2 — Yeni bir sosyalizm kurmaya çıkan *«Allah yara-*

tıcılar» gibi bir çok «*Sosyalizm yaratıcıları*», Türkiye'nin her türlü *pratiğinden* kendi kendilerini *tecrit* ederler.

Hareketin tarihinden, tecrübesinden, pratiğinden kopmuş olan yeni «*sosyalizm yaratıcıları*», eskilere dönüp: «— *Gördünüz mü?*» derler, lisanı halleriyle, «*Biz sizin gibi enayi değiliz, beceriksiz, yetersiz, düşüncesiz, moloz, müstehase, fosil değiliz*» derler. Teşkilatta, yayınlarda yalnız pratikten kopmuş olmanın sosyalizmi ne derece yozlaştıracığını bilen günün egemen güdücüler, yeni «*sosyalizm yaratıcıları*»na hatırı sayılır kolaylıklar sağladığı için, herşey yolunda gibi görünür.

Dört yıllık TİP ve YÖN faaliyeti ile sosyalist yazarlıklar sonunda artık iyice duyulan boşluk ve eksiklik bundan ileri gelir.

Türkiye'de yeni bir sosyalizm yaratıcılarını ne yadırgıyoruz, ne kınıyoruz. Lanetlemelere çok alışmışız. Gene lanetlenmeyi kolayca göze olarak, yaptıklarımızı değil, hiç değilse düşündüklerimizi açıklamaktan kendimizi alıkoymıyacağız.

BÖLÜM DÖRT

27 Mayıs ve İktidar

27 Mayıs ve İktidar

27 Mayıs, denildi mi, göz önüne hemen 9 Subay olayı gelir. 9 Subay olayı, 27 Mayıs'ın başarısız bir provasıdır. 1960 Devrimini yapanlar, 6 yıldan beri nasıl canlarını dişlerine takarak ihtilal hazırladıklarını söylerler. Demek ihtilal hazırlığı 1954 yılı, tam Vatan Partisi'nin kurulduğu yıl başlamış.

1957 yılı, ihtilalci 9 Subay ile Vatan Partililer Harbiye'de tutuklandıkları zaman, birbirlerinden tüm habersizdiler. Vatan Partililer mi, 9 Subay mı daha çok işkence çektiler? Kestirilemez. Vatan Partililerden, 7 - 8 ay geceli gündüzlü gün ışığı görmiyen, karanlık mezar darlığında hücrelerinde, sağlam dişlerinin peynir gibi kırıldığını görenler oldu. Vatan Partisi de, 9 subay da beraat ettiler.

Bu paralellik, başka birçok bakımlardan Vatan Partisi ile 9 Subay olayları arasında uzar gider. Ne var ki, paralel, hiçbir yerde birbirlerine değmeyen çizgiler oldu. Değmemekle de kalmadı. 9 Subay, kendilerinden sonra gelen hareketlerce aforoz edildi. Vatan Partisi de öyle: ken-

disinden sonra gelen hareketlerin afokonunu kaldırdı, durdu.

9 Subay olayı, 27 Mayıs'ın alabildiğine küçük modeli olmaktan çıkmadı. 9 Subay olayı denildi mi, göz önüne şu manzara gelir:

Genç Subaylar, içlerinden birinin hanımını evden gezmiye göndererek toplanırlar. Toplandıkları ev, Vatan Partisi Genel Başkanının evi ile şaşılacak kertede yanyana, aynı kıyıda sallanan iki eski konaktan biridir.

Genç Subaylar, geceyarısından sonra geç saatlere dek DP Hükümetini nasıl devireceklerini görüşürler. İçlerinden başkan seçerler. Tutulacak Stratejik ve Taktik bütün davranışları incelerler. Kuvvet hesapları, durum muhasebeleri ayrıntılarına dek tartışılır. İhtilalin hemen her problemi karara bağlanır. Karşılıklı sadakat, namus, şeref ve ihtilale bağlılık yeminleri edilir.

Daha düşünülecek bir şey kaldı mı? Hayır. Düşünülenleri uygulamaktan başka hiçbir eksik kalmamıştır. Evel Allah, şu zalim, gerici, memleketi uçuruma götüren DP Hükümetini devirmek yolunda herkes sözbirliği etmiştir. İşbirliği tamamdır. Sabah olmadan, kem göze görünmeksizin, işlerin başına gidilmek üzere kalkılır. Sarmaşılarak helallaşılır. Ayrılır. Kapiya doğru yürünür.

Eşikten dışarı adım atılacağı anda, ihtilalcilerden birinin ansızın aklına gelip soruverir:

— Pekiy, arkadaşlar. Bu alçak Hükümeti devirdik demektir. Silah gücü bizde. Ordu iktidardakileri sevmiyor. Bir vuruşta yıkacağız. Yalnız ihtilal başarı ile sonuçlanmaz ne yapacağız?

Herkes şaşırarak birbirlerinin yüzlerine bakar.

Öyle ya. İktidardaki düzeni devirmekten kolayı yok. Devrilince yerine yeni, daha iyi bir düzen kurmak gerekmez mi? İyi veya kötü, yıkılacak düzenin yerine nasıl bir düzen konulacaktır?

Genç subaylar, işte onu hiç akıllarına getirmemişlerdi! Bunun akıllarına gelmediğini de ancak, son ayrılık dakikasında içlerinden yalnız bir kişicik farketmişti! Bir dünya yıkacaktık. Ama nasıl bir dünya yapılacağını düşünmemiştik.

Bu durumu anlatan İhtilalci subay, ayaküstü iki üç saniye bakışıldıktan sonra her evlinin evine ve köylünün köyüne gittiğini söylüyor. Bir daha da, o son dakikada akla esen o münasebetsiz sorunun açılmadığı kendiliğinden anlaşıyor.

Kızkulesi karşısında, Vatan Partisi Genel Başkanının belki de derin uykulara daldığı yıkkın eski yalının kapısı önünden geçen genç subaylar, yollarına o azmü-rezm ile gittiler. İçlerinden kimileri, daha önce tutuklanılıp Harbiye zindanına atılmış Vatan Partililerden habersiz tutuklandılar.

Tutulmuşlar 27 Mayıs'ı yaptılar. Yaptıktan sonra farkettiler ki, Hükümeti devirmekten kolayı yokmuş. Asıl güç olan şey, devrilenin yerine hangi hükümetin, hangi düzenin geçebileceğini bilmektir.

«Hükümet», «Düzen» demek *İKTİDAR* demektir. Politikada «İktidar» büyüğü, mistik bir küçükburjuva «bilim kategorisi» değildir. Doğrudan doğruya, şartsız kayıtsız ve yalnız *SOSYAL SINIF* egemenliği demektir. Özünde ondan başka hiçbir şey değildir. Bilimin nesnel ve somut verisi budur.

Sınıf egemenliği çok kez *Sınıf Diktası* (Tehakkümü) ile karıştırılır. Bunu özellikle en şöven diktacı olan Finans - Kapital karıştırır. Maksadı açıktır. Fahişenin kendisini namuslu göstermek için bütün mahalleyi fuhuşla suçlayışı olağandır. Finans - Kapital de, kendi kimi «*Demokratik*» maskeli sınıf diktatörlüğünü açıklıyanları Dikta ile suçlar.

İktidar ne zaman *Tehakkümdür*? Bir avuç sömürücü

azınlık, çoğunluğu aldatma veya zorla kendi oyununa getirirse, o zaman tehakkümdür. İster Faşist, ister Demokrat olsun, Finans - Kapital hiçbir vakit çoğunluğu sömürmekten cayamaz. Finans - Kapital iktidarı her zaman tehakkümdür.

Modern Toplumda burjuva tehakkümüne karşı çıkan tek İKTİDAR alternatifi: Proletarya Sosyalizmidir. Proletarya da azınlıktır. Ama *sömürücü* bir sınıf değildir, ve kendisinin sömürüden kurtulması için, yeryüzünde hiç kimsenin *sömürü* ve dolayısı ile de tehakküm altında kalmaması gerektiğine inanır. Onun için, daha ilk adımında, Finans - Kapital tehakkümüne karşı bütün köylü, esnaf, aydın tabakalarını, hatta burjuva liberallerini ve bütün insanlığı çağırır.

27 Mayıs Devrimcileri bu çok *aşırı* basit gerçekliği akıllarına getirmeden bir *İktidarı* devirdiler. Devrilen Finans - Kapital iktidarı mıydı? Açıkça oydu. 27 Mayısçılar öyle sanmadılar. «*Kişileri*» devirdiklerine inandılar. O kişi kuklaları oynatan *Sınıfları* görmediler.

Öylesine görmediler ki, iş başa düşünce: Devirdikleri adamların halkı kandırıp sömürme aygıtlarını ve avadamlıklarını yerden kaldırıp, yapma solunumla dirilttiler. Ve iktidarı bu Finans - Kapital dikta araçlarına kendi elceğizleriyle teslim etmeyi, dünyanın en akılcıl işi saydılar.

Geri kalan her iğrilti veya doğrultu ayrıntıdadır. 27 Mayıs ayrıntılar içinde boğuldu. İktidarı teslim ettiği öteki, yedek Finans - Kapital ekibinden ummadığı tepki ve tek-meleri yedikçe şaşakaldı. Genç 27 Mayısçılar bu aldanışlarında ayıplanamazlar. 40 yıllık iktidar tilkisi ve kafası içinde 40 tilki yatan CHP bile o ince işin farkında görünmüyor. Demirel'e karşı Bayar'ı, yahut Ecevit'e karşı Feyzioğlu'nu sahneye çıkarmakla bir «düzen değişikliği» olabileceğini sanıyor.

Aşağıki satırlar, biraz acele olarak 5 yıl önce kaleme

alınırken, yalnız o temel yanıltıyı somut örneklerle vermiye çalışmıştı. Hâlâ, sağda solda bu İKTİDAR konusunun karıştırıldığı görülünce, «eski» satırların bir işe yaraması düşünüldü. Bir sözcüğüne dokunmaksızın çırpınan yeni kuşağa bir daha sunulur.

Kimi eksik gedikleri, sıcağı sıcağına bağışlansın. Daha eleştiricil ilgiye kapı açabilir kanısındayız.

■ Amerika'nın Kuklaları ve Uşakları

27 Mayıs ihtilalinin anılarını, yapanların ağzından heyecanla dinledik. En son *Gölgedeki Adam*, acıklı 27 Mayıs ve sonrası olaylarını bir başka açıdan aydınlattı.

27 Mayıs sabahı, ihtilalciler iktidardaki DP hükümetinden değil, Amerika'nın araya karışmasından korkuyorlardı:

«...arada, resmi veya gayri resmi gelen haberlere göre ihtilal: iktidara nefes dahi aldırmadan tam bir başarı ile sonuçlanmıştı. İktidarın bir yere sığınarak kendisine artık Amerikalıları yardımcı olarak çağırması bahis konusu değildi.» (D. Seyhan: *Gölgedeki Adam*, 31.5.1966)

Demek Türkiye'de DP iktidarı değil, Amerikan karışması mühimdi...

O atlatılınca, ihtilalciler Türkiye'nin en yetkili ulu görevlileriydiler. Herkesin istediğinden ala «*Millet kaderine hakim*» bulunuyorlardı. Şimdi ne yapacaklardı?

Ellerinde sosyal sınıf pusulası yoktu. Anadan doğma: Devletçi yetişmişlerdi. Devlet bütünüyle ellerinde idi. İstediklerini yapabilirler miydi?

Her Devletçinin kalemine doladığı bütün meseleleri ortaya atabilirlerdi. Ancak o meselelerin sosyal sınıf açısından çözüm yolları açık değildi.

■ *İlk Adımda Panik*

Sınıf pusulasızlığı yüzünden, iktidar ihtilalcileri adeta paniğe uğrattı. Net, belirli bir davranış yerine, herkes başının derdine düştü. D.S. yazıyor:

«İhtilalin geçici Anayasası yapıp Komitece kabul edilinceye kadar, hiç kimse yarınandan emniyet duymadığı için, bilhassa ilk 15 gün zarfında ihtilalciler kendi gelecek stratejilerinin derdine düşmüşlerdir» (Keza)

Ulu görevliler eğer Türk milletini önlerinde yuvarlak bir bilmece - bulmaca gibi görmeyip de, oradaki sosyal sınıf münasebetlerini olduğu gibi kavrayabilselerdi: tutacakları yanı daha ilk adımı atarken bilirler ve o yana yönelirlerdi.

Onlar D.P.'yi «*meşru yoldan iktidara gelmiş*» sayıyorlardı: yani, D.P.'ye oy verenlerin ne yaptıklarını bilerek oy verdikleri *ipotezine* inanmışlardı.

Menderes sonradan «*meşruiyetini yitirmişti*»: onlar da Menderes'i alaşağı edince mesele kalmamıştı. Herşey kendiliğinden tıkırına girecekti. Bütün mesele ihtilalcilerin ne olacaklarına kalıyordu.

■ *Finans - Kapital ve İşçi Sınıfı*

Oysa DP iktidarında, Türkiye'yi ve cihanı sarmış bir Finans - Kapital adlı sosyal sınıf bölümünün *tehakkümü* vardı. DP Finans - Kapitalin teşkilatıydı; Menderes onun senbolü idi. Senbolün kalkması, ne cihanda emperyalizmi, ne Türkiye'de onu destekliyen Tefeci - Bezirgan *eşraf* ve *ajanlar* topluluğunu eli kolu bağlı bırakamazdı.

Türkiye'de bir İşçi Sınıfı vardı. Finans - Kapitalin *tehakkümünden* hiçbir yararlığı bulunmayan, durumu ve çıkarı Finans - Kapital ile hiçbir noktada uzlaşamayacak olan, yerli Finans - Kapital yalanlarına en az aldanabile-

cek bulunan ve en çabuk *uyarılabilen*, en kolay, en geniş teşkilatlanma kabiliyeti ortada duran halk yığınınımız *İşçi Sınıfımızdı*.

Ezilen, soyulan Türk milletinin önüne: sömürmenin her biçimini kökünden ve kesince gidermiye hazır bulunan İşçi Sınıfı tutulup geçirilebilseydi, o zaman ulu görevlilerin tereddüt ve telaşına yer kalmazdı. «*Kendi gelecek stratejilerine*», yani can kaygusuna düşmezlerdi. «*Sosyal sınıflar stratejisine*» bel bağlarlardı. Böyle hallerde *kurmay* nitelikleri en iyi stratejici olmalarını sağlayabilirdi.

Öyle olmadı. İhtilal başarı ile sonuçlanır sonuçlanmaz, devrimciler iğneli fıçıya düşmüş çocuğa döndüler. İşte en ulu görevliyidiler, ama yuvarlak «*reform, demokrasi, kültür*» gibi sözcüklerin, kendilerini hangi görevle nereye iteceğinde şaşırıyorlardı.

İlk akıllarına gelen *Üniversite* cankurtaran simidine sarılmak oldu. «*Bilim*» tanrısı önüne kılıçlarını adadılar. Üniversite ise, kendilerinden daha «*muhtacı himmet bir dede*» idi; «*nerde kalmış gayrıye himmet edel!*» İhtilalle şoke olmuştu. Bir avuç genç üniversiteliyi, Uzakdoğu Kore'sindeki «*Öğrenci ayaklanmaları*» örneğine kimin için ve nasıl sığdıracaklarını bilmiyorlardı.

Herşey oluruna bırakıldı. En ampirik «*Akıl ve Sağduyu*», «battı balık yan gider» oldu.

■ *Siyaset Yasaklısı: Baş Siyasetçi*

«*Muzaffer Özdağ, İzmir'den Gürsel'i alarak Ankara'ya götürür.*» (Bir «görevli», Paşayı Özdağ'ın değil kendisinin getirdiğini pek öfkeli bir yalanlamada açıkladı. Hepsi bir.) *Gürsel gelir gelmez de etrafını, ihtilalin tevkiif ederek içeri atmadığı generallerle çevrili bulur. Çevresinde dolaşan ve ortalıktaki kargaşalığa bir YÖN vermeye çalışan gerçek ihtilalciler de vardır ama, Gürsel bunların kim*

olduklarını bilmez, çünkü tanımaz.» (Böyle ecinniler arasında kalmışa dönen Paşa, ilk radyo konuşmasında, bu işi yalnız başına yapmış gibi konuşmuştu: «*Geldim. Haksızlığı gördüm. İktidarı aldım*» dedi). «*Nihayet emir verir. Türkeş başbakanlık müsteşarlığına, Baykal kalemi mahsus müdürlüğüne gidecektir. Diğerlerine de döner: «Siz kısımlarınıza, vazifelerinizin başına dönün. Lazım olursa ben sizi çağırırım» der.*» (D.S.: *Gölgedeki Adam*, keza)

Yani, bütün ömrünce «*Siyasetle uğraşma yasağına*» uymuş bir emekli Paşa, beklemediği bir geceyarısı, ansızın getirildiği o yüce görevde, *Türkiye'nin bütün siyasetini tek başına güdecek!*...

■ *İki Dudak Bir İhtilalden Üstün*

«*Bu emir karşısında ilk ayılan Sezai Okan olur, Arkasına ihtilalci gurubu katar ve Başbakanlığın yolunu tutar. Gürsel'e, ihtilali kendilerinin yaptıklarını ve neticeyi almadan yetkiyi de hiç kimseye bırakmaya niyetleri olmadığını açıkça beyan etmiştir. İstanbul'daki arkadaşlar: Kabibay, Erkanlı, Esin ve diğerleri, bir askeri uçakla Ankara'ya ulaşırlar. Bu esnada Sezai Okan Ankara'daki arkadaşlarla kişiliklerini Gürsel'e kabul ettirebilmiştir.*» (D.S., Keza)

Ama, yetkiyi basbayağı gene Paşa'ya bırakmışlardır. «*Niyet*»leri ne olursa olsun, kismetleri olan «*netice*»yi ilk adımda 14'lerle aldılar. Çünkü (9) kişilik bir komisyon «*olağanüstü olaylarda külah kapmasını becerebilen... fırsat düşkünü... türedileri tasfiye*» eder, «*38 kişilik komiteyi` tayin eder*» ise de:

«*Komite teşkil edilinceye kadar bütün yetki ve ihtilalcilerin akibeti, Cemal Gürsel'in iki dudağının oynamasına bağlıdır. Aslında, ihtilale, yıllarca çalışmış bir komite önayak olmuştur ama, Cemal Gürsel, pekala Ordu'nun yük-*

sek rütbelilerinden bir konsey kurarak, duruma bir anda istediği şekilde hakim olabilirdi.» (Keza)

■ Finans - Kapital Gözbağı

Dikkat edelim. İhtilal iktidara çıkıyor. «*Hakim*» «*mevkilere gelmiş*» olanlar kim? Bir küçük burjuva ellerini çırpacak: «*gördünüz mü, işte kalkınma felsefeleri yok da ondan bu kargaşalık!*» diyecek.

Nasıl yok? Sonradan hemen bütün yazılanları, biz çok daha önce Cumhuriyet gazetesinde okuduk. Milli Birlik Komitesi üyelerinden herbiriyle ayrı ayrı yapılan röportajlarda, Birlik üyelerinin ağızlarından çok şey dinlemiştik. Burada saymıyalım.

Milli Birlikçilerin tek bilmedikleri şey, küçükburjuvaların 4 yıldır göz göre göre *bilmezlikten geldiği* pusuladır.

Onlar hâlâ, milleti karınca yuvası gibi kaynaşan bir küçükburjuva kara kalabalığı olarak görüyorlardı. Bu kalabalıklar içindeki sosyal sınıf billurlaşmalarını birbirine karıştırıyorlardı.

Bir avuç kökü dışarıda Finans - Kapitalisti en «köklü» millet temeli ile karıştırıyorlardı. Çevreleri Finans - Kapitalin en göze görünmez *ağları* ile sarılı olduğu için: koca Türk milletinin sosyal ve ekonomik münasebetlerini, Finans - Kapital münasebetlerinden ibaret sayıyorlardı.

Bu «*sınıf gözbağı*», kendilerine pusulayı şaşırtıyordu. Başka hiçbir şey değil.

■ Şok mu? Olta mı?

Bu durumlarıyla ihtilalciler; *tabana*, temele inmeyi akıllarına getiremiyorlardı. Millet önünde geçerli, sınanmış bir *otorite*'nin (yüce görevlinin) büyük rütbeli heykeli ni dikip, onun gölgesine sığınmak zorunda kaldılar. Halk

yığınlarının muazzam *denizinde* yüzeceklerine, Finans - Kapital ağları ve oltaları içine girdiler.

Bu olta ve ağ, onları daha ilk günden kısıtıp, kendi selamet sahilindeki torbasına atmadıysa, çok tehlikeli durumlarda, çok ince hesapları yapmakta usta olduğundan yapmadı.

Madem ki balıklar ağı görmüyorlardı, bıraktı onları, rahatça dolsunlar. Ne çeşit ve ne sayıda ve kalitede balıklar olduklarını zevkle ve bilimle ayırdetti. Canı ne zaman çekerse, ağı o zaman çekmek elinde idi.

İhtilalci balıklar bunu bilmedikleri için, 15 gün (bir ihtilal için 15 yıl) akibetleri «*Cemal Gürsel'in iki dudağı*» arasında kaldı. Bu dudakların «*oynamayışını*» Paşa'nın şok geçirdiğine veriyorlar.

«*Gerçekte, diyorlar, Cemal Gürsel de manzaradan şoke olmuştur. Neye uğradığından ve devlet kuşunun böyle bir anda, bu kadar kolaylıkla başına konmasından kısmi şaşkınlık içerisinde. Fakat, ne olursa olsun, evvela, kendi şahsi yetki ve emniyetlerinin bir esasa, hukuki bir statüye bağlanmasını öngörmektedirler.*» (D.S., Keza)

■ *Devrimcilik Karagözcülük müdür?*

Yani, gene hep kişicil izah! Sosyal sınıf yok. «*Millet kaderine hakim*» yüce «*görevliler*» var; ve kimin başına konacağını «*iyi saatte olsunlar*»ın bileceği «*Devlet kuşu*» var... Yön'ün «*Kalkınma Felsefesi*»ni, bu yüce «*görevli*» «*hakim*» kişiler veya «*çevreler*» mi uygulayacak?

Küçükburjuvaların dört yıldır «*ılımlı sosyalizm*» ve «*40 yıllık elkitapsız Marksizm*» adına: «*Perde kurdum, şema yaktım, gösterem zıl'lü hayal!*» deyişi, yeni birşey değildir. 27 Mayısçıları tasfiye eden, en son tutundukları Tabii Senatörlük mevzilerinde bile topa tutulmaya götüren «*Kalkınma Felsefesi*»dir.

Yanlış anlaşılmasın. Biz Karagöz perdesi oyunlarına karşı değiliz. Elbet çoluk çocuğumuzu da kimi anlamda eğitmek ve eğlendirmek lazımdır. Hatta yön karagözlerinin karşlarına, TİP liderliği gibi hacivatları da alıp, sille tokat «*ehli irfan olmıyana bunu bilmek pek muhal!*» diye böbürlenmelerine bile karışmak istemedik.

Bir şartla: *Karagöz* kendi tekerlemelerinden başka *hakikat* bu ülkede söylenmemiştir ve söylenemez, dememeli. *Hacivat*: kendi davranışlarından başka *davranış* bu ülkede yapılmamıştır ve yapılamaz, sanmamalıdır.

■ Konulmuş Prensipler ve Tahrifleri

27 Mayıs ciddi bir atılanklıktı. Onun zarureti Türkiye’de 1954 yılı *işçilerin* (ama parlak sendikacıların değil, sıradan işçilerin) kurduğu bir Siyasi Partinin Gerekçesi, Programı ve Tüzüğü ve üyelerinin hayatı, kaçınıcı defa ortaya attı ve bu uğurda kanlı savaşı verdi. (Üyelerine o yolda kan kusturuldu).

O zaruret: «*İkinci bir Kuvayimillîye seferberliği*», yahut «*Mübarek iktisadi Kuvayimillîye seferberliği*» (V.P. Tüzüğü), «*Yeni bir Kuvayimillîyeci mukaddes hamle*» (Gerekçe) idi.

Karagöz kalkar: «*Yeni bir İkinci Kurtuluş Savaşı*» teorisini Yön icat etti derse, ona «Karagöz, yapma Karagöz!» denir.

Hacivat kalkar, Vatan Partisi Gerekçesinin ruhunu kavramadan, tüzük ve programının maddelerini sulandırıp bozarken, İkinci Kuvayimillîyeciliği tahrif ederse, ona: «Hacivat, denir, etme Hacivat!»

Neden? En basit bilim dürüstlüğünü çiğnemeleri ayrı konu, «Emek» savunuculuğu yapılırken başkasının emeğinin sömürücülüğünü yaptıkları için mi? Hayır. Düşünceleri ve davranışları *bulandırdıkları* için.

■ 27 Mayıs Yıpratılıyor

27 Mayıs, Karagözle Hacivata çok ilham, çok kabadayılık vermiş olabilir. 27 Mayıs karagözcülük değildir, oyun değildir, iştir. Bu ciddi iş geçip gitmiş olsaydı, Karagözlerle Hacivatlar da varsın o ciddi işin «*Bu kubbede baki kalan hoş bir sada*»sı olarak sahneyi kaplasınlardı.

27 Mayıs yaşıyor. 27 Mayısı yaralıyanlar öldürmek istiyorlar. Bu kötü kasti besleyenler, sırf 27 Mayısı pusulasız yakalayabildikleri için metodlarına güveniyorlar.

Karagöz kalkıp pusula sosyal sınıf değil, «*Kalkınma felsefesi*»dir komedisini inatla oynamamalıdır.

Hacivat kalkıp, pusula sosyal sınıftır ama, bu sınıf «*yüce görevli*» avukat torbasında kekliktir *dramını* oynamamalıdır.

Dergi kapatmak, kitap okuyan, eski sosyaliste selam veren üyeyi kapıdışarı etmek ile sahneyi doldurursa... bunların millete pusulayı şaşırtmak istedikleri şüphesi uyanır. Yaptıkları intihal ve tahrifleri hatıra getiririr.

Hele bunlar 27 Mayıs'ın çömezi bile olamazken, akıl-hocası pozunu takınırlarsa, müdahale gerekli bir görev olur. 27 Mayısçılar, savaş veriyorlar. Roller tersine döndü: Yassıada suçluları 27 Mayısı suçluyor.

Dünyanın böyle tersine dönüşü, neden? Hep sosyal sınıf bilinci ile davranış yerine, yüce «*görevli kişi*» ve «*çevre*»yi geçirmekten.

■ Güvence Kişiye mi, Devrime mi?

Bakın Gölgedeki Adam nasıl görüyor hâlâ meseleyi:

«*Aslına bakarsanız, bizce o günkü tutum, ihtilalin doğal bir sonucudur. Kimsenin kimseye darılmaya hakkı yoktur. Yıllarca emek ve gayretle çalışan ihtilalcilerle, 27 Mayısı takaddüm eden son aylarda bulundukları yer ve*

makam yüzünden harekete katılan bir takım kimselerin birlikte ele geçirdikleri iktidarı paylaşmada herşeyden evvel, kendi yetki ve şahıslarını garanti altına almayı esas kabul etmeleri kadar tabii bir davranış olamazdı... «İhtilalci evvela kendini düşünen adamdır.» Bunun dışında çok fazla düşünceye yer veren ihtilalci, ana hedefi ve esasları kaybeder, dağılır ve ayrıntıların malı olur. Keşki ihtilalci arkadaşlarımız, ele aldıkları her konuda bu prensipten hiç ayrılmamış olsalardı, çok şey kurtarılmış olurdu.» (D.S., Keza)

Gölgedeki Adamın burada ihtilalciyi kötü bir egoist saydığını öne sürmek, anlayışsızlık olur. Elbet ihtilalci sağ kalırsa ülküsüne yararlı olur. Ama sağ kalmak var, sağ kalmacık var.

İhtilalci kendisine sırça saraylar kurup, çevresini yedi kat polis ve silahlı adamlarla sararak da sağ kalır; çarık-sızlarla bir arada yaşayarak, halk sevgisinden örülmüş zırhlar içinde de... Ancak, kendi ülküsüne en elverişli sosyal sınıfı seçmek, Hasan Sabbah'ın Kan Kalesi içinde nefsinin emniyet altına almaktan çok daha garantilidir. Kişi için garantili olmasa bile, dava için garantilidir.

27 Mayıs bu noktada yanılmıştır. Onun çin, tabii senatörlük değil, sayılı Cumhurbaşkanlığı bile, kişi için de, dava için de gereği gibi «emniyetli» olamamıştır.

■ Ne Yapılabildi?

27 Mayıs ihtilalcileri, sabah namazından sonra kimseyi sokağa çıkartmıyacıklarına, halka güvenebilirdi, çarıklı köylünün yanına gitmenin bütün yollarını açabilirdi.

Hırpani işçinin teşkilatlarını Amerika'dan milyon sağlayan sendika gangsterlerinden kurtarabilirdi. İktisadi kuruluş savaşının manivelası gibi kullanabilirdi.

Rızkını zor çıkaran küçük memuru, aydını, sermaye-

ye haraç vermek üzere Tasarruf Bonosu ile yaralamıyabilirdi.

27 Mayıs'ın daha kuvvetli olduğu günlerde, Üniversitesi gençlere karşı vurgunculara sadakat telgrafı çekmiş bir polis yetiştirmesi sendika köpekbalığı ne yaptı? İçki sofrasında Subayların ırzına dil uzattı. Hapisaneden bir muzaffer kahraman gibi şimdiki «İşçi mümessilleri» tarafından şölenli törenlerle karşılandı.

Bu kadar acı hayal kırıklığına uğratar adamı sosyal sınıf pusulasızlığı, ve bir avuç Finans - Kapital uşağını bu kadar başarının doruğuna çıkarır.

Küçücük bir teorik söz yanlışlığı nedir? Olmasa da olur dikkatsizlik gibi görülen pusulasızlık, dalgalı siyaset enginine, hele 27 Mayıs gibi fırtınalara açılan gemiyi pratikte batırmıya yeter.

«Kalkınma Felsefesi» karagözlüğü; yahut «biçimsel demokrasinin seçimsel» hacivatlığı için söylenenler kişicil gerekçelerle ölçülerek küçümsenebilir. Pratikte iş isten geçtikten sonra, atı alan Üsküdar'ı aşırır. Ve yavuz hırsız ev sahibini bastırır.

■ Nasıl Ürkütüldüler?

27 Mayıs sonuna dek «Kansız ihtilal» ülküsünde kusur etmedi. Karşı taraf öyle mi davrandı? Gölgedeki Adam:

«Bir siyasi organizasyon haline gelebilmek için ciddi gayretler gösterdik, diyor. Eski ihtilalci grupları: (14) leri, (11) leri, 22 Şubatçıları, üniversiteyi, basını ve partilerin ileri görüşlü kişilerini içine alan siyasi bir örgütlenmeye gitme teşebbüsü, yeniden ihtilal yapmak için sarfedilen gayretlerin mahsulü gibi gösterilmek istenmiştir.» (D.S., Keza, 41)

Bir küçükburjuva Devletçiliğinin bütün «Sorumluları» bir arada: Rakamlı (Osmanlıca: «merkum» derdi) Subay-

lar, Profesörler, Yazarlar, Siyasiler... hepsi hazır. «*Millet kaderine hakim*» olmak şöyle dursun, bir araya gelseler: «*İhtilal mi yapacaksınız?*» diye koğuşturuluyorlar artık.

«Yön»den öğrenecek hiçbir şeyleri yok. Yön kadar «Marksist» gibi de konuşuyorlar:

«*İhtilaller ancak, kendilerini doğuran sosyal ve ekonomik sebepler bertaraf edilebildiği takdirde barajlanabilir.*» (D.S., Keza, 41) diyorlar. Kasıla kasıla «*Teori*» dök-türen küçükburjuva doktrarı daha mı «*akılcı*» konuşuyor-lar? 27 Mayısçıların hiçbirisine «*Kalkınma felsefesiz*» diye-meyiz. Hepsi «*Çağdaş uygarlıkçı*» idiler:

«*İhtilal, o günlerdeki görüşüme göre, Türkiye'yi «Muasır medeniyet seviyesine» ulaştırabilecek bütün şart-ları bir hamlede bir araya getirebilmiş muazzam bir eser-di.*» (D.S., Keza, 6)

Devrimciler, biçimcil demokrasinin milleti taşdevrin-de bırakacağını açıklıyorlardı:

«*Yüzyıllarca el sürülmemiş Türkiye problemlerinin, demokratik bir sistem içerisinde çözülmeye kalkılması ben-ce mümkün değildi; yahut çok uzun zaman Türklerin, ız-trap içinde bocalaması, yokluk içinde kıvrınması sonunda, belki, o da çok güçlkle, gerçekleştirilebilirdi. Bunun için de, geleceğin birçok kuşakları, yüzyıllar boyunca kurtula-madığı taş devri koşullarında savaşılmaya mahkum edile-cekti.*» (D.S., Keza, 7)

Herşeyi mutlak Devletçilikle yöneltmek istiyorlardı. Ordu mu dediniz:

«*Silahlı kuvvetlerin, eğitiminde, ikmalinde, sevk ve idaresinde, personelinin sosyal güvenliğinin ele alınmasında ve nihayet memleket kaynaklarının sağladığı imkanlara gö-re kendi kendine yeter ve güçlü bir hale getirilmesinde tam bir zihniyet modernizasyonuna ihtiyaç vardı.*»

Sivil idare mi dediniz:

«*Sivil sektör de tensik edilecekti. Bu tensikte vazedi-*

len en önemli prensip, yetişmiş ihtisas sahibi elemanların idari mevkiilerden uzaklaştırılarak kendi ihtisaslarının gerek-tirdiği yer ve kadrolarda çalıştırılması düşüncesidir.» (D.S., Keza, 10)

Doktor başhekimlikte, Öğretmen okul müdürlüğünde, Profesör dekanlıkta, Mühendis bürolarda harcanmıyacak, yüzlerce ilçe, binlerce bucak ehil kaymakamsız, müdürsüz bırakılmıyacak! Bu «Devletçiliğimiz»in en son perdesi idi.

■ Dalga mı Geçiyorlardı? Hayır

Üstelik ihtilalciler, kendi kurdukları (emirlerinde bulunması gereken) Hükümetin, Devrim amaçlarını baltalamak ve zaman kazanmaktan başka birşey yapmadığının da farkında idiler:

«Program umumi temenniler ve yuvarlak tekerlemelerden meydana gelen altı sahifelik bir yasak savma, bir formalite yerine getirme gayretinden başka hemen hiçbir şeyi ihtiva etmiyordu.

«Buna mukabil, başta Kadri Kaplan olmak üzere bir kısım arkadaşların birlikte çalışmaları ile hazırlanıp hükümete verilen Komite direktifi ve temel görüşleri, ihtilalin üzerinden beş yıl geçtiği halde, bugün dahi, Türkiye'nin her YÖN'den KALKINMA problemlerini kül halinde kavıran çok değerli müşterek görüşleri ifade eden bir eserdir.» (D.S., Keza, 7)

Demek, küçükburjuvaların «Kalkınma felsefesi», ihtilalciler için bilinmiyen Hint kumaşı değildi. Hatta Vatan Partisinin «İkinci Kuvayimillîye seferberliği» sözcüğü nutuklarda geçti. İhtilalciler de buna inanmışlardı:

«Yapılacak büyük hamleler yönünde memleketin tek-mil gücünü topyekün seferber edebilmek başarıya ulaşmanın tek şartıydı.» (D.S., Keza, 10)

■ *Finans - Kapital Baltacıları*

Osmanlı şairi: «*Bir hakikat kalmasın Rabbim şu alemde nihan*» demiş. 27 Mayıs, şu Türkiye’de gizli bir tek *hakikat* veya isterseniz: «*Felsefe*» bırakmamıştı.

Bütün mesele, o hakikatleri ve felsefeleri «*Çağdaş uygarlık*» toplumu içinde dayandıracak bir *sosyal sınıf* manivelası bulmaktaydı. Bu manivela *Türkiye işçi sınıfı* idi. Yoksa, herşey fatalman kökü dışarıda Finans - Kapital ağlarının kucağına düşmekten yakayı kurtaramazdı.

27 Mayıs’ın Türk milletinde en büyük sevgi ve saygı uyandırması, yalnız bu meseleyi ters ve eksi yönden olsun ispatlamış deneme olmasından ileri gelir.

Sürüyle küçükburjuva ukalanın gevelediği «*hakikatleri*» tüm bilmek, hatta M.B.K. kadar kayıtsız şartsız «*Millet kaderine hakim*» bir kuvvetçe yazılı 6 sahifelik Program direktifi haline getirmek neye yaramıştır? Okuyalım:

«*O gece (2 Temmuz Pazartesi günü Devlet Bakanı Amil Artus, Cemal Gürsel Hükümetinin programını komiteye getirmiş ve Osman Köksal’ın başkanlığındaki) toplantıda bu hususta yaptığım teklif üzerine hazırlanarak Hükümete verilen o direktif ve temel görüşlere göre yeniden bir program yapıp Komiteye getirilmiş değildir.*» (D.S., Keza, 7) deniyor.

Yani, «*Millet kaderine hakim*» olan en yüce görevli Milli Birlik Komitesi, kendi yarattığı olan siviller Hükümetine, ihtilalin daha 35’nci günü bile hükmünü geçirtemiştir! Ne olmuştur?

■ *Felsefesizlik mi? Finans - Kapital Felsefesi mi?*

«*Bilahare meydana çıkan prensip ayrılıkları ve şahsi çekişmeler yüzünden bu direktif de hasır altı ettirilmiştir...*

13 Kasım 1960'da, 14 Komite üyesinin yurt dışına sürülmesine kadar uzanan büyük fikir ayrılığı, hazırlanan bu Komite direktifinin ihtiva ettiği memleket sorunlarının realize edilmesi için gerekli zaman süresince, Komitenin iktidarda kalıp kalmıyacağı meselesi yüzünden ortaya çıkmıştır. Sonradan, açıkta meydana gelen hiziplerin ve ihtilalcileri birbirlerini ortadan silmiye kadar götüren anlaşmazlıkların esas temelini, bu ana prensip anlaşmazlığı teşkil etmiştir.» (D.S., Keza, 7)

Bu anlatışa göre, kimi kapıkulunun: «İhtira beratını» kimseye bırakmadığı «Kalkınma felsefesi»nin yokluğu değil, varlığı 27 Mayısçıları «birbirlerini ortadan silmiye» götürmüş olmuyor mu?

Aynı «Kalkınma felsefesi»nin bir de Yön ağızıyla ballandırılmasında (Paşalar gibi söyliyelim): «Fayda mülhaza olunur.» Hatta hep bir ağızdan, o felsefeyi: bir daha, bir daha tekrarlıyalım. Hele günlük olaylar içinde canlı canlı ispatlamaktan hiç geri kalmıyalım. O da bir iştir. Yapılsın.

Ancak bu felsefe: «küp küp üstüne» kurulmamalıdır. Hele sosyal sınıf dışında uydurma temellere dayandırılmamalıdır... Dayanırsa ne olur? Temel havada kalır. Küpler birbiri üstüne yıkılıp birbirlerini kırmaktan başka işe yaramaz.

■ Devrimi Kim Yaptı?

27 Mayıs kime dayandı? Bu soru bir türlü açıkça karşılığını bulmadı. 27 Mayısçılar: «Meşruiyetini yitirmiş bir Hükümete karşı. Ordunun Anayasayı savunması için konulmuş Tüzük maddesi gereğince, Millettin direnme hakkını kullandık» dediler.

Bu formüle göre: «Meşruiyet», Anayasa çerçevesi

içinde kalmaktır. Bir hükümetin o çerçeveyi aştığını kim belirlemlendirecek?

Millet denemez. Nitekim millet seçimlerde oyunu D.P.'ye verdi. Demek millet:

1 — Aldatılmıştır,

2 — Kendi direnme hakkını kullanamamıştır.

Milletin istese direnemiyeceği dağınık oylarından ve mutlak teşkilatsızlığından bellidir. Aldandığı da: 27 Mayıs ihtilali patlak verdiği gün iyimser tarafsız kalmasından bellidir.

Millet için için hoşnutsuzdu. Bunu deyimlendirecek hiçbir organı (ne yayını, ne teşkilatı) yoktu. 27 Mayıs o hoşnutsuzluğu bir baskınla üstün çıkarınca, Türk milleti karşı tepki göstermedi. İhtilali tutmuş durumda göründü. Yabancı yazarlara İsmet İnönü'nün verdiği demeç böyle söylemişti.

Buna karşı olanlar var. Menderes «Yukarıdan ihtilal» dediği şeyi yapsaydı, Millet gene iyimser seyirci kalacaktı kanısını savunuyorlar. Bu savunmayı Türkiye'nin *gericileri* ve *sağcılarını* yapıyorlar.

Fakat *ilerici* ve *solcu* olanlarımız da, görünüşte «*milleti*» küçültücü olan bu *iddiaya* karşı çıktıkları halde, *zımnen*, saman altından, gene o fikri yürütüyorlar: 27 Mayıs *ZİNDE KUVVETLER* yaptı diyorlar.

Bütün deyişler, milletin bu işlerde pek de bir rol oynamadığını, toplumun üst idareci tabakaları arasında bir savaş yürütüldüğünü dolaylıca ikrar ve itiraf etmek oluyor.

■ «Zinde Kuvvetler» Nedir?

«Millet»in «Millet» olarak rol oynamadığı bir altüstlükte, *Milletin direnme hakkı* ne demektir? Gericiler - sağcılarımız, ilerici - solcularımıza bunu soruyorlar. Solcuları-

mız, Acemce-Arapçadan gelme aynı klişe terimi öne sürüyorlar: *Zinde kuvvetler!* Bu sesleniş, Acemistan ve Pakistan'daki: «*Zindebad!*» (Yaşal!) çılgınlığına benzemekle kalıyor. Ama, asıl sorunun çözümünü getirmiyor.

Milleti, DP ve AP'ye çoğunlukla oy verdiği için, kendi arkalarında, veya torbada keklik sayan gerici - sağcılar bir yana bırakalım. Halkın gerici - sağcılar tarafından *aldatıldığını*, öyleyse iğrapta yeri olmayacağını iddia eden solcu - ilericileri de bir yana bırakalım.

Ağırceza reisinin sorduğu gibi: «Ortada bir ceset var, bunu kim öldürdü?» DP'yi kim devirdi? «*Zinde Kuvvetler*» Anladık, kimdir onlar? Meşrutiyetin: «*Hareket Ordusu, Bereket Ordusu*» vardı. 27 Mayıs'ın da *Silahlı Kuvvetleri* işi yaptı. Ölen üniversiteliler de bulunduğu için, yalnız «*Silahlı*»lar yerine, «*Zinde Kuvvetler*» denildi.. Silahlı kuvvetler arkadan yetişmeseydiler, üniversitelilerle liseliler, Kore'deki kadar bile başarı gösterip, Hükümeti deviremiştiler. Hiç kimse 27 Mayıs ordunun yaptığını inkar edemez. Demek «*Zinde Kuvvetler*»in özü ordudur. (Daha geniş anlamıyla Silahlı Kuvvetlerdir.)

■ Zindeler Niye Inanırlar?

«*Yeni Devletçi*»ler arasına *Yazarlar, Politikacılar, Sendikacılar, Müteşebbisler* katılıyor. Silahlı Kuvvetler tabusuna dokunulamıyor. Silahlı Kuvvetler ise, bütün o başıbozukları haklı olarak boş laf kalabalığından başka birşey saymıyor. *Yazarlar* (Basın) mı dediniz? «*Yeni yapılan veya yapılacak olan işlerin basın ve yayın organlarıyla halka duyurulmasının yeterli olacağını zannetmek hataların en büyüğüdür.*» (D.S., Keza, 8.)

Siyasetçiler (Partiler) mi dediniz? «Türkiye'de demokratik sistemin kurulmak istendiği günden beri meydana çı-

kan partilerin teşekkül sebebi bir doktrin zorlamasından çok, his ve çıkarları tatmin etmek olmuştur.» (Keza)

Hiç değilse 27 Mayıs ihtilalcilerinden en çok «Gölgede» fikir yapan kişi böyle düşünüyor. Gerçi o zaman Türkiye’de tek doktrin partisi adına M.B.K.’ne gönderilen açık mektupta şöyle denmişti:

«Halkın bereketli hareketi, şuurlu teşkilatı ve aktif işbirliği işlemez olunca, irtica (gericilik) ister istemez ağır basmaz mı?

«Bu şartlar altında, Milli Birlik Komitesi (İkinci Meşrutiyetçilerin Hürriyet ü İtilaf ve İttihad ü Terakki Fırkalarına bakmıyan Atatürk’ün Halk Partisi gibi), bütün milleti prejüsesiz çağıracağı bir İkinci Kuvayimilliyeye Partisi kurmalıdır.» (Kuvayimilliyeciliğimiz ve İkinci Kuvayimilliyeciliğimiz, 1965, İstanbul, s. 17. Gönderiliş tarihi: 6.7. 1960)

Bu teklifi yapan bir İşçi partisi idi (V.P.). 27 Mayıs devrimcileri işittiler mi? Hayır.

Devletçilerin: Sendikacı ile «Müteşebbis»leri üzerinde durmıyalım. Sendikacı: Yön’cü Doğan Avcıoğlu’na bile dayanamadı. Müteşebbislerimiz hemen toptan Devlet tırtıklayıcılarıdır.

■ Devrimin Başı Sıvışır

Silahlı Kuvvetler 27 Mayıs günleri ne durumda idi?

«Balık baştan kokar» deriz. 27 Mayıs’ın başı Orjeneral Cemal Gürsel Paşadır. Onun 27 Mayısçılara nasıl katıldığını, Gürsel’in en son «kontenjan senatörü» yaptığı Sayın Koçaş anlatır. Almanya’da manevra sırası, yalnız kaldıkları Paşa’ya işi çıtladır. Sayın Gürselin ilk sorusu: «Kuvvetli misiniz?» oluyor. Koçaş o günlerde üç kişicik kaldıklarını bildiği halde, Paşaya, bütün ordu birlikmiş gibi konuşur.

Paşa inanır. Katılır. Kara Kuvvetleri Kumandanı olduğu için, bu yol sahiden «*Bütün Ordu*» ihtilalcilerle birlikmiş gibi olur!..

Bir ihtilal teşkilatına bu giriş: Paşanın babacanlığını, herşeyini gösterir. Ama ihtilalin sosyal anlamını kavradığını ispat eder mi? O zaman Gölgedeki'nin şu anlattıkları kaçınılmaz olur:

«*Cemal Gürsel, Silahlı Kuvvetlerin çok sevdiği ve saydığı ve erkekçe tavırları yüzünden kendisine «Aga» ismini verdiği bir generaldi.*

«*Ihtilal evelisinde, ihtilal hazırlığından haberdar edilmişti ama, kimlerin ne şekilde çalışmakta olduğunu ve ihtilal teşkilatının nereye kadar uzanıp neyi kontrol etmekte bulunduğunu pek bilmezdi.*» (D.S., Keza, 6)

Bir ihtilal düşünün ki, lideri ne yapacağını bilmez! Sonrası kendiliğinden gelmez mi?

«*Ayrıca, ihtilale takaddüm eden günlerde, kendisi ile temasta bulunan ihtilalcilerin karşı koymalarına aldırmıyarak izin almakta direnmiş, iş başında kalarak teşkilata sahip olacağı yerde İzmir'e gitmiş idi.*»

Bu: «*Dostlar sefere, biz eve*» demektir.

«*Ayrılmasıyla ihtilal hazırlıklarını müşkül duruma düşürmüştü. İhtilal bir süre gecikmişti. Hatta, ihtilalciler bu yüzden Madanoğlu'nu arayıp bulmak gibi büyük bir talihsizliğe sürüklenmişti.*» (D.S., Keza, 6)

Buna isterseniz: «*Ordu hastalığı*» diyebilirsiniz. Silahlı Kuvvetler, isyan edecekler, ama bir şartla: Üstlerinden emir alarak! Siz: «*Ihtilal üste karşı altın ayaklanması değil midir?*» demeyin. Bizim ordu isyan ederken de itaatlidir! Kime? Paşaya.

■ Paşa Hastalığı

Daha ilk adımda Ordu baştağının «*müşkül*» lüğünü gördü. İhtilal zafer kazanınca, Paşalardan çekmedikleri kal-

madı. D.S., 2. Ordu Kumandanını, ansızın 3. Orduya aktarıyordu.

«Merdivenleri inerken tekrar kolumu yakaladı:

«— Sen, dedi, koskoca bir Ordu Kumandanını ilk mektebe götürülen bir çocuk gibi elinden tutmuş götürüyorsun.

«Alkoç, anlıyordum ki, ihtilalin icraatına boyun eğmiye çalışıyordu ama, omuzlarında yarbay rütbesi olan bir subayın talimatı ile hareket etmeyi asla hazmedemiyordu. İçinde bulunduğumuz hali, askerliğin normal anlayışıyla elbette bağdaştırmaya imkan yoktu. Tahmin ettiğimiz reaksiyonlar daha ilk gün görünmeye başlamıştı. Orduda general bırakmanın hatasını daha ilk adımda gözlerimle görüyordum. Bu gibi hallerin görülmemesi zaten anormallik olurdu.

«Alkoç gibi sapına kadar asker doğmuş ve asker yaşamış bir general, daha ilk günde duyduğu reaksiyonu uzun müddet içinde saklıyamamış, 1961 yılının 6 Haziran'ında patlak veren sessiz ihtilalde askerce direnmeleri yüzünden emekli olmuştur. Orduda kalan diğer bazı generaller ise, ellerine geçirdikleri her fırsatta, ihtilalcilerden duydukları kompleksin acısını çıkarma yoluna sapmışlardır.» (D.S., Keza 12)

Yüce kumandanların çoğu 1919 çapı çakar almazlardı:

«...İşler «Biz İstiklal Harbinde iken» demekle yürütülen anlayış çerçevesinden bambaşka inanç ve icraat bekliyordu. Bu bir inkılaptı. İnkılapları: inanan, enerjik, bilgili ve içinde bulundukları günün gereğine göre düşünebilen kafalar hedeflerine ulaştırabilirdi.» (D.S., Keza, 10)

İşte, Devletçiliğin bütün sosyal reformlar için bel bağladığı Zinde Kuvvetlerden tek etken gücün, Silahlı Kuvvetlerin «Millet kaderine hakim» en «sorumlu» ve yüce «Görevliler»in halleri bu idi. Başka türlü de olamazdı.

Bunları, iki buçuk başıbozuk Devletçinin üfürükten «*Kalkınma Felsefesi*» değil, top sökemezdi yerlerinden.

■ Kritik Karar Anı

Ya, bu «*Durum mütalaası*»nı yapan öteki genç, dinç, ağzını açınca ateş gibi «*inanç, enerji, bilgi... günün gereğine göre düşünce*» püsküren «*ihtilalci*» askerler, yukarıki «*Orduda general bırakmanın hatasını*» gördükten sonra olsun, nasıl davrandılar? Gene eskisi gibi.

14'ler sınırdışı edildikten sonra, D.P.'nin doğrudan doğruya mirasçısı olarak şişirilip millete empoze edilen AP seçimi kazanmıştır. «*İhtilalciler*» şimdi «kendi elleriyle kesip yare verdikleri kalemin» «kendi hükm'i idamlarını» yazması gibi duyularla toptan can kaygısındalar.

Öte taraf: kırk ellisine bir *mütenekkiren* gezi yaptıran ağalık, Amerikan yardımından yararlanmış taze şirket beyleriyle elele vermişler. AP, CKMP, YTP, MP sözbirliğinde. İsmet İnönü Paşanın CHP'si de geriden ağır aksak uzun menzilli *topçu*.

Yurdun dört köşesini rahatça kesip, davul zurna çala, Arapça ezan okuya, para dağıta, memleket fukarasını dinsizler baskısından kurtarma törenindeler. Toprak Reformunun, toprak beyinden vergi almanın Kur'ana aykırı olduğunu yayıyorlar. Allah ne verdiyse, Muhammed'ini seven bütün memleket halkının oylarını sandıklara attırmışlardır.

Berikiler, köylüye toprak, okul «*çağdaş uygarlık*» ve herşey vermiye kendilerini adanmış ihtilalci askerler, dünyanın en modern silahlarıyla cihazlanmış.

Siyasi partiler sandıklardan çıkmış kağıt tomarları üstünde; silahlı kuvvetler tank, uçak, top, füze üstünde. Göz göze bakıyorlar.

Şu can dayanmaz modern silahlara dayananların hep-

si de, Yön dergisinin rüyasında göremiyeceği kadar «*Millet kaderine hakim olabilecek*» zinde kuvvetler.

Öteki, kendi attıkları oy pusulalarına dayananlar: alabildiğine, Babil çağından kalma *köhne kuvvetler*...

Şimdi ne olacak?

■ Dört Kuvvetin «Gizli» Örgütü

Hemen 4 kuvvet (Kara - Hava - Deniz - Jandarma silahlı kuvvetleri) bir araya gelirler. İhtilalin amacına karşı olduğunu bildikleri Partilere ve Hükümete karşı bir «*Silahlı Kuvvetler Birliği*» kurarlar. «Gölgedeki Adam»ları da tez çağırırlar:

«*Ordu reorganizasyonu yapılırken, hemen hepsinin kritik yerlere getirilmesine başta ben amil olmuştum... Bu arkadaşlarımın, ihtilale yıllar boyu ettikleri hizmetlere yenilerini katmalarında, ihtilalin ve Türkiye'nin ileri KADE-RI bakımından büyük faydalar hesabetmişim... Onun içindir ki, Roma'da bulunmaklığıma bakmaksızın, Silahlı Kuvvetler Birliği'nin kurulmasından beni zamanında haberdar etmişlerdi.*» (D.S., Keza, 20). Herşey tamam.

«*Silahlı Kuvvetler Birliği teşkilatının Ankara'daki kurucuları olan ve önderliğini yapan Halim Menteş, Necati Unsalan, Talat Aydemir, Selçuk Atakan, Emin Arat, Feyzi Arsin, Orhan Alpakin, Nuri Hazer'dir.*» Birlik, sözde «gizli»dir. Yani hükümete bildiri vermiş bir siyasi örgüt değildir. Zaten öyle şey veremez: Askerler, bütün memurlar gibi, siyasetle uğraşmaktan yasaklıdırlar.

Öyle iken, «*Jandarma Subay Okulu'nda yapılan bri-figlere katılan Genel Kurmay Başkanı Sunay ve yüksek rütbeli subaylar*», hatta, devrin Başbakanı İnönü, fotoğraflar çektirerek, yapılan «*illegal*» (kanunsuz, gizli) Birlik kongrelerini şerefendirirler. Çünkü İnönü de bizim kastan Paşadır.

Başbozuk olsa ne haddine girmek? Silahlı Kuvvetler Birliği'nin «gizli» toplantılar, brifingler, kongreler (evet Kongreler!) yaptığı resmi Jandarma Subay Okulu salonlarına kuş uçurulmaz... Ve Sunay ise, Genel Kurmay Başkanımız olarak gizli birliğin tabii şefi, silsilei meratibe uygun başıdır.

■ Başta Başkomutan: «Demir Adımlarla»

«Teşkilatın iktidara bizzat elkoyma taraftarı olanları içinde, Ordu hiyerarşik nizamı dışında münferit ve müstakil bir grup olarak olâylara müdahale fikrinde olan tek kişiye ve Silahlı Kuvvetlerin birlik - beraberlik ve bütünlüğünün Türkiye'nin geleceğine tek teminat olduğuna inanmayan kısır düşünceli tek subaya rastlamak mümkün değildi. Böyle düşünenler mutlak başkumandanın emrinde bulunmanın, emir ve kumanda müessiriyetinin bozulmamasının şiddetle taraftarı görünüyorlardı.

«26 Ağustos günü, yine Jandarma Okulu şeref salonunda yapılacak genel kurul toplantısına girmedim. Halim Menteş ve Necati Ünsalan bana da yemin ettirdiler. Tabanca üstüne el konarak...» (D.S., Keza, 22)

Böylece, «Orduda general bırakmanın hata» olduğunu yazan, «biz İstiklal Harbinde iken» diye konuşanların «anlayış çerçevesi»ne inkılap, inanç, enerji, bilgisini sığdıramayan ihtilalciler, teşkilat ve hareket haline geldiler mi, «ellerine geçirdikleri her fırsatta ihtilalcilerden duydukları kompleksin acısını çıkarma yoluna sapmış» bildikleri generalleri başa geçirip uygun adım atmakta en ufak bir çelişme görmüyorlardı.

Çünkü «Kumanda müessiriyetinin bozulmamasını şiddetle» arzu ediyorlardı. «Teşkilata sahip» çıkmayan Cemal Gürsel Paşaya bel bağlamaları ondandı.

Gürsel, en kritik anda tuttuğu mevzii bırakıp gidince,

sonra ihtilalcilerin «*Madanoğlu'nu arayıp bulmak gibi büyük bir talihsizliğe sürüklenmeleri*» ondandı.

İlkin «*şoke*» olan paşalar, ihtilalcilerin içlerine girip, onların bir avuç adam olduklarını ve sırf ordunun hiyerarşik gidişinden yararlanarak baskın yapabildiklerini öğrenmişlerdi. Aynı hiyerarşinin başı olarak dilediklerini yapmakta serbest kalabiliyorlardı.

■ *Sfenks Önünde: Bile Bile Lades*

Pekiy, bu neden böyle oldu? Hepsi cin gibi zeki, dağarcıklarında «*İstiklal Savaşında iken*»den başka şey kalmamış Paşalardan çok daha modern bilgili ihtilalciler, o basit oyuna budalalık veya bilgisizlikten düşmüş olamazlardı.

Ankara ve İstanbul'daki 30 - 40'ı bir araya gelince, 2 - 3 saatte Türkiye'yi kansasızca fetheden subaylar, koca ihtilalde bozmadıkları müessiriyeti, şimdi neden kendileri sağlıyamıyorlardı?

Daha böyle bir hiyerarşi altına girerken muazzam *Silahlı Kuvvetler Birliği*, Birleşik Milletlerin Güvenlik Konseyi durumuna giriyordu. Katılan başlardan birisinin «*vetol*» demesi, her türlü karar alma imkan ve yetkisini ortadan kaldırıyor. Zehir gibi kurmay ihtilalciler bu kadar- cık şeyi anlamaz olurlar mıydı?

Hayır. Bu tam bir «*bile bile lades*»ti. İhtilalci subaylar başka türlü davranamazlardı. Ordunun bir parçası öbürüne karşı çıktı mı, hepsi tuz buz olurdu. Yapısı gereği Ordu böyleydi.

Baskın basanındı. Şok geçti mi, karşılarına «*Millet*» denilen müthiş muammalı Sfenks dikiliyordu. Sfenks, önce sol elini kaldırıp *İhtilalcilerin* pek güvendikleri Anayasayı onaylamıştı; sonra sağ elini kaldırıp, Gölgedeki Adam'ın

«*Siyaset canbazları*» dediği partilerin sandıklarına oy atmıştı.

Herşey: Ordu da, İhtilal de, Anayasa da, köklü köksüz Reformlar da Millet için değil miydi?

İşte Millet böyleydi: Önce sola, sonra sağa yalpalıyordu. Hangisine inanmalı? Neye dayanmalı? Mesele dönüp dolaşıp oraya geliyordu. «*Zinde Kuvvetlere*»... Ah, şu Zinde Kuvvetlerin kim ve ne olduğu bir bilinseydi?...

■ *Sivil Zinde: Üniversite*

Üniversite diyenler çok oldu. İhtilalciler «*Üniversite*» için de gene Ordu hiyerarşisine göre düşünüp davrandılar.

Ta tepeden birkaç ünlü ve «Sorumlu» Ord. Prof.'u seçmişti. Bu seçim Osmanlı geleneğine uygundu: Seyfiye (Silahlı Kuvvetler), İlmiye'den (Büyük Hocalardan) davranışlarının haklı olduğuna *FETVA* istemişlerdi.

Üniversite hocaları da tam bir Şeyhülislam ağzıyla: «*El-cevap: Allahü a'lem bissavap!*» (Daha doğrusunu tanrı bilir) gibilerden kuvvetin istediğini onaylamakla yetinmiş, köşesine çekilmişti.

Orada elinden geldiğince hiçbir şey yapmamıya, daha doğrusu «*Talebe'i ülumü*» (Üniversite gençliğini) meduzlamıya çalışıyordu. (Masalda Meduz: bakınca, karşısındaki taş kesilirdi.) Bunu Anayasa hazırlayışında açıkça göstermişti.

«*Yeni bir Anayasa yapılacaktı. Bu iş için bilim otoriteleri görevlendirilmişti. İşe de hemen başlamışlardı. Veya başlamış görünüyorlardı. Ortada ciddi bir çalışma düzenine giren pek yoktu. Yalnız bu konuda çalışır görünmek, çalışmalar hakkında fikir almak üzere kendilerini ziyaret eden komite üyeleriyle birlikte resim çektirmek ve bu hususta basına demeç vermek pek hoşlarına gidiyordu.*» (D.S., Keza, 6)

Herkesin bildiği: «Görevli otoriteler», bütün Parti ve Düşünürlerden Anayasa Projeleri istemişler ve bu isteği ciddiye alanların projelerini (bu arada Vatan Partisi'nin iki defa sunulmuş Anayasa projesini) hasıraltı etmeği bilmişlerdi.

İhtilalciler de olanları yakından gördükleri için, şu «Zinde Kuvvetlerin en zindesi» görülen Üniversite «görevli»lerinden, «resim çektirme, demec verme» işgüzarlıklarından başka birşey çıkmıyacağını bıyık altından gülererek seyretmişlerdi. Artık ondan hayır bekliyemezlerdi.

■ Asker Zinde: Milli Birlik Komitesi

Milli Birlik Komitesi: «Zinde Kuvvetlerin en zindesinden daha zinde» değil miydi? Öyleydi:

«Komite: genç, dinç, yurtsever, namuslu, memleket dertlerini bilen ve bu dertleri ortadan kaldırmak için her türlü imkana sahip insanlardan kurulmuştu.» Ancak: «Komitecilerin çoğunda ise, zafer sarhoşluğunun ağdalı sersemliği devam ediyordu. Koca bir iktidarı birkaç saat içerisinde devirebilen bir güce sahip olanların, ayrıntısı çokça problemlerin halline medar olacak ciddi bir planlama düzeni içine girmeyi kabullenecek manevi bir olgunluğa kavuşmamış olmalarını belki tabii görmek lazımdı. Ama, aradan bir ay geçmiş, bolca laf etmekten başka hiçbir işe başlanmamış, hatta yapılacak işlerin ne envanteri, ne önceliği tesbit dahi edilmemişti.»

Çünkü bütün yetkiler bir kişiye verilmişti: Cemal Gürsel'e... «27 Mayıs sabahı, kendisi büyük Kumandan olarak aranmış, getirilerek ihtilal hareketinin lideri ilan edilmişti.

«Osmanlı tarihinde Tanzimat'tan evvelki Padişahlara dahi verilmemiş sonsuz yetkilerle Devletin başına getirilmişti: Silahlı Kuvvetler Başkumandanı, M.B.K. Başkanı, Başbakan ve Devlet Başkanı idi.

■ *Aşilin Topuğu: M.B.K.'nın Baş*

«Milli Mücadelede, Sakarya doğusuna çekilen Türk kuvvetlerine kumanda edecek sorumlu bir baş arandığı zaman, Atatürk'ün Başkumandanlığı, Meclisin bu husustaki yetkilerini alarak, o da 3 ay süreyle, elde edebilmek için nasıl mücadele ettiğini hep bilirdik.

«Gürsel'inki öyle değildi. Bir hamlede Türkiye'nin kuvvetli adamı olmuştu. Bu sonsuz yetkileri kendisine veren mevkilerin elde edilışinde de alınterinin tek damlası yoktu. Ona bu mevkileri veren Milli Birlik Komitesi idi. O halde, iktidar ve kudretin Komitenin elinde olduğunu kabul etmek lazımdı. Aslında tam kudretin kimde olduğu da pek belli değildi. Gürsel, 1 numaralı geçici Anayasaya göre, Komiteyi feshedemezdi. Ama, bu kadar çok ve bu derece önemli yetkileri tek başına bir anda kullanacak bir adam her şeyi yapabilirdi. (Netekim 13 Kasım 1960'ta yapmıştır da.)

■ *Lidersiz Devrim*

«Bu durum istikbal için pek ümit vermiyordu. '38 kişiden meydana gelmiş Komitenin başında otoriter, disiplin sağlayıcı, Türkiye sorunlarını derinliğine kavramış, Devlet idaresinin özelliklerinde bilgi sahibi, aşırı hareketleri gerektiğinde hizalamıya muktedir bir lider vardır' demiye kimsenin dili varmıyordu. Komitenin başında iyi bir adam vardır. 'İyidir, şefkatlidir, babacandır, merhametlidir, agadır' diyorlardı. Ama, onu lider olarak pek kabul eden yoktu.

«Birgün Komiteye gelmiş, o güne kadar kendisine verilen yetkiler sanki yetmiyormuş gibi, Komitecilerden şikayet etmiş, kendisinin yeniden ve açıkça Komitenin lideri olarak ilan edilmesini istemişti. Genç üyelerden biri kalkmış:

«— Paşam, sizi babam kadar çok seviyorum ve hürmet ediyorum. Ancak liderlik başka şeydir. Allah vergisidir. O, böyle istemekle alınmaz. Ben liderlik vasıflarını sizde göremiyorum, deyivermişti. Gürsel:

«— Seni de çok severim, doğru sözlü çocuksun, diye cevap vermiş ve o gün Gürsel'e bir kahve dahi ısmarlanmamıştır.» (D.S., Keza, 6)

■ Aranan Lider Niteliği

Komite -bizde pek çokları gibi- «başsız deve» idi. Çünkü «Baş»ın ne olduğunu bilmiyordu. «Baş»: herşeyden önce heybetli bir kelle değil, *Teorik düşünce* ve *Pratik davranış* idi. Teorik düşünce, modern toplumda ancak *sosyal sınıflar* açısından dünyayı kavrayıştı.

Komitecilerin aradıkları öyle bir şey değil: «*Türkiye'nin sorunları... Devlet idaresi...*» gibi yuvarlak, lastikli meziyetlerdi. «*Aşırı hareket*»: ihtilalciler için ne idi? Bilinmez. «*Otorite*», «*Disiplin*» ise: işte koca, babacan ağa paşa... Bir mücerret ordu kavrayışı için ondan başarılı «*Disiplin otoritesi*» mi bulunurdu?

Nitekim hep o yüzden, Gürsel sıvışınca Madanoğlu Paşa aranmamış mıydı?.. Teorik düşünce sistemi bulunmayan *Baş - Lider* ancak nasıl olurdu?..

Ondan sonra, lidersiz, ne parti, ne ihtilal elbet olamaz. Ama lider kim olabilir?

Bütün dünyanın bildiği *lider*: en kritik anda, en güç işi üzerine alıp en başarıyla beceren kişidir. Komiteye göre ise *lider*: *An*'ın da, *İş*'in de, *Başarı*'nın da üstünde bir «*Allah vergisi*» idi.

Allah vermemişse: Lider de olamazdı. «Memleket sorunlarında», «Devlet idaresinde» kim kimi nasıl sınavdan geçirebilirdi? Allah «*vergi*»sini nazar boncuğu gibi

insanların alnı üstüne asmazdı ki... Bu şartlar altında lider C. Gürsel'den başkası olamazdı. O oldu.

«Zinde kuvvetler»in en zindesi, böylece ister istemez «Başsız» kaldı. Bu bir kör tesadüf değildi. «Zinde kuvvet»lerin yapısı gereği idi. «Dertleri ortadan kaldırmak için her türlü imkana sahip» bir kudret vardı, ama «Aslında tam kudretin kimde olduğu da pek belli değildi»...

■ Küçükburjuva Yapı

Neden? Çünkü, her küçükburjuva grubu gibi, ihtilalciler de «38 tilki, hep bir kayanın (genel Vatan'ın) üstünde idiler; 38'inin de kuyruğu birbirine değmiyordu.» Her Komiteci «genç, dinç, yurtsever»di. 20'nci yüzyılda Halkı idare için, halkın içine inmeği de kararlaştırdı.

Bunun için kendilerine, işçi sınıfı açısından yollanmış iki «Açık Mektup» da vardı. Orada: «Bütün milleti prejüesiz (önyargıya kapılmaksızın) çağırarak bir İkinci Kuvayimillîye Partisi kurulmalıdır.» (Açık Mektup I, s. 17) deniliyordu.

«Birinci Kuvayimillîyecilerin, acil savunma durumlarıyla geciktirip sonra da unuttukları ilk Halkçılık Programını kitaptan hayata geçirmelidir.... Birinci Kuvayimillîye seferberliğinde olduğu gibi: yedisinden yetmişine, çobanından mareşalına kadar, demir çarık, demir a-sa: Ucuz Devlet - Şuurlu Ticaret - Toprak Reformu uğruna, İkinci Kuvayimillîye Seferberliğine çıkmalıyız. Böyle bir çağrıya, bütün gençlik başta gelmek üzere bütün millet koşar» (Keza) deniliyordu...

Ne oldu? Gölgede yazılıyor:

«Bir Milli Birlik Partisinin kurulması... o geceki toplantıda... tasvip görmüştü. Karar çıkmıştı. Ama, Ko-

miteden ayrılıp halk arasına karışarak Partiyi kuracak tek adam ortaya çıkmamıştı.

«Hiç kimse, üzerinde taşıdığı iktidarın 1/38'inden feragat edip ayrılarak parti kurma işine yanaşmıyordu. Çoğunun, şu kurulacak partinin sağlayacağı faydalara mis gibi aklı eriyordu.

«Fakat, her biri diğerinin gözüünün içine bakıyordu. Bakıyordu ki karşısındaki çekilip gitsin de, beher dışarı çıkandan arta kalacak 1/38 iktidarı aralarında bölüşsünler. Daha ilk planda, düşüncelerde bu derece samimiyetsizlik ve art fikir taşınırsa, elbette ki, memleket hayrına feragatlı tertiplere girişmek mümkün olmazdı.» (D. S., Keza, 8).

■ Samimiyet mi? Samimiyetsizlik mi?

Bunu yazan ihtilalci Dünder Seyhan'dır. Bu anlatılan «samimiyetsizlik» değil, tam tersine, küçükburjuva aydınının en «samimiyetliliği»: olduğu gibi görünüşü idi.

Onlar, içinden geldikleri geniş kalabalık küçükburjuva yığınlarımızın (esnaflarımızın, köylülerimizin, aydınlarımızın) en aslına uygun, en «samimi» örnekleriydiler.

Herkes, «kendi» dükkancığını, «kendi» tarlacığını, «kendi» maaşçığını düşünecekti. «Öteki»leri «rakip» sayacaktı. «Vatan» elbet vardı, ama benim dükkanım, benim tarlam, benim maaşım açısından görürdüm onu.

«Feragat» mı? Tabii, gerek. Dükkancığma, tarlacığma, maaşçığıma dokunmamak şartile. «Rakip»lerimi atlatmam şartile. Küçükburjuva açısından dünyaya bakıldıkça (esnaf da, köylü de, aydın da, «zinde kuvvetler» de) başka türlü düşünüp davranamazdı.

Asıl başka türlü davranıldığı zaman «samimiyetsizlik» etmiş olurlardı. Muazzam halk yığınlarımızın teşkil ettikleri mitolojik ulu deve, onun için daima bir tutam

otla en korkunç hendeklerden atlatılıp boynunu kırıyor-
du.

■ *Tefeci - Bezirgan Sinsiliği*

O, bir tutam otu kim gösterirdi? Bizde, «*Kaalu Be-la!*»dan beri gösteren: *Tefeci-Bezirganlıktı*. Onlar bu işin eski ustası, kurdu idiler. Onun için M.B.K.'sine I'inci Açık Mektup, «*Siyasi Gerçeklerimiz*» başlığı altında, daha 27 Mayısın 4'üncü günü şunları yazdı:

«150 yıl, gericilik üstte, Devrim altta güreşti. Meşru-
tiyetten sonra boğuşma bitmedi. Yalnız bu yolda 50 yıl-
dır Devrim üstte, gericilik altta güreşiyor... Gericiliğin
zaafı: Milletten kopmuş bir avuç azınlık oluşudur. ...Ge-
riciliğin kuvveti: korkunç derecede uysal ve esnek oluşu-
dur. Bizans, hatta Etiler çağındanberi topraklarımıza kök
salınmış bulunan derebeğilik ruhu, ne vakit zor gördüyse,
kırılmamak için eğilir, bekler. Gür-sel gidip kum kalınca,
yeniden başkaldırır. Tokadı yedi mi: siner, anasına söğsen
tınmaz. Kuzu postuna bürünmüş eski kurttur. Öyle su-
retihaktan görünmeyi bilir ki, kaleyi içinden fethetmek
için, gerekirse devrimciden aşırı devrimci kesilir. Bir yol
da suyun başını kesti mi, dizginleri eline geçirdi mi, dö-
nekliğinin utanmazlığı idrakleri çatlatır.» (Açık Mektup,
s. 7).

■ *M. B. K.'nin Elini Kolunu Bağlayış*

Ne yazık ki, Açık Mektup'la haber verilenler fazla-
sıyla ortaya çıktı. «Başsız Deve»ye daha o zaman hendeği
atlatma manevralarının başladığını ise, Gölgedeki Adam
Parti dolayısı ile açıklıyor:

«Bu partinin kurulamayış sebeplerinden bir başkası

da Halk Partisi'nin aksi istikametteki gayretleridir. Komite üyelerinden bazıları Halk Partisi ileri gelenleriyle sıkı fıkı temas halinde idiler. Bu ileri gelenler, meydanın boşluğundan haklı olarak kendi partileri hesabına faydalanmak istiyorlardı... Komite içinde Halk Partisi hesabına çalışanlar yeni bir Parti kurulmasına şiddetle muhalefet etmişlerdir. Ve bu konu, 13 Kasım'a kadar temcit pilavı gibi zaman zaman ortaya getirilmiş, birçok anlaşmazlıklardan bir başkasını teşkil etmiye devam etmiştir.» (D. S. Keza, 8)

Buradaki Halk Partisi kimdir? Zafer kazanılır kazanılmaz, «Halkçı Program»dan yalnız «Halk» sözünü alarak, Türkiye'nin Birinci Evren Savaşında biti kanlanmış modern burjuvazisi ile antika Tefeci - Bezirgan sınıflarına (Eşraf ve agavata) Devletçiliğimizi destek yapan sosyal sınıf örgütüdür.

Yani, örgütlü bir sosyal sınıf, daha 27 Mayıs doğarken, onun içine gizli ellerini, lamiselerini sokmuştur. O varken başkalarına «şiddetle muhalefet» edecektir: ta 14'leri temizleyinceye değin.

■ «Sınıf»a Karşı, «Görevli» İkirciliği

O yarışı kazandıktan sonra, kündeye geldiklerini sezen ihtilalciler, 25 Ağustos akşamı Jandarma Genel Ku-mandanı Tuğgeneral Abdurrahman Doruk idaresinde «Silahlı Kuvvetler Genel Kurul» toplantısını yaptılar. Oturum sonunda, 14'lerle temas yapmış delege şöyle konuştu:

«Bugün, bir subay olarak katılmakla benim de gurur duyduğum Silahlı Kuvvetler Birliğinin Türkiye'nin iktidarını re'sen kontrol etme durumuna gelmiş bulunduğunu müşahade etmekle, memleketin yakın geleceği için

hepimizin inandığı ve sahibi bulunduğumuz fikirleri kuvveden fiile intikal ettirmek imkanına yeniden kavuşmuş bulunuyoruz.» (D. S., Keza, 23).

Bu. «Zinde Kuvvetler»in ikinci büyük illüzyonu idi. Geçmiş hayal kırıklıklarını göz önüne getirecek kadar uyanıktı da. Açıkça uyarıyordu:

«Her defasında, elinde silah ve iktidarı birlikte tutanların, kendilerine duydukları güveni aşırı derecede büyük kıymetlendirmeleri yüzünden, gerekli ve normal tedbir ve tertiplere girişmek lüzumunu ihmal etmiş olmaları, siyaset canbazlarına meydanda istedikleri gibi hileli politika alım satımları yapmak fırsatını vermiştir. Memleketimiz bundan çok zararlı çıkmıştır.

«Bugün, elimizde iktidarı kontrol etme imkanımız vardır diye, şu altında bulunduğumuz çatinın cazip emniyetine sığınmakla yetinmenin yakın bir gelecekte ne büyük gaflet olduğu açıkça anlaşılacaktır.» (Keza, 23).

Bu uyarının yazıldığı gazete tefrikasının ortasında «Jandarma Genel Komutanı Abdurrahman Doruk ve Jandarma Subay Okul Komutanı Albay Necati Ünsalan»ın fotoğrafları var: Meyva, şise, tabaklarla dolu sofranın ortasında iki Komutan koyu renk içki dolu bardaklarını dudaklarına götürmüşler...

«Zinde Kuvvetler», bütün devletlular gibi, edinilmiş konforlu hayatlarına toz kondurmayacak bir «ihtilal» tavşanını Devlet arabasıyla tutmak istiyorlardı. Kendilerince haklıydılar. İnsan olarak hiç kimse, daha kötü bir hayat için daha iyisini feda etmek istemezdi.

Bu insancıl eğilim sosyal sınıf durumunda ve bilincinde olmıyan kişiler için en beklenmedik psikolojilere kapı açar. Hele o kişilerin, en modern burjuva uzmanları da olsalar, aslında küçükburjuva oldukları göz önüne getirilsin. Onların birinci karakteri: *kararsızlık*'tan başka ne olabilir?

■ *İkircilikten İkiliğe*

İlk M. B. K.'sini de, son S.K.B.'ni de çökerten hep aynı «Tereddüüt» oldu:

«Ortada hazırlatılmış ve kabul edilmiş bir anayasanın mevcudiyetine rağmen, Türkiye'ye yakın gelecekte verilecek siyasi statü hususunda hemen herkeste umumi bir tereddüdün derin izlerini müşahade etmemiye imkan yoktu.» (D. S., Keza, 22).

Örnek. Talat Turhan, 1965 yılı yazdığı aynı mektubun başında M.B.K.'ne *antipati*, sonunda 14'lere *sempati* gösterilir:

1 — *Antipati*: «Şu kadarını söylemek isterim ki; tabii senatörlük müessesesi bugün ne kadar şimşekleri üstüne çekiyorsa, Milli Birlik Komitesi üyeliği de Silahlı Kuvvetler içerisinde o kadar *antipati* ile karşılandı. Fakat o günün şartları altında kimse ağzını açarak bu konuda konuşmaya cesaret edemedi.» (D. S., Keza, 17)

«Neden ben değilim de o?» Her «zinde kuvvet»linin aklı bu açmaza düşmüştü. Bu, için için kaynamayı DP ve CHP'nin eski kurtları koklayıp geçerler miydi? Zinde kuvveti orasından yakalayıp kündeye getiren «Köhne Kuvvetler tereddüdü kaldırdılar mı?

«Bu müessesenin (M.B.K.'nin), Silahlı Kuvvetler mensupları için en haysiyet kırıcı tarafı, vatanseverliğin inhisar altına alınmış olduğunu görmeleri olmuştur.» (Keza)

2 — *Sempati*: «13 Kasım 1960 sabahı uyandığımız zaman duyduğlarımız (14'lerin sepetlenmesi) sürpriz olmadı.

«Bu tasarruf, 27 Mayıs gönül bağlamış olanları, 14 Komite üyesinden daha çok müteessir etmişti... Bu kanatte olanları (14)lerin adamı olarak nitelemek doğru olmaz.» (Keza, 17, Mektup).

Tereddüdün egemen olduğu bir toplulukta ne denli

«zinde» olursa olsun, «külâhını kurtaran kaptandır» parolası yer eder. Bu parolanın *küçükburjuva* dünyasında uygulanışı: zafer zamanı *kayırcılık*, bozgun zamanı *paniktir*.

■ Kapıkulu Yoldaşlığı: Kayırma

Kayırma: Orduda temizleme yapılırken görüldü:

«Başta Cemal Gürsel olmak üzere bir kısım Komiteci toptan bir emeklilik tasarrufuna taraftar gözükmemişlerdi. Bazı generallerin emir ve kumanda kademelerini işgal etmelerinde fayda mülâhaza etmişlerdi. Ancak bu faydanın ne olduğu bir türlü ortaya konamamıştır. Cemal Gürsel ve bazı Komite üyeleri prensiplerin sert ve insafsız niteliği karşısında yenilmişler ve bir kısım yakın gördüklerine karşı vefa duygusu gösterişine girişmeyi, prensiplere bağlı kalmıya tercih etmişlerdir. Bunlar me-ram anlamayınca (bu yol «prensipçiler» onlara taş çıkartmışlar) Komitenin diğer bir kısım üyeleri de onlarla vefa yarışına girişmiş, bu sefer, herkes vaktiyle kendisinin medyun bulunduğu veya o günden kendine yakın görüp de ileride müzaheretini temin edeceğini tasavvur ettiği bir generalin eteğine yapışmakta ısrarla diretmişlerdir.»

Böylece «Zinde Kuvvetler»in zindeliğinde «iş parmak hesabına bindirilmiş»tir. (Keza) Generalden «Fayda mülâhaza»sının «ne olduğu» ise, körkörüne, parmağım gözünedir: Egemen sınıf kendine en yakınları başta görmek ister.

■ Kolay Kapıkulu Paniği

Panik: 1957 yılı 9 Subay tevkifedilince:

«9 Subay olayının bizim teşkilata vurduğu darbe haylice ağır olmuştur. Daha tahkikat devam ederken tev-

kif edilmiş bir arkadaşımızın ortada kalan beş çocuklu ailesine gerekli maddi yardımı yapabilmek için çektiğimiz sıkıntıyı burada ayrıntılarıyla belirtmek altından kalkılmaz bir ayıp olur... Yalnız bu olay ortaya koymuştu ki; ihtilale karışmayı tekabbül etmiş bir kısım arkadaşlar sadece kâra ortak olmaya gelmişlerdir. Bunlar için düstur: «Devlet başa»dır. O zaman kuzgunun leşlerine konması ihtimali bir kısım vatanseverleri (!) köstebek gibi toprak altında saklanmaya zorlamıştı.» (D.S., Keza, 3)

Kayıрма, küçükburjuva tereddüdünün bir ucu ise, öbür ucu: paniktir. Sosyal sınıfa değil, kişiye (prensibe değil, çıkara) güvenme kural oldu mu, ilk çökenler: prensipsiz çıkarıcılar, yani kayırılmışlar olacaktı. 14'lerin temizlenmesi:

«İhtilal hareketini dar bir çerçeve içerisine itiyordu. Niteliğine sadece bir iktidar darbesi özelliği veren yeni bir zihniyet ile ele alamazlardı... Komitenin ilk günlerinden itibaren meydana vuran fikir ayrılıklarının gruplaştırdığı taraflar arasındaki mücadele, statükocuların başarısıyla sonuçlanıyordu. Muhafazakar olanlar, reformcuları tasfiye ediyorlardı.» (D. S. Keza, 15)

O zaman kayırılmışlardan ne beklenirdi? Küçükburjuvaca destek: her an için kuvvetli görünmeyi bilene, kararıya idi. Öyle oldu. Gölgedeki soruyor:

«Kritik emir ve kumanda yerlerine kendi elimizle yerleştirdiğimiz eski ihtilalciler, neden Madanoğlu'nu destekliyerek yakın arkadaşlarının toparlanmasına derece derece katılmışlardır?» (Keza, 15)

■ Dört Tip Küçükburjuva

Küçükburjuva olduklarından, Modern Sosyal Sınıf bilincine ermemiş olduklarından diyemiyor. Yalnız her

küçükburjuva abasının altında yatan yiğitlerden birkaçını ardarda diziyor:

1 — «*Olayın tertibinden evvelce haberdar olmıyanlar (Jandarma Okul Komutanı, Kur. Alb. Necati Ünsalan gibi) tam bir baskın karşısında kalmışlar, neye uğradıklarını şaşırılmışlar ve tamamen pasif hareket etmişlerdir.*» (Bunlar, sosyal sınıf güreşini ciddiye almayıp, zafer sarhoşluğundan burnunun ucunu göremiyen küçükburjuvalardır. Pozlarıyla bir sınıfı imana getirdiklerini sanırlar.)

2 — «*Diğer bir kısmı (rahmetli Talat Aydemir gibi) durumdan haberdar edilmişlerdir. Bunlar, ne suretle olursa olsun Komitenin parçalanmasını ve mevcut statünün bozulmasını ilerisi için, şahsi hesapları bakımından uygun görmüşlerdir.*» (Yani küçükburjuva kurnazlığı yüzünden burnunun ucunu görmeyen küçükburjuvalardır. «Bugün sana ise, yarın banadır» gerçeğine aldırılmazlar.) (15)

3 — «*Bir kısmı da (Faruk Güventürk gibi) iktidar sende de olsa, bende de olsa, hangimiz vur dersek pestil çıkarmıya kalkar. Yaradılışı öyledir.*» (Bunlar: «Cehen-neme gider misin» diyene, maaşın kaç olduğunu soran «Ekmek Partisi»nden küçükburjuvalardır. Paye ver, babasını assın.) (15)

4 — «*Bazıları da (Nuri Hazer gibi) tertipçilerle yakın akrabalık dolayısıyla, kader birliği içindedir.*» (Bunlar küçük aile çenberini bütün bir memleket ve dünya ile değişen küçükburjuvalardır. Viran olası hanede evlad'ü iyal var.) (15)

■ Komitenin Prestiji

Bu kararsız, panikar ve nereye çekilse akar küçükburjuvalar karşısında kimler var?

Onların hepsini bir hizaya getirip başlarına hiyerarşice kendisine en uygun Şefi getiren Finans - Kapital

zırlı Tefeci - Bezirgan sosyal sınıfımız. O, gün görmüştür. Sosyal sınıf açısından tereddütsüzdür.

Öyle yüzeyde kalmış zaferlere, bindiği dalı kesen kurnazlıklara, başka sınıfların hesabına pestilciliğe, küçük aile kaygılarına metelik vermez. «*Korkunç derecede uysal ve esnek*»tir. (Açık Mektup, s. 7)

Karşısındakilerin kim olduklarını ve ne istediklerini iyi bilir. Birinci ravndı Madanoğlu ile atlatmışlar. «*Pek kısa zaman evvel, Madanoğlu'nun hepsine karşı kurmuş olduğu komployu beraber geçştirmişlerdi. Bir kader birliği içindeydiler.*» (D. S. Keza, 22)

Sanki bütün komplo bir kişininmişçe, Madanoğlu, İsrailoğullarının günah tekesi gibi ortada bırakıldı.

Burjuvazi: «*Öyle suret'i haktan görünmeyi bilir ki, kaleyi içinden fethetmek için, gerekirse inkılapçıdan fazla inkılapçı kesilir.*» (İkinci Kuvayimilliyeciliğimiz, s. 7). İhtilalci küçükburjuvalar içine soktuğu beşinci kolla çalışır.

«*Diğer bir kısım ileri gelenler; Komitenin Türk miletine dünya huzurunda vermiş olduğu sözün, Silahlı Kuvvetlerin prestiji bakımından mutlak yerine getirilmesi gerektiğini savunuyor ve iktidarın seçimler sonunda sivil idareye devredilmesinde ısrar ediyordu. Ancak bu kategoriye dahil olanlardan hiçbiri Demokrat Partinin mirasçısı olmak istidadında bulunan partilere asla rıza göstermiyordu. O günlerde kimsenin böyle bir ihtimale bile tehammül ettiğine rastlanmıyordu... O halde, bunlar için, açıkça itiraf etmemelerine rağmen, bir tek hal tarzını kabullenmek kalıyordu ki o da, CHP'ne 1961 Anayasası çerçevesinde iktidarı teslim etmek...*» (D. S., Keza, 22). Yani: «*Komitenin prestiji*» uğruna Komiteyi yoketmek... Ve Türk miletine hiç bir yararlı «*İŞ*» yapmamak için, «*intihar*» anlamında bir «*SÖZ*» vermek!

İkinci ravnd: «*Karma ekonomi*»ci «*Koalisyon Hükü-*

metleri»ne oynatılacaktı. «Koca bir iktidarı birkaç saat içerisinde devirebilen bir güce sahip olanlar» oyunu fark edebildiler mi?

■ «Piyasa»da «Tarafsız Uzman»

Bütün kurnazlıkları, çıkarıcılıkları, kapıkulluklarını Gölgede seyreden, güneşte açıklıyan adamın en güçlü günlerde nelerin yapıldığını anlatması yeter. M.B.K. ya-sama ve yürütme yetkilerini eline almış. Ellerini yakan yetkililerden kurtulmak için iki gerekçe ortaya atıyor:

1 — «Hayatlarını istihkar edercesine insan takatı üzerinde bir azim ile çalışan MBK... hizmetlerin görülmesinde gecikmelere ve belki de aksaklıklara meydan vereceği...» için;

2 — «İşlerin teferruatını, hukuki cihazlarını, vesair ihtisasa müteallik hususlarını... Tali Meclis Komisyonlarına» bırakmalı!

Ne haklı gerekçeler değil mi?

1) Teferruata boğulmamak,

2) Yorgunluktan ölmemek...

için (hep M.B.K.'sinin sayın üyelerini rahat ettirmek için)... kurulacak komisyonlar nasıl şeylerdir?

«Her Bakanlıkla alakalı olmak üzere ve beheri beş kişiden mürekkep birer tali komisyon kurulmalı. Komisyonların personeli, Bakanlıkların, Üniversitenin ve sırasında piyasanın tarafsızlık ve yeterlikle tanınmış şahısları teşkil etmelidir.»

«Bu teklif o geceki toplantıda tam bir tasvip görmüş ve sonra kısmen uygulanmıştır.» (D. S., Keza, 8)

Bu denli sığağı sığağına «tam bir tasvip» görüşünden belli. Teklif bizim ihtilalcilere söylenmiş «tam bir burjuva» planıdır. Amerikanvari İşadamları Devleti kurulacaktır.

Piyasada «tarafsız» adam bulunduğuna inanılmaktadır. Ne işçi, ne köylü içinde «tarafsız» adam aranmaktadır! Oysa demokrasi, bu en fukaraya birşey getirmek iddiasıyla icat edilmiştir. «Zinde Kuvvetler»in özledikleri «köklü reformlar» bu fukara için olabilirdi. Yoksa «Piyasa» DP çağından yeterince yararlanıyordu. İhtilale hacet yoktu.

■ Çok Halk Dostu İdiler

Acep «zinde»ler fakir halk düşmanı mıydılar? Hayır. Bir yol hepsi: «Subay oluncaya değin yamasız pabuç giymemiş, sofrada lokmaları sayarak yiyen» (Cumhuriyet Röportajı: Orhan Erkanlı) fakir halk çocuklarıydılar.

Sonradan değişebilirler. Değişmemişlerdir. Özlenen reformları Piyasa adamlarına hazırlatan Gölgedeki Adamın kendisi bile, çıkmaza düşülünce halka inmekten başka çıkar yol göremediğini S.K.B.'nin 25 Ağustos kongresinde şöyle savundu:

«Silahlı Kuvvetler Birliğinin, iktidarı devam ettirmek bakımından en büyük noksanı, halk içinde kolunun bulunmayışıdır. Mahiyeti ne olursa olsun, ne derece büyük bir kuvvet ifade ederse etsin, gücünü halktan almıyan ve halka yaslanmıyan bir iktidarın uzun müddet ayakta durmasına ve halkın kalkınmasını hedefliyen büyük reformların uygulanmasında halkın desteğini sağlamasına imkan ve ihtimal yoktur.» (D. S., 23)

Halk içinde Finans - Kapitalin «Beşinci kolu». Tefeci - Bezirgan sermayedir. O kol işledikçe, halka kim parmağını uzatabilir? O «Beşinci kol»a karşı «Gücünü halktan almak» ne kadar güzel bir söz ise, en az o kadar yuvarlaktır. Konkret olarak nasıl «halka yaslanılacak»? Önemli olan böyle «halkçı» değirmi laflar değil, onların gerçekliğimiz içinde uygulanışıdır.

■ İki Cami Arasında Binamazlar

Kim uygulayacak? «Zinde»ler. Sırf «zinde» olarak bunu yapabilirler miydi?

«Zindeler»den Talat Turhan, bir yanda ihtilalin hiyerarşiye aykırılığını affetmez. Ötede skolastik psikoloji üstadları gibi şöyle yazar:

«Komite üyeleriyle Silahlı Kuvvetler mensupları arasındaki münasebetlerden doğan ve müteakip olaylara en çok tesir eder mahiyette gördüğüm aşağılık kompleksini birkaç satırla izaha çalıştım.» (D. S., 17)

Nedir o «aşağılık kompleksi»? Altıların üstler önüne geçmesi. Küçük rütbelerde ezilenlerin fırsat düşünce büyüklük taslamaları. Ordu gibi katı hiyerarşi düzeni içinde, Genel Kurmay Başkanına değin, her kişi psikolojisi, o kompleksle yaralı olmaktan kurtulamaz.

27 Mayıs sonrasında görülen acıklı ve «olaylara en çok tesir eden» şey, kişi gerekçeleri bakımından elbet odur: Ordu hiyerarşisinin öbür zıt ama ayrılmaz kutbu aşağılık kompleksidir.

Daha geniş anlamı ile, bütün küçükburjuva geniş yığınlarının, bir avuç kurnaz büyük burjuva elinde oyuncak olmalarını sağlayan odur: Muazzam köylü, esnaf, aydın, halk kalabalıklarını birbirini ifna eden zerreler halinde darmadağın eden odur. En sonunda Demokrasinin canına okuyan ruh durumu, bir bakıma hep o «aşağılık kompleksi»dir. Netekim T. Turhan da onu söylüyor:

«Aynı konuyu Komite - Halk olarak da etüd etmek gerek... Bunlardan sonra doğru yolu bulmak mümkün olur. Fakat bu konu benim vüs'atım dışındadır. Bu kadarını yazmadan geçemeyeceğim ki, bir kısım komite üyeleri, 27 Mayıs'tan sonra devekuşu misali başlarını kuma sokarak herşeylerin gizleneceğini tahmin ettiler ve bu tahmine uygun davranmakta bir sakınca görmediler.»

Başka deyimle Bay T. T. önce kendi «Zinde» çevresine, sonra «Halk» yığımlarına bakıyor. Hepsinde aynı kıranın Kompleksi gizli. Buna çare? «Vüs'atım dışında!» diyor.

Kendisine:

«Gel kardeşim. Sınıflı Toplumun *kişi* olarak her insanı az çok aşağılık kompleksile hastadır. *Burjuvalar* da hastadırlar. Ama *sosyal sınıf* olarak davrandılar mı, birbirlerini kıracaklarına sınıf bilincile birleşirler ve Toplumda kendilerine, halka karşı yardımcı güçler arar bulurlar.

«Halk» da, o sizin tasavvur ettiğiniz gibi yuvarlak ve her tanesi aynı bir yumurta yığını değildir. Halk içinde Burjuvaziye karşı modern ve bilinçli olabilen bir *sosyal sınıf* vardır: *İşçi Sınıfı*.

«Eğer sahiden 'Halka' hizmet ve 'Büyük Reform' götürülecekse, o işçi sınıfının *manivelasına* sarılmaktan başka çıkaryol yoktur.» denilse, ne karşılık alınır?

T. T. kendisi şöyle diyor: «Hepsi boş. Benim ne ikna olmıya, ne de ikna etmiye ihtiyacım var.» (D. S., 17)

■ Sosyal Devrim ve Halkçılık

*Zinde Kuvvetler*in bütün trajedisi, T. T.'nin bu samimi açıklamasında yatmaktadır. Bir yanda «Vüs'atım yok» (kavriyamıyorum) der, ötede kavramak için insanların birbirlerini insanca uyarmaları (*ikna* etmeleri) gerektiği söylenince, «*Ikna ne ederim, ne olurum*» afokonu ile tartışma dışına kaçar.

Bütün Kadim Medeniyetler gibi İslam dünyası da çökerken, dogmalar (naslar) üzerinde her türlü tartışmayı yasak etmiştir. Ona «*İçtihat kapısı kapandı*» denmiştir. Küçükburjuvazi o Antika Medeniyetlerin yadigarı bir

kalabalık olduğu için: Köylüsü, esnafı, aydını, «zinde»si, köhnesi ile ancak *Dogma*'lara (nass'ı şeriflere = şerefli yuvarlak hakikatlere) inanır.

Hayatsa durmaz, akar; her an yeni gerçeklerin çözülmemiş problemlerini önümüze yığar. Çağımız Antika Medeniyetler çerçevesini çatlatıp aşmıştır.

Toplumumuz bir görünmez heyelanla denizin dibine gömülüp gidecek Antika dağlardan değildir. Dışarıdan gelecek bir *Tarihcil Devrim*'le, başka bir yerde yeni bir Medeniyetle hayatın devam etmesi de beklenemez.

Sosyal Devrim Batıda ilkin İngiltere'yi, sonra Fransa'yı, Karaavrupayı... ve dünyayı: *batmaksızın*, bilakis gittikçe daha yükselerek değiştirmiş ve değiştirmektedir. Bütün mesele Sosyal Devrimciliği durdurtmak değildir. O geçmiştir.

En sunturlu *tutalak* (muhafazakar) sınıflar bile, değişikliğe dikine karşı çıkılamıyacağını kavramışlardır. 1760 İngiltere'sinde, 1789 Fransa'sında Krallıkların, 1917 Rusya'sında Çarlığın, 1923 Türkiye'sinde Padişahlığın, ve ilh., ve ilh. başına gelenler: yalnız karşı koyanın ölümünü çabuklaştırıp zorla başını yediğini anlatmış bulunuyor.

Menderes (ve gerisindeki sınıf) biraz daha elastikiyet gösterse, küçükburjuva oy kalabalığına aşırıca güvenmese asılır mıydı? Bütün mesele Sosyal Devrimi, söz yerinde ise: *amortize* etmektedir: Topluma en az yıkıntı getirecek yollarla gerçekleştirmektedir.

Akıllı Kennedy: Güney Amerika'ya 2.000 milyar lira vererek, isyanların kanlılığını önlemeyi düşünmüştü.

Akılsız Johnson (gerisindeki Finans - Kapital gangsterliği), Kennedy'yi kurşunlatıyor. Bin milyarın üçte biri para vermemek istiyor... Güney Amerika ülkelerine üç misli masrafla Amerikan orduları çıkartıyor. Vietnam'da

yüzbinlerce insanı kan içinde öldürmeyi «Hürriyet» ve «Demokrasi» icabı sayıyor. (*)

Bu *Sosyal Devrimler* çağı açısından halka inme uygulanabilirdi.

■ *Partilerden Bir Parti mi?*

Devrimcilerimiz, halka inmeyi nasıl uyguladılar?

Zaman içinde 2 basamakta 2 türlü denenmek istendi. Birincisi *deneme oldu*. 27 Mayıs henüz balayını yaşıyordu:

«Memlekete geldiğim günden beri, arkadaşlarımın çoğu zaman öğünlerini bir sandviç ile geçiştirerek tehammül üstü bir çalışma ritmi içerisinde bulundukları için... sonunda işlerin çıkmaza girmesinden kaçınılamazdı.

«Temmuz gecesi (1960) yapılan toplantıda, ileri sürdüğüm tekliflerden bir başkası da bir siyasi partinin kurulması lüzumu olmuştu.

«Demokrat Parti'nin kapatılmasından sonra, bu Partiyi destekliyen veya Cumhuriyet Halk Partisi'nin karşısında bulunan geniş halk kitlelerinin siyasi eğilimlerine yön verecek ve bu büyük halk kitlelerinde siyasi şuur yaratarak memleket hayrına bir mihrakta toplayabilecek yeni bir siyasi teşkilatlanma kaçınılmaz zorunluk olarak ortada duruyordu.» (D. S., 8)

DP'ye oyunu vermiş veya CHP'yi yılan görmüş «geniş halk kitleleri»nin o yandan bu yana aktarılması nasıl olacak? «Yön vermek», «siyasi şuur yaratmak» gibi

(*) «Latin Amerika ülkelerinin sosyal ve ekonomik kalkınma «planı» için Kennedy 200 milyar dolar teminini tasarlamıştı... Birçok temsilci, Amerikan yardımının bu bölgeye ekonomik ihtiyaçtan ziyade siyasi maksatlarla yapıldığını iddia etmişlerdir. Bunlara göre; Amerikan yardımı bu süre içinde, kararlaştırılanın ancak üçte biri kadar olmuştur.» (Buenos Aires, a.a., 23 Ağustos 1966).

edebi deyimler yetmez. «Yön» ne? «Siyasi şuur» hangisi? İhtilalcilerin kendileri, Silahlılardan ötürü, şunu kaleme almaktan kendilerini alamıyorlar:

«Parti kurmanın kaçınılmaz zorunluğunu, başka sebepler de ortaya koyuyordu. İktidar edenlerin halk içinde kendi gözü, kolu ve kulağı bulunmalıydı. Halka dayanmayan bir idarenin çürük temelli olacağı bilinen gerçeklerdendir. Silahlara dayanarak devam ettirilmeye çalışılan iktidarların ya ömrü az olur veya halkın devamlı reaksiyonu yüzünden hizmeti kısır kalırdı.» (D. S. 8)

Sözün doğrusu bu idi: Silahsız olmazdı, yalnız silah zoruyla güzellik de olmazdı. Sırf silahla gelen, gene sırf silahla giderdi. «Dörtyüz arslandan bu Vatan kaldı bize yadigar» şarkımızın ne dediğini bilmeliydik.

İlk Osmanlılar arslandılar. Yalnız Kılınc arslanı değil, Devrim arslanı, *Tarihcil Devrim* arslanı idiler. Yüzeyde kılınc parlıyordu, derinliklerde *Toprak* yatıyordu. Kılınc yaldızı ile Toprak temeli arasında bütün bir Antika Zulüm sistemi bir anda temizleniyordu.

Osmanlunun en içten gelme meydan okuma çığlığı: «Bire Melun, şol Zalim!» idi. «Zulüm» nedir? «İnsanın insanı ezip sömürmesi.» Osmanlı, kendi açısından, çağı çapında o zulmü temizlemeseydi, Kılıncın en iyisi göçebe çobanlardan çok zalim medeniyetlerde keskindi. Millet önüne DP Golyatını devirip yalın kılınc çıkan «İhtilalciler» onu yapabilecekler, insanın insanı sömürmesini kendi açılarından olsun çağlarının çapında gerçekleştirebilecekler miydi? Mesele Parti kadar ve Partiden önce buydu.

■ Yağmurdan Kaçış

Çağımızın zulme karşı çapı atla deve değildir. «Mısır-daki sağır sultan» (Binbaşı Abdünnasır) bile duymuştur.

O: *SOSYALİZM*'dir Yeryüzünden Melun - Zalimi kaldırmamanın adına 19 uncu yüzyıldan beri Sosyalizm denilmiştir.

SOSYALİZM'in bilimi çoktan yapılmıştır. Ancak bizim «Arslanlar» için bilimini derinleştirecek ne olanaklara, ne vakte sahiptirler. Başkan yaptıkları Gürsel Paşaya: *Türkiye'ye bir Sosyalist Parti lüzumludur*» dedirtebilmişlerdi. Kim yapacak bunu? Belli değildi.

Sosyalizm dışarıdan, gavur icadı bir makineydi. Bir «*Avrupa malı*» gibi ismarlanacağı, gümrüklerimizden geçebilirse «*ithal*» edileceğe benziyordu.

Mesele o an için «*Konulmamış*» demekti. Bunun üzerine partilerden bir parti kurmaya kalkışmak, konulmamış bir problemi çözmiye kalkışmaktı. Şöyle düşünüldü:

«*Partinin kurulması serbest bırakıldığı takdirde, yine Halk Partisi ve inkılap düşmanlığı istismar edilecek, çıkar düşkünleri kolaylıkla parti üst kademelerini ele geçirecekler ve memleketteki siyasi ortam kısa zamanda 27 Mayıs evvelisi havaya bürünecekti.*

«*Buna mukabil, Milli Birlik Komitesinin dirijanlığı altında kurulacak partiye, parti kurucusu ve idarecisi olarak dışarıdan ve Komite içinden katılacaklar, memlekette şuurlu bir siyasi anlayış yaratmayı hedef tutacaklar, Halk Partisiyle, inkılapların memlekette derinliğine yerleşmesinde gayret ve fikir birliği halinde bulunacaklar, hissi ve çıkarıcı davranışların gelişmesine meydan vermiyeceklerdi.*» (D.S., 8)

■ Doluya Tutuluş

M.B.K.'nin Türkiye güreşinde birinci ravnd parti yenilişi bu anlatılan biçimde gerçekleşti. Amaç: «*Şuurlu bir siyasi anlayış*» ve «*hissi ve çıkarıcı davranışları*» önleyiş gibi alabildiğine parlak, ama yüzeyde kalıyordu. Herkesin

kendi kuruntusuna kalmıştı. Prensipler toplu iğne başıyla delinince sönmiye elverişli *balon - sözcüklerdi*.

M.B.K. «içinden ve dışından» kurucular, «*Halk Partisiyle... gayret ve fikir birliği*» yapacaklardı!... Yaptılar. Askerler (içeriden), Profesörler (dışarıdan) ile karışık CHP «*Uğri Abbas*»larının katıldıkları traji - dramatik «esrarengiz» siyasi toplantılar «alameleinnas - saklı» tutuldu.

Netice? CHP kurtları, MBK kuzularını (veya zinde - yavru - arslancıkları) kemiriverdi. Çünkü eski kurt CHP ile «*gayret ve fikir birliği*», Finans - Kapital «*Devletçiliği*» ile «*Sosyalizm*» kurmak demekti. Öyle bir girişkinlik, değil perde ardında ellerini oğuşturan hinoğlu hin Tefeci - Bezirganları, en toy köylüyü bile kandıramıyacak biçimdeydi.

Bu, MBK'nin CHP'ye ve gizli ajanlara peşin peşin «kayıtsız şartsız» teslim olması demekti. Eğer gerçekten «*Halk*» kurtarılacaktıysa, halkın içine «*Kol - göz - kulak*» salmak yetmezdi. Bunu DP herkesten güzel yapmıştı. Halka, 19 uncu yüzyıl biçimi «*göz kulak olmak*», 14 üncü yüzyıl biçimi halk sürülerine çoban kesilmek çağları geçmişti.

Halkın içine inmek: yalnız *halk - için, halkla - birlikte* idare etmek değil, büyük Amerikanın dediği gibi: «*HALKÇA İDARE EDİLMEK*» demekti. Aksi yanda her yöneliş; önce *yönsüzlük*, ardından *başarısızlık* getirirdi.

Öyle oldu. Çok geç ve güç anlaşıldı.

«*O günlerde, hesapsız kitapsız olarak söylenildiği gibi 3 veya 6 ay içerisinde yapılacak yeni bir Anayasa ile iktidar devredilecekse, Cumhuriyet Halk Partisi, karşısındaki siyasi rakipsizlik yüzünden hükmen galip ilan edilecek demekti.*» (D.S. 8)

CHP «*hükmen galip*» çıkınca, Silahlı Zinde'ler küplere bindiler. Ne demekti? Onlar yaradana sığınıp kelleyi

koltuğa alsınlar; kendilerine boyuna: «Sakın ha! Kıpırdamayın, karışmam!» diyenler, şimdi oynamaksızın parsayı toplasınlar? Bu ne işti?

Devrimi silahsız «Zinde Kuvvetler» (Üniversite) ile, silahlı «Zinde - Kuvvetler» (Ordu) yapmıştı: Elsiz, dilsiz, belsiz karşı halk da «Hayırhah tarafsızlık» (iyilikçi karışmazlık) yoluyla tutmuştu. Gökten kara toprağımıza rahmet damlası bekleniyordu.

«Piyasadan tarafsız yetkililer»le perçinlenen İhtilal Devleti, uzmanlık aşkına, sanki kendi kendisini baltalama yarışına girdi.

■ Binilen Dalı Kesiş

Üniversite cezalandırıldı. Yaşın yanında asıl kuruları yakan 147'ler temizliği yapıldı. Üniversite gençliğine doğrudan doğruya vurmak olmazdı. Gençliğin hareket senbolü olan dümdüz ve geniş Beyazıt Meydanı, «Hürriyet Meydanı» adı altında yangın yerine çevrildi.

Ortalık sütliman kesilinceye değin, koca meydan, her toplantıyı yasaklıyan volkan ağzından beterdi. Toplantı yapmak şöyle dursun, tek adım atılmaz korkunç Kербela çölüne döndürüldü...

Ordu cezalandırıldı: «Mahrut» dediler, dengeye getirmek dediler, Gölgedekilerin yukarıda anlattıkları tipte bir kayırma sistemiyle: «Sen misin 27 Mayıs karşı silah çekmiyen? Al!» kabilinden, vur abalıya gitti.

Daha 27 Mayıs günü, en Zinde Silahlılara: «Siz kı-sımlarınıza dönün. Lazım olursanız ben sizi çağırırım» denmişti.

Daha M.B.K. kurulurken «Tersine arınım» (istifa) yapılmıştı. Gölgedeki adam gibi kafası işliyenlere: «İhtilal günü memleket dışında bulunma gerekçesi gösteril-miştir.» (D.S.7) Oysa onlar, ihtilalcilerin kendi ikrarları ile:

yenilgiye uğranılırsa, Washington ve Londra'da şefaathçi bulmak üzere gönderilmişlerdi.

«Ancak, o gün, Ankara'da ve İstanbul'da fiilen harekete katılmış ve altı yıl ihtilale hizmet etmiş arkadaşlarımızın (Nejat Kumuşoğlu, Turan Okan, Faruk Ateşdağı, Nuri Hazer) hangi prensibe uyularak saf dışı bırakıldıklarının izahını, bugüne kadar ben kimseden duymadım... 27 Mayıs'ta, memleketin çeşitli köşelerinde vazife gören ve bulundukları yerlerde ihtilale ilk andan itibaren destek ve kilit taşı haline gelen eski arkadaşlarımızı da (Necati Ünsalan, Şükrü İlkin, Faruk Güventürk, Naci Asutay, Necmi Berk, Rıza Akaydın) pek hatırlıyan olmamıştır...» (D.S. 5) Onların yerine: «Sonradan Komite içinde görülmeleriyle etrafta reaksiyon uyandıran birkaç kişinin Komiteye alınması, pekala sağlanabilmiştir.» (D.S., 5)

■ Yanlış Değil, Sosyal Determinizm

Bu bir basit «yanlış» mıydı? Kişiler açısından yanlış. Sosyal sınıflar bakımından bal gibi belirli bir yönelişti. Daha ilk adımda, bir taşla iki kuş vurulmuştu:

1 — İlk beklenen, samimi ihtilalciler safında o «REAKSİYON»u yaratmak, ihtilalcileri birbirine düşürmekti.

2 — İkinci beklenen sonuç, daha uzun vadeli kumpaslar kurmaya elverecekti...

Sayın Dünder Seyhan bu keşmekeşi ihtilal için «doğal» bir şey sayıyor: «Aslına bakarsanız,» diyor, «bizce, o günkü tutum ihtilalin doğal bir sonucudur. Kimsenin kimseye darılmıya hakkı yoktur.» (D.S., 5.) Hayır, «İhtilalin» değil: Sosyal determinizm'in işiydi bu.

Devrimciler arasında sosyal sınıf açısından bir mihenk taşı bulunmuyordu. «Ancak ihtilalde ciddi ve fiili rol oy-

namış ve hatırı sayılır eski arkadaşlarımızdan biri» (D. S., 5), yani iyi kötü en sonunda bir küçükburjuvaca *kişi* açısından yakıştırma bir kayırı yapılmıştı.

Her gün her yerde, en gericisinden en ilerici geçinemize değin bütün Akım, Yayın, Parti, Dernek v.b. çevrelerimiz, o küçükburjuvaca kendini beğenmiş keskin sirkeliğin tortu batağı içinde bocalamaktadır.

Bir *Sosyal Sınıf* önderliğini *beceren* Finans - Kapital azınlığı ise, 30 milyon insanı hep o zayıf yerinden vurup çil yavrusuna çevirmekte, bir taşla hep iki kuş vurmakta, en sonunda üstün gelebilmektedir. Bu hepimizin milli felaketinin bile bile ladesidir.

■ Eyyam Efendiliği Felsefesi

O zaman ne oluyor? 7 bin yıldır insanlığın geçirdiği bütün denemelerile sosyal ve tarihçil bilim bir yana: Küçükburjuva «*Akl'ı selim*»i (sağduyusu) öbür yana geçiyor.

Nasıl her mahallenin eskicisi, dünyanın en iyi ayak-kabıcısı geçinirse, tıpkı öyle, her kulaktan kapma fikir ezbercisi, en ufak çıracılık süresi geçirmeksizin, sürüm buldukça, o fikrin seyyar satıcılığını yapıyor. Dahi «*üstad'ı azamı*», eşsiz örneksiz kurnazlıkta dehri «*Kutbül - aktap*»ı kesiliyor.

Bir dergi mi çıkarılıyor? O alanda en koftici «*uzmanlar*»ı çevresinde pinekletip, hepsinden üstün görünmenin reklamı değer ölçüsü yapılıyor. Bir parti mi kuruluyor? O alanda en kapıkulu ruhlu «*uslulara*» tekkesinde «*hu!*» çektirip hepsine emredici efendi çalımını satmanın keraemeti, tarikat disiplini sayılıyor.

Bir harekete, hatta devrime mi giriliyor? O alanda en tabansız sünepe «*fırsat düşünleri*»ni, kulaklarından tutup süprüntülükten Devlet kuşluğuna çıkartmanın verdiği yalancı emniyet «*Hikmet'i Hükümet*» biliniyor..., ve ilh.

Bütün bu yakıştırmalar iyidir. «*Zamana*» uygundur. Kişilere başarı, alkış, ün sağlar. *Egemen sosyal sınıf*, en geniş ve uzağı gören sezışlidir. Dünyanın ileri ülkelerinde yüzyıl önce yaşanmış olaylar geri ülkede denenişyordur.

Kurtların planlıca çizdiği sınırlar içinde kalındıkça, oyunun tadına doyum olmaz. Küçükburjuva kahramanlarının kolay zaferlerinin şerefine en tumturaklı «Tak'ı zaferler», Törenler, Şölenler az gelir...

Bir iş yapmıya sıra gelince, «*Kritik anda*», bakarsınız, en vurdum duymaz gibi duran sosyal sınıf «*Safharp nizamına*», Savaş düzenine girivermiştir. «*Veto!*» der.

En keskin ihtilalciler bu küstahça meydan okuyuşa kızmaktan önce şaşa kalırlar. Oysa, sosyal sınıf; koftici uzmanlarıyla, tarikat disiplinli kapıkulu uslu akıllılarıyla, fırsat düşkünü süprüntü kabadaylarıyla... çoktaan, suyun başını kesmiştir. Mesele zaman kazanmak ve fikirleri çorbaya çevirmektir. O da olmuştur. Geriye olgun meyveyı daından düşürmek kalmıştır.

■ *Gene Külahını Kurtaran Kaptandır*

«*Diğer taraftan, iktidarı bir an evvel bırakarak, sırtlarının çekemiyeyeğı ağır bir sorumluluktan kurtulmayı, şahısları için tek emniyet garantisi olarak görüp kabullenenler, art düşüncelerini ne kadar saklamıya çalışırlarsa çalışsınlar, o günlerde bile davranışlarıyla maksatlarını belli ediyorlardı.*

«*Bunlar da ihtilalci sayılıyordu. Hayatlarında hayallerine bile getirmedikleri en büyük mertebeye bir anda erişivermişlerdi. İtibarları binbeşyüzdü. İstikballeri nasıl olsa herhangi bir şekil uydurularak teminat altına alınacaktı. İsimleri tarihe geçmişti. Bütün bu imkanlar hemen elde iken, şimdi reformdu, memleketti, fılan filan tutturup, ellerindeki nimeti yitirmeye kalkmakta mana var mıydı?*

Bu derecesi, biraz değil, fazlaca safdillik olurdu!... Elbette ki, «eldeki bir kuş, daldaki iki kuştan daha iyi idi.» (D.S. 7)

Görüyoruz. Pişkin Tefeci - Bezirgan karması Finans - Kapital için, fazla zahmete bile katlanmak yok. İhtilalciler içine biraz küçükburjuva molozunu serpiştir. Dışarıdan, içeriden iki üç blöf havafişeği pırlat. Molozlar kendiliğinden çözülürler, temelde gedik açılır. Alttan kışkırtmasan bile, kendi atalet hassası, Adalet gussası ile moloz dıvarı yıkacaktır.

Niye uğraşacaksın: Bırak birbirlerini yesinler, kendileri yıkılsın. Yıkılıncaya dek, gereken bütün manevraları o molozlar sayesinde rahatça yapabilirsin.

Onun için, Orduyu «tasfiye» (temizleme) işi, Devrimi yaptığı için Silahlı Kuvvetlerini «tecziye» (cezalandırma) haline soysuzlaştırılıverdi. Aktif tasfiyeci açıklıyor:

«İtiraf etmek yerinde olur ki, bu tasfiye hareketinde emekli olacakları tesbit edebilmek için, hemen kolaylıkla ele alınabilecek sağlam ve objektif esaslar ortada mevcut değildi... Uygulama, meseleye bu ana düşünce açısından bakılarak yapıldığı için, orduda kalanların emekliye ayrılanlardan daha değerli olduğunu ve dışarıya çıkarılanların vasıfsız oldukları için emekli edildiğini kimse iddia edemez.» (D.S.10). «Ortaya koyduğumuz ilk prensip, emekli edilecek arkadaşlara içeride kalanlardan daha çok maddi garanti sağlamak olmuştur.» (D.S. 10)

■ Devrimle Halkın Arasını Açış

Böylece Ordu temizliği de, iki yüzü kesen bir kılıç oldu: bir yüzü, ordu değerlerini kesti, öbür yüzü, ordu dışı bırakılanlara bol sus payını andırır ikramiyeler verildi. Aydın işsizliğinin kıran yaptığı bir ülkede, işsiz emeklilere iş bulmak için, işsizler arttırıldı.

Hiç yoktan, şirketlerde, şurada burada, «Sivil Savun-

ma» gibi, Finans - Kapitalistleri bıyık altından güldüren ve halkı askerlere karşı olmaya kıskırtan bahaneler yaratıldı. Silahlı Kuvvetler zaafa ve birbirine düşürüldü. Halk, Silahlı Kuvvetlere güveninde ikirciliğe sokuldu. Bir taşla oynanan bu kaç türlü oyundu?

Halk cezalandırıldı: Halkın 27 Mayıs vesilesiyle uğradığı suçlamaların ve cezaların hepsini saymak için ayrı bir cilt yazılabilir. Bin tanesi içinden, hâlâ yara gibi işletilen bir tanesini hatırlamak yeter: *Tasarruf Bonosu!*

«Sen misin ey halk kalabalığı, 27 Mayıs'ın karşısına çıkıp, kapitalistlerin uğruna kanını dökmeyen ve tarafsız iyi dilekle alkış tutan? Al sana, her yıl %20 pahalılıkla kesilen rızkıdan, Sermaye için bir %10 Tasarruf kısıntısı daha.

«Korkma, kesilen para gene senin: her yıl para fiyatı alçalması ve 100 kuruşluk bonoyu 25 kuruşa elinden çıkarışın birkaç *Bono milyoneri* yaratacaktır. Bekle, gelmez ayın son çarşambasında, Devlet Baba bono milyonerlerinin avuçlarına senin «*tasarruf*»unu trink para ile ödiyecektir...»

■ *Devrimci «Maruf Bey!»*

Üniversiteye (ve meydana) ceza, Silahlı Kuvvetlere ceza, derdimend Halka ceza... 27 Mayıs çıktığı Ringte kafasını gözünü yumruklayarak kendi kendisini diskalifiye eden boksöre dönmüştü. Gazete sütununda «*Maruf Bey*» in karikatürüne herkes gülmüştür.

Maruf Bey kasasını kurcalıyan hırsız görünce, süpürge sopasını kaldırır, hırsız suçüstü yakalayıp dövmeye gider. Enseyi ele verdiğini gören hırsız, büyük bir bilgin edasıyla parmağını kaldırıp Maruf Beye şu dersi verir:

«— *Yoo! Süpürge sopası hırsız dövme için kullanılmaz, yerleri süpürmek için kullanılır*», der.

Bu çok «makul» sözü dikkatle dinliyen Maruf Bey: «— Ya! Öyle ise pekil» kabilinden, hırsız bırakır ve başlar süpürge sopasıyla yerleri süpürmiye!

Maruf Beyin başına gelen, 27 Mayıs'ın başına gelmiştir. Finans - Kapital hırsızını Türk milletinin kasasını soyarken suçüstü yakalamıştır. Silahlı Kuvvetleri kaldırıp tam hırsız temizliyecekken, yavuz hırsız ev sahibini şaşırtmıştır. Hırsızlık oyununu hırsızın kurallarıyla oynamaya oturtmuştur.

Zinde Kuvvetler Finans - Kapital hırsızını değil, Orduyu, Üniversiteyi ve Halkı cezalandırmak yolunu tutmuştur. Benzetili akıllıca, bilgince, uzmanca laflarla yolundan çevrilmiştir.

Bindiği bütün dalları kesmiye doğru «Siyaset canbazları» adını verdikleri tarafından itilip gitmiştir. Finans - Kapital hırsızına sermaye tedariklemek üzere halkı Tasaruf Bonosuna kesmiştir.

Onu bu çıkmaza sürükliyen «akıl hocaları», Milletin ve kendi kendisinin gözünden düşürdüğü ihtilalcilere karşı, bu yol serinkanlıca dönmüştür. «Mağdur» ilan ettiği üniversite hocalarını Eminsuları, hayal kırıklığına uğramış halkı tek savunucu «Sosyal Adalet» kahramanı pozuna girmiştir.

■ Devrimi Gömme Törenciliği

Şarkta 7 bin yıldır yapıldığı gibi, Türkiye'de de her Devrimciyi bekliyen sonuç 27 Mayıs'ı da bulmuştur: Devrimciliği göklere çıkarılan 27 Mayıs, muazzam bir şanlı türbenin şeref kubbesi altına gömülmüştür.

Mumyalanmış, kutsallaştırılmış, ritmik törenler, şölenler, patetik söylevler ortasında yerden ayakları kesilip göklere çıkarılmıştır. Devrimci: Tanrılar arasında istenilen hayırı ve şerri kendisine yakıştırabildiğimiz bir insanüstü

sade suya tapınç konusu tanrıçık heykeli olarak dondurulmuştur.

Bu sonuca dayanmayan devrimci Silahlı Kuvvetler, atı alan Üsküdar'ı geçtikten sonra, «*Madanoğlu'nun hepsine karşı kurmuş olduğu komployu beraber geçiştirince*» (D.S. 22), yeniden teprendiler!

Şimdi, «*Birbirlerine ihtiyaçları vardı. İçinde bulundukları teşkilata bu sebeplerle lüzum görüyorlardı. İşte bu maksatlarının tahakkuku için faaliyet halindeydiler. Bu teşkilat, değişik fikir taşıyan mensuplarının gayelerini önleme yönünde ortaya çıkacak her türlü ihtimale karşı elde bulundurulmaktaydı.*» (D. S. 22)

Bu satırlar iki alçakgönüllü itirafı saklıyor:

1 — Zinde Silahlılar «*değişik fikir*»lerle bölünmüş-türler. «*Hazer ve diğer arkadaşlarla ayrı ayrı ve bir arada yaptığımız görüşmeler sonunda müşterek bir görüşün teşekkül etmediği ve etmesine de imkan olmadığı açıkça anlaşıyordu.*» (D.S. 22)

2 — Artık *taarruz* durmuştur. En tasalı nefis koruma kaygısıyla *savunma* derdindedirler. Şimdi, İlericilikle Gericiliğin rolleri tersine dönmüştür. *Devrim* yerine *Korku* egemendir.

İlericiler de Gericiler de korkunun *paniğe* dönmemesine çalışıyorlardı. Çünkü panik, baldırı çıplak başıbozukların değil silahlı kuvvetlerin kargaşalığı olurdu.

Bu ise, herkesten önce gericilerin işine gelmezdi. Bir umutsuzluk anında, eli silahlılar, boyunlarını büküp intihar etmektense, statükoyu bir daha düzelmemesine bozma götürebilirdiler. Durum aşırı *kritikti*.

Korkuyu amortize etmenin tek yolu, bir *cesaret* gösterili çerçeve içine sokulup istenilen yönde alıştırma alıştırma güdülmekti.

Onun için, Devlet içinde Devlet (hem de *silahsız* Devlet içinde *silahlı* bir Devlet) biçimlendirildi. Herkesin

gözü önünde, kör körüne parmağım gözünde ve gizli bir «Silahlı Kuvvetler Birliği» kurulmasına göz yumuldu.

Bu, «Körebe» oyununa en elverişli *Ebe*: İsmet İnönü'den başkası olamazdı. İhtilalcilere deli gömleğini yalnız o giydirebilirdi. İkinci ravnd (Körebe oyunu) bu şartlar içinde başladı.

■ *Devrim mi? Hiyerarşi mi?*

Nefs kaygısından ve korku savunmasından başka ortak yanları kalmıyan ihtilalcilerin kurabidikleri bir teşkilat nasıl olurdu? Her yiğidin bir yoğurt yiyişine göre... *Yiğitlerimiz Silahlı Kuvvetlerdi. Onların yoğurt yeyişleri: Silsile'i Meratibe (Hiyerarşiye) uygun olabilirdi.*

İhtilalciler, sonradan, bozgunun muhasebesini yaparlarken: bütün felaketlerin hep hiyerarşiye aykırı davranmaktan ileri geldiğine inanıyorlardı. Bunu bize en çıplacık anlatan Talat Turan'ın olaylara objektif tanık diye gösterilen meşhur mektubudur. Orada şöyle dertli dertli yazılır:

«Silahlı Kuvvetlerin, mazisini asırlardan alan, bir örf, an'ane ve anlayışı vardı. Bu anlayış içinde HIYERARŞİ'nin rolü ve önemi münakaşa götürmiyecek kadar büyüktür. Komite üyeleri bu hakikati inkar eder göründüler, hal ve hareketlerini Ordu ve örf ve an'anesine tezat teşkil edecek şekilde ayarladılar... Şahsen ben, 27 Mayısta İskenderun'da idim. 27 Mayıstan itibaren 10 gün 250 metre mesafede bulunan eşim ve çocuğumu görmediğim gibi, telefonla konuşacak zaman dahi bulamadım. Böyle bir ruhla ve imanla 27 Mayıs'a hizmete çalışıyordum. Tesadüf, 27 Mayıstan sonra ilk gördüğüm Komite üyesi yüzbaşı rütbesindeydi. Ve tümen komutanı olan generali arkasında yürütüyordu. Bu davranışlar her yerde böyle idi. Bu hal, Silahlı Kuvvetler mensupları için ağır bir darbe olmuştu.

Çünkü bu ordu mensupları, yüzbaşı arkasında general görmeye tahammül edemeyecek kadar ASKER'di.» (D.S., 17)

Acep, Iskenderun'da yüzbaşı, generalin ardında yürüyseydi, 14'ler daha mı erken, daha mı geç temizlenirlerdi? İlk ihtilal günü General Gürsel ihtilalcilere «Kısımlarınıza dönün» deyince Paşa - sözü dinlenseydi, DP daha mı çabuk, daha mı yavaş AP'ye dönerdi?

Mısır'da Abdünnasır bir «Binbaşı» idi. İlk baş önde giden Generalini, sonra arkasına aldığı için Mısır daha mutlu mu oldu, mutsuz mu? Bizde binbaşı Orhan Erkanlı, tank tümenini ardına takmakla mı, yoksa Generalinin ardına takılmakla mı İstanbul'u 1 saatte ele geçirir ve 27 Mayıs zincirinden boşandırır mı?...

Ankara'da bir yüzbaşı, Generallerin yattıkları tavanı makineli tüfekle taradığı zaman, telaşla aşağıya inip: «Ben de sizdenim» diyen Generali önüne katıp jiple Harb Okuluna göndermekle hiyerarşiye uydu mu, uymadı mı?

Bütün bu ve benzeri sorular tarih boyunca uzar giderler ve hiç değilse «münakaşa götürür» şeylerdir.

Silahlı Zindelerimizin başlıca metodları, en tartışılabilir konuları «münakaşa götürmeyecek kadar büyük» sayıp «resmi tazim»e geçmeleridir.

«Çağdaş uygarlık» uğruna kelle uçururuz. Batıların bütün «çağdaş uygarlık» güçleri: insan düşüncesi kertesinde yüce işleyiş önünde hiçbir konuyu eleştirmesiz bırakmayışlarından ileri gelir.

■ Prensiptir Disiplin mi? Otomatik Birlik mi?

Bizim, 10 gün eşiyile telefonda konuşmaya vakit bulamıyacak kadar ihtilalci Silahlı Zinde T.T.'lerimiz: «mazisini asırlardan alan örf ve an'ane» uğruna 27 Mayıs gözle-rinden çıkarırlar.

İnsanlar ancak hayatın canlı gerçekleri üzerinde tar-

tışarak daha doğruya gidebilirler. Tartışılması yasak «Dogma»lar, doğrudan buluşmanın yerine iğriyi büsbütün çatal-laştırarak kısır çekişmeleri azdırır.

Onun için Silahlı Zindelerimiz, kutsal dogmatizm metodlarına kurban gittiler: fikir ayrılığına düştüler. Fikir ayrılıklarının en belirli belgesi bizde öteden beri: «*BİRLİK*» etiketi olur.

Meşrutiyet çağımızın ikiz can düşmanı kardeş partisi vardı. Birisi: «*İttihat*», öteki «*İtilaf*» adını almıştı. Anlamca ikisi de aynı idi: «*İttihat = Birleşme*», «*İtilaf = Ulaşma*» demekti. İkisi de «*Birlik*» demekti.

Birbirlerini yediler: memleketi dağıtıp, imparatorluğu çökertmekte yarış ettiler. Çünkü «*BİRLİK*» madalyasının içyüzü: *Prensip ayrılığı* idi.

Milli *Birlik* Komitesi de: Türkiye'de 27 Mayıs öncesi Halkçı - Demokrat kısır horoz dövüşlerinin milleti kardeş kavgasına götürmemesi için silaha sarıldığını ilan ederken adını «*BİRLİK*» sözcüğüne bağlamıştı.

Şimdi Finans - Kapital ile Zinde Kuvvetler arasında beliren güreşin ikinci ravn'd'u, aynı «*BİRLİK*» sözcüğünü takındı: *Silahlı Kuvvetler Birliği!*

■ *Körükörüne Birliğin Sosyal Kökü*

Fikir ayrılığını örten bir *Birlik* nedir? Otomatizmdir. İstediyin kadar ayrı fikir taşı: «*Haydi!*» dendi mi, hizaya gelip uygun adım atacaksın... Bu *Bilinçli Birlik* değil, «*Körükörüne itaat*» otomatizmdir.

Fikirleri birbirini tutmayanlar için de «*körükörüne itaat*»tan başka «*birlik*» biçimi olamaz. Silahlı Zinde Kuvvetlerimiz, yaratılışları icabı fikir ayrılıklarını öyle bir *otomatik birliğe* bağladılar...

Kim «Haydi!» diyecek?.. Otomatikman hiyerarşinin başında bulunan şef.

En modern teşkilatların da liderleri bulunur: Lider fikir ve prensip birliğinde olanların ayrıntılarını bağdaştıran fikir ve prensibin en seçkin mümessilidir.

Otomatik itaatte fikir ve prensipçe apayrı kişilerin yalnız davranış birliğini rütbe gelenek - göreneği ile sağlayan baştır. S.K.B. ancak öyle «*Körükörüne itaat*» başı isterdi.

«*Teşkilatın iktidara bizzat elkoyma taraftarı olanları içinde (ki bunlar müfrit ihtilalcilerdi), Ordu hiyerarşik nizamı dışında münferit ve müstakil bir grup olarak olaylara müdahale fikrinde olan tek kişiye ve Silahlı Kuvvetlerin birlik, beraberlik ve bütünlüğünün Türkiye'nin geleceğine tek teminat olduğuna inanmıyan kısır düşünceli tek subaya raslamak mümkün değildi. Böyle düşünenler mutlak Başkumandanın emrinde bulunmanın, emir ve kumanda müessiriyetinin bozulmamasının şiddetle taraftarı görünüyordular.*» (D.S. 22)

Bu neden böyle idi? Tek şeyden: Harekete katılanların sosyal yapılarından. Bir sosyal sınıf olmayıp, bir *küçükburjuva* zümresi olmalarından. Bu sosyal determinizm sonradan «*İkinci ravnd*» sırası değil, daha «*Birinci ravnd*» başlarken her davranışa damgasını vurmuştu.

Yapılanları biraz düşünmiye vakit bulabilenler, her ne bahasına olursa olsun «*Birlik ve beraberlik*» parolasına yapışmaktan başka kurtuluş yolu görememişlerdi:

«*Ortada henüz belli fikirler ve bu fikirlere göre ayrılmış grupmanlar bulunmamasına rağmen, yakın bir gelecekte hizipler kurmaya aday olan arkadaşlar arasında birlik ve beraberliğin sağlanmasını üzerimize düşen en belli başlı memleket hizmeti kabul etmiştik.*» (D.S. 7)

■ Birbirine Düşmenin Sosyal Nedeni

Hepsi en az birer Kurmay eğitim ve öğretimi geçirmiş, Zinde Silahların sırf «bilgisiz» veya «eğitimsiz» olmalarından mı? Hayır.

Burada ne bilgisizlik, ne budalalık rol oynamadı. Sayın Talat Turhan, 27 Mayıs önündeki «kurnaz» politikacıları şöyle değerlendirdi:

«Onların görüş zaviyesi ve siyasi kanaati; mensup oldukları siyasi teşekküle göre ayarlanmaktadır çünkü... Bu düşünceye istisnalar katılabilir ama, istisna kaideyi bozar mı? O halde, 360 dereceyi 6 partiye bölersek, her partiye 60 derecelik görüş açısı kalıyor demektir. Partizanlar, $360-60=300$ derecelik bir körlük içinde kalıyorlar demektir. Parti disiplini emrediyor da ondan...» (D.S. 17, Mektup)

Silahlı Zinde güçler 360 dereceyi birden görme kabiliyetini kendilerinde buluyorlardı. Bilgi ve görgü gibi korkaklık ve yiğitlik de sosyal olaylarda ikinci, beşinci rolü oynar. Silahlı Zindelerimizin belini kıran şey, ne bilgisizlikleri, ne ürkeklikleri idi.

Sosyal Devrimler çağını yaşayan modern toplumda başlıca Sosyal Sınıflar açısından meseleyi koyamayışları onlara binilen dalları kestirdi. Küçükburjuvazi, ister çarık-sız köylü olsun, ister en parlak ve en modern Kurmay: bir Sosyal sınıf değildir...

360 dereceyi birden görebilmek için: 0—180 dereceyi tutan Kapitalist sınıfın açısı ile, 181—360 dereceyi tutan İşçi sınıfının açısını iyi ayırdetmek ilk şarttır. «Ben bir noktada durup 360 dereceyi birden görürüm» sanmak, şeylerin tabiatına sığmaz: Göz kamaşması, baş dönmesi mukadder olur.

Küçükburjuvazi toplumumuzun en büyük kalabalığıdır. Ama, hepsi teker teker birbirini «ifna» eden, yok eden bir kalabalıktır. Bu muazzam kuru kalabalığın en bilgili,

en yiğit, en az başıbozuk olan en modern bölümü: seçkin Silahlı Kuvvetler kurmay ve subaylarıdır.

Onlar da bir *modern Sosyal Sınıf* açısından meseleyi koymadıkları anda, en yaman otomatik *Birliğin* en «*Kör-körüne itaat*» prensibi altında bile: birbirine düşen küçük-burjuva *rekabet* duygularından kurtulamazlar. 27 Mayıs üzerinden herüz bir ay geçmemişti ki (9 Temmuz günü):

«*Bilhassa ordu kademelerinde, Komiteyi kuranların kimliklerine karşı bir kıskançlık duygusu ve eleştirme isteği doğmaya başlamıştı.*» (D.S. 7)

O anda mesele iki zıt açıdan konulabilirdi: 1 — İşçi sınıfı açısından, 2 — İşveren sınıfı açısından.

■ *Proletarya Açısından Demokratik Devrim*

İşçi sınıfı açısından mesele: 1954 yılı bütün soyutluklar dışında konulmuştu. Hemen iktidara gelecek bir gücün, en ufak ikirciliğe düşmeksizin, açıkça kavrayıp uygulayabileceği denli basit, kısa bir parti tüzüğü ve programı biçiminde ortada idi. Parolası: *İkinci Kuvayimilliyecilik* idi.

«*Devleti milletten üstün değil, Milleti devletten üstün tutan gerçek hürriyeti fiilen kurmak ve Antidemokratik kanunları ayıklamak*» teklifi ile (V.P. Tüzüğü Md. 2) başlıyordu. «*Müzmin işsizlik ile azgın hayat pahası kanser*»ini Atom enerjili *Ağırsanayi* ile gidermek için *UCUZ DEVLET* ve *ŞUURLU TİCARET*'in ne olduğunu, hangi «*Ruh*»la kimlere dayanarak nasıl başarılacağını dupdurucu ortaya seriyordu...

Daha 15 Ağustos 1957 günü: «*İkinci Kuvayimillie Seferberliğimiz istesek de istemesek de, günün meselesidir.. Mübarek iktisadi ve içtimai Kuvayimillie seferimiz sevgili milletimize uğurlu olsun.*» (Gerekçe, s.4) öngörüşü yazılı basılı biçimde haber verildi.

Bu haber verilirken, 27 Mayıs'ın ilk öncü çarpışması-

nı yapan «9 Subay Hadisesi»ni kimse bilmiyordu. Hadise kendiliğinden patlak verdiği zaman: İşçi açısını koyanlarla, 27 Mayıs davranışını muştulayanlar aynı «Harbiye» zindanlarında, birbirlerinden habersiz işkencelendiler. Her iki (Vatan Partisi ve 9 Subay) dava da «beraat»le sonuçlandı. Konu böylesine canlı, gerçek ve aktüeldi.

27 Mayıs, Vatan Partililerle 9 Subaya işkence yaptırınları. Yassıada'da rahatça dinlendirdiği gündü. Türkiye İşçi Sınıfı açısından M.B.K.: «Tarihimizde daima kuvvetle çarpan kalbimizin: yiğit ordumuzun... İkinci Kuvayimilliyeye gazası» diye kutlandı.

Bir hafta içinde «Birinci Açık Mektup» ile 27 Mayıs'ın Teorik ve Pratik anlamı ve yapacakları özetlerdi. 3 ay geçmeden «İkinci Açık Mektup»la: «M.B.K. ni ısıramayınca alkışlıyanların» telaşının ta Londra'daki Times'ten nasıl geldiği belgelendirildi. Bütün meselelerimiz, elde rakam, bir yol daha en pratik yollarıyla ekonomik ve sosyal bakımdan bir daha «açık konuşuldu.» İhtilalcilere şöyle denildi: «Siz Millet hayatının yüzlerce yılında bir görünen güçlü HAKEM'siniz. Teker kişi olarak -Arab'ın «Halitalül hata ven - nisyân» (Yanlışlar ve unutkanlıklar katışımı) dediği birer insan olabilirsiniz. Ama, KOMİTE olarak -Halk dilindeki kutlu «ÜÇLER», «YEDİLER, «KIRKLAR» gibi,- «OTUZSEKİZLER» adı ile tarihe geçecek işler yapmaya çağrılı evliyalarsınız. (İkinci Kuvayimilliyeciliği) siz de başaramazsanız yazık olur Türk Milletine.»

■ Yön - Tip Küçükburjuvalıkları

Ne çıktı? Yüzeyde kalan bir iki yankı. «Rezonans» yoktu işçi açısına... Bundan ötürü feleğe küsülmez. Hele Silahlı Kuvvetlerimizin zindeleri hiç mi hiç yadırganamaz. Onlara gelinceye dek nicelerini gördük, görüyoruz.

«Yön» çıktı. Meğer «İkinci Kurtuluş Savaşı sloganı»

atmışmış İşçi sınıfı açısına. Rezonans yok! Neyse ki Yön bari işçiye karşı allerjisini gizlemiyor. Çıktığı gün katına iletilen Vatan Partisi Tüzüğü, Programı, Gerekçesi havada bir dalga gibi başı üstünden geçip gitti.

Çünkü Yön'cülük, ne denli «modern», ne denli «bilingimcil», ne denli «sosyalist» olursa olsun, *sağduyucu bir küçükburjuva* «Kadro»su idi.

Üstelik Silahlı Zindelerimiz denli yerli malı bile değillerdi. Batıda *ayarılanmışlardı*. Ve ancak Avrupa taklidi fikir görürseler, onu mal diye satabilirlerdi. Ve o mala «rakip» çıkacak her yöne dayanamazdılar...

Bir TIP çıktı. O «rezonansın ta kendisi» olmalı değil miydi? Adı «İşçi»ydi. Sonradan, doğru liderliğe atanan Şefi, iki uzun yıl Vatan Partisi davasının her oturumunda işçi açısının bizde ne olduğunu, nasıl canlar dişlere takılıp savunulduğunu, ve neden DP hakimleri önünde bile haklı çıktığını adım adım izledi.

En son TIP Programı, «ne ararsan bulunur derde devadan gayrı» tipinde, şişkinliği tıklım tıklım avukat çatlatan bir Devletçilik yamalı bohçası oldu.

Tüzük: dünyanın en gerici «Siyasi Partiler Kanunu» maddelerinden beceriksizce abartmalarla doludur. İşçi Partisinde *Bilfiil üretmenleri* karantina altına sokmak için paravanlanmış. Düzeltme üstüne düzeltmeyle yaz boz tahtasına çevrilmiş, işçi açısını köreltme labirentidir.

Yalnız ağızlarda -Fikret'in şiirinde alay ettiği: «*Yaşasın sevgili Millet!*» çığlığı gibi, ikide bir «*İkinci Kuva-yimilliyeciyiz!*»...

Çünkü TIP'ın tabanı ne denli: «*İşçi*», «*Köylü*», «*eli nasırlı*» olursa olsun; *Kurucuları*: burjuva partilerinde milletvekili seçilemediğine kızmış *aristokrat işçi - küçükburjuvaları* idiler; *Güdücülleri*: *yarı işsiz yarı aydın küçükburjuvalar*'dılar.

«İşçiler! Köylüler! Eli nasırlılar!» sloganını «antipa-

tik» bularak, Merkez kararıyla kaldırdıkları son seçimlerde alınan oylar da, *bilfiil üretmen olmıyan küçükburjuva* oyları oldu. En ufak eleştirme onların «Büyüklik» ve «Dokunulmazlık»larına dokunurdu.

Kendilerini anadan doğma «*Sosyalist*» veya «*İşçici*» sayanlar İşçi Sınıfı açısına böylesine yan çizerlerken, hiçbir anadan doğma «nitelik» taslamıyan Silahlı Kuvvetler ihtilalcilerinin Rezonans göstermesi beklenemezdi.

■ *Burjuva Açısından Demokratik Devrim*

İşveren sınıfı açısından mesele. -19 uncu yüzyıldan beri konulmuştu. Bütün antenler o açığa çevrilmişti. Bütün beyin cihazları o açının sonsuz dalgalarıyla yüklüydü.

İşçi açısından yola çıkılsa, herkese «*Birinci Kuvayt-milliyecilikte olduğu gibi demir çarık, demir asa*» gerekcekti. M.B.K. cileri: «sandviç»le öğle yemeğinden güç kurtulacaktılar .

Burjuva açısından İhtilal de, İktidar da: başarılır başarılmaz, en külfetsiz büyük nimetlere, ceberuta, saltanata kapı açıyordu.

Silahlı Zindelerimiz, «Biz kırk kişiyiz, birbirimizi biliriz» diyorlardı. Neden rüzgarın kalbur üstüne çıkardıkları «Taht'ı revan»dan inmesinler, Neden, asıl yükü taşıyanlar boşuna harman döve dursunlar? Neden bal tutan parmağını yalamasın?

Sonra, her ün salan bakalım altta kalandan daha mı değerliydi? Burjuva devrimciliğinde herşeyin tersine orantılı gittiği tecrübe ile biliniyordu.

Meşrutiyetin tanrılaştırdığı Enver ve Cemal'ler, alabildiğine paşa, başkumandan olurlarken heptiler. Albaylığı güç bulan Mustafa Kemal ve İsmet Beyler, hiç gibi görünmüşlerdi.

İş başa düşünce, kimin daha paşalığa ve kahramanlığa

elverişli olduğu beliriverdi. Madem ki Devrim burjuva devrimi idi. arkada görünen Fikret'in «*Han'ı Yağma*»sında kim, niçin geri kalsındı?

Bu uğurda her subayın yerden göğe dek haklı çıkara-bileceği bin bir gerekçesi olurdu. Hele daha ilk adımda, 40 kişiyi bulmıyan M.B.K. içine bile, taş atıp kolu yorulmak-sızın girenler olmamış mıydı?

«*Hayallerine bile getirmedikleri en büyük rütbeye bir anda erişivermişler*» yerleştirilince, «*Ordu kademelerinde... kıskançlık ve eleştirme*»nin nerelere varacağı kendiliğinden anlaşılır.

■ *Son Cankurtaran Simidi: S.K.B.*

Bu atmosferi yaşıyanlar için, çok sıkı hiyerarşik bir «*Otomatik itaat*» cihazından başka türlü teşkilat düşünülebilir miydi?

Teşkilatçılıkta en titiz kurmay incelikleri başarıldı. Yapılabileceğin en mükemmeli yapıldı: «*Silahlı Kuvvetler Birliği!*»...

Bu örgütün kuruluşundan 22 Şubat'a kadar Milli Savunma Bakanlığı Kalemi Mahsus Müdürü Kur. Yb. Talat Tahsin o *Birliğin* tam bir parçalanmadan ileri geldiğini şöyle yazar:

«*13 Kasım operasyonundan sonra bir kısım Komite üyesi muallakta kaldıklarını hissetmişler, kendi emniyetlerini sağlamak için böyle bir teşekkülün zulüm ve zarureti-ne arkadaşlarını ikna etmiş olabilirler... Komite üyesi olmaları gerekirken, bu payeye erişememiş ve ellerinde kuvvet bulunduran önemli mevkillerdeki kumandanların ön plana geçmek istekleri, insani vasıfları ve ihtirasları kendilerini bu istikamete itmiş olması ihtimalidir.*» (D.S. 18).

21 Mayıs davasında Talat Aydemir aynı şeyleri daha açık belirtti:

«MBK'nin Anayasası, bizzat yapanlar tarafından çiğnenmişti. İşte bu hadise Silahlı Kuvvetler içerisinde çok yıkıcı bir reaksiyon yarattı. (14)ler yurt dışına sürüldükten sonra geri kalan 23 Komite üyesi, grup grup ordu içinde aşiret reisi gibi taraftar toplamaya başladılar. Ayrıca (14)lerin mağdur olduklarına inananlar da ordu içinde bir teşkilat kurmaya kalktılar. Artık ordu muhtelif fikir ve cereyanlarına göre muhtelif zümrelere hizmet için siyasetin içerisinde bocalamaya başlamıştı. İşte bu durum karşısında kendimi vazifeli hissettim. Ankara'daki yakın arkadaşlarımla bir fikir etrafında toplanarak ordu içinde parçalanmaya meydan vrememek yavaş yavaş orduyu MBK üyelerinin elinden kurtarmak için Silahlı Kuvvetler Birliği adı altında bir teşkilat kurmaya başladık.» (19)

Amaç ne? Teşkilat için teşkilat kurmak! Asıl amaç ise: Korku idi «19 Şubat günü Başkumandanın odasında» Kuvvet Kumandanlarıyla yapılan toplantıda Alb. Ünsalan şöyle konuştu:

«— Münferit bir hareket için endişeye mahal yoktur. Fakat siyasetçilerin tuttuğu yol bazı patlama ihtimallerini tahrik edici mahiyettedir. 27 Mayısın temelinde olan bizleri ortadan kaldırmak için her çareye başvuracaklardır. Bizi mukadder olan felaketten siz dahi kurtaramıyacaksınız.» (D.S. 33)

■ «Tecrübeli Kurtlar»

S.K.B. Orduyu: 27 Mayısın ve iktidarın sahibi sayıyordu.

«27 Mayıs ihtilalini yapan Türk Silahlı Kuvvetleri, ihtilalin ve iktidarın gerçek sahibi olarak kendi malına el koymuş görünüyordu.» (D.S. 19)

Teşkilatın kilit yerlerine, o «görünüşe» uygun, en «tecrübeli kurtlar» yerleştirildi:

«Silahlı Kuvvetler Birliğinin kurulmasına öncülük eden ve bu birliği kuran kumandanların büyük bir çoğunluğu eski ihtilalcı arkadaşlarımdı. İçlerinden, bizim eski ihtilalcilerin işgal ettikleri post yüzünden dayanmak zorunluğunda kaldığı «sonradan karışmaları» çıkarırsanız, bu teşekkül istisnasız, hepsi bizim eski ekibe katılmış olan tecrübeli kurtlardan kurulmuştu. Kendileriyle, aramızda uzun yılların kader birliğine dayanan köklü ilişkiler hiçbir zaman kopmamıştı.» (D.S. 19)

Bu sıkı tutunmanın başına Genel Kurmay Başkanı kendiliğinden (hiyerarşikman) geldi. Çünkü hiyerarşinin tepesinde bulunanlar da o sıra ayaklarının yerden kesildiğini hissetmişlerdi:

«Genel Kurmay Başkanı ve Kuvvet Kumandanları Komitesinin tabii üyeleri olmaları şöyle dursun, MBK üyeleri bu zevatı emir ve kontrolleri altında gibi kabul eden bir görüş ve davranışın zebunu olmaktan kendilerini kurtaramamışlardı. Bu davranışın tezahürü olarak Haziran 1961 olayları esnasında yüzbaşı rütbesindeki bir Komite üyesinin Genelkurmay Başkanının masasına yumruk attığını görmenin betbahtlığına uğradık» (D.S., 18, Mektup)

Maazallah! Yer açılın, yere girelim! Onun için, yani, MBK içinde icra ve teşri (yürütme ve yasama) yetkisine sahip bir yüzbaşı, Genelkurmay Başkanının masasına yumruk atmasın diye Hiyerarşi sağlamlaştırıldı.

Ya bu hiyerarşi sağlamlasınca, tepede duran bir tek kişi alttakilere «yumruk» atarsa? Alttaki «eski kurtlar»a güveniliyordu.

■ Havadan İçe Düşen Kurt

Oysa, daha S.K.B. kurulurken, içine «kurt» düşürülmüştü, «Hava»dan bir kurt: Havacı Menteş. 14'lerin temizlenmesinde Havacıların ve Menteş'in rolü unutulamazdı.

Finans - Kapitalin baş oyunu: Havacılarla Karacıları tepiktirmektir.

«Halim Menteş'in Türkiye'ye girmesinden sonra, Komitedeki havacılar belli bir fikrin savunucusu olarak ortaya çıkmışlardır. Onlara göre; iktidarın hemen devredilmesi hususunda millete verilmiş olan söz derhal yerine getirilmeliydi... Menteş, mevcut Komite kadrosunun memleketi idare edebilecek nitelikte olmadığı fikrini ileri sürerdi. Memleketi içinden çıkılmaz badirelere sürüklemekten korkardı. Ona göre; iktidar, İsmet Paşa ve Partisine hemen devredilmeli, Komite sahneden çekilmeliydi... Böyle bir kanaat taşımaları, havacıları, ister istemez Madanoğlu grubu ile gaye birliğine götürüyordu.» (D.S. 14)

Kimliği bu denli açık seçik olan B. Menteş (ve Havacılar): Madanoğlu - Kızıloğlu ekibinin 14'leri «paketledikten» sonra pek kazaklaşan kişicil diktatörlüğü önünde tedirgin oldu, veya öyle göründü. B. Talat Turan diyor ki:

«Kuruculardan olan Menteş, 13 Kasım'ın icrasında ön planda aktif rol oynamış bir şahıstır. Bu zatın (14)lerin intikamını almak için kurulan bir teşekkül içinde bulunduğu düşünülemez. Ancak fikrin yayılmasında, teşekkülün Karacı mensupları tarafından, (14)lerle beraber bulunduğu temasını işlemekten fayda umulduğu inkar edilmemesi gereken bir gerçektir.» (D.S., 18, Mektup)

■ İçeride Düşen Kurtun Makyavelizmi

Bu kaniya göre, B. Halim Menteş, açıkça CHP adamı iken, 14'leri ve S.K.B. ni içinden kontrol etmek üzere görevlendirilmiş olabilirdi.

Gölgedeki Adam Roma'da yarı sürgün iken B. Halim Menteş'in, hiçbir şey olmamış gibi yaptığı konuşmalar, araştırma ve iskandil karakterini taşır. Diplomasi kuralla-

rına uyarak, hiçbir şey vermeksizin, karşısındakileri söyletmek ve felce uğratmak Makyavelizmini güder:

«Mayıs'ın 15'inde Halim Menteş Roma'ya geldi. Sanki hiçbir şey olmamış gibi birbirimizle hasret ve sevgi ile kucaklaştık. Menteş'le ihtilal sonrasında başlayan zıt görüşlerimiz, 22 Şubat'ta da ikimizi karşılıklı kutuplara ayıracak derecede derinleşmişti. Fakat, fikri ayrılık ne derece büyük olursa olsun, arkadaşlık ilişkilerimiz değerinden hiçbir şey kaybetmemiştir... Birbirimizin karşısına dikileceğimizi daima evvelden haber verdik.. Menteş, (14)ler tasfiyesinin doğruluğuna inanmış görünüyordu. Roma'da sabahlara kadar devam eden karşılıklı münakaşa ve fikir alış verişinde, katılaşmış inancından uzaklaştırmanın mümkün olmadığı kanısına vardım. Ancak Madanoğlu ve yakın çevresinin de Menteş'in güvenini kaybetmiş olduğunu konuşmalarındaki sızmalardan yakalamak pekala kabildi. Bana açıkça ifade etmemesine rağmen, devam edip giden iktidarın genel tutumundan pek memnun görünmüyordu. Fakat (14)lerin mutlak 2 yıldan evvel memlekete dönmeleri gerektiğinde ısrar ediyor ve bunda en ufak bir tavize yanaşmıyordu.

«Menteş'in (14)lere karşı şahsi bir iğbirarı ve onlardan kendi şahsına müteveccih bir endişesi mevcut değildi. Asıl sebep: (14)ler tasfiyesinin tatbikatını fiilen idare etmiş havacı çevrenin, (14)lerin yurda dönmelerinden duydukları endişe yüzünden, kendi üzerine yaptıkları baskının etkisi altında kalışıdır.» (D.S. 16)

■ Kolay Provokasyon

B. Halim Menteş budur. Bir albayın, elini kolunu sallayıp Roma'da Gölgedeki Adamı, Hollanda'da (14)leri kolağan etmesi, kendiliğinden, eğlenti gezisi olamazdı. Şim-

di bu aynı Menteş, S.K.B.'nin 3 kurucusundan birisi olmuştı. B.T. Turhan mektubunda yazıyor:

«...Talat Aydemir, Halim Menteş, Selçuk Atakan, Silahlı Kuvvetler Birliğinin nüvesini teşkil eden cuntanın kurucuları arasında sayılmaktadır. Bunlardan sonra, Nuri Hazer, Necati Ünsalan, Şükrü İlkin vs. sayılabilir... Nüve Cuntanın nema'lanması çok kolay oldu.» (D.S. 18)

Şaşırtıcı «kolaylık» nereden ileri geliyordu? Gene en başta Halim Menteş'ten:

«28'inci Tümen Komutanı Nuri Hazer, Emanullah Çelebi ve Menteş'in yakın akraba olmaları, Ankara'da yegane kuvvet olan 28'inci Tümeden azami ölçüde faydalanmayı mümkün kıldı... Halim Menteşin hava kuvvetlerinde söz sahibi olması ve fikire Hava Kuvvetleri Kumandanını ikna ederek teşkilatın emin ve süratli kuryeler aracılığı ile yayılmasına geniş ölçüde hizmet etmiştir.» (D.S., 18, Mektup)

Bu, Silahlı Kuvvetler alt kademelerinde mayalanan kaynaşmayı, zavallı empülsif rahmetli Talat Aydemir'in kişiliğinde cezalandırıp sindirmek için tertiplenecek bir düpedüz provokasyona benzemiyor muydu?

Çünkü halk çocuğu Türk subayı, 27 Mayıs'tan Halka medet umuyordu. Onu susturmak için Amerikan usulü madde çıkarları göstermek, tatmin etmek şöyle dursun, sinirlendiriyordu. Bütün güç halk çocuğunun elinde olsun, halka yararı dokunmasın, güçtü:

«En önemlisi sayılabilecek diğer bir husus da, 27 Mayısın o tarihe kadar arzulanan reformları getirmemiş olmasıdır, denebilir. Silahlı Kuvvetler mensupları 27 Mayıs'tan beklediklerini görmemiş olmanın ızdırabı içindeydi. Tabiidir ki, 27 Mayıs'tan sonra çıkan kanunlar Silahlı Kuvvetler mensuplarını maddeten kalkındırmış ve bir çok garanti ve kolaylıkları hizmetlerine amade kılmıştır. Bu gerçeği inkar gayri - mümkündür. Bizim sözünü ettiğimiz tatmin-

sizlik manevi alanda tezahür etmiştir. Bu memnuniyetsizlik ve tatmin edilmeme, Silahlı Kuvvetler Birliğinin sür'atle vüs'at ve kuvvet iktisabına başlıca amil olmuştur. Müteakip hadiselerde bu hale'ti ruhiyenin geniş ölçüde rol oynamış olduğunu kabul etmek lazımdır.» (D.S., 18, Mektup)

■ Uluslararası Finans - Kapitalin İhtarı

Bu durum, tutalakları (satükocu muhafazakar işveren partilerini) sonuna dek ihtiyatlı davranmaya zorladı. «İhtiyatlı» ile «tereddütlü» taban tabana zıt iki davranıştır. İhtilalciler ne kadar tereddütlü iseler (küçükburjuva durumlu), Tutalaklar o kadar ihtiyatlı idiler (Kararlı burjuva tutumlu)...

«Başa güreş» böyle başladı. Birinci ravnu kazanan parola, İnönü'nün: «İktidarın sivil idareye bir an önce devrinde sayılamıyacak kadar fayda vardır» sözü oldu.

Bu söz, ilkin, -Mısır tecrübesinde ağzı yanmış olan Londra'nın Times gazetesinde çıktı. 8 Temmuz 1960 günü «London Press Service» şu fişeği havaya attıydı:

«Türkiye'nin askeri idareden sivil idareye geçişinin uzıyacağı, -yahut, belki de,- tam olmayacağı gibi bir ihtimal Times'i tedirgin etmektedir.»

Times'ten sonra bizim «Hür basın», ondan sonra da Paşa «tedirgin» oldular. Tutalaklarımızın işi kolaydı: Avrupa bizden en az 150 yıl önde gittiği için, onun «tec-rübesini» hatırlatması, İşveren sınıfımızın Batı'dan gelen uyarıya Tanrı buyruğu görmüşçe uymasını sağlıyordu.

■ Yerli Finans - Kapitalin Yaşlı Adamı

Batı burjuvazisinin bir metodu da, bir Milletin başına yaşlı ve kendisine sadık bir tek «Ulu kişi» geçirmekti. Celal Bayar örneği bu idi.

«Onların felsefesine göre: bir yaşlı adamı satın al, devletin başına geçir, milleti yıllarca soydur, ezdir. Çapulculara karşı isyan başarı kazansa bile, en soyut hak isteyen genç ağızlara kurşun sıktıran yaşlı adamlara «ölüm cezasının gölgesi» dahi gösterilemeyecektir.

«Eldeki beylik basın ve beylik muhalefet ortalığı kapladığı sürece nasıl olsa «şefkat» damarları kabartılır. Mahşer günü canları kurtarılanların, ileride usturuplanacak bir afla hürriyetleri de bağışlanıverir.

«Çapul yeniden eski hızını bulur, hatta geçer. Ve ecnebi «dostlar»: geçmiş gelecek kullarını ebediyyen garanti-lemiş bulunurlar.» (H. Kıvılcımlı: İkinci Kuvayimilliyeciliğimiz, s. 20)

1960 Temmuz'unda yazılmış, ulemamızca okunması yasaklanmış olan bu satırlar, 1966 Temmuz'unda olaylarca ispat edilmedi mi?

27 Mayısçıların başlarına kendi elleriyle boyunlarına ilmek geçirir gibi geçirdikleri ilk yaşlı adam Sayın General Cemal Gürsel oldu. 1960 yılı ortasında, göz göre balatalama yaptıkları anlaşılan «sivil» bakanlardan 10'u inince kimin bakan olacağı Milli Birlik Komitesini altüst etti.

Askerler hiç değilse masa bürokratu olmadıkları için, aldıkları işi iş olarak daha temizce yürütebilirlerdi. Devletin hangi makinesine asker geçirildiyse orada olumlu iş yapıldı.

Örnek: İstanbul Belediyesi başına geçirilen iddiasız bir askercik, birkaç hafta içinde Üsküdar, Fatih gibi semtlerde hemen hiç masrafsız, halka ucuz tiyatro binaları kurdu. Sivil bürokratlar 40 yıl uğraşsalar, milyonları müteahhitlere çaldırarak, yapılmış tiyatroları inmeli duruma sokarlardı. Askerler kaşarlanmamışlardı.

«Fakat Gürsel'in, boşalan yerlere yine sivilleri getirmekte ısrar etmesi karşısında teşebbüs başarıya ulaşmamıştır.» (D.S., 9)

■ Küçükburjuvalığın İntihar Felsefesi

Ne sayede? MBK'nin bir sosyal sınıfa dayanmıyan aydın küçükburjuva yapısı sayesinde. Çünkü:

«Komite üyeleri aslında Bakan olmak istiyorlardı. Hemen hepsinde bu istek umumi idi. Ancak, Bakan olmak şansı bazılarında diğerlerine nazaran daha fazla görünüyordu. Hükümette 38 adet Bakanlık bulunsaydı, teklif oy birliği ile kabul edilir ve derhal uygulanıverirdi. Karşı koyma, daha çok, Bakan olma şansını kendisinde az görenlerle, Komite üyelerine, sivillere nazaran laf anlatmakta müşkilat çekeceğini yakından bilen Başbakandan geliyordu.» (D.S. 9)

Dram veya komedi burda yatıyor, «tavşan burada pusuyor»du: Yasama ve Yürütme yetkilerini Anayasaca ellerinde tutanlar, Yasama yetkilerini Piyasa ajanlarından «Komisyonlara» bağışlıyorlardı.

Yürütme yetkilerinde ise: bir Bakan olmayı bile «şans» sayıyor, birbirlerini kırmak yolundan bir tek yaşlı adamın insafına ısmarlıyorlardı.

O yaşlı adamın «sivil idare» prensibi ise, kendisi en masum «sağduyu»suna uyduğu hayaliyle avunurken, Londra'da kotarılmış bir formüldü.

■ Sivil Bakan: Devrime Saatli Bomba

Asker küçükburjuvaların çekişmeleri sayesinde sivil tilkilere geçen idare ne yaptı? 27 Mayıs gemisini delerek batırmak için gemi anbarına safra diye konulmuş saatli bomba gibi işledi. Gölgedeki yakınıyor:

«Çalışmalarımız normal şartlar altında cereyan etmiyordu. Yapılacak işlerin azameti nisbetinde müşkilatla karşılaşşıyorduk. Mücadelenin en büyüüğünü yetkili makamları işgal edenlerle yapmak zorunluğunda kalıyorduk.»

Batıcı akıl hocalarının tapşırıldığı «sivil idare» bu idi. Yoksa maksat «sivil» veya «asker» değil, Halka doğru teprenen 27 Mayıs'ı, kendi çarkları içinde boğmaktı.

Babil çağından kalma bürokrat Devleti düzeltmek isteyen ihtilalcilere karşı «laf anlatamaz» hale gelen birinci yaşlı adam:

«Cemal Gürsel, genel olarak tensikatin yapılmasına taraftar görünüyordu. Fakat, sonucunda doğması muhtemel görünen bazı ihtilatlardan endişeli ve bu yüzden müteredit bulunuyordu.» (D.S. 11)

İkinci yaşlı adam:

«Milli Savunma Bakanlığını işgal eden Fahri Özdilek, her türlü tasarrufa doğrudan doğruya kendi sorumluluğu adına girişildiği halde, meselenin Komitede konuşulduğu ilk gün çantasını toplamış ve bir daha Komitenin semtine uğramaz olmuştu.» (D.S. 11)

Silahlı Kuvvetleri temizlemekte bir taşla iki kuş (ama ikisi de İşveren torbasına giden iki kuş) vurarak ses çıkarmıyan yaşlı adamlar, o zaman (hem de silahlılara karşı) korkmamışlardı.

«Doğması muhtemel bazı ihtilallar» dolayısıyla şimdi silahsız sivillerden korkuyorlardı. Bürokratları temizlemekte «endişe... ve tereddüt» sakızını çiğniyorlardı. Demek, «doğması muhtemel ihtilallar» Londra - Washington kaynaklı sivil Finans - Kapital ajanlarından geliyordu.

■ Finans - Kapitale: Sivil mi Yarar, Asker mi?

Temiz devrimcilerin tecrübesizliği önüne: «Siviller mi daha bilgili ve beceriklidir, askerler mi?» diye bir şeytanın iğri kılı çıkarılıyordu. Bu düzelttirilmek isteniyordu. Oysa problem o değildi:

«Siviller mi İşveren sınıfının çıkar oyunlarına daha yatkındılar, yoksa askerler mi?» Mesele buydu.

Buna verilecek karşılık, en kör göze batacak kadar ortadaydı. Elbet, asker evlatlarımız az çok özel bir kapalı kutuda tutuluyorlardı. Yıllar yılı «*siyasetten uzak*» tutulma bahanesi ile İşveren sınıfının nasıl Devlet kasasını soyarak zengin edildiğine pek alıştıramamışlardı. O yüzden, burjuva çıkar oyunlarına çok daha az yatkın idiler.

Finans - Kapital oyununa düşmemiş askerlerin, *Millet ve Memleket yararı* denildi mi, onun mutlaka *İşveren çıkarı* olması gerekeceğine inandırılmaları daha güç idi.

Finans - Kapital gözlüğünü takamamış genç askerler, elbet o gözlükle kör edilmiş sivillerden bin kere daha becerikli ve halksever olacaklardı. Zeki bir halk dostu ise, gereken gerçek «*bilgi*»yi, sersemletilmiş burjuva bürokratından daha iyi, çabuk ve doğru olarak elde etmeyi becerirdi.

■ Amerikan Abdestli Sivil Bakanlar

İşte bir örnek: Maliyeye üstad Alican sivil getirilmişti:

«*Maliye Bakanlığı ile resmi bir koordinasyon sistemi içerisinde çalışmaya imkan yoktu. Derhal, alışageldikleri her türlü müşkülâtı önümüze yığacaklarından zerre kadar şüphelenmiyorduk... Yaptığımız mali portesi 100 milyon TL'sına balığ oluyordu. En önemli husus bu parayı hem de çok kısa zamanda temin edebilmektir... Bu iş için, hükümetin kuruluş özelliği yüzünden, pasif, iktidarsız ve hatıta yetkisiz klasik kafalı bakanlarıyla da işbirliği yapmak imkansızdı.*» (D.S. 11)

Sivil papağanlara birşey öğretilmişti: Amerikayla iş yapmak. Bu onların pek hoşuna gidiyordu: Yolluğu, ödeneği, komisyonu, ihalesi, denetlemesi ve ilh., ve ilh. vardı. Hepsinden hem yersin, hem yedirirsin.

Genç askerler bunu «beceremezlerdi». Doğru dürüst «bilmiyorlardı.» Şöyle düşünüyorlardı:

«Faaliyete geçtiğimiz günden itibaren ne ordu emir ve kumanda kademesinin, ne de Amerikan Yardım Kurulunun hiçbir şeyden haberi olmamıştı. Amerikalılardan bu iş için yardım istemek, işe burunlarının sokulmasına razı olmak demekti ki, bu takdirde tatbikatın çıkmaza girmesi, meselenin müzakere ve pazarlığa dökülmesi kaçınılmaz bir sonuç olurdu.» (D.S. 11)

■ Finans - Kapital Baltacısı: Sivil Bakanlar

Bunu hiçbir «Sivil» aklının kenarından geçirmek zahmetine katlanamıyordu. Onun için Londra'nın *Times*'i: aman Siviller yetişin! diyordu. «*Hür Basın*» ve sayın «*Siyasi Partiler*» hep bir ağızdan yankı veriyorlardı. «*Aman siviller gelsin Hükümet!*»

Sayın yaşlı adamların da bilerek bilmiyerek «*telaş*» ve «*tereddüt*»leri buradan geliyordu.

Genç askerler bir yol daha «*kendi omuzlarının üstündeki başları*» ile küçük bir finans baskını yaptılar. Sonra Sayın Sivil Bakanı karşılarına alıp: 100 milyon! dediler. O işi «*Komisyona havale*»ye kalktı.

«*Alican, haklı olarak alışageldiği gibi, binbir dereden su getirmeye, hükümetin o gün için ancak 25 milyon lirayı tasarruf edebildiğini, bu şartlar altında ödemenin mümkün olup olmayacağının cay-ı mülahaze bulunduğundan bahsetmeye başladı. Meselenin Komisyona havaleye ve sonu gelmez müzakerelere tahammülü olmadığını kendiliğinden anlamasına imkan yoktu.*» (D.S. 11)

Sivil Bakan sabotajını önceden kestirmişti genç subaylar. «*Komisyona havale*» hilesine çarpılmamak için, daha önceden Bakan beye kaçamak bırakmıyan bir sürpriz hazırlamışlardır. «*Uzman*» mı gerek? Finans - Kapitalin

şırdığı bilgin maskeli ajanları yutmazlar. Kendi bildikleri gibi «uzmanı» mumla ararlar.

■ Devrimci Asker: Suikasti Öner

«Maliye Bakanlığına giderek Bakanlığın işleyişine vakıf ve kişiliğine güvenilebilir bir adam aradım. Bana Bütçe Umum Müdürü Hikmet'i tavsiye ettiler... Bütçe Umum Müdürü, bize o günlerde tamtakır bırakılmış bulunan Devlet Kasasından 100 milyon liranın nasıl bir hafta zarfında, hiç bir mali sarsıntıya sebebiyet verilmeksizin, nakden tediyeye edilebileceğini öğretmiş bulunuyordu. Bakanlıklara mali yıl başında bütçe ile tahsis edilmiş maaş ödeneklerinin boş kadrolar karşılığı Maliye Bakanlığı emrine iade edilecek ve biz de, geçmiş yıllarda çarçur edilen bu para ile işimizi görecektik.» (D.S. 11)

Sonra sayın Bir Siyasi Parti Lideri olacak Bakan, bilmez sayarak, genç subayları parasız bırakmak istiyor. Subaylar ondan er davranıp, gerekli uzmanlar, her yıl sonu çarçur edilen 100 milyon lirayı rahatça çıkartıyorlar. İki «Uzman»; Maliye: Hikmet, Hukuk: Yüzbaşı Sait:

«Yeminli ve gilzi olarak Ankara Kumandanlığının bir odasına kilitlenip birkaç gün içinde 42 sayılı kanun tasarsını tamamladılar.» (D.S. 11)

«Bilgisiz, beceriksiz, yetersiz, ve ilh.'siz» sayılan insanlar, ne yaptıklarını bilirlerse, kendilerinde bulunmayan bilgiyi de, uzmanlığı da herkesten iyi emirlerinde kullanabillerdi ve kullanmışlardı. Yalnız, işveren sınıfı için Uzman: Sömürme çıkarlarını haklı çıkarma aygıdı idi; burada Devrim çıkarı önde geliyordu.

Birinci ravnd'un ilk basamağı Finans - Kapitale karşı Devrimci subayların üstünlüğü biçiminde geçiyordu. Gerçekte Finans - Kapital usta pehlivan gibi altta güreşiyor, Devrimcileri yıprandırıyor; sureti haktan görünerek

onlara istediğini yaptırıyordu. Ufak tefek azarlanmaları olağan sayıyordu. Alican'ın D.S. karşısındaki durumu onu gösteriyordu:

«Sözünü kestim, (diyor D.S.) ve -sonradan, akrabası olan Talat Aydemir'e şikayet ettiğine göre kendisine hayli sertçe gelen bir ifade ile- önlümüzde Komitenin kabul ettiği bir kanun bulunduğunu, kanunun tatbikatına Bakanlar Kurulunun memur edildiğini, tali mülahazaların yersiz bulunduğunu hatırlatarak ayağa kalktım. Bakan, elbette ödeme için imkan aranacağını söyledi ve toplantıya son verdik.» (D.S. 11)

■ Askerce Tedbirler ve Yaşlı Tilkiler

Bu uslu görünüş, Devrimcileri: bindikleri dalı kesip, yapma bir emniyet içinde oyaladı. Aldıkları tek tedbir: sosyal bir sınıf açısından halka inmek yerine, kimi kilit sayılan noktalara, 9 ihtilalcı ile, onların güvendikleri 3 askeri uzmanı geçirmekle kaldı.

- 1 — Talat Aydemir: Harbokulu Kumandanlığına,
- 2 — Necati Ünsalan: Jandarma Okul Kumandanlığına,
- 3 — Kemal Güner: Jandarma Okul Kurmay Başkanlığına,
- 4 — Necmi Berk: Kara Havacılık Okulu Kumandanlığına,
- 5 — Naci Asutay: Milli Emniyet Başkan Muavinliğine,
- 6 — Nejat Kumuşoğlu: Milli Emniyet İstanbul Müfettişliğine,
- 7 — Şükrü İlkin: Ankara Emniyet Müdürlüğüne,
- 8 — Faruk Güventürk: İstanbul Merkez Kumandanlığına,

9 — İhsan Erkan: 22. uncu Piyade Alayına (Ankara Merkez Alayı)...

Güvenilirlerden:

1 — Refik Kurttekin: Genelkurmay Başkanlığı İstihbarat Başkanlığına,

2 — Faruk Gürler: Harp Akademileri Kumandanlığına,

3 — Yusuf Alpmansu: İstanbul Garnizonu ve 66 ncı Tümen Kumandanlığına...

Bu 12 kat: asker katıydı. Hepsi de Hiyerarşice Yaşlı Generallerin emirlerine itaatla görevliydi. Gölgedeki adam: «*Orduda General bırakmanın hatasını daha ilk adımda gözlerimle görüyordum.*» (12) diyordu. Ancak yaşlı adamlar, kendi yaptıkları sabotajla kalmadılar. MBK'nin içinde uyandırdıkları ateşi de ustaca körüklediler. *Milli Birlik* zıt iki kutba parçalandı:

■ Birbirinden Habersiz Cunta

1 inci Kutup (Reformcular): Kabibay - Türkeş - Erkanlı üçüzü çevresinde: Karaman - Akkoyunlu - Baykal - Solmaz - Esin - Özdağ... Devleti «revizyona» uğratmak istiyorlardı. Hem çoğunluk hem güçlü görünüyorlardı. Kararlıydılar.

«9 Temmuz gecesi aldığımız kararların uygulanması için hızla çalışıyorduk. İhtilal iktidarının emniyetini sür'atle sağlamak üzere Başbakanlıkta bir Merkezi İstihbarat Teşkilatı kurmaya karar verdik. Kadro ve Kanun teklifi gibi zaman alıcı formalitelerle vakit geçirmeksizin, teşkilatın başına Kurmay Yarbey Süreyya Yüksel'i geçirdik. O zaman, seferberlik tetkik kurulu başkanı olan emekli Kurmay Albay Faruk Ateşdağlı'nın emrindeki istihbarat hizmetinden yetişmiş subaylardan teşkil ettiğimiz bir ekip ile Başbakanlığın bir odasında derhal faaliyete geçtik.

«Bu teşkilat; Milli Emniyet, Emniyet Genel Müdürlüğü, Genelkurmay İstihbarat Başkanlığı ve Jandarma Genel Kumandanlığı gibi organların aracılığı ile bütün Türkiye'nin gözünü ve kulağını bir noktaya topladı.» (D.S. 13)

Bu, açıkça, bir albaylar Hükümet darbesi idi. Tam cunta: hiç bir sosyal sınıfa dayanmıyordu.

■ Karşı Grup ve Batak

2 nci Kutup: «Sami Küçük'ün akıl hocalığı yaptığı ve Madanoğlu'nun baş olarak kullanıldığı grubu» idi (D.S. 13). Çevreler: önce Rafet Aksoyoğlu - Fikret Kuytak, sonra Suphi Gürsoytrak - Ahmet Yıldız'dı.

Azınlıklılar. Ama: «Komite dışında siyasi çevrelerle irtibatlı olarak çalıştıkları ve Komite içinde Parti sözcülüğü edercesine ters bir yön tutturdıkları intibai günden güne kuvvetleniyordu.» (D.S. 13)

Sosyal sınıfla ve onun siyasi örgütü ile el altından ilişkisi, onun da en az birinci Cunta kadar illegal çalıştığını gösteriyordu. «Hiçbir zaman belirli bir inanç ile karşımla çıkmamışlardır.» (D.S. 13). Yalnız 1. Cuntayı iyi oyalamışlardır.

Bu iki kutup arasında batak uzanıyordu:

Ekrem Acuner: «başlı başına» idi.

Özdilek - Ulay Paşalar: Bakan, tarafsızdılar.

Sezai Okan - Osman Köksal: Madanoğlu'nu tutmakla birlikte, Türkeş'e karşı (Küçüğünkine benzeyen) bir «allerji» besliyorlar, Özdağ'ın nutuk atışlarına sokranıyorlardı.

Tam o sıra, Halim Menteş Roma - Nato'dan geldi. Komite Komisyonlarına girdi. 1'inci Cuntaya karşı açıkça İsmet Paşasız yaşanmıyacağı tezini tutturdu. Bir yandan «Madanoğlu grubu ile gaye birliği» (D.S. 14) güderken, ötede «Komite içindeki fikri ve hissi ayrılıkları ortadan kaldırma gayretine» Kabibay ve Seyhan'la «devamlı olarak katı-

lıyordu.» (D.S. 14). Bu tavşana kaç, taziya tut demekti. Paşa, Menteş kılığına girmiş, Komiteyi içinden fitillemişti.

■ *Küçükburjuva Telâş ve Bölünüş*

H. Menteş'in antitezi D. Seyhan'dı. İkisi de Devrimden kâm alamamış albaylardı. Menteş Paşaları, D. Seyhan Paşa olmıyanları temsil ediyordu. Paşalar, CHP ardında akıllı işverenleri tutuyorlardı. Paşa olmıyanlar Cunta gölgesinde küçükburjuvaziyi temsil eder görünüyordlardı. Akıllı *burjuvazinin* ne düşündüğü belliydi. Duygucu *küçükburjuvazi* için deli olmak işten değildi:

«Biz, diyordu D.S.'nin ağzıyla, 27 Mayıs ihtilalini tahakkuk ettirebilmek için altı yıl geceli gündüzlü çalışmış-tık. Biz ihtilali, iktidarı Cumhuriyet Halk Partisine devretmek için yapmamıştık. Altı yıl, her türlü feragat ve fedakarlıkla inandığın fikirlerin tahakkuku için ihtilal hazırla ve yap, sonra da fikirlerinin karşısına dikilen ve siyasi gruplanmaların çıkarına hizmet etmiye kalkanların karşısında yılıp sahneden çekiliver!... Olmazdı böyle şey...» (D.S. 14)

Ne yazık ki küçükburjuvazinin modern toplumda alın-yazısı bu idi. Her küçükburjuvanın gözü büyük burjuva olmaktaydı: her Albayın Paşa olma niyeti gibi...

Ne var ki, Paşa olma kısmeti gibi, büyük burjuva olmak da binde bir kişiye güç nasip oluyordu. M.B.K.'nde herkesin gönlünde bir paşalık yatıyordu. Hiç kimsenin hal-ka inmeyişi, herkesin Saray üst katında kozunu paylaşma hesabı: başka içgüdüye bağlanabilir miydi?

■ *Prensipsiz Antika Kulis Oyalanışı*

Onun için Komitede her kendi hegemonyası hesabına «Birlik ve Beraberlik» arıyan kişi, Komitenin gövdesini gevrek bir çam ağacı gibi yaran kama rolünü oynuyordu.

Komitede Paşa - olmıyanların başı Kabibay'dı:

«Kabibay: ihtilalin motoru, bel kemiği ve koordinatörü idi. Fikir anlaşmazlığı durumunda bulunduğumuz kişiler, Kabibay'a hâlâ, eksiksiz sevgi besliyorlardı, yakınlık gösteriyorlardı. İhtilale Madanoğlu'nu ve Küçük'ü o karıştırmıştı. Onlardan, kendisine, dolayısıyla yakın çevresine bir düşmanlık tertiplenmesi aklının ucundan geçmiyordu, hayal edemiyordu.

«Elinde kudret vardı. Komite, bir emniyet grubu teşkil etmişti. Başkanlığına Kabibay'ı oturtmuşlardı. Yanına yardımcı olarak; Karaman'ı, Esin'i, Solmazer'i almıştı. Bu emniyet grubu, Komite namına Türkiyedeki bütün aktif kuvvetleri kontrol ediyordu. Kabibay'ın yaptığı bütün hesapların sonucu yanlış çıkmıştır. Hesaplarda, normal şartların formüllerini kullanıyordu. Halbuki, ihtilalin, ortalığı kasıp kavuran ortamında kullanılacak hesap makinesi piyasadan satın alınacak cinsten değildi.» (D.S. 14)

Daha doğrusu. Kabibay'ın kullandığı hesap makinesi:

- 1 — «Piyasadan» satın alınmıştı, ama,
- 2 — Çok eskiden (belki Babil çağından beri) satın alınmış ve kullanıla kullanıla hurdalaşmış bir makinaydı.

O makinenin dilinden, acemi albaylardan çok usta paşalar anlardı. Mesele o makineyle iş görmiye kaldığı andan itibaren: mekanizma otomatikman eski ustaların insaf-larına kalmış demekti. Bütün beklenen şey: İlk şok'un uyandırdığı şaşkınlığı geçirmek, vakit kazanmak, saatinin geldiğini görmektir.

■ Keskin Karar: «Fikirsizleri» Budama

Yarışı kim kazanacaktı? İkinci baskını yapabilen.

Baskın ne denli erken olursa, o denli genç Albaylar lehine olabilirdi; ne denli geç kalırsa, o denli yaşlı Paşaların değirmenine su götürecekti...

Komitedeki gençler yalancı bir *emniyet* içindeydiler. Kabibay, yanına aldığı şüpheli Türkes grubu yüzünden, her gün biraz daha aleyhinde çalışanlara taraftar kazandırıyordu.

Biçimcil iktidarı elinde tuttuğu sanısı ile boyuna vakit kaybettiriyordu. Heyelanı, Komite dışında olanlar daha iyi seziyorlardı. Sezenlerin başında, Menteş'le açık kart iskambil oynayan ikiz - düşman - kardeş Dünder Seyhan geliyordu:

«Eylül ayının başlarında, bütün emeklerin boşa gittiğini ve artık birlik ve beraberliğin teessüs etmesinden şahsen ümidimi kestiğim zaman, başvurulacak tek çarenin, Komitenin fikirsiz kanadını budamak olduğu kanaatine varmıştım. İhtilalin mukadder tecellisine ve kanunlarına tabi olmaktan başka yapılacak iş kalmamıştı. Ya biz sahneden çekilecektik veya onlar çekilecekti.» diyordu. (D.S. 14)

«Kanaatimi, derhal yakın arkadaşlarıma açtım. Kabibay, Erkanlı, Türkes ve çevremizdeki diğer arkadaşlarla, tereddütsüz olarak başka bir hal çaresi kalmadığında birleşivermiştik. Komiteden, ihtilalin gayelerine aykırı çalışmaları görülen 4 - 5 kişinin memleket dışında ikamete gönderilmesi meseleyi kökünden temizliyecekti.» (D.S. 14)

«Fikirsizlik» ne idi? Pek belli değildi.

■ Kararsız Uygulama Tökezleyişi

Gelin görün ki, «Tereddütsüz» iş küçükburjuva işi değildi. Nitekim gençlerin en büyük tereddütleri «karar» alındıktan sonra başladı. Laf başka, iş başkaydı.

1 — Ne yapacaklarını bilmiyorlardı: «Sonradan birçok dedikodular ortaya çıktı: şu veya bu kişi, şu veya bu şekilde karar kesilmiş, diye. Açık belirteyim ki; hepimiz tam bir karar birliği içindeydik. Fakat, bu karar uygulandığı zaman, kimin memleket dışına gönderileceği ne tespit

edilmiş, ne de bu konu tartışılmıştır. Hele, Cemal Gürsel'in gerek mevkii ve gerekse şahsı hakkında özel bir hükme varmak hiç kimsenin aklının ucundan geçmemiştir.» (D.S. 14)

2 — *Ne zaman yapacaklarını boyuna erteliyorlardı: «Karar, bu sefer; bizim aramızda tartışma konusu olmaya başladı. Hepimiz başka bir şekil göremiyorduk. Ya onlar gidecek, ya biz temizlenecektik.*

«Fakat iş, kararın uygulanması sorununa dayanınca çekimserlikler doğuyordu. Türkiye her an hazır vaziyette bekliyordu. Mesele gelmiş Kabibay'a dayanmıştı.» (14)

■ «Sabahlara Dek Birbirine Girme»

«Eylülün başındanberi, aramızdaki tek tartışma bu olmuştu. Her gece saat en az üçe kadar, çoğu zaman Türkiye'nin odasında, birbirimize giriyorduk. Fakat, bütün bu çabalamalar, verilmiş kararın uygulanması için harekete geçmiye yeter görünmüyordu.» (D.S. 14)

Dikkat edelim. Küçükburjuvazinin meşhur bir «*aklının ucu*» vardır. Küçükburjuvazi pek güvendiği «*Aklı*»nın çerçevesi içinde her kurnazlığı, hatta her insafsızlığı düşünür de; «*Aklının ucu*» dediği yere gelindi mi: o sınırı aşmaz bulur.

Aksi gibi de bütün tekinsizlikler hep o «*Aklının ucu*» sınırında mahşerleşir. Türkiye'nin asker, sivil bütün Gizli Emniyet Teşkilatlarını kaplıyan Komite Emniyet Grubu Başkanı Kabibay'ın «*Aklının ucuna*»: düpedüz karşılaştıkları Madanoğlu ve Küçük'ün «bir düşmanlık tertiplemesi» gelmiyordu.

Ve bütün genç ihtilalcilerin «*Aklının ucuna*»: «*Cemal Gürsel'in gerek mevkii ve gerekse şahsı*» gelmiyordu... Bir de ne görüyoruz?

Bu her iki «*Aklın ucu*» birleşiyor. Zaman kazanmak

için «eksiksiz sevgi ve yakınlık» gösterilerinde kusur etmiyor. Hiç beklenmedik anda, umulmadık bahane ile her iki «Aklın ucu» gelip ihtilalcilere batıyor.

Bir böcek vardır: avını yavrularına canlı et olarak yedirmek için, öldürmez, felç eder. İhtilalcileri felce uğratan iğne, kendi «Birlik ve Beraberlik» iğneleri oldu. Bu iğnenin en aslına uygunu Yurdakuler'di.

27 Mayıs öncesinde Ankara ile İstanbul arasında kopan ikiliği o gidermişti. Şimdi gene sırf «Birlik ve Beraberlik» aşkıyla, keskin ihtilalcilerin «Her gece saat en az üçe kadar birbirlerine girdikleri» tartışmaların yapıldığı yerin kapısına kulağını dayadı.. ki, ne dinlesin?

Komiteden bile olmayan bir Gölgedeki Adam, Komitenin «Birlik ve Beraberliği»ni lafla da olsa paramparça ediyor:

«Bir gün, Muzaffer Yurdakuler, yakın arkadaşlarımızla konuştuğumuz bir yerin kapısından, benim alınan kararı uygulamakta gecikmemizi eleştiren konuşmamı, tesadüfen duymuş ve derhal soluğu Komitede alarak duyduklarını genel kurula getirmiş. Ortalık, hemen kötüsüne karıştı. Aslında Yurdakuler'in bu telaşlı hareketi, benim şahsıma duyduğu iğbirardan doğmuyordu. O, bu konuyu örneği ile ortaya getirerek, anlaşmazlıkların, Komitenin sonucunu nereye kadar götüreceğini delilleriyle ıspatlamak istemiştir. Gayret tam tersine hizmet etti. Niyetimizin duyulması, fikir anlaşmazlığı içinde bulunduğumuz kişilere zamanında alarm işareti çekmek olmuştur.» (D.S. 14)

■ Vakit Kazanan «Pratik Adam»lar

Genç devrimci küçükburjuvalar bir sosyal sınıf perspektifine dayanmıyorlardı. Dayansalar, bu ifşaat, bir çok sosyal devrimlerde olduğu gibi, hareketi daha çabuk zembereğinden serbest kılmıya yarar, aceleleştirirdi.

Bizim ihtilalcilerin bütün perspektifleri: «*Baskın basanındır*» metoduna dayanıyordu. Basılacaklar, haberi almışlardı. Sosyal bir sınıfın sivil - asker teşkilatlarına ve çevrelerine: yangın var, «silah başına» çığlığını basacaklardı:

«*Bu alarmı (silah başına'yı) alanlar, hemen faaliyete koyuldular. Ordu birliklerinde yakın arkadaşları, Kumandan olan Komite üyeleri, bu sayın Kumandanlara hulus çakmaya başladılar. Birbirleriyle bu yönde yarışa koyuldular. Her fırsatta, herkes ordunun içerisindeydi. Kıta Kumandanlarının isteklerini yerine getirmek için çalışmak, Komitenin tek gayreti haline geldi.*» (D.S. 14)

Ihtilalcilerin bu durumda başvurdıkları tek davranış, meşhur «*Ordunun siyasetle uğraşmaması*» prensibi oldu. Kim uğraşacaktı ya siyasetle? Gölgedeki Adam...

Kendisi, Komitedekiler, Hükümet ve Devlet Başkanı «*asker*» değiller miydi? Hangi siyasetle uğraşmamışlar, uğraşmıyorlardı? Maymun gözünü açmıştı. Madem ki, sosyal sınıflar dışında sırf Orduyla iş yapılacaktı. İşte herkes orduda siyasetini yürütecekti.

Herkesin «*Hulus çak*» tığı «*Sayın Komutanlar*» kimlerdi? 6 Haziran «*Sessiz ihtilal*»inde «*Orduda kalan diğer bazı generaller*»di. Onlar 4 aydır: «*Ellerine geçirdikleri her fırsatta, ihtilalcilerden duydukları kompleksin acısını çıkarma yoluna sapmış*» (D.S. 12) değiller miydi?

Onlar için Gölgedeki Adam ne demişti?

«*Emeklilik zarflarını dağıttırdı. Kısaca:*

«— *Hepiniz tekaüt oldunuz. Üzülecek birşey yok, iyi de para veriyorlar, diyerek kesip atıverdi. Pratik adamdı doğrusu...*» (D.S. 12)

Gölgedeki Adam onlara şöyle gözyaşı döküyordu:

«*Orduyu, siyaset dışı bırakma düşüncesi bu şekil davranışlarla her gün biraz daha boşa çıkıyordu. Kimse, artık prensiplere bağlı kalmayı aklına getirmiyordu.*» (D.S. 14)

Hep: «Akıl»!.. Oysa «Sayın Komutanlar» herşeyden önce: «Pratik adam»lardı. «Lisan'ı halleriyle»: «Ordu siyasetle mi uğraşmasın?» diyorlardı, «Tamam: siz Albaylar da Ordudansınız. Bakın biz nasıl Paşa gibi 40 yıl oturduk. İstedığınız gibi Orduyu siyasetten ayırmak için: Siyaseti sivillere bırakın!»

■ «Mürşide Teslim» Ol: İlk Direkt!

«Pratik Adam» oldukları için lafta kalacağa da hiç benzemiyorlardı. «Orhan Kabibay, Birlik ve Beraberlik sağlayabilmek için her vasıtaya başvurmaktan yılmıyordu.» (D.S. 13). Ona güvenip suçüstü yakalanmakla felce uğrayan ihtilalciler, kendilerinden umudu kestiler. Tüm asker içgüdüğü ile hiyerarşinin tepesindekinin insafını beklediler:

«Umutlar yine Gürsel'e yöneldi. Dizginleri bir toparlasa diyorduk. Bekliyorduk bunu. Bir düzenlese ortalığı, diye herkes umudunu ona dikmişti.» (D.S. 14)

Paşa (burada Gürsel Paşa da, İsmet Paşa da, başka herhangi Paşa da olurdu), ihtilalcilerin kendi ellerile uzattıkları «dizginleri» sımsıkı tuttu.

Kimdi Paşa'nın M.B.K.'deki evlatlarını kışkırtan? Dünder Seyhan.

Kimdi bu kışkırtmaya «Lebbeyk Hazırım» diyen? Alpaslan Türkeş.

Gölgeden artık iyice güneşe çıkmış olan Dünder Seyhan diyor ki:

«Roma kara ataseliğine atandım. Amerika'da bulunan ailemi alıp Roma'ya nakletmek için memleketten geçici olarak ayrılmak zorunda kaldım. Türkeş'e veda etmiye gittiğim zaman, o da Başbakanlık müsteşarlığından ayrılmak üzere masasının gözlerini topluyordu... İçine düştüğümüz tereddüt havası, bize ilk ravnında sımsıkı bir direkt çekiyor ve sersemletiyordu.» (D.S. 14)

O besbelli durumda «TEREDDÜT» geçti mi? Ne gez. İ.İ.'nin o sıralar C. Gürsel'le buluşmaları bir yana. 9.6.1966 günü bile Gölgedeki Adam dahi hâlâ Paşa'yı o günlerde şöyle görüyordu:

«İşlere karışmasının etkisiz kalabileceğinden çekiniyordu herhalde. Yahut da, onun için gerekli tedbirlerin tam olarak alınma zamanı gelmemiştir. Hep pasif, hep çekingen, hep babacan «aga»lık davranışlarıyla yetiniveriyordu.» (D.S. 14)

1960 Ekim başında «Roma'daki görevine katılan» Gölgedeki, sık sık haberleştiği Kabibay'a en sonra:

«Madem ki siz... en yakın arkadaşlarınızı memlekete çağırabilmek gücünü kendinizde bulamıyacak hale geldiniz, o halde çok yakın zamanda, benim sizleri yurt dışında karşılamam, artık mukadder bir felaket olmak yolundadır.» (D.S. 14) diye yazmıştı.

«Kabibay, Yassıada'dan telefonla aradı. Durumun iyiye gittiğini, endişe edecek birşey bulunmadığını söyledi.» (D.S. 14)

■ Baskın Öyle Olmaz, Böyle Olur: Son Direkt

Neye, kime güveniyordu? Herhalde 9 kilit noktaya yerleştirdikleri 9 ihtilalciye. 13 Kasım gecesi bu 9 kişiden 5'inin durumu şöyle oldu:

1 — Aydemir: (asıl vurucu güç: Harbiye) «Komitenin parçalanmasını» istedi.

2 — Ünsalan: (İkinci güç: Jandarma Okulu) «baskın»a uğradı.

3 — Güventürk: (İstanbul Garnizonu) kime olsa «Pestil çıkarır»... Bütün - vurucu güçler arasında bağ kuracak olan:

4 — Asutay: (Milli Emniyet Başkan Yardımcısı) ile,

5 — Kumuşoğlu: (Milli Emniyet İstanbul Müfetti-

şi)... belki de Roma'da Gölgedeki Adamla kumpas kurmaya gönderilerek Türkiye sınırları dışına atılmışlardı.

«14 Kasım 1960... eski ihtilalci iki arkadaşım, Kurmay Albay Naci Asutay ve Nejat Kumuşoğlu İtalya'yı ziyarette gelmişlerdi... Napoli'de kaldığımız bir pansiyonda sabah gazetelerini elimize aldığımız zaman beklediğimiz korkunç sonucu öğrenmiş bulunuyorduk... Başta Kabibay olmak üzere, Türkeş ve diğer yakın arkadaşlarımızın Komite üyeliği hakları ellerinden alınmış, emekliye sevk edilerek tevkif edilmişlerdi... Biz eski ihtilalcilerin onlar için tam zamanında düşündüğümüzü, öne almışlar, onlar bize uygulamışlardı.» (D.S. 15)

Ve uygulama adamına göre oldu. Tereddüt'lü Kabibay'a, uzattığı tabancası için: «İnşallah sana kendi elimle iade ederim» denerek «İnsanlık ve mahviyetkarlık gösterildi.»

Tereddütsüz «Türkeş'in evine Kızıloğlu'nun adamlarıyla saldırılmış, kapıları kırılmış, beş çocuğu çığına dönmüş, polislerin elinden babalarını almaya savaşmışlar ve etraf felaketli bir manzara seyretmiş!.. (D.S. 15)

■ Birlik Yerine: Böl ve Hükmet

Karşılarında, dolaysız olarak, kendilerinden başka hiç kimse görünmediği zaman, bile, kendi kendilerini sırf prejüjeleri ve tereddütleriyle nakavt eden ihtilalciler, sırtları yere gelince şaştlar.

Kimdi onları kündeye getiren?

Etilye sütlüye karışmaz görünen «hep çekingen, hep babacan» Gürsel «aga» mı? Kabibay'ın, aş içinde bir kaşık tuz bulunsun gibilerden eliyle ihtilale kattığı, «eksiksiz sevgi, yakınlık» gösteren Madanoğlu veya Komitede bile bulunmayan Kızıloğlu gibi teknik aygıtlar mı?...

Kurucu Meclis: teşkilatlı yurttaşların tayinleriyle ko-

lay toplandı. Ona gerçi işçi sınıfının siyasi örgütleri sokulmadı; ama, sendikalar sokuldu. M.B.K. fiilen yoktu; ama kimse 27 Mayıs yoktur diyemiyordu.

Komitenin bir kısmını makaslayarak ihtilalin devamlılık ve akıcılık niteliğini kökünden budadıklarını zannedenler, fikri doğuşların nedenlerini araştırıp meydana çıkarma yerine, olayları günlük olarak düzene sokma heves ve gayretinden ileri tek adım atamamışlardı.» (D.S. 16)

Çünkü «13 Kasım operasyonu»: Ordu içinde Devrimci küçükburjuvaziye «makaslamış», geri kalanları büsbütün ümitsiz bir hoşnutsuzluğa sürüklemişti. Subay kadrolarına, pek iyi anladıkları «Birlik ve Beraberlik» parolası atılmıştı. 27 Mayıs kardeşi kardeşe düşürmeyi önliyecekti.

«Tabiidir ki, bu ne nutukla, ne de (Kardeşlik haftası) tertibi ile olabilirdi... (Partiler üstü) olamamıştı M.B.K.. (Kardeşler arasındaki kavga) önlenmiş, fakat (Kardeşler arasındaki husumet) giderilememişti. Bilakis artmıştı. Yaygın bir kanaat (14'ler kalsaydı, bunlar gerçekleşecekti) şeklinde tecelli etti. Bu kanaate ulaşanları (14) lerin adamı olarak nitelemek doğru olmaz. Esasen biz, fikirlerin peşinde adam görmeye alışkın olmalıyız. Adamların peşine uşaklar yakışır.» (D.S. 17, Talat Turhan'ın mektubu)

■ Finans - Kapitalin Dediği Olur

Finans - Kapital: «Birlik - Beraberlik» ütöpisini değil, esnek egemenlik istiyordu. Azınlığın bir ülkede egemen olması için ise: «Böl ve Hükmet» parolasıyla, bütün güçleri kendi aralarında dağıtıp, Finans - Kapital yönünde birleştirmekti.

CHP hizbi DP hizbini sözde Orduya devirtmişti. Şimdi karşısında, emirlerine uymıyan bir Ordu küçükburjuvazisi görmek istemiyordu:

«CHP partizanları, ihtilali kendi muhalefetleri ile hazırladıklarını, meyvayı olgunlaştırdıklarını, fakat bu meyvanın Silahlı Kuvvetlerce (MBK üyeleri tarafından) koparıldığını ve iktidarın kendi tabii hakları olduğu hissinden kendilerini kurtaramadılar.» (D.S., 17, Mektup)

Bu kanı ile CHP bir yandan, kendi gönülleriyle halka: 27 Mayıs'ı gaspetmiş bir Ordu gösteriyordu; öte yandan eski DP, gönüllüleri kanalından: Ordu Menderes'i asacak bir CHP aleti gibi tanıtılıyordu.

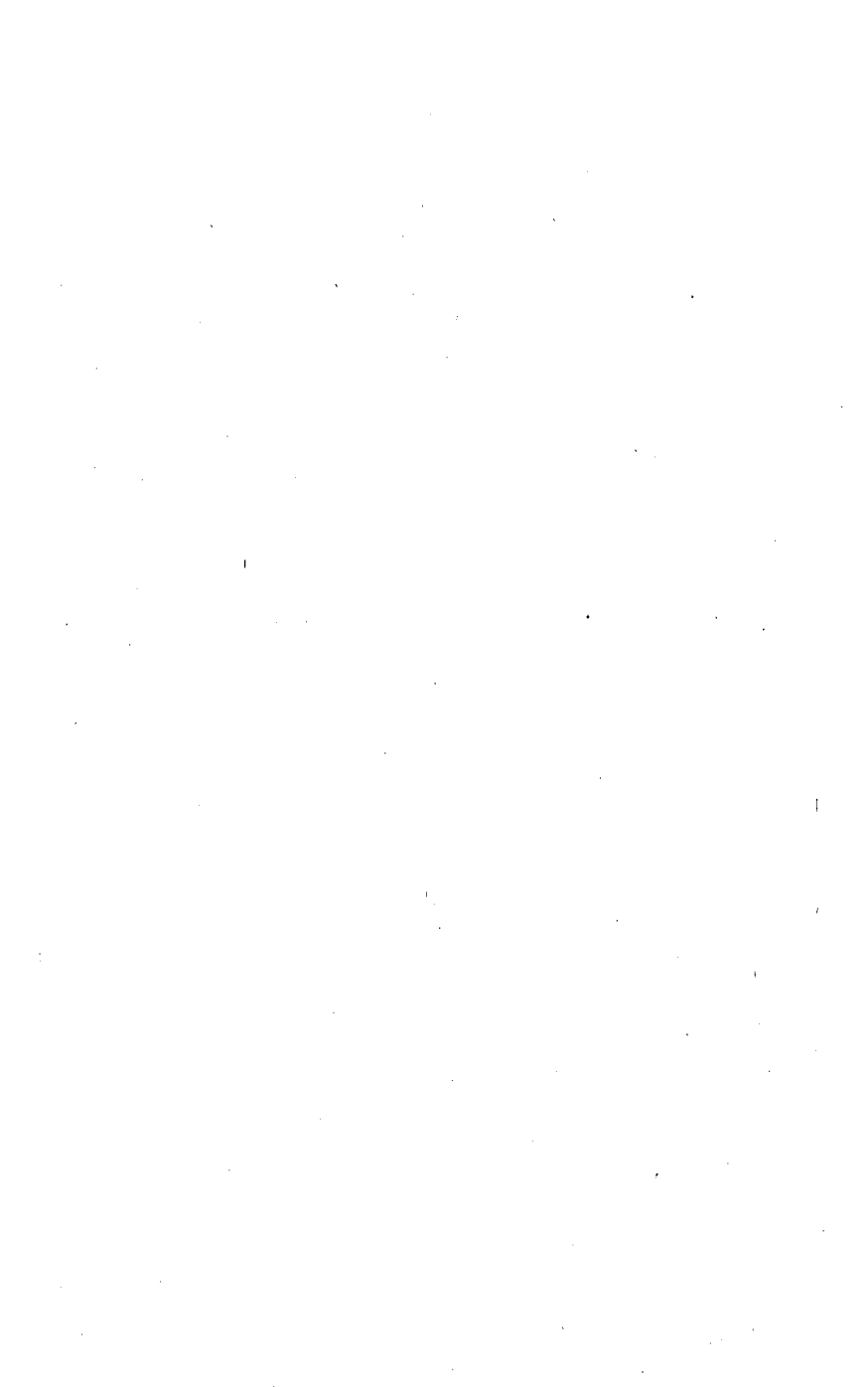
Böylece, azıcık Reform istiyerek Halkı tutmaya kalkışan Ordu küçükburjuvazisi, her iki (akıllı ve akılsız) Finans - Kapital hizbi tarafından Halka karşı imişçe kötüleniyordu.

Ordu: solculara «faşist», sağcılara «komünist» diye umacılaştırılıyordu:

«CHP teşkilatınca iktidara sahip çıkmıştır. Bu husus, kutuplaşmaları önlemek şöyle dursun, artmasına sebep olmuştur. Bu hal, eski vahim duruma ilaveten, fikri ve hissi alanda, Silahlı Kuvvetlerle CHP'li olmıyan halkı karşı karşıya getirmek gibi berbat bir sonuç doğurmuştur.» (D.S., 17, Talat Turhan mektubu).

BÖLÜM BEŞ

**27 Mayıs'ın
Sentetik İncelenimi**

27 Mayıs'ın Sentetik İncelenimi

■ Vatan Hizmeti

27 Mayıs ihtilalinin bitmez tükenmez ayrıntıları ve o zavallı: «*Canım kadar sevdiğim Talat Aydemir*» (D.S., 19) lerin başını yiyen sarsıntılar üzerine nice şeyler söylenebilir. Sonuç bakımından hepsi aynı kapıya çıkar.

Adsız ihtilalseverlerden Talat Turhan, D.S.'a mektubunda diyor ki:

«*Sene 1960.. Sene 1965. Sadece 5 sene.. Tarih ölçüleri içinde bir saniye... Oysa, bu beş sene bir asırlık ölçüye sığacak hadiseler sahne oldu.*» (D.S., 17)

Yığınlar açısından Devrimlerin bir günde öğrenilenler, durgun yüzyıllar boyu propaganda ve tahriklerle öğrenilemez. Ancak, Finans - Kapital çağındayız. En açık olaylar, en içine işlenmez Mason perdeleriyle gizlenir. Talat Turhan da ona dikkati çekiyor:

«*Bence, diyor, bu devrenin önemli hususiyetlerinden biri de; perde önünde geçen olayların, perde gerisinde olanların ancak binde biri ölçüsünde olduğu hususudur.*

Geçen hadiseler, ihtilaller, açığa çıkmış veya çıkmamış diğer teşebbüsler, mahkemede dahi vuzuha kavuşmamıza imkan vermedi.

«Gizlilik ve kapaklılık belki 27 Mayıs 1960 - 15 Ekim 1961 arasında tabii bir özellikti. Ya ondan sonraki açık rejimdeki aynı tip davranışlar? Bütün bunlar düşünebilen, düşünmek isteyen, memleket sorunlarına bir çözüm yolu arayan münevverler için inkisar'ı hayal sebebi oldu.

«O halde, bu devre hakkında yazılacakların hakikate hizmet etmesi, karanlıklara ışık tutması, bir vatan hizmeti olacaktır.» (D.S. 17)

Aşağıki satırlar, o hizmeti, Vatan hizmetini, ufak tefek tekrarlamalardan korkmaksızın yerine getirmek çabasıdır.

■ Başlıca Kaynak Üzerine

Bu incelemede en çok B. DüNDAR Seyhan'ın «Gölgedeki Adam» yazısına başvurduk. Gölgedeki adamı tanımıyoruz. Doğru mu yazıyor?

Hatıraların çıktığı gazetede «Tabii Senatörler» genel imzalı bir açıklama çıktı. D.S.'nin yazılarını «Yurt dışından takip ve tesbit edebildiği şahsi görüşler» (D.S., 32) olarak «ciddi» saymıyorlar ve «sorumsuz» buluyorlar. Ve bir müjde veriyorlar:

«Tabii Senatörler olarak bütün olayları ileride objektif bir görüşle yüce Türk milletine ve ilgi duyan dünya efkar'ı umumiyesine sunacağız.» «Bugün için açıklamayı milli menfaatler bakımından uygun bulmamaktayız.» diyorlar.

Yanılmıyorsak, «Tarihe malolmuş ve gelecekteki genç kuşaklara ışık tutacak nitelikteki olayları» Tabii Senatörler diye bir kollegya yayınlamış olmadı. Yalnız o «Açıklama»dan üç gün sonra, aynı gazetede, bu yol adı sanı belli bir Tabii Senatör'ün şu «Açıklama»sı ile karşılaştık:

«*Tabii Senatör ve Senato Başkan Vekili Kadri Kaplan dün bir açıklama yaparak, Tabii Senatörler adına gazetemizde yayınlanan Gölgedeki Adam başlıklı yazılarla ilgili açıklamadan bir haberi olmadığını bildirmiştir.*

Kaplan, bu husustaki düşünce ve mütalaasını gerekirse ayrıca beyan edeceğini de söylemiştir.» (D.S. 35)

Ondan sonra gerekmemiş olmalı ki ilgili başka bir açıklamaya rastlanmadı.

Öteki Emekli Kurmay Yarbay Avni Elevni (27 Mayıs devriminde Harbokulu 3 üncü Tabur Kumandanı) imzalı uzun açıklama yalnız Muzaffer Özdağ'ın Gürsel'i İzmir'den getirmediğini yazıyor ve getirenler arasında Elevni'nin «*müsaade*»siyle bulunduğu gibi şeylerle uğraşüyor. Sonunda kimi Orgenerallerin (C. Sunay, M. Alankuş) «*Diünder Seyhandan çok daha vatanperver*» olduklarına yağ çekiyor.

Bize gelince, birincisi gibi sonuncu açıklamayı da pek «*ciddi*», yani aydınlatıcı bulmadık. Bizce Gölgedeki Adamın «*Sorumsuz*» kalabilmiş olması daha «*ciddi*» oluşuna yaramış sayılabilir.

Jandarma Genel Komutanı Em. General Abdurrahman Doruk'un kısa «*Açıklama*»sı, ise kendisinin «*Güdümcü*» sayılmasını «*Tarihin takdirine*» bıraktıktan sonra, Eminsuların sivil görevlere girmelerine D.S.'in «*Karşı ihtilal hazırlıyabileceklerini empoze ederek buna engel*» olduğunu, o yüzden «*Komite'nin karşısına Eminsu'ların dikilmesine sebep*» olduğunu, «*Halen Paris'te bulunan bir sınıf arkadaşım Albayla, emekli olan bir Albayın maddi zararı bir milyon liraya yakındır*» hesabını yapıyor.

Bu arada, eskilerin «*Intaak'ı hak*» (doğrunun dile gelmesi) dedikleri çeşitten de bir sözü hatırlatıyor. Dünder Seyhan:

«*Avrupa'dan döner dönmez, Komite arkadaşlarına: Eğer siz Orduyu yemezseniz, Ordu sizi yiyecektir. Birlik Komutanlarını derhal emekliye sevk edelim.*»

Demiş. Böyle demediği yazılarından belli. Yalnız: «*Orduda Paşa bırakmanın*» sakıncasını öne sürüyor. On-
dan galat olmalı. Kimi Paşa, Ordunun ruhu olmakla bir-
likte, Paşa demek Ordu demektir sayılmasa gerek.

Bütün bu nedenlerle, «Gölgedeki Adam»ın «*İhticaca salih*» (belgelenime elverişli) olduğu kanısına vardık. Ve yararlandık. Hatta biraz da fazlası ile yararlandık.

■ 27 Mayıs'ta İki Cephe

M.B.K.'nin «temize havalesi» bundan çok önce Fi-
nans - Kapitalce «*hazırlanmış*»tı.

27 Mayıs hangi sosyal çelişkileri ortaya vurdu?

Bunun üzerine pek az belge verildi. Genel sözler bir
yana. Gözleme dayanan canlı olayı, 27 Mayıs'ın vurucu
lideri şöyle anlatıyor:

«*Harbokuluna yüzlerce kişinin getirildiğini haber aldım. Bizim kararımız, Kabine üyeleri ile mahut takrime imza koymuş olan 4 mebus dışında başka kimseyi tevkif etme-
mekti. Fakat halk, büyüğü küçüğü, çoluğu çocuğu, hatta kedisi köpeği ile, bu hareketi o kadar candan bekliyormuş ki, pençeresini açan, eline telefon rehberini almış;*

«— *Şu evde falanca var... Onu da götürün...*

«— *Bu adam da onlardandır, milyonlar vurmuştur...*

«*şeklinde hemen bütün mebusları ve yakınlarını top-
latmışlar.*» (C. Madanoğlu: «*İfşa ediyor!*», Adalet, 16 Ara-
lık 1961)

Türkiye halkı bu idi. Hisse, hayale kapılmıyordu. Karşısında «*Milyonlar vurguncu*»sunu görüyor ve toplatı-
yordu. Çelişki açtı:

1 — *Finans - Kapital* (milyonlar vurmuş)

2 — *Halk cephesi.*

Devrimci subaya tuhafca gelen bu olay, Finans - Ka-
pital (Kodaman sermayeci ve toprak ağası) için korkunç-

tu. Halkın Ordu ile tek cephe kurması bütün egemen çevreleri telaşa düşürdü.

■ İflas Borusu

Bir şey unutuldu. 27 Mayıs *siyasi* bir olaydı, ama o patlangıç, sosyal ve ekonomik *çıkmanın* ürünü idi. Eğer, toplumun temel konularında gerekli çözüm yolu bulunmazsa, politika kiremitliğinde başarılacak bütün kotarışlar, zaman kazanmaktan (Tarihte boşuna zaman yitirmekten) öteye geçemezdi. 27 Mayıs konuları çözmek şöyle dursun, ko-yamamıştı bile.

27 Mayıs sabahı, «*Örfi İdare Kumandanlığı çalışılmaz hale gelmişti... Saat 11'e doğru ihtilal subayları stenli muhafızların arasında ciplere binerek Genel Kurmay Başkanlığına gittiler... Gürsel'i İzmir'den getiren uçak Güvençinlik alanına iniyordu... İhtilalci subaylar Şura salonunun önünde tek saf halinde sıraya girip kendisini karşıladılar. Gürsel, evvelce sadece üçünü tanıdığı subayları birer birer tebrik etti... Bütün Bakanlıkların müsteşarları çağırılmıştı... Maliye Bakanlığı Müsteşarı Sait Naci Ergin hazineinin elinde sadece 85 milyon lira kaldığını bildirmişti.*» (A. İpekçi, Ö.S. Coşar: «*İhtilalin İçyüzü*», Milliyet 1 mart 1965)

Bu 85 milyon rakamı, Türkiye'nin 27 Mayıs sabahındaki ekonomi temelinin aynasıdır. 85 milyon lira 30 milyon nüfusa dağıtılsa: adam başına 2 lira 85 kuruş düşer. Devletin 1960 yılı gideri 7 milyar 320 milyon, borcu resmi rakamla 9 milyar 342 milyon lira. bırakalım milletin yaşamasını, DEVLET denilen şeyi 85 milyon lirayla yalnız ve ancak 4 gün ayakta tutmak (giderlerini karşılamak) mümkün. Alacaklıları Devletin karşısına çıksa, 110 lira istedikleri halde 1 lira bile ödenemeyecek 4 günlük ömrü kalmış bir Devletin 110 kere iflas durumu... Türkiye'yi

Emperyalizmin dümen suyuna sokmuş güdücü sınıfların egemen siyasetinden çıkmıştı.

■ *İki Egemen Sosyal Zümremiz*

Türkiye'nin EGEMEN POLİTİKASI, iki sosyal ZÜMRE'nin *tekeline* idi:

1 — FINANS - KAPİTAL zümrelerinin politika örgütü, eski DP idi. (Bugün AP oldu);

2 — DEVLETÇİLİĞİMİZ zümrelerinin gelenekcil örgütü, CHP idi, CHP'dir.

İkisi arası çırpınan MP - CKMP - Hür. P. ve ilh. gibi yönsüz, yarı küçük - burjuva, yarı burjuva ve derebeği partileri, ancak yukarıdaki çifte düşman ikiz - kardeş «*Büyük Parti*» gemileri için safra rolünü oynuyorlardı ve oynuyorlar.

Sosyal ilişkileri bakımından iki egemen zümreden *Devletçiliğimiz*, üstte güreştiği zaman bile, Türkiye'de sırf Finans - Kapital zümrelerini yetiştirmek ülküsü altında çalıştı. İkinci Cihan Savaşı Türkiye'nin Finans - Kapital zümrelerini yeni bir harp zenginliğine kavuşturup kemiklendirince, uluslararası Finans - Kapitalin Amerikan Emperyalizmi kanadına («*Amerikan Yardımı*»na) var gücüyle dayanan *Özel Sermaye*, artık Devletçiliğimize haddini bildirmenin zamanı geldiğini açıkladı.

Tek parti zamanı Devletçiliğimiz Finans - Kapitalin sırtında ve üstün *görünüyordu*; çok parti zamanı Finans - Kapital Devletçiliğimizin sırtına *çıktı*. Aslında bu hep böyleydi, ama, görünüşle millet aldatılmak isteniyordu. Devlet ve Devletlu'dan üstün şey olur mu? denilerek, Finans - Kapitalin aslan payı kesişleri «Devletin hikmeti icabı» gösteriliyordu. Osmanlı alışkanlığıydı bu...

İkinci Cihan Savaşından beri bu gösterişe lüzum kalmadı. Finans - Kapital: «*Bu ülkede Efendi, benim*» dedi.

Düne kadar kapısında vurgun yaptığı velinimetî Devletçiliğimizi kötiledi, Devletlularımızı boğaz tokluğuna alt kapıkulu durumuna soktu. Efendi pozuyla yukarıdan konuşma ya alışkın Devletlular şereflerinin zedelendiği ölçüde, enflasyon ve pahalılıkla keselerinin de dibine darı ekildiğini farkettiler.

Devlet parası ile geçinen askerlerin sayısını Allah bilir, Amerikalı bilir, ama Millet bilmez. O bilinmeyen askerlerle birlikte Devlet kapıkulları net yarım milyon kişiyi çok aşar: ortalama 4 kişilik aileleri ile sayılırsa, Devlet kapısında geçinen nüfus 2 milyon insan ederdi. 27 Mayıs günü bu 2 milyon Kapıkulu nüfusu ile 2 bin civarı Finans - Kapital zümresinin 8 - 10 bin kişilik nüfusu göz göze gelmişlerdi. Baskın basanın olduğu için, kuvvet dengesi bir gece-de Finans - Kapitalin aleyhine, Devletçiliğimizin lehine dönüvermişti.

Geri kalmış Türkiye'de, en «ileri» sömürü sistemini sağlamak isteyen Finans - Kapital, çok ağır ve kalabalık Devletçiliğimizi yaratmış ve geliştirmiş idi. Bu devletçiliğimizin bir gün başına dertler açabileceğini, başına topladığı cinleri dağıtamayan sihirbaz durumuna düşeceğini 27 Mayıs gösterdi. Alt sınıf ve tabakaların hesabı yoktu.

27 Mayıs üst tabakalarda bir «kozların paylaşılması» oldu. Bu koz paylaşmada, prensiplerden çok pazarlık rol oynadı. O yüzden ihtilali *tutanlar* halkı bu işe karıştırmak istemediler: SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI koydular. İhtilale uğrayanlar bu jesti pek beğenmekte kusur etmediler: Tek şartları ihtilalcilerin çabuk gitmeleri idi.

■ DP Kudurdu: CHP'yi Isıracak

Finans - Kapital, çarçabuk parti rekabetiyle «Dimyatta pirince giderken evdeki bulgurdan olacağını» kendi kendisine ispatlamak zorunda kaldı. DP diktası ansızın iskam-

bilden şato gibi yıkılmıştı. Aynı sarsıntıyı geçiren CHP kanadının kodamanları ölünün mirasına konacak mıydı?

Birbirlerini gözü kararmışlıktan uyarmak için «*Düşük*» DP Finans - Kapital grubu, sınanmış provokasyon metodu tezgahladı. Londra'nın lanse ettiği «*Kuvvetli Albay*» «Başbakan Yardımcısı» Alpaslan Türkeş mızrabı ile aldı sazı eline. Sen misin DP'ci «*Her mahallede bir milyoner*»i vurguncu diye kündeğe getiren? «Öleceksek hep birlikte ölürüz: Beni denizde boğulmaya bırakırsan, sana dört elle yapışırım. Hep birden denizin dibini boylarız!» Finans - Kapitalin DP kanadı CHP'li rakiplerine o dille mızrağın ucunu gösteriverdi.

Yerli, yabancı gizli servislerin himmeti ile bir «*Havadis*» gazetesi sahneye çıkarıldı. Orada işlenen ana tema şu oldu:

«*Bir defa DP kendi kendisinin kurbanı olmuştur. 1950'de: 'Devr'i sabık yaratmıyacağım' diye sanki Türkiye'de hiç hesap sorulmıyacakmış intibainı doğurmuştur. Sonra İsmet Paşa rakiplerini sinsice suça itmiştir. Ne demek: «Benim zamanımda çekilerseniz kurtulursunuz» sözünün manası? Yani, ne yaptınızsa hesabı sorulmıyacak!» (Havadis'den aktaran: *Akis*, 26 Kasım 1966, No. 649)*

«Kol kırılсын yen içinde»: Finans - Kapital DP'de Amerika'yı iktidara getirir getirmez, Menderes «Herkesin yaptığı yanında kâr kalacak» anlamında, «*Devr'i sabık yaratmıyacağız*» demişti. DP aşınınca, İsmet Paşa, aynı amaçla, DP'ye «*Benim zamanımda çekil*» ki vurgunların yanına kalsın, demişti. DP Yassıada'ya tıklılınca, Finans - Kapital «Paşa»ya: sen benim bir kolumu kurtarmazsan, «alacağın olsun»: anca beraber, kanca beraber gideriz! demek istiyordu: «Öyleyse hepimizden hesap sorulsun!» Sorulsun da görelim. CHP vurguncularının boyunu. «Onlar mı has, biz mi has»? «Bu memlekette» «zenginlik» (yani Vurgun) düşmanlığı ne demek?

«DP devrinin zengini varmış. Atatürk devrinin zenginleri, İsmet Paşa devrinin zenginleri? Onlar ne oluyordu?» «Şimdi, ihtilale düşen görev, hem CHP ve hem de DP devrinin hesabını sormaktı.» (Keza)

Bu usulup tam Entelicens Servisin mutfağına yakışır alangle bir şantajdı. Çörçil'in İkinci Emperyalist Savaşı sırasında anlattığı fıkranın ta kendisiydi: DP ısırılmıştı, kudurarak ölecekse, şimdi oturmuş, başka kimleri ısırıp kudurtacağını listesini çıkarıyordu.

■ 27. Mayıs'ın Son Görevi

Bu işlerde herkesten daha sinangılı olan İnönü, hemen kulağı delik Damad beye sinyali çekti: Şu yazının altında kim yatıyordu? M. Toker açıklıyor:

«İsmet Paşanın çok dikkatini çekti. Benden bunun kimin kaleminden çıktığını öğrenmemi istedi.» «Peyamı Safa'nın, dediler. Fakat başka bir söylenti: Türkeş... Havadis'i ele almış bulunan «beg»ler grubuyla, Gökhan Evliyaoğlu ve arkadaşları ile temas kurmuştu... Türkeş'in bu ilgisi, Babıali'de, bu çevre tarafından açık açık söylenip duruyordu.» (Akis, keza)

Ve Finans - Kapitalin gizli servisleri her yanda zincirlerinden boşandırıldı. Ne imiş o «açık açık söylenti»? Hiç Finans - Kapitalin millet önünde alnı açık hesaplaşma namusu bulunur muydu? Toy Türkeş, görünürde bir zavalı yemdi. Maksat onun altında örtülü, «gizli» duran çelik olta iğnesini gereken balığın gırtlığına geçirtmekti. Damad, ilk tehlike zili çalar çalmaz, hangi mekanizmaların nasıl işlediklerini güzel güzel anlatıyor:

«Yaz (1960) içinde önce bir iki gün dergiye gelip benimle görüşen, sonra benim ve Nüvit Yetkin'in aracılığı ile İsmet Paşayı gören bir Kurmay Subay, Gürsel'le İnönü

arasındaki ilk GİZLİ TEMASI teşkil etti. Kurmay Subay'ın Gürsel'den getirdiği haber şuydu: Albay Türkeş sanıldığı kadar kuvvetli değildi. Ve Gürsel kendisini Başbakanlık Müsteşarlığından alacaktı.»

Hapı yutmuştu «Kuvvetli Albay». Kötü bir soğulcan gibi, oltanın ucunda kullanılmadan atılverecekti. Görevi, şu kombinezona bir teyel olmaktan ibaretti. Damad'ın matbaasına «Roman tarzı eserler» bastırma bahanesiyle gide gele yol eden:

«Binbaşı Elevli... 27 Mayıs günü Gürsel'i İzmir'den alıp Ankara'ya getiren uçakta bulunanlardan biriydi... İsmet Paşa, Binbaşıyla görüştü. Elevli ona, Gürsel'den naklen, Komite (MBK) içindeki gelişmeleri anlatmış.» (Akis, keza, 61)

«6 Ağustos 1960 akşamı saat 21 civarında Heybeliada'da İsmet Paşa'nın evinin merdivenlerinde.. Gürsel ile İsmet Paşanın ikinci defa karşı karşıya gelişleri» (Akis, keza, 62) fotoğraflanır.

Finans - Kapital 27 Mayıs'a iki şey için razı idi:

1 — Kişi nedeni: 'Amerika'nın «artık» istemediği Menderes'ten kurtulmak;

2 — Teknik neden: Yıkılacak kadar tersine dönmüş Ordu üst kademe enflasyonunu gidermek...

Eskiyen iskambil kağıdı kişi 27 Mayıs gecesi değişmişti. Ordu ehramında dengesizlik yaratan durum da, tam o sıra giderilmişti. Öyleyse, görevi biten 27 Mayıs çekilmeliydi. Gürsel ile İnönü Paşa'nın buluşması o «eşref saat»e rastlıyordu. 27 Mayıs Halkı da, Üniversiteyi de, Orduyu da karşısına almıştı. Finans - Kapital rahatça 27 Mayıs'tan kurtulma ortamını 27 Mayıs'a hazırlatmıştı:

«Cemal Gürsel Heybeliada'da İsmet Paşa'ya geldiğinde M.B.K. meşhur «Ordudaki tensikatı» da yapmış ve kendisini bir desteğe muhtaç hissediyordu.» (Akis, keza)

■ 27 Mayıs'ın Başının Bağlanması

İ.İ. Paşa «*Tensikat*»a karşı idi. Aralarında ne konuşulabilirdi? Cumhuriyet Tarihinin iki «Tükenmez» içkisi yürekler acısı bir yüzeylikle ortaya kondu:

1 — Din.

2 — Kürt.

Her iki konunun temeli: *Toprak ve Demokrasi* iken, 40 yıldır ne yapılmıştı? Eşek arısının yuvasına hiç dokunmaksızın, deliği önünde değnek gösterilerine girilmişti. Din duygularıyla oynamak ta, tepede ağalıkla elense etmek te yığınlarda yalnız *Din* ve *Ağalığa* dört elle sarılmayı kıskırtırdı. Çünkü, hiç yoktan din adamı ile ağa «*mazlum*» durumuna sokulup, ezilen yoksul halk önünde ezilen *Kahramanlar* rolüne itiliyordu.

Ne çare ki 27 Mayısçılar, kırk yıldır Devrimcilik deyince bu iki işlemden başkasını öğrenmemişlerdi. O gün de kırk yıllık sinangılı İ.İ. Paşa'dan ders almıya gelmişlerdi:

1 — *Din Problemi*: Rahmetli Cemal Gürsel:

«*Dinde bir reform düşündüklerini dini irticai teşekküllerin elinden kurtarmak arzusunda olduklarını, bir Din Şurasını içtimaa çağıracaklarını söylemiş.*»

Bu ütopyaya karşı eski Paşa:

«*İbadetin Türkçeleşmesini gözüünüz tutuyor mu? diye sormuş. Gürsel, tutmadığını bildirmiş. Tepkiden korktuklarını anlatmış. İsmet Paşa: «Yazık» demiş.*» (Akis, keza, s. 64)

«*Yazık*»: o ibadeti türkçeleştirmek, 27 Mayıs'ı daha kestirmeden temizleme yolunu açabilirdi.

2 — *Kürt Problemi*: Antika sömürü sistemi genellikle tüm *Türkiye'de* nasıl «*Din*» meselesi ile karıştırılıyor, tıpkı öyle özellikle *Doğuda* «*Kürtçülük*» meselesi ile maskeleniyordu. Ne var ki, bizim «*General*» olduktan sonra, kanunla yasak edilmiş bulunan «*Paşa*» titriyle çağrıl-

maktan hoşlanan ve doğrusu da bu olan Paşalarımız, yerli - yabancı (Antika + Ultramodern) sömürüyü değil, ona giydirilen kaftanı önemsiyorlardı. O alışkanlıkla, Cemal Gürsel:

«Kendisini tedirgin eden... Doğudaki Kürtçülük hareketine geçmiş.. Bunun Ağalar tarafından geliştirildiğini söylemiş ve ağalara karşı tedbir düşündüklerini açıklamış.» (Akis, keza)

Ne tedbiri? Doğudaki Toprak ilişkilerinin kılına dokunmaksızın, İ.İ. Paşa'nın vaktiyle yaptığı gibi, birkaç ağayı Batı'ya sürgün edip «modernleştirmek»... «Sivas'a 15 yıl sürgün»... Eski Paşa yenisine içinden kim bilir nasıl gülererek:

«Bunun çıkar yol olmadığını, vaktiyle denendiğini, Halk'ın Ağa'sına o zaman daha fazla bağlandığını söylemiş. Kürtçülük cereyanına karşı en iyi mücadele usulünün Kürt asıllı kimseler arasındaki LİDERLERİN Türklüğe ısındırılması, Memleket ve Millet hizmetinde onlara rol verilmesi, Topluma kazandırılması olduğu fikrini savunmuş, öteki yoldan kaçınılması tavsiyesinde bulunmuş.» (Akis, keza, s. 64)

İ.İ. Paşa, bunu söylerken, besbelli Gürsel Paşayı göz önünde tutuyordu. Ordu'da ona da «Aga», yahut «Kürt» denmemiş miydi?

27 Mayıs Kaptanı gemisini burada karaya oturturken: «Deniz burada biter» demişti. «İzzet'ü ikram ile Bab'ı Hükümetten» çekilmenin adına «Seçim» deniyordu. İ.İ. Paşa açıkça, boyunlar kırılmadan, «Seçim tarihini» soruyordu.

«Gürsel, bunların ancak 1961 Ekiminde yapılabileceğini kesinlikle ifade etmiş.» İ.İ. Paşa: «Bu tarihi kesinlikle derhal ilan ediniz» demiş.

«Cemal Gürsel bunu yaptı.» (Akis, keza, s. 64)

■ *İhtilale Baş Nasıl Seçildi?*

27 Mayıs'ın Başını neden o kadar kolay ve çabuk bağlandı? Devrimcilerin parçalılığından. Niçin o denli «Birlik» etiketi altında «Bölümlülük» ve çatışkanlık patladı? Elbet bunun temeli: Devrimcilerin «sosyal yapı»larına dayanıyordu. Modern toplumda, modern bir devrim, ancak modern üretimde dolaysızca ilişkili modern sınıflara dayanırsa *Ömürlü İktidar*'dan söz edilebilirdi. Küçük - burjuvazi Antika Toplum armağanı bir *tabaka*, kat kat tabaklaşmış bir yığındı.

27 Mayıs devrimcileri o tabakalardan biri idiler. Kendi başlarına iktidarda sonuna dek kalamazlardı. İç yapıları gibi, toplum ilişkisi - çelişkileri buna elvermezdi. İktidarı iki rahmetten birinin temeline oturtmak zorunda idiler. Modern iki sosyal özgülük vardı:

1 — Finans - Kapital (En *kodaman* Sermayeci + Ağa ortaklığı),

2 — İşçi Sınıfı...

Bu tartışılmaz gerçeklik açısından, 27 Mayıs bölünüş ve çözümlüşleri, daha kuruluşundan belliydi. Vurucu güç'ün Öncü Örgüt tekniğine en kritik anda bakmak yeter. Durumu en açık ve edebi kesinliği ile özetliyen sayın General Cemal Madanoğlu'ndan örnek almaktan daha öğretici hiçbir şey olamaz.

İhtilale seçilen Lider için iki versiyon var. Biri Sayın Koçuş'inkidir. Batıda NATO manevraları oluyor. Oto içinde B. Koçuş Gürsel Paşayla yalnız kalınca, meseleyi çıtlıyor. Gürsel'in ilk sorusu şu oluyor:

«— *Kuvvetli misiniz?*»

Tam o sıra, Devrimci genç subaylar, baskın ve panik geçirmektedirler. Ama «*kuvvet*» nerede? Kara *Kuvvetleri* Komutanı C. Gürsel'de. O katıldı mı, daha başka «*Kuvvet*» aranır mı? Anlaşılan bunu bilen B. Koçuş, sözü bas-tırıyor:

«— Demir gibiyiz, Paşam!»

Ve Cemal Gürsel 27 Mayıs İhtilaline baş oluyor.

Sayın Madanoğlu Paşa'nın anlattığı daha da kısa ve ilginç oluyor. Diyor ki:

«Biz buna (ihtilale) karar verdiğimiz zaman, fazla kalabalık değil, 4 - 5 kişi idik. Kararımızı Gürsel Paşa'ya açalım dedik. Yanına gidip meseleyi açtığımızda :

«— Tamam!... dedi, kabul ederim. Tek şartla. İhtilali yaptığımız tarihten itibaren, üç ay zarfında seçime gidecek. Kabul mü?»

«Derhal kabul ettik ve ilk kararımız bu oldu.» (C.M.: «İfşa Ediyor!», keza)

Demek askerler de, sosyal temele oturtulmamış bir Devrimin yaşayacağına inanmıyorlar ve demokratırlar. Yalnız, Finans - Kapital'den göbekbağı kopunca, Türkiye oylarının Tefeci - Bezirgan Hacığa ağılarından kurtulabileceğini, «Hür» olacağını umuyorlar.

«Aradan zaman geçti. Biz, Gürsel Paşanın da iştiraki ile lazım gelen planları hazırlıyorduk. Bir gün Gürsel bizi çağırdı:

«—Beni buradan alıyorlar, dedi. Fakat, gitmek istemiyorum. Ne yapacaksak hemen yapalım. Sonra fırsat kalıyacak.

«Düşündük. Hemen yapamazdık. Zira çok kan dökülmesi ihtimali vardı. Planlarımız, ince teferruatına kadar hazırlanmıştı. Bu itibarla:

«— Paşam, dedik. Siz hiç endişe etmeyin ve gidin. Biz planın geri kısmını, gene sizinle irtibatı devam ettirerek tamamlarız. Harekete geçtiğimiz gün gelirsiniz.»

«Paşa bunu makul karşıladı. Katiyen kan dökülmesini istemiyordu. Çaresiz, ayrılıp İzmir'e gitti.» (C.M., keza)

İhtilalin Başı böyle oldu.

■ «Yar Bana Bir Eğlence
«Çabuk Bize bir Anayasa!»

İhtilalin «iktidar» problemi daha az ilginç olmadı.

«Planlarımıza orada (Askeri Şura'da) devam ederken vakit nasıl geçiyordu? Anlıyamıyorduk. Bir de baktık ki akşam olmuş. Yani 26 Mayıs akşamı.»

Komando başları, kimi: «Önce benim emrimi verin» der, kimi: «Dört tank ister». «Bu arada, radyoda okunacak mesajlar da hazırlanmaktaydı.»

«Mesela tebliğin birinde:

«— İKTİDAR devralınmıştır.

«Sözü geçiyor, hemen atılıyorum:

«— Yok yahu... Öyle değil, İDAREYİ devralmıştır... Deyin, şeklinde müdahale ediyorum.»

İhtilal yapıyor. «Köşe başları» tutulmuş. «İKTİDAR» mı değişiyor, «İDARE» mi? «İktidar» ağır bulunuyor. «İDARE» daha yeğnik geliyor. Ve bu yeğniklik nasıl bir «idare» kurulacağı problem olunca, biraz daha eterleşiyor. C.M. Paşa anlatıyor :

«O tarihten (İhtilal gecesinden) 15 - 20 gün kadar evvel Bahçelievler'de bir ahbabın evinde yemeğe davetliyim. Yemekte yaşlı bir misafirleri daha vardı. Profesör-müş. Biliniyor ki, hemen her gün iktidarın suistimallerinden bahsedilirdi. Gene o mevzu açılmıştı. Üst katta oturan bir komşuları da aşağı indi. Genç bir adamdı :

«— Birader, dedi. 4 milyon lira falanca çalmış. Ne olacak bunun sonu? Benim burama gelmişti :

«Ne bağıırıyorsun be adam!.. diye çıkıştım. Ne olaksa olacak elbet...

«İşte o gece, o evden çıkarken şöförüme:

«— Bana bak, dedim. Şu boz ev var ya, burayı iyi belle.»

Komandolar ve Halk: Harbökulunu vurguncu ile doldurmuşlar. «Ortalık ana baba günü.» «Radyoda tebliğler

yayınlanmaya başlamıştı. Birden aklıma geldi. Şoförü çağırttım.

«— Hani, dedim. Sana Bahçelievler'de bir ev göstermiştim. Boz bir ev. Hatırladın mı? Git o evdeki ihtiyar adamla, üst katta oturan genci al, bana getir.

«Ben, işe dalmıştım. Bir ara odada bir iki sivil vardı. Onlara işaret ederek:

«— Ne bekliyor bunlar? dedim. Alın götürün Harbiye'ye...

«Meğer, çağırttığım ihtiyar profesörle, üst katta oturan adammış. Derhal farkettim. Profesöre hitaben:

«— Rica ederim, baba, birkaç profesör adı yazın.

«Dedim. Bir liste yaptı. Meğer hepsi İstanbul'danmış. Neyse bunları çağırttım. Uçakla getirtilmelerini söyledim. Niyetimiz, birkaç profesörün yanına Askeri Temyiz azalarını, Danıştay azalarını katıp Meclise sokmak. Gündüğümüz adamları Meclisin kapısına dikip, gelen mebuslardan temiz olanları içeri almak, olmıyanlara:

«— Senin adın şu hadiseye karışmış...

«— Sen falan meseleye rey vermişsin...

«Diyerek, onları sokmamak, içerdekilerin üzerine kapıyı kapatıp:

«Çabuk bize bir Anayasa yapın, derhal seçimlere gideceğiz... demekti.»

Seyfiye (Kılıççılar: Silahlı Kuvvetler) ihtilalde «İlmiye» (Bilimciler) ile böyle buluştular. «İdare» denilen «İktidar»ın prensipleri o denli tesadüfe ve aceleye geldi.

■ M.B.K. - Kabine - İyi Saatte Olsunlar

İlk İhtilal Meclisi'nin kuruluşu büsbütün iğreti görünüyor. Eğer «İlmiye» hocaları bizim Kılıççılara: «Siz mebusları serbest bırakırsanız, kendiniz de gayri meşru olursunuz» demeseler İhtilalciler Menderes hükümetini

devirmekle yetinip, eski Meclis'le Anayasa ve Kanun çıkaracaklardı. «Fazla düşünmiye vaktimiz yoktu.» (C.M., keza)

Profesörlere: «Siz, hukuken ne yapılması gerekiyorsa yapın.» diyorlar.

«Biraz sonra, iki genç subay geldi. Kurmay Subaylar. Muzaffer ile Numan imişler. Ben «Çifte Kerametler» derim onlara... Selam verdiler:

«— Biz de hukuk tahsil ettik. Müsaade ederseniz onlarla birlikte çalışalım paşam...

«Dediler. Ben de:

«— Hayhay, daha iyi olur...

«Dedim. Bunlar da bu şekilde aramıza girdiler. Esasen, önüne gelen giriyordu. İstiyen içeride kalıyor, istiyen çıkıyordu. O arada, başkaları da kapı aralığından sızsa, onlar da girip bizimle çalışabileceklerdi. Neticede, içerde bitişik odada çalışan İLİM heyeti, bir Komite kurmuşlar ve karar vermiş, biraz da, bizim Çifte Kerametlerin gayretile adedi arttırılmış, fakat, asıl alınması gerekenler değil, rastgele ve bu arada, Çifte Kerametler de dahil, bir Komite üyeleri listesi yapılmış. Bu Komitenin fazla bir iş görmeyeceğini düşünerek, üzerinde durmadık. Peki, teşkil etsinler de, kimden isterlerse etsinler, şeklinde düşündük. Zira bu Komitenin geniş bir selahiyeti, o zaman mevzu bahis değildi.

«Eğer, Komitenin, geniş selahiyetler alacağını düşünseydik, bize o gece elinde harita ile yol gösteren, sokakların nasıl tutulacaklarını, kaç tankın kafi geleceğini söyleyen ve planı muvaffakiyetle tatbik eden Albayları, Yarbayları, diğer subayları alırdık. Asıl hizmeti onlar gördü.» (C.M., keza)

«Komite resmen faaliyete geçmişti... Komiteyi teşkil edenlerin ilan edilmesi lazım olmuş. Madem ki öyleydi:

«— Peki, ilan edin.

«Dedik. Tutup ilan ettiler. 38 kişi olarak, yani o anda orada bulunan subaylar olarak ilan edildi.»

«Kanunlar çıkarılmıya başlanmıştı. Şu halde Komiteyi teşkil edenler, Teşrii vazife görmektedir. Açık bir oturma yemin etmeleri gerekir.

«— Öyle olsun, dedik. Artık icab ne ise yapalım.»

Görüyoruz. Sanki gizli bir el herşeyi belirli yönde, tesadüfmüşçe kaydırıyordu. Hükümet de aynı elin işi oldu:

«İçerdeki Komite, bir Kabine kurulmasını kararlaştırmış, kimlerin kabineye alınacağını aşağı yukarı tesbit etmişti. Haber verdiler. Gürsel Paşa ile görüşüp halletmelerini söyledik. Tayinler yapıldı. Alpaslan Türkeş'i de Başvekalet Müsteşarlığına tayin etmişler. Doğrusunu isterseniz, ben o zaman Müsteşarlığı mühimsemedim. Bir nevi memuriyettir, dedim. Ama, sonraları baktım ki, bu memuriyet değilmiş, bayağı Başbakanlık gibi bir şeymiş.

«Bununla beraber üzerinde fazla durmadık.» (C.M., keza)

■ Asker Siyasetle Uğraşmaz

Burada, ezeli, «Askerin Siyasetle Uğraşmaması» denilen «civve» ve «alinyazısı» ile, Sınıflı Toplumun en önemli altüstlüğü yapılıyor. İktidar gibi hayati konuda Devrimciler en saf çocuksu gönül cömertliği içinde, herkese güveniyorlar, ne denirse yapıyorlar. Hele öneri «İlmiye»den geliyorsa, en ufak tartışma düşünülüyor. Meclise «istiyen» giriyor. Hükümet, «aşağı yukarı tesbit» ediliyor.

«Bunları hep ilim adamları ileri sürüyordu.»

Askerler, eski alışkanlıklarıyla, iyi dilekli saydıkları her «otorite»ye kuzu kuzu itaat ediyorlar. Aslında, «ilim adamı» dedikleri kimler? En az kendileri (askerler) kadar politikadan yasak edilmiş kapıkulları. Osmanlı İmparatorluğunda, «İlmiye» denilen Bilgin Hocalarla, Seyfiye (Kı-

liççil)lar arasında gerçekten büyük ayırt olabilirdi. Asker, baltacılıktan Paşalığa, Sadrazamlığa çıkabilirdi. O onun bilgi eksikliğini İlmiye hakkıyla bütünliye bilirdi. O gelenek güdüyor.

Bugün ise, bir Kurmay Subay, pek çok profesörden çok daha *gerçekçi* bir politika kültürü edinebilir. Devrim yapmaya dek ilerlemiş askerler, profesörünkünden çok daha bol olan aylak saatlerinde biraz kendilerini bilime vermişlerse, Devrim Stratejisinde ve Taktiğinde fazla bilgin olmasa da, yapılanları ana çizgilerinde denetliyebilirler. Mustafa Kemal bunun en parlak örneğidir. Ama, gene de Tarihçil Gelenek ve Görenekler, Kılıççılarımızı Bilimciler önüne tam teslimiyet iyi dileğine büründürüyor. En ufak kuşku, içlerine doğmuyor.

Bu iyi dileğe, çabuk ve kolay gelen başarının iyimserliği de katılınca, işi yapanların, öyle gelişigüzel kurulmuş bir Komiteden çekinecek şeyleri kalmamış gibi gelebilir. «Hava» bu. Şeylerin kendiliğinden akışı ile iş sarpa sarınca ne olacaktı?

«Komite'den fazla iş beklemediğimiz için, -ki nasılsa derhal seçimlere gidecektik,- Komiteyi kimlerin teşkil ettiği üzerinde durmamıştık. Fakat, Komite müzakereleri arttıkça durum değişmeye başladı. Hemen her gün, Komiteye yeni bir yetki tanınıyordu. Öyle hale geldi ki, Komite tam manası ile bir Kurucu Meclis havasına girdi.» (C.M., keza)

Ve «*Iktidar*» gibi sınıflı toplum politikasının en önemli Şah damarı, şakacıktanmışça, kimse farkına varmadan, bütün ağlarını yurt içine ve yurt dışına germiş Finans-Kapital şebekesinin pençesine düştü.

Türkiye'de, askerden başka siyaset altüstlüğü sağlayan hiç kimse bulunmadığı halde, gene de, evelallah, askerinin siyasetle «*asla ve kat'a iştigaal etmemesi*» prensibi bundan daha güzel bir ucube yumurtlayabilir miydi?

■ Devletçilik Yükü ve Halkın Kırılışı

27 Mayıs, «Memleketi» öyle bir iflas durumunda teslim almıştı. Şimdi ne yapacaktı? İhtilale katılan subaylardan Talat Turhan mektubunda yazıyor:

«27 Mayıs, umutsuz insanlara umut, zulmette bulunanlara ışık, idealistlere şevk ve heyecan getirmişti.»

Konu: Türk milleti için taşınmaz bir yük haline gelen *Finans - Kapital* sömürüsü ile *Devletçiliğimizin* baskısı idi. *Finans - Kapital*: Devletçiliği suçlamakla kendisini haklı çıkarmıya ve hoşnutsuzluğu Devletçiler aleyhine çevirmeye çalışmıştı. Memleketi saran Tefeci - Hacığa ağları sayesinde başarı da kazanmıştı: D.P.'nin üstüste aldığı oylar bunu gösteriyordu. *Finans - Kapital* ile *Devletçiliğimiz*, bir ipte iki canbaza dönmüştüler.

Devletçiliğimiz, Menderes'in Emperyalist ağalarını gocundurması gibi şartlardan yararlanarak, bir anda DP iktidarını devirdi. Ama, Tasarruf Bonoları vb. davranışlarıyla, sermayedarlara verilecek kredileri halktan Devlet zoruyla koparttı. Bununla ispat etti ki, *Finans - Kapital* sömürüsünü sınırlandırmak şöyle dursun, katmerlendirmek yolunu tutmuştu.

Kendi *Devletçi* baskısı da azalmadı. Maaş - ücret ve Kadro sayıları 1957 yılı 351.293 iken, 1960 yılı 401.179 idi: DP çağının son 3 yılında *Devletçiliğimizin* yükü 50.114 kişi (yüzde 12) artmıştı. DP'yi deviren 27 Mayıs çağındaki 3 yıl sonunda 1963 yılı Devlet hazinesinden geçinenlerin sayısı 478.715'e çıktı. (Bunun içinde asker kadroları yoktu): «Devletlu»lar 77.596 kişi çoğalmışlardı. Devlet parası ile geçinenler *Finans - Kapital* (DP) devrinde her yıl %4, *Devletçiliğimiz* (27 Mayıs) devrinde her yıl %5.3 oranında artıyordu. 3 yılda yalnız sivil memur yükünü 27 Mayıs %16 dan fazla arttırmıştı.

Halk 27 Mayısı niçin bir kurtarıcı gibi karşılamıştı? Bu değişiklik sonunda: *Sömürü* (*Finans - Kapital*) ve *Bas-*

kı (Devletçiliğimiz) yüklerinin hafifliyeceğini umduğu için. Halk, üç yıl sonra açıklanacak istatistik rakamlarını bilmez. Ama, sırtındaki yükün eskisinden beter ağırlaştığını duyar. Artık dünyanın en güzel ve kandırıcı sözleri, onun derisi, kemiği ile duyduklarını yalanlıyamaz. Halkımızın bin yıllarca denemeleri de ona şu acı gerçeği öğretmiştir: «*Gelen gideni aratır.*» 27 Mayısla gelen, yukarıki çıplak rakamları belirttiği şey, her gün artan hayat pahalılığı idi. Hele birdenbire, Finans - Kapital sabotajı yüzünden kriz biçiminde bastırmış olan işsizlik, çalışan yığınları aç bırakmıştı. Siz istediğiniz kadar, ekonomimizi baltalıyanlar Finans - Kapitalistlerdir, deyin. Patlak veren işsizlik karşısında, Kapiteli yağlamak için Vergileri arttıran iseniz, halk gideni arıyacaktır. Nitekim öyle oldu. Menderes'in tekerlenişinde işilli bir bayram eden halk, işsizlik başlayınca, Menderes'i Eyüp Camiinden her gece Ak ata (Demir Kır Ata: A.P. kurulmadan önce, AP senbolüne) bindirip do-laştırdı. Artık, halk oyları çoğunluğunun AP'ye akışı, Finans - Kapitalin sihirbaz kutusundan ejderha çıkar gibi, «sandıkta çıkışı» ve herşey gibi 27 Mayısla birlikte Devletçiliğimizi de zafer arabasına AP senbolü Beygir olarak takışı önünebilir miydi?

■ *Büyük Memur - Küçük Memur*

27 Mayısçılar, Türkiye'ye egemen olan iki zümreden DEVLETÇİLİĞİMİZ zümresi yiğitleriydi. Devletçiliğimiz kişilerin tepede olanlar, Finans - Kapital ile kaynaşmış sayılabilirler. Bu yüksek gelirli kadro 1957 yılı 929 kişi iken, 190 yılı 1222 kişi oldular: 3 yıllık Finans - Kapital egemenli altında yüksek memur artışı 293 kişidir. DP'nin Finans - Kapital egemenliği altında 3 yıl geçerken Devlet kapıkullarının toptan sayıları % 12 artmış, bunlar içinde

yüksek kapıkullarının sayısı %31.6 (neredeyse 3 kata yakın) artış göstermiştir. Her yıl enflasyon yüzünden maaşların üçte bire yakın gerçek değerlerinden düştükleri düşünülürse, yüksek maaşlı memur artışı DP çağı için «normal» sayılabilir.

Devletçiliğimizin keskin egemenliği günleri olan 27 Mayıs çağının 3 yılında ne olmuştur? 1,2,3 (150'ile 100 lira aslı maaşlı) ilk üç barem derecesine giren yüksek memur sayısı 2163 kişi olmuştur. Sayıca DP dönemindeki artışın 3 katından fazla bir artış! 27 Mayısla birlikte enflasyonun durdurulduğu iddia edildiğine göre, Devletçiliğimiz sanki bir yüksek memur furyası yapmıştır. Mutlak ve askerler dışı toptan memur sayısı üç 27 Mayıs yılında %16 oranında arttığı halde, yüksek memur sayısı %77 oranında çoğalmıştır.

Finans - Kapital egemenliği (DP) sırası, memurlar toplamı içinde yüksek kapıkullarının sayısı 3 kata yakın hızla artmışken, Devletçiliğimizin egemen olduğu 27 Mayıs sıraları yüksek memur sayısı 5 kata yakın artmıştır. DP çağında enflasyon gibi bir özür öne sürülebilirdi; yüksek memur oranının gerçek olmaktan ziyade, para kıymetinin düşmesinden ileri geldiği söylenebilirdi. 27 Mayıs için öyle bir muazzeret öne sürülemedi. O zaman. Finans - Kapital (DP ve AP ağzıyla): Siz para enflasyonunu durdurduğunuzu söylüyorsunuz, ama, memur enflasyonunu 3 kat, yüksek memur enflasyonu 5 kat fazla arttırdınız diyebilir. Ve bu suçlama halk önünde yapılırsa, oylar biryol daha gericilerin kasalarına akar.

■ Silahlı Kuvvetlerin Sosyal Yapısı

Devletçiliğimizin kapıkulu zümresi (maaşlı ücretli memur, müstahdemleri) Genel bütçede 14 barın derecesiyle maaşlı, 16 derecede ücretlidirler. Maaşların ilk

3 derecesi (150 - 125 - 100) lira asli maaşlarıyla, en yüksek «Devletlular» olarak kolayca *Finans - Kapital* zümrelerine kaynaşabilirler. Onlara *Burjuva - Devletluları* diyebiliriz. 4 üncü barem derecesinden aşağıdaki kapıkulları, bütün bitmez tükenmez (ve Personel Kanunu ile daha da içinden çıkılmaz ehram dehlizlerine çevrilmiş) basamaklarına rağmen, hepsi de toptan, KÜÇÜKBURJUVA adı ile Batı bilim diline girmiş olan geniş, alacalı tabakaların bir koludurlar. Büyük *Burjuva - Devletluları*; maaşlı kapıkulları içinde 1960 yılı binde 7 idiler. 27 Mayısta biraz çoğaltılarak yüzde 1'e çıkarıldılar. Bu oran, tıpkı, Türk milleti içinde burjuvaların sayıca oranını andırır.

Demek, Devletçiliğimizin temel zümreleri, kapıkullarımızın %99 unu tutan *Küçükburjuva* durumlu ve çıkarlı kişilerdir. 27 Mayısta, Finans - Kapitali bir vuruşta sırtüstü düşüren ihtilalciler de bu devletli *Küçükburjuvalardır*. İstanbul bir binbaşının, Ankara bir yüzbaşının vurucu gücüyle düştü.

M.B.K. içinde bir çeşit Generaller «*Taklib'i Hükümeti*» yapılcıya değin, hatta yapıldıktan iki yıl sonralara dek Albay Cuntaları, Finans - Kapitale akla karayı seçtirtti. İntihar durumu gelişinceye değin Albay Cuntaları ile Paşalar arasındaki «*Harb'i dahili*», *Küçükburjuvazi* ile *Büyük Burjuvazi* arasında geçen tipik davranış ve düşünce ilişkileri çerçevesinde yürüdü.

Silahlı Kuvvetlerin bu sosyal yapısı göz önünde tutulmadıkça, 27 Mayısın ne kendisini, ne sonrasını anlamıya yol bulunamaz.

■ Albay: Ordunun Neyrengi Noktası

Devletçiliğimizin bir de Finans - Kapital ile kaynaşmış, yüzde bir bile tutmamakla birlikte, her zaman suyun başını kesmiş büyük Devletlularını, Paşaları izliyelim. Si-

lahlı Kuvvetler yığınının kritik sınırı Albaylardır. Albay, henüz Paşa olamamış, ama, olma adayı, Arafatta bekleyen alt basamaktır. Silahlı kapıkullarının 10 basamağını aydın - küçükburjuva sayıp, onların her küçükburjuva gibi iki uc (Büyükburjuvazi ile Proletarya) arasında zikzak sallandığını belirtmiştik. Sallanan rütbe basamaklarını birer rakkasa benzetirsek, 10 küsur basamak içinde kaderine en az katlanan, ve dolayısıyla en büyük yayılım yapmaya elverişli rakkas: Albaylar grubudur. Çünkü, bir sağa gidişte Paşa, bir sola gidişte Emekli olma şansı Albayın kapısını çalar. Albaylık, Sırat köprüsüne benzer. Binecek boynuzlu kurbanın varsa, seni Paşalık Cennetine dek götürür; yoksa, en ufak bir yanlış adım, insanı emeklilik denilen Cehennemine gayya kuyusuna düşürür. Bu bakımdan Albaylık basamağı, ya hep, ya hiç parolalıdır. Rakkasın bir ucu Cennette, öbür ucu Cehennemde gidiş gelişleri bundandır.

Albayların, Generaller üzerine besledikleri kanılar, hiç de güllük gülistanlık değildir. 27 Mayıs'ta, Silahlı Kuvvetler tasfiyesi (temizliği) ehramı düzeltirken yapılan General kıyımı ve kırımını bunun belgesidir. Bir kalemde yüzlerce paşa saf dışı edildiği halde, Albaylar hınçlarını alamamışlardı. D.S., eliyle Emekliye gönderdiği ve dama taşı gibi oynadığı Paşalar için şöyle der: «*Orduda General bırakmanın hatasını ilk adımla gözlerimle gördüm.*» (Gölgedeki Adam, 12). Kendi açısından haksız da değildi. Finans - Kapitale degecek kadar yakın olan Büyük Devletlular, yıldırım harbinde nakavt olsalar bile, küçükburjuva yangınlarının, harman yangınları gibi, çok yayılsa bile, vaktinde yetiştirilse, çabuk söndürülebileceğini binlerce yıllık denemeleriyle bilirlerdi.

D.S., eliyle hizaya getirdiği bir Paşa örneği üzerine şöyle der:

«*Alkoç gibi sapına kadar asker doğmuş ve asker yaşamış bir general, daha ilk günde duyduğu reaksiyonu uzun*

müddet içinde saklayamamış, 1961 yılının 6 Haziranında patlak veren sessiz ihtilalde askerce direnmeleri yüzünden Emekli olmuştur. Orduda kalan diğer bazı generaller ise, ellerine geçirdikleri her fırsatta, ihtilalcilerden duydukları kompleksin acısını çıkarma yoluna sapmışlardır.» (Gölgedeki Adam, 12)

■ Abdülhamit Paşaları

Finans - Kapital, Devletçiliğimizin alt Küçükburjuva tabakalarından yediği yumrukla yere düşünce, ilk tutamağı, o zamana dek DP eliyle başına taş yağdırdığı Ulu Devletli Paşaların Paşasına sarılmak oldu. İki tarafın ortak yanları vardı: Finans - Kapitalle Devletçilik çekişirken «SÖZ AYAĞA DÜŞMÜŞ»tü. O kadarı denilmemişti. Güreş olmalı, ama, takke düşüp, kel görünmemeliydi. Anladık, Finans - Kapital: Devletçiliğimizi İsmet İnönü'nün kişiliğinde boğmaya kalkmakla boyundan büyük halt karıştırmıştı. Ancak, gemi aزیya almış küçük devlet kapıkullarının da, içinde sıcak sıcak kâr aşısı pişen kazanı kaldırıp devirmeleri gibi Devrimcilikler istenmiyordu. Ne imiş o 50 tane ağayı yerlerinden tedirgin etmek? Gürsel Paşa da, velev çarıksız köylüden gelmiş olsa bile, Aga - paşa olmamış mıydı? Bizde Demokrasi vardı. En müstebidimiz Abdülhamit, Birinci Cihan Savaşının başında, Başkumandan Vekili Enver Paşa'ya şöyle dememiş miydi?:

«— Enver Paşa, sana oğlum diyorum, evet, çünkü sen de bizim aileye karıştın... Cümlece malumdur ki, Gazi Müşir Osman Paşa, Tokatlı Osman iken, Plevne'deki kahramanlığından dolayı şan ve şöhrat sahibi olmuş, müşirliğe kadar terfi ettirilmiştir. Onun oğullarını kendi hanedanımıza intisap ettirdim. Derviş Paşayı da Lofçalı bir vatan-daş iken Batum'daki kahramanlığı üzerine şan ve şöhrat sahibi bir kumandan olarak terfi ettirdim. Oğlunu da hane-

danımıza damat olarak kabul ettim. Gene bilirsiniz ki, Müşir Gaazi İsmail Paşa da Kürdistan'da lalettayin bir fert idi. Şarkta Moskoflara karşı kazandığı zaferler üzerine, onu en yüksek kademeye kadar terfi ettirmiş, oğlunu da hanedanımıza damat yapmıştım. Ahmet Muhtar Paşaya gelince, o da Bursa'lı bir katırcının oğlu iken, Şarkta, Moskoflara karşı gösterdiği kahramanlık ve hizmetlere mükafaten, hükümdarlık payesinde Mısır fevkalade komiseri yaptım. Senelerce de aynı vazifede bıraktım. Hanedanımızdan bir gelin de vermek istedim, fakat o bir Mısırlı Prensesi tercih etti... Oğlum Enver, 33 sene saltanat sürdüm, Padişahlığım müddetince FERDİN HÜRRIYETİNE, şahsiyetine daima taraftar idim. Fakat, keyfemayeşa bir Hürriyet, gelişigüzel bir serbestiyi de hiçbir zaman hoş görmedim. Milli ananelerimizin bozulmasına da taraftar olmadım. Avrupalıların medeniyetini daima takdir ederim... Ben de bu medeniyetin iyi taraflarını, hatta Sarayıma getirdim. Yıldız'da Cuma ve Pazartesi geceleri temsiller, konserler verilmesini emretmiştim... Bu toplantılara Haremi, Sultanları, Damatları, hatta Haremağalarımınla kalfalarını dahi davet ettim. Ben de güldüm, onlar da güldüler; ben de dinledim, onlar da dinlediler, seyrettiler, neşelendiler veya mahzun oldular. Maksadım, Saray, halka örnek olsun, Garbin ilerlemeleri YUKARIDAN AŞAĞIYA memlekete KONTROLLU girsin diye idi. Arzum, Rumeli ve Anadolu halkının içtimai seviyesinin yükselmesini teşvik idi.» (H. Er-türk İki Devrin Perde Arkası, s. 158 - 160, İstanbul, 1957)

Bizim Abdülhamidimiz bile tevekkeli «Kızıl Sultan» adını almamıştı. Batıcı idi, Medeniyetçi idi, Halkçı idi. Herşeydi. Yalnız «YUKARIDAN AŞAĞIYA»cı ve «KONTROL»cu idi.

«Kızıl Sultan»ı alaşağı edip onun yerine geçen Finans - Kapital Sultan'ın, Devletçiliğimiz denilen velinimetinin temsilcisi İsmet Paşa ile Gürsel Paşa'nın, neyi nasıl

konuştuğunu bize ancak yarınki Tarih öğretebilir, demiş-tik. İ. İ. Paşa'nın damadı onu açıkladı.

■ *Birlik Demek: Parçalılık Demektir*

Türkiye'de «*Birlik olma*» sözü her ağzın parolasıdır. 27 Mayıs bile «*Milli Birlik*» adıyla Demokrat Parti iktidarını devirdi. Sonra, Milli Birlikçiler ikiye bölündüler: Önce işlerinde yarıya yakın ayrı düşünenlerden 14 Birlikçiyi baskınla ayırıp sınır dışına attılar. Atılan 14'ler «*Birlik*» miydiler? Hayır. 4'ü Türkeş çevresinde *Faşizan*, 10'u Kabibay ve Erkanlı çevresinde daha *Halkçı* iki parçaya bölündüler. Faşizmi hoş görenler CKMP'ye girdiler. Halkçılığı hoş görenler CHP'ye girdiler.

14'leri atanlar «*Birlik*» miydiler? Hayır. Daha 14'ler sınır dışı edildiği gün, Madanoğlu grubu: ötekileri ortadan kaldırmaya girişti. Ötekiler, Gürsel mihveri çevresinde (Menteş - Seyhan - Aydemir) grupları ile *Silahlı Kuvvetler Birliği*'ni kurdular. Kimin adına «*Diktatör*» kesilmek istediği açıklanmayan Madanoğlu grubunu temizlediler.

Sahne «*Birlik*» kalmış mıydı? Tam tersine, *Üçlük*, (Menteş - Seyhan - Aydemir), ve Gürsel grubu katılınca *Dörtlük*, Sunay grubu katılırsa *Beşlik*, Altılık, Yedilik ve ilh.. *parçalılık* besbelliydi. Hepsinin tek dayanağı: *Silahlı Kuvvet*'ti. Ama *Silahlı Kuvvet* ne idi?

Daha doğrusu *Silahlı Kuvvet* kime: hangi *Ekonomi temeline* ve hangi *Sosyal güce* dayanıyordu? Bunu kimse düşünmedi. Herkes, elma şekerini yalayan bayram çocuğu gibi, kendi elinde tuttuğu «*Silahlı Kuvvet*»i yalayıp karşındakine nispet ediyor, arasıra gözdağı veriyordu.

Devletin başına Cumhurbaşkanı Gen. Gürsel, *Silahlı Kuvvetlerin başına Genelkurmay Başkanı* Gen. Sunay getirilmişti. Bu iki Orgeneralin *parçalı* grupları kader birliği

etmişlerdi. Gürsel'in «*Tabii Senatör*»leri, Sunay'ın «*Kuvvet Kumandanları*» vardı.

Ama 3 Albaylar grubu gerçek gücü ellerinde tuttuklarına inanıyorlardı. Gürsel'in *Sivil* güçler, Sunay'ın *Asker* güçler başına getirilişleri, Albayların dilekleriyle olmamış mıydı? Cuntalar, Sivil ve Asker güçleri kukla gibi ellerinde oynatabileceklerini sanıyorlardı... Maddi güç durumu bu idi.

Ondan sonra asıl önem: *manevi* durumda idi. Niçin ve neye karşı oynanıyordu? *Genel genel* sözlerden başka hiçbir şey söylenmiyordu. O genel sözlerde ise herkes, her zaman, kolayca oybirliğinde *görüne*'biliyordu. Sözlerin altında yatan objektif ve elle tutulur *Ekonomi* ve *Sosyal* gerçeklik herkesin *özel* durumuna göre yorumlanıyor ve boynuna değişiyordu.

Toplum yaşantısı ise her türlü genel sözler ve özel eğilimler dışında bir gerçeklikti. Bu gerçeklikle, en az 5 türlü özel eğilim arasında ütopyaya gelmez çatışma kaçınılmazdı.

■ *Türkiye'de Siyasetle kim «Uğraşır»?*

Türkiye'de *ekonomi* temeli *Finans - Kapital*'di. Banka ve Şirketlerin egemen olmadıkları bir üretim dalı yoktu. Bu *madde temeli* üzerinde iki sosyal ve siyasi güç egemen-di:

1 — Bilinçlenmiş biricik *Sosyal* örgüt olan *Banka - Şirket* sermayesi ile ona göbeklerinden bağlı *Tefeci - Bezirgan* zümreleri:

2 — *Özel teşebbüsü* her ne pahasına olursa olsun Türkiye'de geliştirmek için kurulmuş olan *Devletçiliğimiz* sermayesine midelerinden bağlı *Kapı - Kulu* zümreleri... *Silahlı Kuvvet* Başları, bu ikinci Devletçi zümrelerden başkası olamazdı.

Yalnız o «Başlar» bildiğimiz canlı baş değillerdi. İçine ne konulursa onu çalan makinelerdendiler. Kimisi eski olurdu: fonograf, laterna gibi, kimisi en son model: ordinator, teyp gibi... Ama hepsi «disiplin gereği» isteseler içlerine konulandan başkasını çalamazlardı. Onların içlerini kimler doldururdu? Batı dünyasında *bir tek*: Kapital doldurur. Bizde doldurucular iki tektir:

1 — *Finans - Kapital* zümrelerinin örgütü eski DP, yeni AP idi.

2 — *Devletçiliğimizin* gelenekcil örgütü CHP idi...

İkisi ortası çırpınan MP - CKMP - YTP yönsüz Küçükburjuva, Vahşi Burjuva, kimi Tefeci - Bezirgan, Eşraf, Ayan partileri olarak, ancak iki büyük gemi için safra rolünü oynuyorlardı.

İki siyasi zümreden 5 bölük «*Milli Birlik*»çilere en yakın ve etkili olanı: CHP devletçiliği idi. Çünkü 5 bölüğün beşi de, CHP gibi Devletçiliğimizin ürünü idiler. CHP lideri İnönü, bütün 5 bölük gibi *Silahlı Kuvvetlerden* çıkmıştı.

İnönü 5 bölükten hangisine en yakındı? İsmet Paşaya elbet Gürsel ve Sunay Paşalar'dan iyi kimse anlıyamadı. Nitekim öyle oldu.

AP, başına Pala Paşayı geçirmekle iyi maskelendi. Pala Paşa da, Gürsel ve Sunay Paşalar gibi, «*Bu memleketi*» İsmet Paşa'dan başkasının güdemiyeceği kanısını saklamadı.

Egemen sosyal sınıf münasebetleri, bir anda Tekpartili çağındaki kadar *tek kişilerin diktatörce - hakemliğine* bırakıldı. Daha 27 Mayıs ertesi Gürsel Paşa İsmet Paşaya teslim olmuştu. Askeri Cuntaların kuş uçurtmadığı günlerden bir 30 Ağustos «Zafer Bayramı» günü, İsmet Paşa, her normal Parti Şefi gibi Silahlı Kuvvetlerin başı olan Genelkurmay Başkanına «*Arz'ı tebrikat*»a gider gitmez: Sunay Paşayı kendi yönüne çevirdi. Böylece egemen sosyal

zümreler yeniden Sivil Devlet başı (Cumhurbaşkanı Gürsel) ile Silahlı Kuvvetler başını (Genelkurmay Başkanı Sunay'ı) kendi yörlügesine oturtmuştı.

■ *Asker Yalnız Hiyerarşı İle Uğraşır*

O sistem içinde kendilerini *gerçek güç* (*Zinde Kuvvetler*) sayan 3 Albaylar Cuntasını yola getirmek basit bir gün meselesi oldu. Adı iştilmedikler bir yana, bilinen her 3 Cunta, 14'ler kadar birbirlerine de güvenli değillerdi. Aralarında, ve hele Cuntalarla Silahlı Kuvvetler arasında biricik ortak bağ: *Hiyerarşı* (silsilei meratip) idi. Hepsı birden: *ast üste itaat eder*, düşünce ve davranışında oybirliğini yaşıyorlardı.

Hiyerarşı çekici şeydi. Kurulan yeni *Silahlı Kuvvetler Birliği* 3 Albaylar Cuntası gibi, 3 Paşalar düğümünü de sımsıkı kenetlemişti. Orada alınacak her karar, bir anda Silahlı Silahsız bütün Devlet Kuvvetlerini tek vücut olarak şahlandıracaktı. Başta Genel Kurmay Başkanımız gelmek üzere bütün Silahlı Kuvvetler ayağa kalkıp uygun adım yürüdü mü, onun karşısına, evvel Allah, kim çıkabilirdi? Sefil sivillere kim bakar! Asıl «*Zinde Kuvvetler*» Silahlı Kuvvetler, Mitoloji kahramanı Aşil idi. 27 Mayıs şahlanınca kim gık diyebilmişti?

Herşey güzel, hesaplı, yerinde idi, Aşil'i atom bombası bile vuramazdı. Yalnız bir küçük noktacık unutulmuştu: *Aşil'in topuğu!* Bütün öteki Kurmay Planları, dönüp dolaşıp o topuğa dayanıyordu... Hani şu, bir üst karşısında: «*Ol!*» emri patlatıldı mı, «*Rap!*» diye hep birden hizaya gelip birbirine mahmuz sesile çarpan *topuk*'lar yok mu? O hiyerarşı, Aşil'in topuğu idi. Ve hiçbir yerine ok, kurşun, mızrak işlemiyen yiğit Aşil, yalnız o topuğundan bir çöple dahi vurulsa öldürülebilirdi.

«*Zinde Kuvvetlerin*» ruhu Silahlı Kuvvetlerdi, *Silah-*

lı Kuvvetlerin ruhu: Hiyerarşiydi. Hiyerarşinin ruhu.. Paşal.. 3 Paşa Devletçiliğimize ve Pala Paşa halkasıyla Finans - Kapitale sırtlarını dayayınca, karşısındaki 3 Albaylar Cuntası o Ruhla canlanan ve onsuz yaşayamıyacak olan bir beden durumunu peşin kabul etmiş oluyordu.

■ Hiyerarşi Hiyeroğlifi

İhtilalin vurulurluğunu, 27 Mayıs'ın en ateşli düşünceler yansıtan bir en adsız kahramanı, özel mektubunda şöyle idealleştiriyordu:

«Silahlı Kuvvetlerin, mazisini asırlardan alan, bir örf, an'ane ve anlayışı vardı. Bu anlayış içinde HİYERARŞİ'nin rolü ve önemi münakaşa götürmeyecek kadar büyüktür.» (Talat Turhan, *Mektup*, Gölgedeki Adam'a, 17)

İhtilal nedir? *Altüstlüktür.* Bu kural Ordu için başka türlü nasıl olur? Bir küçük subay bir büyük rütbeliyi yerinden oynatamıyacaksa: buna *İhtilal* denir mi? Mustafa Kemal, kendisinden kat kat üst İzzet Paşayı ve benzerlerini, kız kaçıran gibi, Eskişehir'den Ankara'ya tutsak getirmişti. O sıra İzzet Paşa Sadrazam, Mustafa Kemal «Silk'i askeriden tard» edilmiş bir idamlıktı. Buna «*Asırlardan... örf ve an'ane*» ne yapsındı?

Yüzyılların gelenek görenekleri, hiç *münakaşa götürmeyecek* ise, «*mazisini asırlardan alan*» Padişahlık, «*HİYERARŞİ*»nin en dokunulmazı, insanüstü bir tepe, bir «*Allahın gölgesi*» değil miydi? Sultan, yüzyılların tartışılmaz dokunulmazlığında bir Tanrıcal hiyerarşi anıtı idi. Mustafa Kemal, daha beş on yıl önce bir Makedonya kasabasında efkarlandıkça leblebi ile düz rakı içen yüzbaşı, ondan da beş on yıl önce bakla tarlasında karga kovalıyan bir «Çoban Mustafa» idi. Yapmalı gütmeli miydi o Anadolu ihtilalini, devirmeli miydi koskoca «Al'i Osman» hiyerarşisini?

Görüyoruz ki, herşey gibi, *gerçeklikten* kopmamak şartıyla, hiyerarşi de «*münakaşa götürür*»dü. Ama bizim keskin ihtilalciler, ona dayanamıyorlardı. Örneğin, İhtilal Komitesi yeni Devlet yetkilileri seçmişti. Seçenler yüzbaşı, seçilenler Orgeneral olduğu için kim kime yön verecekti? İhtilalci Subay orada çarpılıyor. Ve acı acı yazıyor:

«*Genelkurmay Başkanı ve Kuvvet Kumandanları Komitenin tabii üyeleri olmaları şöyle dursun, MBK üyeleri bu zevatı emir ve kontrolları altında gibi kabul eden bir görüş ve davranışın zebunu olmaktan kurtulamamışlardır. Bu davranışın tezahürü olarak Haziran 1961 olayları esnasında yüzbaşı rütbesindeki bir Komite üyesinin Genelkurmay Başkanının masasına yumruk attığını görmenin bedbahtlığına uğradık.*» (T.T., keza)

Masaya da olsa «yumruk atma»nın yeri ve zamanı eleştirilebilir. Kumandanları MBK'ne almak da tartışılabilir. Ama, hiyerarşiye aykırı olduğu için, görev verilenleri «*Kontrol*» etmemek nereye varır? Gene aynı İhtilalcinin aynı mektubunda az önce yakındığı oldu bittiye:

«*En önemlisi, 13 Kasım Operasyonunun, mütebaki 23 Komite üyesini memur derecesine düşürmüş olmasıdır.*

Öyle ya, 14 Komite üyesini paketlemek gücünü kendisinde bulan zevat, diğerleri için de benzeri tasarrufta bulunabilirdi. Bu gerçek (23) ler için Demoklesin kılıcı olmayacak mıydı?» (T.T., keza, 18)

Ve o oldu.

■ Siyaset Dizgini - Hiyerarşi Kantarması

Ordu: Geniş küçükburjuva yığınları içinde azınlığın azınlığı olan *Aydın* zümrenin de onda biri güç sayılan azınlığı (Subaylar kadrosu)dur. Onu bütün ulu Küçükburjuva bocalayışlarından korumak için, burjuvazi otomatik

Hiyerarşi'den başka yol bulamamıştır. 27 Mayıs'ı yapan Silahlı Kuvvetler de o niteliktedir.

Ölüm cephelerinde kükriyerek döğüşmek için biçimlenmiş silahlı *Arslanları*, sosyal konularda egemen sınıfların yörüngesine uslu uslu girmiş birer yumuşak başlı kuzu yahut *At* gibi kullanmak üzere, Modern Kapitalizm iki yalın uysallaştırma ve otomatlaştırma aracı icat etmiştir:

1 — Uysallaştırmanın *ÖZÜ*: Ordunun *Siyasetle uğraşmaması*;

2 — Otomatlaştırmanın *BIÇIMI*: Altın üste mutlak uyması, *Hiyerarşi*...

Siyasetin dışında, *Hiyerarşinin içinde* kalmak, o sert, o keskin, o yalın kılıncı çetin olmak üzere yetiştirilmiş insanları, her an, en akla gelmedik bahane ile saf birer çocuk gibi yedmiye yeter de artar bile. 27 Mayıs'ın açıklı bir Krah'la yıkılışını: bütün «*umut*»ların, bütün «*aydınlık*»ların, bütün «*idealist*»liklerin yok oluşu sayan bir Subay Talat (Turhan), başarısızlığı «*Hiyerarşi*» kıtlığına bağlar. Devrimci Asker geleneğini ölümüne dek savunan başka bir Subay Talat (Aydemir), Ordu «*Siyasetin içerisine*» girdiği için, (Orduyu siyasetten kurtarmak için?) isyan bayrağını kaldırır!

Güler misiniz? Ağlar mısınız?

Sonra aynı zeki subayların, «*yumuşak başlı*» general istemeyişlerine ne buyrulur? T. Turhan şöyle yakınır:

«*Generaller seviyesindeki tasfiye yapılırken, yumuşak başlı olanların orduda bırakıldıklarını anlamak, benim Ankara'daki ilk müşahadelerimden biri olmuştur. Eğer bu müşahadem doğru ise ve eğer bunun bir vebali varsa, size ait olduğunu kabullenmeniz lazım.*» (T.T, keza, 18)

Burada gene «*vebal*» sosyal *küçükburjuva* niteliğinde değil, *kişilerde* aranıyor. General yumuşak başlı olmu-yacakmış. Elde olmıyarak, fıkra akla geliyor:

«— *Adın ne?*

«— Mülayim.

«— Sert olsan ne yaparsın!»

Siyaset kimin elinde? Asker deyimi ile «*Canbazların*» elinde. General de, siyaseti o canbazlara bıraktığı için, aynı canbazların emrinde. Sert olsa ne yapabilir? Dizginleri politikacıda. Kantarması da kendi *Hiyerarşi'si*. Kıpırdıyabilir mi?

■ *Akrabanın Akrabaya Ettiği*

Madem asker *Hiyerarşi* (Mafevk) uydusudur. İşte MBK en üstte. Ona da uysa ya!

Bunu sanmak, küçükburjuvaziyi tanımamaktır. *Silahlı Kuvvetler* denilen ayrıcalı aydın Subaylar, belki de çok haklı olarak, Devrimi hep birden yaptıkları halde, içlerinden ilkin 38, sonra 24 kişinin neden parsayı toplıya-cağına katlanamıyorlardı. En tepedeki 27 Mayısçılardan bile, hangisini dinleseniz: MBK'ne seçilenlerin «*haksız iktisap*» suçlusu olduğuna inanacak olursunuz. Hele, Gürsel İzmir'e kışı kırıncaya yerine getirilen Madanoğlu için, MBK hemen hemen gelişigüzel neydiği belirsizler göstergesidir.

Bir de MBK'ne çıkamamış arslanları düşünelim. «*Neden o tepede de, ben değilim? Ne eksikim var? Artığım ortada*» kompleksi, küçükburjuvazinin vazgeçilmez iflah olunmazlık felsefesidir.

«*Ama, şu kadarını söylemek isterim ki; tabii senatörlük müessesesi bugün ne kadar şimşekleri üstüne çekiyorsa, Milli Birlik Komitesi üyeliği de Silahlı Kuvvetler içerisinde o kadar antipati ile karşılandı. Fakat, o günün şartları altında, kimse ağzını açarak bu konuda konuşmaya cesaret edemedi.*» (T.T., keza, 17)

Hep aynı okulda, aynı kışlada, her gün birbirlerinin en insancıl zaafalarını kaçırmamışlar. Tanımadıkları politikacı Vurgun veya Hacığa çocukları ise, Subaylara, Burju-

va Hür Basınınca, her gün birer yarı - tanrı kapasite üst-insan gibi şişirilmişler. Senin, benim gibi «asker parçası» da ne oluyormuş, o «Esrarengiz» Devlet yücelerinde? Kompleks bu.

«Bu müessesenin (MBK'nin), Silahlı Kuvvetler mensupları için en HAYSIYET KIRICI (biz majüskülledik. HK.) tarafı, Vatanperverliğin inhisar altına alınmış olduğunu görmeleri olmuştur. Zamanla bu vatanperverlik inhisarı MBK üyelerine yakın olanlara da teşmil edilmiş veya böyle zannedilmiştir. Bu camia dışındakiler psikolojik olarak bu hassas konuda aşağılık kompleksine düşer olmuşlardır.» (T.T., keza, 17)

«Kimse kendi köyünde Peygamber olamamış» denir. En satılık Finans - Kapital uşağı, siyaset dehası gibi sunulur, en beyinsiz Hacıağa yarması politika kaplanı diye gösterilir: tutar. Subay, subayın kendisi gibi insan olduğunu düşündükçe, en küçük eksikliğe karşı isyan eder. Vurguncu saltanatını melankolik bir stoisyence süzer de, tepedeki arkadaşının gizli günahına engizisyonu az görür.

«Şu kadarını yazmadan geçemeyeceğim ki; bir kısım Komite üyeleri, 27 Mayıstan sonra devekuşu misali başlarını kuma sokarak herşeylerin gizlenebileceğini tahmin ettiler ve bu tahmine uygun davranmakta bir sakınca görmediler.» (T.T., keza)

Bu «Akrabanın akrabaya, akrep etmez ettiğin» psikolojisi, sermayeci rekabet dünyasında, küçük dükkan eğiliminin «affetmez» küçükburjuva ham sofuluğudur. Her küçükburjuva ortamını kasıp kavurarak, Kodaman tuzagina gözü bağlı av eder. Artık ne söylense «boş» olur:

«İhtilal Komitelerinin kuruluş ve icraatından bahsedilir. Yasama ve yürütme organlarını elinde bulunduran kimse ile bir Tümen Kumandanı arasındaki münasebetten söz edilir... Hepsi boş... (T.T., keza)

Ve, gerçekte de, MBK'nin yıkılışına: «en çok tesir

eden» şey, «Komite üyeleriyle Silahlı Kuvvetler mensupları arasındaki münasebetlerden doğar.» (T.T., keza)

■ Yapıdan Gelen Bocalama

27 Mayıs Silahlı Kuvvetlerin eseri idi. Silahlı Kuvvetlerin yüzde 1'i büyük burjuva Devletluları, yüzde 99'u küçükburjuva Kapı - kulları'dır. İster silahlı, ister silahsız olsun Küçükburjuvazi, modern bir sosyal sınıf değildir. Ya üst (Finans - Kapitalist) zümrelere katılmak ve sıvrılmek «mutluluğuna» kavuşacaktır (Paşalar gibi); yahut alt (İşçi) sınıfına karışıp onun kaderini paylaşacaktır.

Albaylıktan yukarı, Paşalığa fırlamak şansı, ister istemez devede kulaktır. Menderes çağı, Silahlı Kuvvetleri tepesi üstünde duran bir ehram gibi Paşa enflasyonuna uğratmıştı. 27 Mayıs'ın ilk işi aşırı sayıda paşaları azaltmak oldu. Paşa kalabalığına atılan tırpanda, onun için, tedbirden çok Paşa olamamışların Paşa olmuşlara karşı duydukları Küçükburjuvaca altlık kompleksi rol oynadı.

Küçükburjuvazinin, pek çok patlangıçlara kapı açan bu altlık kompleksi, o tabakaları boyuna iki uc arasında bocalatır. Şimdi inanılmaz atılganlık gösteren bombalaşmış küçükburjuva, az sonra en küçük başarısızlık önünde çatlıyarak en korkunç paniklere uğrayıverir. Bu yüzden ölümü de göze alır da, tutarlı ve sürekli kararlılığı göze alamaz. Olmadık vesile ile yanardağlaşır; akla gelmedik bir bahaneyle söner, kül olur gider. 27 Mayıs ihtilalcilerinin sonuna dek kurtulamadıkları kararsızlık ve istikrarsızlıklarına bakıp da, şu veya bu kişinin özel davranışını suçlamak yanlışır. «Birbirine düşmek» diye tanınan ve adım başında rastladığımız davranış çaprazlığı, kişileri belirlendiren sosyal sınıf olamamak veya sosyal bir sınıfın oturaklı durumunu bilincine çıkaramamış olmak yüzündendir.

■ İlk Coşkunluk

İhtilalcilerin nasıl, en iflah olmaz küçükburjuvaca bir uçtan öbür uca sallandıklarını en iyi anlatan, gene kendileridir. 27 Mayıs'tan 3 yıl önceydi. Menderes Harbiye hücrelerine 9 Subay'dan önce, Vatan Partisini sokmaya hazırlanırken, İhtilalciler yalın kılıncı, ateş püskürüyorlardı:

«1957 seçimlerinin arifesinde İktidar rahatsızdı, muhalefet rahatsızdı, ve biz (yani İhtilalci Subaylar) rahat-sızdık. İki Komite halinde çalışan birliğimiz, 1957 Ağustosunda Ateşdağlı'nın müdahalesiyle birleşmişti. Aydemir'in de bulunduğu teşkilata Güventürk Başkan, ben Genel Sekreterdim.» (D. Seyhan, Gölgedeki Adam, 29 Mayıs 1966, No. 3)

İhtilalin Hükümet Darbesi için Teşkilat tamam. Türkiye'nin dizginlerini elinde tutan üst tabakalar: İktidar da, Muhalefet de, Silahlı Kuvvetler de «Rahatsız». (Halkı sormıyalım: o evel ezel, «Bir yangın olsa da, azıcık aydınlık görsem» der ebedi Şarkta). Alttakiler «Artık, edemiyoruz», üsttekiler «Artık, güdemiyoruz» demişler. Tam ihtilal havası egemen. İhtilalci teşkilatlar, görünmiyen gizli ellerle itilirce KENDİLİĞİNDEN (daha doğrusu kendiliğindenmişçe) çığ gibi büyütülüyor. Gidişe herkesten çok ihtilalciler şaşıyor:

«Bizim ekip, diyor D.S., o günlerde çoğu ile Ankara'da toplanıyordu. Kimse kimseyi davet etmiş değildi. İçgüdü mü desem, akli selim mi desem, Türkiye'nin yarımına olan endişe mi desek, yahut memleketin o eşsiz, kahraman ve fedakar evlatlarına tanrının bir ilhamı mıdır bilmem, birer, ikişer Ankara'ya kayı kayıveriyorlardı.» (Gölgedeki, keza)

Dikkat edelim. Derlenişte belirli hiçbir PRENSİP ve DÜŞÜNCE görülüyor. O ezelden beri varmış gibi geli-

yor yiğitlere. «Kayı Kayıverişler» de, yetmiş yedi buçuk «Entelicens»in, «İstihbarat»ın cirit attığı bir ülkede «Tesadüf» sayılıyor. Ve bütün «ideoloji», en tipik Küçükburjuva tükenmezi, mistisizm'dir: «İçgüdü», «Aklı selim», «Endişe», «İlham»...

Bu denizin içinde yüzen İhtilalci Silahlı Kuvvetler: DP'yi (Finans - Kapital hizbini) «Bıktırıcı, usandırıcı» buluyordu. Her gün baklava yenilse bıkılır ya... O kabilden, ağzımız başka bir çasnı tatsın gibilerden «değişiklik» nasıl olacak? Başka şık yok: «İki Rahmetten biri»... DP olmayınca CHP'ye tutunulacaktı. Devletçiliğimiz, Silahlı Kapıkullarına elbet daha yakın akrabaydı.

■ Birinci Panik

«Hepimiz iktidarın değiştirilmesi konusunda birleşiyorduk. O halde mesele kendiliğinden ortaya çıkıyordu. Memleket idaresinde tecrübeli bir teşkilat olan CHP ile iş ortaklığı yapmak. CHP ile anlaşabilirsek, hemen iktidara son vermeliydik. Böylece Ateşdağlı CHP ile temasa vazifeli kılındı.» (Gölgedeki, keza)

DP'nin dayandığı Finans - Kapitali kim beslemiş büyütmüştü? Devletçiliğimiz CHP'si. İhtilalcilik CHP'ye sırtını dayamakla, Küçükburjuvaziyi, dolaylıca da olsa Finans - Kapital arabasına çeki beygiri yaptığını farketmemiyordu. Bunun üzerine en ufak bir umut kıvılcımı, küçükburjuva heyecanını alevler içinde bıraktı. «Barutçu (CHP kapıkulu), Orduevinde yapılan teklifi gayet müsait karşılamış ve esaslarını Paşaya ulaştırıp ertesi gün kararı bildireceğini söylemiş.» (Keza)

Söyler söylemez, bütün küçükburjuva «İçgüdü», «İlham» okları yaylarından fırlıyor. Ne durursun? Vurun alahını seven!

«F. Güventürk (İhtilal Başkanı) Polatlı'da Topçu Okulunda tekamül kursundaydı... Bir kısım subayları etrafına toplamış ve hemen bir harekete ikna etmişti. Yine Polatlı'da bulunan Kurmay Yarbay Baha Vefa Karatay, arkasına bir hayli tabancalı subay katarak Ankara'ya gelmiş. Orduevinin alt salonunda postu sermişti. Havada kısmi bir aleniyet vardı. Pervasız bekleyiş hemen hemen açıkça göze çarpıyordu.» (Gölgedeki, keza)

Küçükburjuvazi böyle kolayca ateş alırdı. Ne zamana dek? «İlham»ın yerini «Endişe» tutuncuya dek. Heyecan bir dinamitti: kayayı da uçururdu, insanı da. «Akli selim»-in tekerine bir çöp takılsa, akan sular durur, hoşafın yağı kesilirdi, küçükburjuvazide. Nitekim öyle oldu. D.S. acıklı acıklı anlatıyor:

«O akşam İsmet Paşa'nın cevabını getirecek Ateşdağlı'yı bekliyorduk. Sinirler herkeste açıkça gergindi. Her ne pahasına olursa olsun, işi bitirmeye azimli Subayların içlerinde birikmiş potansiyele akım kanalı bulamamaktan asabiyet; biraz sonra tam bir kırgınlık haline gelecek, bir kısmı umudunu yitirmiş olarak bir kısmı da yeni umut ufuklarına doğru dağılıp gideceklerdi... Ateşdağlı, İsmet Paşa'nın cevabıyla dönmüştü. Paşa: «Onlar böyle şeylere karışmasınlar, CHP seçimi mutlak kazanacaktır» demiş.» (Keza)

Ve panik başlamış. Paşa'ya hangi gün başvurulduğunu bilmiyoruz. Ama, 9 Subay olayının «Kasım ayı ortalarında» başladığını Gölgedeki Adam pekiştiriyor. İki olay arasında bağ kurmalıyım. Sonuç değişmez.

■ 9 Subay: İkinci Panik

27 Mayıs ihtilalcilerimizde, ilk günden son güne dek hiç şaşmaksızın sürüp gitmiş bulunan düşünce ve davranış zaafı, hep ve yalnız küçükburjuva karakteristiklerinden

doğmuştur. 1957 yılı, Albaydan alt subaylar, bir toplantışta hükümeti toz etmiye karar veriyermişler.

Patavatsızlık, küçükburjuva karakterinin ikinci vazgeçilmez ekidir. Bindiği dalı kesmek, kendi kendine güvensizliğin ihanete varan kaypaklığıdır. Böyle bir davranış üzerine, 9 Subay tutuklanınca, bütün o dün «*Ya devlet başa, ya kuzgun leşe*» diyen kahramanlar, «*külâhını kurtaran kaptandır*» durumu ile çil yavrusu oluvermişlerdir. Kasım ortalarında Ankara'dan İstanbul'a dönen Dündar Seyhan, gördüklerini şöyle özetler:

«9 Subay hadisesi ortaya koymuştur ki, ihtilale karışmayı tekabbül etmiş bir kısım arkadaşlar, sadece kâra ortak olmıya gelmişlerdir. Bunlar içinde düstur: «Devlet başa»dır. O zaman, kuzgunun leşe konması ihtimali, bir kısım vatanseverleri (!) köstebek gibi toprağın altına saklanmıya zorlamıştı.» (Gölgedeki Adam, No. 3)

Bu durum, D.S.'in alaya aldığı «Vatanseverler»in korkaklıklarından mı ileri geliyordu? Kişi olarak hepsi şerefli Türk ordusunun seçme yiğitleriydiler. İyi dilekleri ve fedakarlıkları, ha deyince, her zaman ölüme seve seve atılışlarından belliydi. Ancak, Sosyal bir konuda, bilinçlerine çıkaramadıkları Politika dalgaları içine düşünce, kararsız küçükburjuva eğilimleri, bir kısmını olsun, pek te sebep yokken, fare deliği aramıya kendiliğinden itmişti.

Ayrı ayrı herbirine sorsanız, onların kendileri de neden öyle sindiklerini bilemezlerdi. «Ellerinde değildi» başka türlü davranmak. İçlerinden anıyamadıkları bir güç (sosyal yapıları) hepsini farkına bile varmaksızın böylece yöneltivermişti. Buna, cesaret, kahramanlık veya vatanseverlik ölçüleri vurulamazdı.

İnsan, herşeyden önce sosyal hayvandı. Bu bakımdan Politik davranış ve düşüncede, belirli bir Sosyal Sınıf açısından yola çıkmamak, yolu şaşırmak ve şaşkına dönmek için en kestirme yoldu. İhtilalcilerin pusulayı şa-

şırmalarının baş sebebi, modern toplum politikasında, *modern olmıyan bir kalabalığın* (küçükburjuva yığınlarının) düşünce ve davranış eğiliminden sıyrılamamasıydı.

■ Sınıf Pusulasızlık

27 Mayıs'a, bu *sırf Küçükburjuva* yayılımı ile girildi. bir anda «*yer yerinden oynadı*». Baskın Zafer getirince, hava cünbüş fişekleriyle donandı. Artık bu gidişi ejderhalar çıksa durduramazdı. Yalnız, Küçükburjuvazinin kendisi bal gibi durdurur ve hatta tersine yüzgeri ettirebilirdi. Başkalarının onları vurmasına hacet yok, onlar kendi kendilerinin hakkından gelirlerdi. Burjuvazi için yapılacak tek iş azıcık beklemektir. Küçükburjuvalar er geç, kararsızlıkları içinde birbirlerine düşecek, birbirlerini ele vereceklerdi.

Sınıf pusulası bulunmıyan küçükburjuvazinin, sınıf pusulası bulunan Büyük Burjuvaziye alt oluşunu en açık seçik ispatlıyan belge, «*14'ler*» olayıdır. 27 Mayıs, «dostun, düşmanın» karşı duramadığı bir gerçeklik olmuştu. Finans-Kapital örgütü DP, «Müslümanım» diyemeden tuz buz olmuştu. «*Kimdi o, milletin ruhu bile duymaksızın deli gömleği giydirilerek enterne ediliveren Cumhurbaşkanı'dan polis kabadayısına dek 300 kişicik?*» Finans - Kapitalin «*Artık güdemiyorum*» diyen son sözü.

Şimdi ne yapılacaktı? İktidara gelmek değil, orada tutunabilmek için, Finans - Kapitalin 7 bin yıldır turşuya çevrilmiş Şark Küçükburjuva yığınlarını esrarkeş durumuna soktuğunu unutmamak, yeni bir Sosyal Sınıfa: Modern İşçi Sınıfımıza güvenerek, fırsat kollıyan Büyük Burjuvaziye geniş halk yığınlarından tecrit etmek gerekti.

Türkiye'de Finans - Kapitalin yaydığı afyonkeşlikten milleti uyaracak Program ve Tüzük 1954 yılından beri, Teorik Gerekçesi ve Pratik davranışlarıyla hazırdı: Vatan

Partisi, hemen yapılabilecek işi, 27 Mayıs'ın ertesinde MBK'ne Birinci Açık Mektubu ile sundu. 10 Temmuz'da daha geniş İkinci Açık Mektup ve Gerekçe - Program - Tüzük ile, tekliflerini belirtti. MBK'nde «rezonans» görülmedi.

Bugün «*Sosyalist*» olduklarını savunan TİP ve YÖN liderlerinin bile, Sloganlarına dek kendilerine mal ettikleri Vatan Partisi'ne karşı duydukları allerji ve güttükleri baltalama göz önüne getirilirse, siyasetle ömründe uğraşmamış MBK yiğitlerinin duymazlıkları anlaşılmiyacak şey değildir.

Zafer, 27 Mayısçıları sarhoş etti. Politikanın *Sosyal Sınıflara* dayandığını unutturdu. Basit ihtilal tekniği ile, herşeyin yürüyebileceği sanıldı. Ahbaplık ve kişi güvenliği ile her düğümün çözüleceğine inanıldı. Bu tutumun ne denli temelsiz, ve en ufak bir çöp kaçmasıyla tepesi taklak gittiğini Gölgedeki Adam'dan iyi anlatan olamaz.

■ Komite Kurulurken

Komite kurulurken durum şuydu:

«*Ihtilalciler ve böyle olağanüstü olaylarda külah kapmasını becerebilen bazı fırsat düşkünleri, bir masa etrafında oturabilmektedirler. Bu türedilerden bir kısmı peşinen tasfiye edilir. Bazıları da sorumluluktan kaçır... Komite teşkil edilmeye kadar bütün yetki ve ihtilalcilerin akibeti, Cemal Gürsel'in iki dudağının oynamasına bağlıdır. Aslında, ihtilale, yıllarca çalışmış bir komite önyak olmuştur, ama, Cemal Gürsel, pekala, ordunun yüksek rütbelilerinden bir konsey kurarak, duruma, bir anda, istediği şekilde hakim olabilirdi.*» «*Ihtilalciler kendi gelecek statülerinin derdine düşmüşlerdir... Ihtilalcilerle... harekete katılan bir takım kimselerin, birlikte ele geçirdikleri iktidarı paylaşmada herşeyden evvel, KENDİ YETKİ VE ŞA-*

HISLARINI garanti altına almayı esas kabul etmeleri kadar tabii bir davranış olamaz.» (Gölgedeki, No. 5)

MBK prensipten önce ŞAHISLARI garanti edince, aslında nasıl seçildiklerini kimsenin bilmediğini D.S.'ın da yazdığı ŞAHISLAR karşı karşıya kaldılar. Aylar geçiyor, Finans - Kapital vakit ve insan kazanıyordu. Halk unutulmuştu. Ortada hâlâ, sağcısının «*Muasır medeniyet seviyesi*» dediği, solcusunun «*Çağdaş Uygarlık düzeyi*» tilcikleriyle «Öztürkçe»ye çevirdiği bir genel söz dolaşıyordu.

«*Bu iş için bilim otoriteleri görevlendirilmişti... Onlarda ciddi bir çalışma düzeyine giren pek yoktu... Komite üyeleriyle birlikte resim çektirmek ve basına demeç vermek pek hoşlarına gidiyordu... Komitecilerin çoğunda ise zafer sarhoşluğunun ağdalı sersemliği devam ediyordu. Koca bir iktidarı birkaç saat içerisinde devirebilen bir güce sahip olanların, ayrıntısı çokça problemlerin halline medar olacak ciddi bir planlama düzeni içine girmeyi kabul edecek manevi bir olgunluğa kavuşmamış olmalarını, belki tabii görmek lazımdı. Ama, aradan bir ay geçmiş, bolca laf etmekten başka hiçbir işe BAŞLANMAMIŞTI. Hatta yapılacak işlerin ne envanteri, ne önceliği tespit dahi edilmemişti.» (Gölgedeki, 6)*

■ Ruhları Saran Panik

İş «*bolca laf*»la kalsa ne iyi. Kimlerin niçin alındığı bilinmiyen Komite'de Finans - Kapital boş duracak değildi. Önce «*Demokratik*» yönden «*Fikir ayrılıkları*» çıkacaktı: «*Ortada henüz belli fikirler ve bu fikirlere göre ayrılmış grupmanlar bulunmamasına rağmen, yakın bir gelecekte hizipler kurmaya kadar*» gidileceği çabuk anlaşıldı. «*Bilhassa Ordu kademelerinde, Komiteyi kuranların kimliklerine karşı bir kıskançlık duygusu ve eleştirme isteği doğmaya başlamıştı.*» (Keza)

Küçükburjuvazinin tükenmez şarabı «kıskançlık» işletilmiye başlamıştı. Gerisini kızıştırmak kolaydı. Çünkü: «Yüzyıllarca el sürülmemiş Türkiye problemleri... içinde, geleceğin birçok kuşakları, kurtulamadığı Taş devri koşullarında savaşmıya mahkum edilecekti.» «İktidarı bir an evvel bırakarak, sırtlarının çekemeyeceği ağır sorumluluktan kurtulmayı, şahısları için tek emniyet garantisi olarak görüp kabullenenler, ard düşüncelerini ne kadar saklamıya çalışsalar, davranışlarıyla maksatlarını belli ediyorlardı.» (Keza, 7). Bu ruhlardaki panikti. Küçükburjuvazi, Finans - Kapitalden kopmuş, ama, oturaklı bir Sosyal Sınıfa bağlanamamıştı.

Kendisini muallakta asılı kalmış duyuyordu. O sıra 2 milyon TEŞKİLATLI İşçi Sınıfını göremediğine göre, nereye dayanacaktı? D.S. açıkça yazıyor: «İhtilalcilerin hangi kuvvete dayanarak iktidarı devam ettirdikleri belli değildi.» (Keza, 7). Sözde, şu farkediliyordu :

«CHP'nin karşısında bulunan geniş halk kitlelerinin siyasi eğilimlerine yön verecek ve bu büyük halk kitlelerinde siyasi şuur yaratıp memleket hayrına bir mihrakta toparlıyabilecek bir siyasi teşkilatlanma kaçınılmaz zorunluk olarak ortada duruyordu.» (Gölgedeki, 8). İş olarak ise yapılan birinci teklif, Komitenin her davranışını baltalamıya başladığı açığa çıkan «Sivil Hükümet»i kontrol etmekte toplandı.

Bunun için her Bakanlığa ayrılan 5 kişilik Komisyonda kimler bulunacaktı? «Resim çekirme, Basına bildiri verme» dalgacılığı ile Anayasa hazırlığını çıkmaza sokan «Üniversite» (Gençliği değil, onu frenliyen Kodamanlığı) bir yana bırakılırsa, Bakanlığa denetliyecek olan Komisyon gene Bakanlığın kendisi ile... büsbütün şaheser bir seçki olarak PİYASA öne sürülüyordu :

«Komisyonların personeli, Bakanlıkların, Üniversite-

nin ve sırasında Piyasanın tarafsızlık ve yetkililikle tanınmış şahısları teşkil etmelidir.» (Gölgedeki, 8) deniyordu.

«Piyasa»: Finans - Kapitalin ta kendisiydi. Peynir tulumu o «tarafsız ve yetkili» kediye teslim ediliyordu.

■ Binilen Dahı Kesiş Emniyeti

Ondan sonra alınan bütün tedbirler, bütün milleti MBK'ne düşman etmek için özene bezene seçildiler. Hepsi bir yana, 27 Mayıs'ı iki «Zinde Kuvvet» yapmış sayılıyordu: Üniversite ile Ordu. Çarçabuk, *Ordudaki* kadro enflasyonu, en acıklı kayırmalarla tırpan atma biçimine sokuldu. *Üniversitede* kimin, neden atıldığı bilinmiyen tasfiye yapıldı. 27 Mayıs'ın ilk heyecanlı senbolü olan *Beyazıt Meydanı* bile atılan satırdan payını aldı: 7 yıldır çamur kusan bir yanardağ ağzına çevrildi... Bırakalım halkı, milleti, 27 Mayıs kendi kendisini cezalandırıyordu.

Bu işe Finans - Kapital katıla katıla gülmediyse bile, saygısından değil, daha çevirecek nice dolapları bulunduğu için, kıs kıs güldü. Yönsüzlük, pusulasızlık son haddine varmıştı. Bütün ihtilal, silahlı kuvvetlerin eseri idi. MBK'ne *Silahlı Kuvvetler de kocunmuştu!* İktidar «baba bir hırsız tuttum»a dönmüştü. İhtilalciler, en büyük zafer şarkıları söylenirken, kişi olarak yarınlarından korkuyorlardı. Hazır ellerinde dizginleri tutarken başvurulacak son tedbir, kişilerin emniyetini sağlama bağlamaktı: «*İlk olarak yaptığım teklif, bir Milli İstihbarat Teşkilatının kurulması lüzumu olmuştur.*» (Gölg., 7)

Bu nasıl oldu? Çok basit: «*Komite bir Emniyet Grubu teşkil etmişti. Başkanlığına Kabibay'ı oturtmuşlardı. Yanına yardımcı olarak Karaman, Esin, Solmazer'i almıştı. Bu Emniyet Grubu, Komite namına, Türkiye'deki bütün aktif kuvvetleri kontrol ediyordu.*»... Komitenin re-

formları yapmadıkça gitmemesini isteyen Albaylar grubu böylece kendisini «Emniyete» almıştı.

Finans - Kapitale dayanan Paşalar Grubu ise, bir an önce taşı tarağı toplatmak istiyordu. MBK'nin Halk içindeki itibarını kırmak için yapabileceği her çareye başvuruldu.

■ Birbirini Yeme

Birinin ötekisini temizlemesine sıra geldi. Onlar zaten kişi çatışmasındaydılar. «9 Temmuz Çankaya toplantısında kurulmasına karar verilen 9 kişilik Komite Grubu, ikinci toplantısından sonra hiçbir zaman bir araya gelmedi. Sami Küçük böyle bir grubun kurulduğunu hemen Komiteye açıkladı ve bu da yeni çekişmelere konu oldu... Komitenin mihrakını teşkil eden kişiler birbirlerini çekmiyorlardı... Sami Küçük, sınıf arkadaşı olmasına rağmen, Türkeş'e karşı... Sezai Okan ise Özdağ'ın demeçlerine içermekte... Halim Menteş, Napoli'den gelir gelmez Komite Komisyonlarında vazife almış ve o günden itibaren de, Havacı Komite üyeleriyle aynı fikir ve yönde görüşmüştü.» (Gölg., 13)

Bu çıkmazda hayır görmiyenlere göre: «Komitede ihtilalin gayelerine aykırı çalışmaları görülen dört - beş kişinin memleket dışında mecburi ikamete gönderilmesi meseleyi kökünden temizliyecekti.» (Gölg., 14)

Karar?

İşte o güçtü. «Her gece, saat en az üçe kadar çoğu zaman Türkeş'in odasında birbirimize giriyorduk.» «Türkeş her an hazır... Kabibay, ihtilalin motoru, belkemiği, ve koordinatörü idi... İhtilale Madanoğlu'nu ve Küçük'ü o karıştırmıştı. Onların, kendisine, dolayısıyla yakın çevresine bir düşmanlık tertiplemesi, aklının ucundan geçmiyordu, hayal edemiyordu.» (Gölg., 14)

Böyle samimidir, küçükburjuvazi. Ahbablığı büyük değer verir. Bütün hesapları küçük psikoloji, içgüdü, ilham üzerine yapar. Çoban aşkı besler. Herkesi kendi gibi bilir. Ve çoğu da evindeki pazarı, çarşısına uymaz. D.S.'in deyişiyle:

«Halbuki, ihtilalin, ortalığı kasıp kavuran ortamında kullanacak hesap makinesi, piyasadan satın alınacak cinsten değildi.» (Keza)

Çünkü Piyasa, Finans - Kapital kurdunun ağzıdır. Ve o kurdun çoban aşkı yok, dini, imanı çıkardır. Çıkarına gelmiyen, babası olsa ezer. Isıramıyacağı eli, sonra koparmak için, şimdi öper.

■ Finans - Kapital Alarm

«Türkiye'deki bütün aktif kuvvetleri kontrol» eden ateşli Albayların bütün planlarını bir anda altüst etmek için en entipüften bir kör tesadüf yetiverdi.

«Açık belirtiyim, diyor Gölgedeki Adam, hepimiz tam bir karar birliği içindeydik. Fakat, bu karar uygulandığı zaman, kimin memleket dışına gönderileceği ne tespit edilmiş, ne de bu konu tartışılmıştı. Hele Cemal Gürsel'in gerek mevkii, ve gerekse şahsı hakkında özel bir hükme varmak hiç kimsenin aklının ucundan dahi geçmemiştir.» (D.S., 14)

Demek *«Sabahın üçlerine dek birbirlerine girmeleri»* havanda su dövmekti. Bir yanda *«Karar birliği içinde»* olmak, ötede kararın *«kime uygulanacağını»* *«aklın ucundan»* geçirmemek, küçükburjuva kararsızlığını maskeleyenin en tehlikeli safı - maili idi. Finans - Kapital delisine taş andırıp, *«gel beni ye»* demekti.

Finans - Kapital Gürsel Paşayı çoktan açmaza getirmişti. Bunu farketmiyen kudretli Albayların, karanlık küçükburjuva dehlizlerinde birbirlerini çarpmaları bekleni-

yordu. O zaman, Gürsel Paşa'ya «Gidiyorsun ha!» demek belgesi ele geçecek ve bütün «fincancı katırları» kolayca ürkütülecekti. Nitekim, kararsızlığın ve iki uç arasında sallanışın alacakaranlığında beklenen yarı komik, yarı trajik karambol ansızın gelip çattı:

«Bir gün Yurdakuler (27 Mayıs'ın Ankara - İstanbul bağıntı centilmence kollayan en samimi Albay), yakın arkadaşlarımızla konuştuğumuz bir yerin kapısından, benim alınan kararı uygulamakta gecikmemizi eleştiren bir konuşmamı, tesadüfen duymuş ve derhal soluğu Komitede alarak duyduklarını Genel Kurula getirmiş. Ortalık hemen kötüsüne karıştı. Aslında Yurdakuler'in bu telaşlı hareketi, benim şahsıma duyduğu bir iğbirardan doğmuyordu.» (Gölg., 14)

Görüyoruz. Hep o karanlıkta, esrarengiz çelik çomak oynamaktan hoşlanır temiz yürekli küçükburjuva ikirciliği, kendi kendisinin dizbağlarını kesiyordu. Kimin ne yapacağı bilinmezse, herkes birbirinden kuşkulananacaktı. Ve bu ara, kimsenin kötü niyeti yokken, bütün küçükburjuva eğilimleri birbirlerini dehşet içinde bırakarak «kötüsüne karışacaktı.»

«O (Yurdakuler), bu konuyu, örneği ile ortaya getirerek, anlaşmazlıkların, Komitenin sonucunu nereye kadar götüreceğini delilleriyle ispatlamak istemiştir. Gayret tam tersine hizmet etti. Niyetimizin duyulması, fikir anlaşmazlığı içinde bulunduğumuz kişilere zamansız alarm işareti çekmek olmuştur.

«Bu alarmı alanlar, hemen faaliyete koyuldular. Ordu birliklerinde yakın arkadaşları, kumandan olan Komite üyeleri, bu sayın Kumandanlara hulus çakmaya başladılar. Birbirleriyle bu yönde yarışa koyuldular. Her fırsatta herkes ordu içerisindeydi. Kıta Komutanlarının isteklerini yerine getirmek için çalışmak, Komitenin tek gayreti haline geldi.» (Keza)

Böylece, Milli Birlik Komitesi, bir vuruşta tuzla buz edilen aynaya dönmüştü. Her parçası, başka insan yüzü gösteriyordu. Yuvasındaki örümcek gibi ağlarını germiş bekliyen Finans - Kapitalin işi, şimdi o «püzl» parçalarından, teker teker yararlanıp, «Kudretli Albayları» sinek avlar gibi avlamaktı. Bunu en çok Albaylar sezip, külahını kurtaran kaptandır parolasına sarılmışlardı. «*Kimse artık prensiplere (hangi prensiplere?) bağlı kalmayı aklına getiremiyordu.*» En büyük külah Gürsel Paşa'nın elindeydi. Bütün Albaylar, namlıları indirip, yeniden o külahın altında dizi kol nizamına girmişlerdi:

«*UMUTLAR, yine Gürsel'e yöneldi. Dizginleri bir toplasa diyorduk. Bekliyorduk. Bir düzenlese ortalığı diye herkes umudunu ona dikmişti.*» (Gölg., 14). Paşa ise: «*Hep pasif, hep çekingen, hep babacan «AGA»lık davranışlarıyla yetiniveriyordu.*» (Keza)

Küçükburjuva (istediği denli «Aydın» olsun), gene ezeli esnaf ve tevekkülcü köylü katlanması ile gözlerini «Aga»sına dikmişti. Gökten ne yağar ki, yer kabul etmezdi? Gökte nelerin geçtiği yere yağanlardan belli idi. İlk hamlede «Aga: bir taşla iki kuş vurmıştu bile: Bunlar herşeye hazır «Türkeş» kuşu ile, «Ne duruyoruz?» diyen Seyhan kuşu idi.» Seyhan kuşu, çok tabii bir şeymiş gibi Cepheden uzaklaştırılışını şöyle anlatıyor:

«*Roma kara ataseliğine atandım. Amerika'da bulunan ailemi alıp Roma'ya nakletmek için memleketten gıcici olarak ayrılmak zorunda kaldım. Türkeş'e veda etmek üzere uğradım. O da Başbakanlık müsteşarlığından ayrılmak üzereydi... Türkeş'in müsteşarlıktan ayrılmak zorunda bırakılması bizim grubun ilk yenilgisiydi... Yanlış durum muhakemeleri yüzünden içine düştüğümüz TEREDÜT havası, bize ilk ravnıtta sıkı bir direkt çekiyor ve sersemliyorduk.*» (Gölgedeki, 14)

Albaylar, bir vuruş yapacaklar. Kime? Bilmiyorlar.

Yakalanıyorlar. Sürgün edilmişlerini «*Amerika'daki aileyi*» getirmeye bağlıyorlar: en kritik günde Küçükburjuva bahanesi: «*Viran olası hanede evlad'ü iyel var!*» Yedikleri «*sıkı direkt*»in nereden geldiğini bilmezlikten geliyorlar. Onu cankurtaran simiti yapıyorlar... Küçükburjuva tepkisi buydu: «*Vurdum duymaz*». Oysa, «*Hep çekingen, hep babacan*» Paşa - Aga, Ekim'de yaptığı vuruşu, daha Temmuz'da Paşaların Paşasıyla çoktan kararlaştırmıştı. Türkeş adlı Altay Zümrüt - Ankaa kuşu ile Seyhan Hüma kuşu kafeslendikten sonra, öteki yırtıcı kuşlar torbada kekliktiler.

■ MBK'nin Azameti ve İnhitatı

MBK'nde kimse kimsenin kılına dokunmıyacaktı. Anayasa kertesinde yeminli namus, şeref kararları alınmıştı. Kararı kim uygulayacaktı?... Bir veya iki, yahut üç Paşa. Siyaset Paşaların «elinde» görünüyor. Paşalar kimin elinde?

Görünüşte 1 numaralı Paşa: *Cemal Gürsel*. Ömründe hiyerarşiye itaattan başkasını öğrenmemiş bulunan C. Gürsel, daha 1960 yazı başlarken siyasette bir Süzeren (üst) arama sancısına tutulmuştur. Aradığıyla 6 Ağustos 1960 günü buluşmuştur. Hiyerarşi kanununca *İsmet Paşa*, elbet Cemal Paşadan kat kat üsttür. Ve o gün MBK'nin «*kesin tarihte*» *beceremeyeceği* politika alanından çekilip gitmesini emretmiştir.

Bundan kimsenin haberi yok. Paşa Damadı bir Bab'ı Ali sivilinin bilgisi, hatta suç ortaklığı var da, koskoca anlı şanlı, ihtilalci, ateşli asker 38 kişilik Kanun - üstü, İnsan - üstü Milli Birlik Komitesinden hemen hemen kimseciklerin haberi yok. «*Böyle gecenin, hayır umulur mu seherinden?*» Siyaset dışı ordunun hiyerarşisi böyle buyuruyor.

2 ay 6 gün sonra, (Eski Siyaset + Hiyerarşi) ma-

kanizması kendiliğinden yürüyüşe geçiyor. Artık, şu «*Silahlı Kuvvetler mukaddes topluluğunun*» (Güventürk, *Mektup*, D.S., 18) «*Mazisini asırlardan alan*» (T. Turhan, *Mektup* D.S.) muazzaz Hiyerarşisini tedirgin eden kendini bilmezlere hadleri bildirilmelidir. Kim bildirecek? Kimi İsviçre saatleri gibi «*Hors concours*» (Yarışma dışı) Paşaların Paşasından buyruk almış 1 numaralı «*İhtilal Lideri*» Cemal Gürsel «*Agâ*» - Paşa.

«*12 Kasım 1960 Cumartesi günü öğle üzeri, Gürsel, Milli Savunma Bakanlığı Müsteşarı odasında, Milli Savunma Bakanı ve Kuvvet Kumandanlarına (14)'leri paketlemek üzere verilmiş kararı açtığında, fikir tasvip görmüş ve hemen hemen eski tezi savunan, veya bu tasarrufun mahzurlarını mütealea etmek, hazırundan (orada bulunanlardan) hiçbirinin aklına gelmemiştir. Esasen böyle olduğu için, Gürsel ancak yarım saat bu toplantıda bulunarak ayrılmış, kalan zevat işin teferuatını görüşmek üzere toplantılarına devam etmişlerdi.*» (T. Turhan, *Mektup*, D.S., 18)

Bunu kim yazıyor? Genelkurmay Başkanının masasında kutsal Hiyerarşinin zedelendiğini: «*görmenin bedbahatlığına uğradık*» diyen kahraman. Gerçi, Gürsel'in yarım saatini anca verdiği «*Milli Savunma Bakanı, Genelkurmay Başkanı ve Kuvvet Kumandanları*» (hepsi topu 5 kişicik), MBK'nin görevlendirdiği memurlardı. *İhtilal Devleti*'nin yeminli yapısını nasıl değiştirebilirlerdi? Bu isyan, o memurların görevlerine meşruluk veren ana kanunu çiğnemeleri demekti.

O yan: «*Hiçbirinin aklına gelmemiştir*» diye şaşıyor mektupçu. Gelse şaşardık. Beş Paşanın beşi de (*Siyaset dışı + Hiyerarşi kulu*) değil mi? Onlarca: hiç karışmıyacakları *Siyasete* tek Gürsel karışıyor. «*Hiyerarşi*» dersin: hiçbir Meşrutiyet Padişahı, Gürsel'e verilen yetkilerden birini rüyasında görmemiş. *Devlet* Başkanı o, *Hükümet* Başkanı

o, *M.B. Komitesi* Başkanı o, *Silahlı Kuvvetler* Başkanı o. Allah yeryüzüne inse, ancak bunca yetkili olurdu. Beş Paşacık ona itaat etmeyip kime etsinler?

Gürsel ise, üzerine bindiği MBK dalını kesmenin *Teorisini* kendi «Üst»ü İ.İ. Paşayla 66 gün önce altmış altıya bağlamış, *Pratik tekniğini* 5 Paşaya varmadan, başka 2 paşayla kotarmış. Bunu T.T. yazıyor mektubunda:

«*Takdir edileceği üzere, bu teferruat* (14'lerin nasıl kapana kıştırılacakları: Teferruat) *icraya müteallik hususların koordinasyonundan ileri geçmiyordu. Çünkü, bu karar İçişleri Bakanı Kızıloğlu ve Ankara Komutanı (Mada-noğlu) tarafından evvelden verilmiş ve teferruatı esasen planlanmıştı.*» (T.T., mektup)

Gitti, «*bir top Amerikan beziyle*» 14'ler «*tahtalı köye*», dahi giderler.

■ Silahlılık - Devrimcilik - Kardeşlik

14'lerin «*paketlendiği*», «*yorgan*» gitti: «*Kavga bitti*» mi?

Asıl o zaman, ortaklık bütünü ile prensipsizliğin mahşer yerine döndü. En başta, 14'leri paketleyenler, kendilerini bekliyen sepetlenmeyi görür gibi oldular.

«*13 Kasım operasyonundan sonra bir kısım Komite üyesi muallakta kaldıklarını hissetmişler, kendi emniyetlerini sağlamak için*» (Keza, 18) davranmaya kalkmışlardır.

Çünkü, o zamana dek perde ardında pusuya yatmış, devrimcileri adım adım birbirine takıştıran Finans - Kapital, eski yemleme oyununa girmiş, «*bir tutam otla deveye hendek atlatma*» yolunu tutmuştu. Hani o Hazineyi tam-takır 4 günlük parayla bırakan ve Devletin parasını Devrimcilerden saklıyan Finans - Kapital ajanları yok mu? Onlar kesenin ağzını açmışlardı.

«*Tabiidir ki, 27 Mayıs'tan sonra çıkan kanunlar Si-*

lahlı Kuvvetler mensuplarını maddeten kalkındırmış ve bir çok garanti ve kolaylıkları hizmetlerine amade kılmıştır. Bu gerçeği inkar gayrı - mümkündür.» (T.T., D.S., 18)

Ancak rüşvetle kaç kişi satın alınabilirdi? Hele *Horasan Erleri* gelenekli *Halk çocuklarının* çoğunluk oldukları Türk Ordusu, yalnız «Bahşiş»le, aylıklı asker durumuna sokulabilir miydi? Madde alışverişini Menderes de gider ayak denemişti. Şimdi «*Tatminsizlik manevi*» idi.

«*Silahlı Kuvvetler mensupları memlekete hizmet etmek yarışında ön planda olmak için vasatı müsait adde ediyorlardı... En önemlisi sayılabilecek diğer bir husus da, 27 Mayıs'ın o tarihe kadar arzulanan reformları getirememiş olmasıdır, denilebilir. Silahlı Kuvvetler mensupları 27 Mayıs'tan beklediklerini görememiş olmanın ızdırabı içindeydiler.*» (T.T., keza, 18)

MBK'nden halka yararlı iş beklerken, onun kendi kendisini kökünden kazımaya girişmesi üzücü idi. 14'leri «paketleme» çözüm getirmek şöyle dursun, kapıları devrimcilerin yüzüne kapamaktı.

«*Bu tasarruf, 27 Mayıs'a gönül bağlamış olanları, 14 Komite üyesinden daha çok müteessir etmişti.*»

14'ler aranmıyordu.

«*MBK'ne bel bağlayan idealistler muztarıptı. Ondan beklediklerinin kuvveden fiile çıkmadığını görüyorlardı. (Partiler üstü) olamamıştı MBK... (Kardeşler arasındaki kavga) önlenmiş, fakat (Kardeşler arasındaki husumet) giderilememişti. Bilakis arttırılmıştı. Yaygın bir kanaat (14'ler kalsaydı, bunlar gerçekleşecekti) şeklinde tecelli etti.*» (T.T., keza, 17).

Genç subaylar böyle koyuyorlardı problemi. Hz. Muhammed «*Innemel müslimüne lhve!*» (Hiç kuşku yoktur ki, Müslümanlar kardeşirler) dememiş miydi? Ezici çoğunluğu Müslüman olan Türk milleti büsbütün kardeşti. Kardeşlik neden bozuldu? Onlar kiremitlikte miyavlıyan

DP - CHP ve ilh. politika mart kedilerini görüyorlardı. Kardeşliği bu Partiler bozuyordu. Silahlı Kuvvetler «Partiler üstü» olmalıydılar.

Olabilirler mi? İşte olmuşlardı. Silah, Yasama, Yürütme ellerinde idi. Neden Türkiye bir kardeşlik ülkesi olmamış, beterleşiyordu? Çünkü: CHP'nin *Tek* parti peklığı 27 yıl ekonomimizi *Tekelci* vurgunla dondurmuş; o peklikten kurtuluş umudu ile tutulan DP'ci çok parti, ülkeyi yetmiş yedi buçuk Emperyalist çıkarına allak bullak etmişti. *Te-feci - Bezirgan* kapitalin 27 yıl köye yasak ettiği traktör, *Finans - Kapital* eliyle köye girince: Sosyal Sınıf bölünme ve çatışmalarını azdırmıştı. 20. yüzyıl ortasında *Kapitalizm* yolundan kalkınma, *kardeşi kardeşe düşürmekten* başka sonuç getirmezdi.

Şimdi *kardeşlik* mi isteniyor? Kapitalizm *şerrinin* yarattığı bir *hayır* vardır. Türkiye'de hızla yeni insan ilişkileri ve *İşçi Sınıfı* doğmuştu. Gittikçe büyüyor, örgütleniyor, bilinçleniyordu. Böyle gelişen bir milyonluk Üretici Güçler Ordusu hesaba katılmadıkça, hiçbir Devrim tutunamaz, hiçbir «Reform» gerçek değer kazanamazdı. İşçi Sınıfının gerçekleştireceği *Kardeşlik* Sosyalizm adını alıyordu. İşçi Sınıfı: ne kendisini, ne başkasını *sömürmek* istemediği için, toplumumuzun eksiksiz *Kardeşlik* özlemini şartsız kayıtsız gerçekleştirebilecek biricik Sosyal Sınıfı.

Küçükburjuvazi hem Antika Yığındır, hem ölürenken bile gözü Sömürü çöplüğünde kalan horozdur.

■ Silahlı Kuvvetlerin Parçalanışı

1960 yılı, Silahlı Kuvvetlerimizden, katkısız *kardeşliğin* tükenmez *özgücü* olan İşçi Sınıfını görmesi beklene mezdi. O yalnız kendi silah gücüne güveniyordu. Özlediği kardeşlik için tez elden bir «Birlik» daha yaratmaya girişti.

«*Milli Birlik Komitesi*» ölmüştü. Yaşasın «*Silahlı Kuvvetler Birliği!*»

Onu kimler kuracaktı? Onu, Devrimci Subaylardan iyi kim anlatabilir? Rahmetli Talat Aydemir, 21 Mayıs savunmasına şöyle başladı:

«*MBK'nin geçici Anayasası bizzat yapanlar tarafından çiğnenmişti. İşte bu hadise Silahlı Kuvvetler içerisinde çok yıkıcı bir reaksiyon yarattı.*»

Böylece ne oldu? 27 Mayıs Devrimi ile Silahlı Kuvvetler *Milleti* kardeş kavgasından kurtarmak istemişti. Bu yol 14'ler ve MBK intihar edince: *Orduyu* kardeş kavgasından kurtarmak günün parolası yapıldı. «*Çok yıkıcı tepki*»yi kimler göğüsliyecekti? MBK içinde kalanlar ikiye bölünmüşlerdi; MBK dışında olanlar da, içlerinde ayrı ayrı parçalar olarak gene ikiye bölünmüşlerdi. 4 Bölük birbirlerine zıt, içlerinde pek çok çelişikti.

1. *MBK'nde Kalanların bir Bölüğü*: Başının çaresine bakıyordu. «*23 Komite üyesinin bir kısmı, bilhassa havacılar kanadı, kendilerini emniyette hissetmemişlerdir. Karşılıklı ve gizli çekişmeler arasında kendilerine elinde kuvvet bulunduran ihtilalciler arasından müttefik aramışlardır. Bunu da bulmakta güçlüğe uğramamışlardır. Çünkü, Madanoğlu ve yanındakiler, 14'leri tasfiye ettikten sonra, iktidarı kayıtsız şartsız kullanma yoluna sapmışlar, Komitenin gerisine pek aldırış etmez olmuşlardır.*» (D.S., 19)

T. Aydemir savunmasında bu olayı şöyle belirtir:

«*(14)ler yurt dışına sürüldükten sonra geri kalan 23 Komite üyesi, grup grup ordu içinde aşiret reisi gibi taraftar toplamaya başladılar.*»

2. *MBK'nde Kalanların Öbür Bölüğü*: Kendisini kendisine yeterli buluyordu: MBK'nden başka her birliğe karşıydı: «*Silahlı Kuvvetler Birliğine elinde Kuvvet bulunduran MBK üyelerinin girmemeleri ve bu teşekkülün devam*

üzere karşısında bulunmaları» (T.T., Mektup, 18) onandı.

Böylece, MBK içinde kalanlar iki büyük gruba parçalanmışlardır.

MBK dışında olanlar da gene iki büyük gruba parçalanmışlardır.

3. (14)ler veya Onlardan Görünenler: T. Aydemir, savunmasında, (14)leri karşısında görüyor. Çünkü 14'ler de, onları atan 23'ler gibi, Aydemir'i Devrim sırasında saf dışı bırakmışlardır. Ama, 14'lere arka çıkanlar bulunduğunu ve örgütlenmeye çalıştıklarını, onlara karşı çıkması için vesile yapmıştır:

«Ayrıca (14)lerin mağdur olduklarına inananlar da ordu içinde bir teşkilat kurmaya kalktılar.» (T. Ay., Savunma)

Bunlar T.T.'ye göre idealistler olmalıydılar. 14'leri değil «Reform»ları isterler.

4. Bu iki zıt kutup karşısında önce bir yığın gibi görünen «Eski İhtilalciler» duruyor:

«Bu hal (14'leri tasfiye edenlerin zılgıdı), kuvveti elinde bulunduran eski ihtilalcileri de tedirgin etmeye başlamıştır. Komitenin bir kısmı ile müşterek hareket, kendi istikballerinin garantisi bakımından uygun görünmüştür.» (D.S., 19)

Ancak bu sonuncu yığın bir bütün değil, tam bir Babil kulesidir. Başlıca: a) *Ankara grubu*, b) *İstanbul grubu* diye ayrılan, sonra birleşmeye çalışan, en sonunda darmanın olan derlenmeler sayılıyor. Ama, öyle Şehir adıyla bir araya konulamazlar. Ancak, kaç kişi iseler, o kez eğilim ve akım temsil ederler. Her grup, T. Aydemir'in dediği gibi, birer «Aşiret reisi» çevresinde, zaman zaman toplanıp dağılan kaynaşmalardır.

Bunları Kişi adı ile nitelemek olasıdır:

a) T. Aydemir grubu: Kara Kuvvetleri.

b) *H. Menteş* grubu: *Hava Kuvvetleri*.

c) *F. Güventürk* grubu: *Konspirasyon* için Konspiratörler.

Silahlı Kuvvetler için «*Birlik*» sözcüğü son kerteye dek «*Birliksizlik*» gerçeğinin tersine deyimlendirilmesi oluyordu.

■ *Cuntaların Özeti*

Üç Albaylar Cuntası, daha söylenirken: «1» değil, «3» idiler. Başka türlü olamazdı. Çünkü hepsi *HALK* çocukları idiler. Halkımızın ağırbasan *Sosyal* yapısı (*Köylü - Esnaf - Aydın*) denilen en az 3 kümeli ve Batı'da *Küçükburjuvazi* adı verilen yaygın tabakadan kaynak alıyordu.

Bu *Küçük Mülk* düşküni muazzam kalabalığımız: «*KUÇUK*» oluşu ile alt tabakalara ve İşçi Sınıfına yatkındı; «*MÜLK*» özlemi ile üst sınıflara ve Finans - Kapital zümresine tutkundü. Aşıl'ın *TOPUĞU* Hiyerarşi ise, topuktan girecek *Ok*'un zehirile durduracağı yürek (*KALB*): Rütbe - Mülk eğilimi idi.

Topukta açılacak her yara, yıldırım çabukluğu ile Kalbe giden *BÜYÜKLÜK* yolunu bulmamazlık edemezdi. Neçe fakir çocuğu küçük aydın, o yoldan akılları durduran çabuklukla büyük, ulu, evliya, peygamber, hatta Tanrı olmuştu.

İnönü *Devletluları* mihverinde dönen 3 Paşa: uzun denemelerile bu madeni işletmek için yaratılmış üç varyant oldu. Küçük mülklü geniş tabakanın içinde sanki İşmet Paşa: *Aydın*, Sunay Paşa: *Esnaf*, Gürsel Paşa: *Köylü* yığınlarımızın eğiliminde işbölümü yaptılar.

3 Albay Cuntalarında, ufak bir ayarlama ile, Menteş

grubu: *Aydın*, Seyhan grubu: *Esnaf*, Aydemir grubu: *Köylü* eğilimli sayılabilirlerdi.

İsmet Paşa, Silahlı Kuvvetler içinde en parlak ve bol gelirli aydın durumunda olan Havacılar grubunu *Menteş* ile gereken yöne kolayca çekti.

Sunay Paşa Cuntaların içine ustaca girip başa geçti, Dünder Seyhan grubunu aktif hizmetten pasif istihbarata çekerek tecrit etti.

27 Mayıs'ın sezdiği Reformlar mı yapılacaktı?.. İki şartla:

1 — *Dört Silahlı Kuvvetin* (Kara, Deniz, Hava, Jandarma) *katılması* ile;

2 — *Hiyerarşi* kuralı bozulmaksızın...

Genç subaylar *Silahlı Kuvvetler Birliği* biçiminde, az çok Demokratik bir toplantıda idiler. İsmet ve Sunay Paşalarla *fotoğraflar* çekildi. AP'nin seçim zaferi üzerine Meclisi dağıtma kararı çoğunlukla alınca iş değişti. Hareketin tekerine önce birinci şart sokuldu: *Menteş* grubu Karma Hükümet denenmelidir diye çekildi. Devrim masasının Havacılar ayağı koptu.

14'ler yoklandı. Seyhan - Aydemir (Esnaf - Köylü) eğilimi direnince: ellerinden ikinci şart çekildi: Genelkurmay Başkanı Sunay Paşa, «Ben yokum» dedi. Genç subaylar cuntasının başsız ve havada asılı kalması, Devrim arbasının ikinci tekerine çomak soktu. *Esnaf* eğilimli D. Seyhan grubu da, o dramatik «*Alarm*» gecesinde tapayı attı.

Gönderilmiş olduğu besbelli bir Havacı subay: Aydemir'e havacıların isyana hazır oldukları haberini getirdi. 21 Mayıs olayını zorla kışkırttı. Bu provokasyona rağmen, Harbiyelilerin beklenmiyen Hava saldırısına uğrayınca panik yapmalarına rağmen, son küçükburjuva zaafı, İhtilalcilere Finans - Kapitalin acımaksızın sinsi sinsi hazırladığı öldürücü oyunu oynadı.

■ *Cunta Kuruluşu ve Prensipsizliği*

T.T.'ye göre:

«Talat Aydemir, Halim Menteş, Selçuk Atakan, Silahlı Kuvvetler Birliği'nin nüvesini teşkil eden Cuntanın kurucuları arasında sayılmalıdırlar. Bunlardan sonra: Nuri Hazer, Necati Unsalan, Şükrü İlkin vs. sayılabilir.»

Grupların ilişkileri tam küçükburjuva «Aile münasebetleri» veya «Hısım Akraba», «Eş Dost» deyimleri ile çeşitlenen «Ahbap Çavuş Meclisleri» (Coterie) örneğine uyar.

«28. Tümen Kumandanı Nuri Hazer, Emanullah Çelebi ve Menteş'in yakın akraba olmaları, Ankara'da yegane kuvvet olan 28 inci Tümeden azami ölçüde faydalanmayı mümkün kıldı.

«Halim Menteş'in Hava Kuvvetleri Kumandanını ikna ederek teşkilatın emin ve sür'atli kuryeler aracılığı ile yapılmasına geniş ölçüde hizmet etmesi.»

«Harbokulu Kumandanı Talat Aydemir'in aynı safta bulunması, müteakip iştirakçilerin katılmalarını kolaylaştırdı.» (T.T., Mektup)

Böylece teyellenen Ankara Cuntası ne yaptı? Türkiye «İki Payitahtlı» idi. İstanbul ve Ankara «Baş»larını elinde tutan, geri kalan Türkiye «Gövde»sini sürüklerdi. Bu basit kural, yalın asker mantığından kaçamazdı. Aydemir - Menteş'le Ankara «torbada keklik» olunca, İstanbul'a sıra gedi. Orada «Kuvvet» bir her ne olursa olsun konspirasyon tiryakisi Paşanın elindeydi: Güventürk!

«Ankara'da Aydemir, Unsalan, Atakan, Hazer ve diğerleriyle «Silahlı Kuvvetler Birliği»ni kurmada antant kalan Halim Menteş ve Komite üyeleri, İstanbul'da en uygun kumandan olarak Güventürk'ü GÖZLERİNE KESTİRMİŞLER (majüskülliyen H.K.) ve ona başvurmuşlardır. Güventürk'ün karakterini iyi bilen Menteş için bu, gayet akıllıca bir kapı çalış olmuştur. Paşanın, gizli teşki-

lat kurmaya ve teşkilat içerisinde lokomotif olmaya dayanmayacağı bir eğilimi vardır. Menteş, Paşanın bu niteliğini çok iyi kullanmış ve onun aracılığı ile 1 inci Ordu bölgesindeki kumandanları da, aynı isimli teşkilat altında toplamaya muvaffak olmuştur.

«Pek kısa bir zaman sonra, İstanbul ve Ankara'da kurulan bu iki ayrı teşkilat birleştirilmiş ve ucu Genelkurmay Başkanına kadar uzatılarak ZİNCİR tamamlanmıştır.» (D.S., 19)

Burada herhangi bir Prensip yok, delikanlının hoşuna giden kızı «gözüne kestirmesi» gibi metodlar var. Amaç? «Türkiye'de iktidarın bir elden başka bir ele kayma»sı. Niçin? Çünkü «Silahlı Kuvvetlerde... çeşitli fikir akımlarına katılmış olanların, çeşitli zümrelerce siyasi istismar vasıtası yapılmasını önleme hareketi, elbette atılmış olumlu bir adım» imiş!

Silahsız bir Devlet içinde bir Silahlı Devlet «zinciri» kuruluyor. Diyarşi (Çifte İktidar): Sivil - Asker ikiliği kuruyor. Tek prensip: «Siyasete alet edilmemek?» Hangi Siyaset? Belli değil: «çeşitli fikir - çeşitli zümre». Ordu siyasetin değilse neyin aletidir? Kimse bilmez ve sormaz. Yeniçeri Gülbanksi:

«Nice başlar kesilir bu meydana: soran bulunmaz!»

Bu gerçeği anlamayışın en son kurbanı olan rahmetli Albay Aydemir, 21 Mayıs davasında, savunurken, şöyle diyordu:

«Artık Ordu, muhtelif fikir cereyanlarına göre muhtelif zümrelere hizmet için siyasetin içerisinde BOCALAMIYA başlamıştı.» (D.S., 19)

■ Cunta İşleyişi

Böyle kurulan bir Cuntanın nasıl işleyeceği bellidir. Bunu bize en ilginç biçimi ile 6 Ağustos 1961 olayı göste-

rir. Finans - Kapital politikası, o Küçükburjuva «Kazan kaldırışı»nı bastırmak için, sorumlu yerlere getirdiği Paşa'larla temizleme hareketine geçti.

«İktidarın fiilen sahibi olduklarını iddia edenler kurulmuş bu teşkilatı dağıtmak ve ileri gelenlerini tasfiye etmek yollarını araştırmaya başlamışlardır.» (D.S., 19)

«Bir Cumartesi günü Korgeneral Cemal Madanoğlu, zamanın Kara Kuvvetleri Kumandanı Celal Alkoç, Milli Müdafaa Vekili Orgeneral Muzaffer Alankuş ile birlikte, Türk Silahlı Kuvvetleri Birliği teşkilatını tasfiye etmek için emeklilik listesini hazırlamışlardı.» (Talat Aydemir, Sıvıması, 21 Mayıs)

İlk vuruş, Hava gücünden başladı.

«O zaman liderlik yapan Hava Kuvvetleri Kumandanı İrfan Tansel'i emekli etmek için Genelkurmay Başkanı Cevdet Sunay'a teklif ettiler.» (T. Aydemir, keza)

Bu, deliye taş andırmak mıydı? Yoksa, Silahlıları birbirine düşürme oyunu muydu? 6 Ağustos günü Güvëntürk'ün «S.K.B. arkadaşlarına yazdığı mektup» ilginçtir:

«Silahlı Kuvvetler mukaddes topluluğunun elbette birdenbire meydana gelmediği hepimizce malumdur. Milli Birlik Komitesi'nin infisah etmesiyle memlekette 3 - 5 kişilik bir diktatorya kurulması ihtimali müvacehesinde her türlü maddi mevkileri ve ihtirasları bir tarafa atarak ve benim odamda yazılan anda el basarak kendimizi milletimize feda ettiğimizi bildirdik ve bu ahdin etrafında üzüm salkımı gibi toplandık, kuvvetlendik ve idealist Erkanı Harbiye Reisimizin etrafını çelik bir ağ gibi sardık. Kuvvetimizin ilk tezahürü de göz bebeğimiz Hava Kuvvetleri Kumandanı Kongeneral İrfan Tansel'in uğradığı haksız muamelenin tashihinde oldu.» (Güvëntürk, Mektup)

Bütün «Güvenç»: henüz «odamda», «feda», «üzüm salkımı»nın Genelkurmay Başkanı Cevdet Sunay elinde bulunuşuna dayanıyordu.

Genelkurmay başkanı (Tansel'in temizlenmesini sözde) kabul etmedi. Fakat Washington daimi üyeliğine tayininin çıkmasına mani olamadı.» (T. Aydemir: Savunması)

Ve I. Tansel, Washington dönüşünde 1. no.lu statü-kocu kesilecekti.

Masum çocuklarla böyle oynanıyordu. Onlara sahne, heyecan, ahd, yemin yetiyordu. Şu dramatik çıkışlara bakın: «Prudhon».

«Sizlere hitap edecek olan son sözlerim olduğu için ve yarının da tarihine mal olacağı için açıkça yazıyorum. Mucip (Ataklı), Şükran (Özkaya), Çelebi (Emanullah) ve Halim Menteş benim odama gelip:

«— Gürsel Paşa bizi feshedecek, dediği anda masamın gözünden tabancamı çıkarıp, elimi üzerine koyup:

«— Şerefim üzerine yemin ederim ki, tek tabanca kalsam yine silahla mukavemet ederim, dediğimi onlar hatırlarlar. Arkasından derhal Emin Arafı çağırdım ve onunla ilk konuşmayı yaptım. Bu heyetin Ordu Kumandanına (Cemal Tural) çıkmalarını kararlaştırdık. Ve onlar gidip konuşacaklar, ben yarıda iltihak edecek idim. Ertesi günü Ordu Kumandanının yanına tayin edilen randevu saatinde gittiğim zaman, hiçbirisi mevzuu açmıya CESARET EDEMEMİŞ (majüskülliyen H.K.) idi. Mevzuu ele alarak derhal ortaya attım ve Ordu Kumandanım (Cemal Tural!) da bu fikirde olduğunu bize izah etti.»

«Bir gece, mahdut bazı arkadaşlarla benim odada toplandık ve YEMİNİN sureti yapıldı. Faruk Gürler Paşamız tarafından tashih edildi. Bu konunun da Faruk Paşamıza nasıl açıldığını kendileri iyi bilirler. Ve idealist ağabeyimin bu işe EL ATIP o gün, bugün ne kadar büyük bir tevazu içerisinde bize BAŞKANLIK ettiğini de hepimiz biliriz.» (Güventürk, Mektup)

Sen ben bizim oğlan. Benim oda, senin oda. Taban-

ca, andlaşma. «Şeref üzerine yemin»... «Son söz... Tarihe mal olacak...» Hep «Paşa (C. Gürsel) bizi feshedecek». «Aman Paşaya (C. Tural) çık». Derken «Cesaret» tükenmiş. Paşa (F. Gürler) «bu işe el atıp.. bize başkanlık et.»

«Buna muvazi olarak, canım kadar sevdiğim Talat (Aydemir), Nuri Hazer ve Ankara grubu aynı düşünce etrafında toplanmışlardı. İş sür'atle genişledi. 61 inci Tümen karargahında vaki büyük toplantımızdaki konuşmalarımızı, ondan sonra daimi kurula seçilmeyi müteakip Ordu Kumandanı ile vaki 4.5 saatlik görüşmeyi ve müteakip bütün hadiseleri yaşayan bütün arkadaşlarım bilmektedir.» (Güventürk: Mektup, 6 Ağustos 1961)

Bu satırları yazanın Talat Aydemir asılırken, canını daha fazla sevdiği görülecektir. Ve Genelkurmay Başkanı Cevdet Sunay Paşa, Gürsel Paşa yerine Cumhurbaşkanı olurken, yazarın 4.5 saat görüştüğü Ordu Kumandanı, Genel Kurmay Başkanı olacaktır. Çünkü, Güventürk'ün tam yukarıki mektubunu kağıda döktüğü gün, İ.İ. Paşa ile C.G. Paşa, Heybeliada'da 27 Mayıs'ın başını bağlamışlardı.

■ 27 Mayıs Mirasının Reddi

Aslında bütün o heyecanlı filimler niye oynanıyordu? Onu yalnız gizli rejisör Finans - Kapital hazretleri biliyordu. Aktörler, kendilerine pay edilmiş mutlu, mutsuz oyunları başarı yahut başarısızlık ile oynuyorlardı. 27 Mayıs'a özenen mutsuz 21 Mayıs'ın «Baş» kahramanı Talat Aydemir, kurban kesilirken bile şöyle savunuyordu:

«İşte bu durum karşısında kendimi vazifeli hissettim. Ankara'daki yakın arkadaşlarımla bir FİKİR etrafında toplanarak, Ordu içinde parçalanmaya meydan vermemek, yavaş yavaş Ordu'yu MBK üyelerinin elinden kurtarmak için Silahlı Kuvvetler Birliği adı altında bir teşkilat kurmaya başladık.»

Demek «*FİKİR*» denilen şey, Orduyu *parçalamamak*, Ordu Devrimciliğini temsil ederken, üç beş paşaca kuşa çevrilen 27 Mayıs ruhunun inmeli bedeni Milli Birlik Komitesine Coup de Grace (son «lütuf vuruşu»)nu indirmekti... Acep, yanlış mı? Sözü yapılan işe bırakalım. Heybeli'de Gürsel'le İnönü Paşaların buluşmasından tam 11 ay sonrası, 6 Haziran 1961 idi.

Tasfiye haberi Genelkurmay İkinci Başkanı Korgeneral Muhittin Onur'dan alınınca: «*Ankara'daki Kuvvet Kumandanları birbirimizi alarma geçirdik,*» diyor T. Aydemir. «*Örfi İdare Kumandanı Madanoğlu, Muhafız Alay Komutanı Osman Köksal'dan başka kendisine yardımcı bir tek kıl'a kumandanı bulamamıştı.*» Sunay «*İstanbul'dan uçakla acele geldi... Tarihi bir gün yaşandı. Arkadaşlar namuna BEN konuştum.*» (T. Aydemir, Savunma)

Arada gene hiç tınılmıyan bir «*sıvış*» oluyor. Yazılı karar, tasfiyenin muhbiri eliyle Sunay'a iletiliyor, akşam. «*Sabahleyin yerine ulaşmadığını gördük*» deniyor. Belli ki yerine gitmiş: Finans - Kapitalin eline geçmiş ve vakit kazanılmış. Babacanlar aldırmayıp, şimdiki Genelkurmay Başkanı (o zaman Kara Kuvvetleri Kurmaybaşkanı Tümgeneral) «*Memduh Tağmaç ve M.M.V. Müsteşarı Tuğgeneral Nüşet Bulca ile aynı ültimatomu*» Genelkurmaya dayıyorlar.

Bu tuhaf prosedürden çok dayatılan «*Ültimatom*» önemlidir. 6 madde'den 1 incisi, Tansel'i «*Hava Kuvvetleri Kumandanlığına iade*» ediyor. 2 nci madde: M. Alankuş (M.M.V.) ile C. Alkoç'u (K.K.K.) ve 2. Ordu K. Korg. Şefik İlter ile Deniz Kuvvetleri Kumandanı Kora. Zeki Özek'i «*emekliye sevk*» ediyor. İlter'le: MBK'ne, Özek'le Kara Kuvvetlerine karşı Deniz Kuvvetleri çıkarılıyor.

Ondan sonra, 3. madde: «*Hava Kuvvetlerinde bizim harekatımıza karşı duranlar... tanzim edilecek listeye gö-*

re emekliye sevkedilecek» diye Havacılar da Karacılara karşı çıkartılıyor.

İlerideki bütün kıpırdanmalar gibi, Aydemir'in 21 Mayıs prononçiamentosu da hep o havacıların (hatta önce birlikmiş gibi görünerek kışkırttıkları) yumruklarıyla bozguna uğratılacaktır.

Geri kalan 4, 5 ve 6 ncı maddelerin üçü de hep *Milli Birlik Komitesi'*ni toz etmenin «*Ültimatom*»udur. Aynen:

«4. — *Korgeneral C. Madanoğlu Örfi Idare Kumandanlığından, Albay O. Köksal Muhafız Alay Komutanlığından alınacak, MBK'deki eski vazifelerine dönecekler.*»

«5 — *Orduda yapılacak tayin, terfi ve tasfiyelere MBK üyeleri karışmayacak.*»

Bu iki madde: MBK'nin her gerçek güçten bıçakla kesilip ayrılmasıdır (Tecrit).

«6 — *MBK üyelerinden hiçbirisi bundan sonra MBK'nden tasfiye edilmeyecek ve istifaya zorlanmayacaktır.*»

Yani, erkekliği çıkarılmış MBK, içinden herhangi bir canlılık çıkmaması için, bütünü ile *mumyalanıp* zararsız hale getirilerek rafta saklanacaktır.

D.S. diyor ki: «*Olay Türkiye'deki ihtilal zincirine yeni bir halkanın eklenmesidir. 27 Mayıs ihtilalini yapan Türk Silahlı Kuvvetleri, ihtilalin ve iktidarın gerçek sahibi olarak kendi malına el koymuş görünmektedir.*» (D.S., 19)

Öyle mi? Sonuç ortada. Ordu: siyaseti «*Politika canbazlarına*» (Finans - Kapitale) bırakmış. Ordu: otomatik hiyerarşi ile, bütün dengesini bir tek kişi - tepesi üzerine oturtmuş. İyi kötü Ordunun *malı* MBK'ne birinci «*14'ler operasyonu*» takma bir kalb dikmiş, ikinci «*6 Haziran operasyonu*» kalbin kaç saat işliyeceğini belirten ölüm kronometresini takmış.

Bu ordu nasıl, hangi «*malına sahip*» çıkabilirdi? 6 Haziran'da Ordu «*Mirasın reddini*» yapmıştı. Kendi 27 Mayısını kendi eliyle Fosilleştiriyordu. Türk milletini bir avuç sadakaya satmış en köpoğlu (*Finans - Kapital + Tefeci - Bezirgan*) DP'yi, mezarından AP biçiminde hortlatmakla, 27 Mayısı: ana babası bilinmiyen, köşe başında bulunmuş bir aşk çocuğu gibi, Amerikan üslerine teslim ediyordu.

■ *Devrimci Kararsız - Karşıdevrimci Kararlı*

Yurt dışındaki: «14'ler, Ordu içinde azımsanılmıyacak bir kitlenin desteğine mazhurdır.» (D.S., 23). Ama: «*Havacılardan bir kısmı: Fevzi Arsin, Komite'den Haydar Tunçkanat en katıları olmak üzere, (14)lerle kat'i surette bir işbirliğine yanaşmıyorlardı.*» «*Mucip Ataklı ve Halim Menteş... İleride ancak (14)lerin bir kısmı ile*» işbirliği yapılabilir fikrindeler. (D.S., 23)

14'lerin kendilerine gelince.. 22 Eylül'de Berne'de:

«*Dündar Taşer'in evinde 3 gün geceli gündüzlü devam eden toplantılarda... teşkilat haline gelmeleri sorunu tekrar ortaya atıldı... Evvelden beri devam edegelen ve bir teşkilat haline gelmelerine engel olan LİDERLİK meselesi (Türkeş mi olacak, Kabibay mı?) yüzünden, 14'lerin bir teşkilat haline gelme ümitlerini bir hayli sarsarak toplantı dağılmıştı.*» (D.S., 24)

Ya S.K.B.? «*Ankara'da, siyasi ortam hepten karma karışık olduğu günler yaşanıyordu.*» (D.S., 24). *Müdahaleciler*: çoğunluktu. Meclisi toplanmadan dağıtacaklardı. «*Güdümcüler*»: Meclisin kuracağı hükümeti dışarıdan güdeceklerdi. Gittikçe azalıyorlardı.

Devrimci Cephe böyle en sallantılı küçükburjuva kişicil dağınıklık içinde bocalarken, Finans - Kapital, yedek gücü Taşra Tefeci - Bezirgan sınıfını kuyruğuna takıp ikti-

darı tekeline geçirmek için herşeyi yapıyordu. 14'ler içinde hâlâ «*Lider*» yapılmak istenen Türkeş'in desteklediği «Demokrat Parti'nin varisi AP»: «27 Mayısılara kin ve intikam gazabı içinde», «Gözlerimin içine bakın, ne dediğimi anlarsınız gibi sloganlarla, elin 3 parmağı aşağı doğru tutularak sehpa işareti» (D.S., 24) veriliyordu.

Paşa statükosu çoktan tutunmuştu. 6 Ağustos 1961 günü Heybeli'de *Ihtilalin Lideri* C. Gürsel Paşa, 30 Ağustos 1961 günü Zafer Bayramında *Silahlı Kuvvetlerin Lideri* C. Sunay Paşa kafese konmuştu.

«30 Ağustos 1961... Protokola dahil zevat, Kurmay Başkanını tebrik etmişlerdi. Bu vesile ile CHP Genel Başkanı ile Orgeneral Sunay arasında hususi bir görüşmeden sonra, Sunay'ın görüşünde tam bir değişme olduğu bilinmektedir.» («Rahmetli Avni Doğan» yazısı, D.S., 26)

Nitekim, kesin seçim sonucunun ertesi günü, *Istihbarat Başkanı* Tuğg. Refik Kurttekin'in odasında *Jandarma Genel Kumandanı* Tuğg. Abdurrahman Doruk «Durumun yürüyebilmesi için tek hal tarzı» olarak şu iki «şartı yazıverdi»:

«1 — Cemal Gürsel Cumhurbaşkanı olacak.

«2 — İsmet Paşa Başbakan olacak.»

«Bana ve benim gibi düşünen SKB'nin çoğunluğuna göre bu hal tarzı, uygulanması tasavvur edilenlerin en kötüsü idi.» (D. Seyhan, 25)

Bu plan üzerinde roller üleşiliyor.

14'leri: Genelkurmay Başkanı Sunay tehdit ediyor (eski Türkçe yazısıyla talimat):

«1 — Badema kat'iyyen siyasi hayatta bulunmıyacaklar.

«2 — Ordu personeline her ne şekilde olursa olsun siyasi bir telkinde bulunmıyacaklar .

«3 — Kat'iyyen toplantı yapmıyacaklar.

«Bu hususlara riayet ettikleri takdirde kendilerini her

zaman onore edeceğimi, aksi takdirde kendileriyle hiçbir suretle ilgilenmiyeceğim gibi, aksi hareketlerinin hesabını da soracağımı bilmeleri gerekir.»

İşte 27 Mayıs sabahı, «vasıtalarına el konulduğu» için «evlerinden karargaha kadar yürüyerek gelmiş», «haberdar edilmemelerine karşı anlayış göstermiş» (D.S., 2) olan Sunay, iktidara çıkıp öğüdü alınca böyle zılgıt vuruyordu.

14'leri İhtilal Başkanı Gürsel her zamanki «baba-can»lığıyla okşuyor:

«Kadri Kaplan ve M. Yurdakuler'in gayretleriyle Gürsel'in ağzından 14 üyenin vatanperver olduğu, demokratik nizamı korumaya kararlı bulundukları, aradaki ihtilafın metod farkından ileri geldiği» «deklarasyon» yapıliyordu. (D.S., 25)

■ Dost Vücuda Düşman Baş

21 Ekim 1961 günü saat 14.30. Harb Akademisinde: İstanbul S.K.B. (Silahlı Kuvvetler Birliği) 11 general (içlerinde R. Tulga ve C. Tural Korgeneral, 2 Tümgeneral, 1 Tümamiral, 3 Tuğgeneral, 3 Tuğamiral), 28 Albay (3 deniz, 2 hava, 1 topçu, 1 istihbarat olmak üzere hepsi kurmay) ve 1 tek tanecik de Kurmay Yüzbaşı! ittifakı şu kararı alıyor:

«A — Türk Silahlı Kuvvetleri 15 Ekim 1961 günü yapılmış olan seçimden sonra gelecek yeni Türkiye Büyük Millet Meclisi fiilen toplanmadan evvel duruma müdahale edecektir.

«B — İhtilali milletin hakiki ve ehliyetli mümessilleri-na tevdi edecektir.

«C — Bütün Siyasi Partiler faaliyetten menedilecek, Seçim neticeleri ile Milli Birlik Komitesi feshedilecektir.

«D — Bu kararın tatbiki 25 Ekim 1961'den sonraki bir güne tehir edilemeyecektir.»

Burada ilgi çeken şey: artık MBK'ni dolduran Albaydan küçük rütbeli kimseciklerin «protokola» sokulmamasıdır. Millet Meclisi yerine «Milletin hakiki müessili» kim? Belli değil. Yalnız arada MBK yokediliyor! Ankara SKB'nden Aydemir, Atakan, Akkoç, Mentеш uçakla İstanbul'a koşuyorlar. «Hava Kuvvetleri... tasvip etmemekle beraber çoğunluğun kararına uyacaklar.» Gece, Ankara Mürted Havaalanında Ankara SKB'de protokolu imzalar.

Ama: «Güdümcüler hemen haberi gerekli yerlere ulaştırdı, tabii...» (D.S. 26) Kim o? «...göz önünde tutmadığımız faktör: İsmet Paşa ile mücadele etme usulünü gerektiği gibi öğrenememiştik... O, kaleyi... içinden fethederdi... Hasımlarını kendi aralarında çarpıştırdı ve her iki taraf en mecalisiz hale düştüğü zaman, kat'i darbeyi iki tarafa birden indirirdi... Olayların olgunlaşması ve fırsatlardan azami faydalanmak için... tam siper, uzun bir sabırla avını beklemek taktiği...» (D.S., 27)

O zaman ne olacak? Hiç bir karar yokmuşça Meclis toplanacak. İstihbarat Şefinin «hal tarzı» ile Gürsel Cumhurbaşkanı, İnönü Başbakan olacak. Gemlerini kemiren subaylar ise, içlerine sokulan «statüko» ajanlarıyla «Başkumandan» emrinde Ordu Parlamentolaştırılacak. «Müdahaleciler - Güdümcüler mücadelesi bitip tükenmek bilmiyen müzmin bir hal alacak.» (D.S., 28)

«Başkumandan» kim? Sunay. Ne diyor? «Siyasi akış gayet iyi» diyor. «Bugünü beğenmiyoruz, istikbalden de çok endişeliyiz» diyen Jandarma Okul Kumandanı Alb. Ünsalan'a, «Memleketi mutlak yeni bir ihtilalin kurtaracağı, Ordu içinde çeşitli grupların ihtilal teşkilatı kurmaya devam ettiğini, ancak Başkumandan başta olmak üzere yapılacak bir müdahalenin Silahlı Kuvvetleri parçalamak felaketinden kurtarabileceğini» söyleyen Aydemir'e:

«Orgeneral Sunay... her ne şekilde olursa olsun bir ihtilale taraftar olmadığını kat'i surette ifade eder.» «Başkumandan: «İsmet Paşa bir tarafa, Türkiye öbür tarafa» demektedir.» (D.S., 28)

Merkez Kumandanı Kur. Alb. Selçuk Atakan: «Alt kademelerden kumanda mevkilerinde bulunanlara yapılan tazyik, tesirini her gün arttırmaktadır... Biz bu tazyikin müşevviki değiliz. Eğer öyle telakki ediliyorsa, derhal istifa etmekliğimize veya emekliye sevkedilmemize müsaade buyurulmasını arz ediyoruz» diye konuşunca, piyaz hazırdır.

«Başkumandan, kendi mevkiini işgal ettiği müddetçe (Sakin beni bırakmayın H.K.) hiç kimsenin genç kumandanların kılına bile dokunamayacağını kesin olarak vadeder ve orduca İnönü iktidarının desteklenmesi gerektiğini söyleyerek toplantıyı dağıtır.» (D.S., 28)

Lafla «Başkumandan» ihtilale yürütülür mü?

Böylece Kelle ile Vücut birbirine mükemmel çatıştırmıştır. Vücut Kelleye: «Buyur. Yürüyelim» diyor; Kelle Vücuda: «Beni atarsan, sen de ölürsün. Otur haltetme!» buyuruyor. Sanki muzip bir operatör: dost bir vücuda, düşman kellesi takmıştır.

■ Vücut: Lafla İktidar Arar

Bari vücut ne istediğini biliyor mu? O hepsinden firaklı. Ellerinde müthiş kuvvetler bulunduran «Birlik Kumandanları», Tarihöncesindeki Gaaziler Meclisini andıran Silahlı Parlamento'dan kuzu usulüğü ile «dağıtılınca», hapları patlıyor. «Aralarında birleşerek... alt kademedeki subaylara vardıkları kararı yazılı olarak duyururlar:

«1 — Demokratik rejimde Silahlı Kuvvetler bir şahıs veya zümreyi destekliemez. Bu hareket Anayasaya aykırıdır.» (Ne güzel SÖZ değil mi? Ardından gelene ba-

kalım). «Silahlı Kuvvetler CHP'ni desteklemeye devam ederlerse, siyasetin içinde kalacak ve muhalefet tarafından yıpratılacaktır.» İsmet Paşa, İsmet Paşa aleyhtarlığı yapıtıyordu!

Mantiğa «Pes!» değil mi? Gene meşhur «SİYASET» ortaya çıktı. Aman siyaset yapmıyalım. Ne yapalım? CHP'yi desteklemiyelim. Eğer söylenene inanılıyorsa, sonuç ne ola ki? CHP'nin düşmesi... Finans - Kapitalin Allahtan istediği bir gözdü, Allah ona iki göz veriyordu: Silahlı Kuvvetler CHP'yi ve İsmet «Şahını» desteklemedi mi, yerine Morrison firmasının yedeğe başka hazırladığı AP gelecek. Belki İ.I. Paşa da onu istiyor. Ama, henüz «zamanı mı ya?»

«2 — İnönü ve CHP'den başkasına iktidarın verilmesinin memleketi anarşiye götüreceği Kumandanlarca kabul ediliyorsa, hiçbir şahıs ve zümre menfaatine olmamak («Hadi canım sen del!» diyor böyle laflara İ.I. Paşa) ve Atatürk ilkelerini esas alan bir düşünce etrafında plan yapmak şartile ancak iktidara el konulabilir.»

Felsefe bu. Ve bu felsefeye en çok Cuntacı CIA'nın akli yatmaz mı? Hem, bu «iktidara el koyma» yolu «siyasetin içi» olmayacak mı? Hepsi bir yana, «Atatürk» bu işe niçin karıştırılıyor? Cumhuriyetin ilan edileceği gün, Meclisteki Hocalar, Saltanatı kaldırmanın «Şer'i Şerife» (O zamanki Anayasaya) uyup uymıyacağını tartışıyorlardı. Tartışma uzayınca Mustafa Kemal ne yaptı? Bir sıranın üstüne fırlayıp, o derin ülema efendilere haykırdı:

«— Efendi, efendi! Saltanat kimseye Şer'i Şerif icabıdır diye ne verilmiş, ne alınmıştır. İktidar kuvvetle, zorla alınır.!»

Kritik durumda «Atatürk ilkeleri» bu idi. Değerli Birlik Komutanlarımız ise, kırk yıl önceki ülema efendilerin ilkesine: tartışmayla ihtilal yapmaya girişiyorlardı! Bu, tartışmayla gelmemiş olan 27 Mayıs, tartışmayla gömme me-

rasimine dönüyordu. İktidar Finans - Kapitale başka türlü geçebilir miydi? Aksiyon adamları, sözebesi kesilmişlerdi. Samimi olduğu ölçüde Birliği dejenere ediyorlardı.

Bu «Samedani Komedi»yi «Siyasetçilerin manevrası» gibi gören Bay D.S., «İlk cephe çatlağı» sayıyor. «*Ve sonradan ustalıkla kullanılmak üzere bu çatlak daima büyütülmüş ve bir gedik haline getirilmiye çalışılmıştır.*» diyor. «Siyasetçilerin (Finans - Kapital aygıtları denilmek isteniyor)... bu vesayet müessesesine artık bir son verilmesi lazım geldiğini gizliden gizliye hesapladıkları muhakkaktı.

«Fakat, herşeyden evvel, Silahlı Kuvvetler Birliğinin ortadan kaldırılması meselesi bir siyasi manevra işiydi ve zamana ihtiyaç gösteriyordu. Bundan evvel, yapmaları ihtimali her gün kuvvetlenen bir müdahaleye karşı tedbiri davranmak, müdahale taraftarı olanları oyalamak icap ediyordu.

«Yapılan bu toplantı, siyasi kısırı patlatmak derecesine varan baskı tesirini azaltmak için, sisteme takılmak istenen muvakkat bir emniyet supabı idi.» (D.S., 28)

■ Karşıt Cepheler Kurulur

Finans - Kapital'in «Fit sokma» oyunları için, her bakımdan, maddesi ve manası yıpratıcı bunalımlarla, hayırşer bocalayışlarıyla kıvranan, çaresiz dargelirli Küçükburjuvaziden daha hasret ortam bulunur mu? Burasını herkesten iyi, Firavunlar ve Nemrutlar çağından Bizans kanalı ile her türlü «Böl ve Hükmet» mirasına konmuş bulunan Finans - Kapital bilir.

Ansızın ve sinsi sinsi bütün devrimcilerin arasına bir kuşku girmişti. Menteş, Hazer: Dünder Seyhan'a:

«Aydemir ve etrafının Silahlı Kuvvetler Birliği teşkilatını sabote edici faaliyetini anlattılar. Talat, herkesin altından adam çalıyor, kendine bağlıyordu.» (D.S., 29)

«Bana «Şah damarım» kadar yakın olan arkadaşlarımdan Necati Ünsalan durumun nezaketini tamamen kavramış... Fakat, o da Aydemir'in ve çevresinin, Silahlı Kuvvetler Birliği teşkilatını kundaklamaktan çekinmediği kanaatinde... Selçuk Atakan ateş püskürüyordu. Birlik ve beraberlik fikrinin dejenere edilmesinden doğacak elim akibeti sayıp döküyor, bunun başlıca sorumluluğunu kısmen havacılara ve çokça Aydemir'e yüklüyordu.»

Ötede «Aydemir, kendisine atfedilen faaliyetten ve art fikir isnadından tamamen habersiz göründü. Havacıların güdümlü demokrasiyi yaşatmak için kendilerini alet olarak kullanmaya devam ettiklerini, Silahlı Kuvvetler Birliğinin bu yüzden yıpratıldığını, her zaman SIYASET'çilerle işbirliği halinde olduklarını, ALT kademedeki teşkilat unsurlarının bir müdahalenin yapılması istikametindeki zorlamalarına dayanmanın büyük güçlüklerle mümkün olabileceğini izah etti.» (D.S., 29)

Böylelikle: Silahlı Kuvvetler içinde Finans - Kapitalin daha başlanırken açtığı KARACI - HAVACI yarası, alabildiğine irinlendirilip işletiliyordu. Bu işi ancak İSTİHBARAT Başkanlığı yapabiliirdi. Gen. Kurttekin tam «tavşana kaç», ama hele «tazıya tut» diyordu. Görünüşte «ne şiş yansın ne kebab» stilini kullanıyordu.

a) Bir yanda: «Kurttekin de, Talat ve destekçilerinin tutumunu tasvip etmez görünüyordu.»

b) Öte yanda: «Ancak, General, evvelce verdiğimiz prensip kararının bozulmaması hususunda tam bir anlayış ve gayret göstermekteydi.» (D.S. 29)

Bu birbirinden ayrı iki varyantmış gibi gösterilen iki davranış da aynı şey değil miydi? Daha «dargelirli» olan Karacıların sözcüsü T. Aydemir, Devrimcileri değil, gerici Finans - Kapitalistleri «Siyasetçiler» sayıp kötülüyordu. İstihbarat Aydemir'i «tasvip» etmemekle Devrimden yana olmadığını sezdiriyordu. Yalnız «prensip kararı» dediği şey-

le «suret'i haktan gelerek» Devrimcileri oyalama taktiğini güdüyordu. «Prensip kararı» ne idi? Devrimcileri birbirine düşürme kesinleşinceye değin, «Başkumandan» gemi altında dizginleyip, durgunluğu kokuşmuşluğa çevirtmenin düzmeceliği idi. Kurttekin o noktada açıktı:

«Başkumandanın etrafında parçalanmaksızın toplanabilmek için toplanabilmek ümidini kaybetmemiştir. Bu bakımdan, hangi taraftan gelirse gelsin, ayrılığa müncer olan davranışları reddediyor, Başkumandanın karar ve emirleri çerçevesinde kalmayı MEMLEKET HAYATİYETİ'nin tek şartı görüyor, sadece, Kumandanın noktai nazarına göre hareketi ve grupların hiçbirine katılmamayı esas olarak kabullenmiş bulunuyordu.» (D.S., 29)

Bundan daha açık seçiği can sağlığı idi. Başkumandan çoktan kararını vermişti. Ona «göre hareket»: Devrimin Karşı - devrime dönüşmesi idi. Direnen Albayları dondurmak için «Başkumandan»dı: Devrimcilerin başucuna en büyük yetkiyle dikilmişti. «Taraf» tutmamak, ayrılanları birleştirmek değil, daha çok birbirine kapıştırmak için oluyordu. «Gruplardan hiç birine katılmama»: onları çil yavrusu gibi dağıtma taktiğinden geliyordu.

Yoksa Finans - Kapitalin «sincabı hazretleri» kendi cephesinde kararını vermişti. «İti hinziyre musallat» edecekti. Ordunun üst kaymağını kendine çekip açıkça savaşa katmıştı bile:

«Genelkurmay Başkanlığında vazifeli generallerden bir kısmı, başta İkinci Başkan Memduh Tağmaç (şimdiki Genelkurmay Başkanı, H.K.), Silahlı Kuvvetler Birliğine tamamen dirsek çevirmişler, bulundukları mevkiden alabildikleri YETKİ oranında teşkilatın İLERİ GELENLERİYLE çatışma halinde bulunuyorlardı.»

Finans - Kapital avını, sabırlı bir örümcek çabasıyla her yanından öldürücü ağlarıyla sarmıştı. Devrimciler o ağ içindeki sinekler gibi, birbirlerine düşüp çırpındıkça, büs-

bütün kısıvrak bağlanıyorlardı. İlk Deniz ve Hava ile Kara Kuvvetleri arasında açılan çatlaklar, gittikçe «Kuvvet»in kendi içine işliyordu. Hele Kara Kuvvetleri kalabalığı ölçüsünde çatırdıyordu:

«İşte, Kara Kuvvetleri kanadında meydana gelmiş anlaşmazlıkları bertaraf etmek üzere, bu Kuvvetlerin İLERİ (geride gelenler hep yok. Hiyerarşi!) unsurları arasında bir toplantı tertip etmekle başladık» (D.S., 29)

■ Bir «Bomba» Protokol Daha: Devrimin Dinamiti

Devrimcilerin korktukları şey, herbirinin ta içinin içinde yatan tekkisi - kahraman olarak ortaya çıkıvermek tehlikesiydi. Onun için daha önce sözleşmişlerdi:

«Şartlar ne olursa olsun, katiyen birbirimize haber vermeden münferit bir harekete katılmamaya karar verdik.» (D.S., 29)

Hava - Kara vb. çatlakları yarılınca, Karacılar olsun bir derlenme denediler:

«Ünsalan, Aydemir, Arat, Atakan, Kemal Güner ve diğer bazı arkadaşların katıldığı toplantıyı Jandarma Okul Kumandanlığı odasında yaptık. Herkes o güne kadar aralarındaki anlaşmazlığa sebep olan SÖYLENTİ ve ŞAHİT görüşlerini, karşısındakini itham etmekten çekinmeksizin tam bir rahatlık ve açıklıkla ortaya döktü.»

Ve hepsi de nasıl bir fitne oyununa geldiklerine içten şaşılar:

«Sonunda, bütün söylenenlerin ve EVHAM derecesine varan görüşlerin, teşkilat mensuplarının yüz yüze gelmemelerini fırsat bilen BOZGUNCU unsurlar tarafından İNŞA edilmiş, MAKSATLI TERTİPLER'den başka bir ciddiyet taşımadığı kolaylıkla anlaşılıverdi.» (D.S., 29)

Oyuncak edildiklerini gören 54 yüksek subay 9 Şubat günü bir «bomba» (Protokol) daha imzalıyorlar.

«1 — Türk Silahlı Kuvvetler Birliği HİYERARŞİK nizama uygun olarak iktidara elkoyacaktır.

«2 — Harekat için HAVA KUVVETLERİNİN muvafakatinin alınması şarttır.

«3 — Harekat, 28 Şubata kadar icra edilecektir.»

Niçin? «Seçkin»lerle «Reformlar» yapmak için. Ne Reformu? Kimse tartışmaz. Ne var ki, araç 3 madde «Harekat»ın yapılamıyacağını 3 defa tekrarlamaktan başka pratik hiçbir anlam taşımıyordu. Küp küp üstüne konmuştu:

1 — Hiyerarşi Başkumandan: karşıydı:

«Baskumandanın kesin surette bir müdahaleye taraf-tar olmadığını» Gen. R. Tulga bildiriyordu.

2 — Havacılar karşıttı:

«General Tulga'ya hitaben:

«— Paşam size gelip dayanıyor.»

General müteredditti:

«— Haklısınız. Fakat, Hava Kuvvetlerinin durumunu halledemedik ki...»

3 — «İmzalanan protokol tarihi ile uygulama arasına, büyük bir gafletle, 19 günlük bir mühlet koymuştuk. Halbuki 21 Ekim protokolunu önlemek için Paşaya 19 saatin bile kafi geldiğini çok iyi biliyorduk.» (D.S., 31)

Demek bu Protokol: «Bomba» değil, «Gel beni yel» idi. Yahut «bomba» ise, devrimciler onu kendi temellerini dinamitletmek üzere koyduklarını «çok iyi biliyorlardı.»

Öyleyse? Bizim silahlı çocuklar İhtilalle bile bile lades oynuyorlardı. Bir yanda: «Memeketin üzerine çığ gibi yuvarlanmaya hazır o muazzam gücün önüne kim dikilecekti?» sorusunu açıyorlar; ötede: «Ortada da gizli olarak cereyan eden bir faaliyet yoktu» (D.S., 32) diyorlar. Biri (Alb. Ün-salan bağırıyor: «Ya şimdi harekete geçeriz, yahut bu müz-

min duruma kat'i son veririz.» Ötekisi (R. Ülgenalp: V. Kor. Komut.) sesleniyor: «Arkadaşlar, Lakırdı ve fikir gösterileriyle zaman kaybediyoruz. Biz, Kumandan olarak, maiyetimizin yüzüne bakamaz hale geldik. Ne olacaksa bir an evvel olsun.» (D.S., 30)

«Bütün bu kargaşalığın ve feci durumun sorumluluğunun birkaç kişinin sırtına yıkılacağını daha o geceden anlamak için kahin olmıya lüzum yoktu.» (D.S., 32)

O gece 18 Şubatı. 19 Şubat. «Başkumandanlık odasında» bir toplantı. Kuvvet Kumandanları, Jandarma Genel Kumandanı ve 3 Albay. Alb. Ünsalan bütün o blöfü andıran ajitasyonların korku nedenini açıklıyor:

«27 Mayıs temelinde olan bizleri ortadan kaldırmak için her çareye başvuracaklardır. Bizi mukadder olan felaketten siz dahi kurtaramıyacaksınız.»

Alb. Atakan panik içindedir:

«Sizin düşüncelerinize bizimkiler uymıyabilir. Bu takdirde, emekli edilmeye veya istifa etmeye hazırız.»

«Başkumandan... sammi olarak» neredeyse ağlıyacak:

« Evlatlarım, beni bırakıp nereye gidiyorsunuz? Ben bugüne kadar bütün icraatimi sizlere güvenerek yaptım. Size şeref sözü veriyorum, cesedim sokaklarda çiğnenmedikce kılınıza kimse dokunamayacaktır.» (D.S., 33)

Bu babayani çığlık, Aydemir evlat asılırken kulaklarında çınladı mı, kim bilir? Çünkü, «Evlatlarım!» çığlıklı ardarda uzun toplantı ve tartışmalar, Finans - Kapital şebekesine vakit kazandırıp, devrimci kanadı soyut deşarjlarla yalnız gevşetmeye yarıyordu:

«19 Şubat toplantısı, gerilmiş sinirlerde, 20 Şubat gecesine kadar genel bir gevşeme etkisi yaptı. Durumun normale döndüğüne dair ortada henüz belli emareler görünmüyordu, ama HUZUR havasının tatlı meltemini de hissetmiyor değildik» (D.S., 33)

■ Provokasyon

«Halbuki siyasetçiler varkuvvetleriyle taktiklerini uygulamaya girişmişlerdi.» (D.S., 23)

Finans - Kapital, her Devrimci davranışı: yasaklamakla kalmaz, kışkırtır da. Devrimcilerden kurtulmanın en zararsız biçimi: *provokasyon*'dur. Biraz daha kazançlı Hava-cılara karşı züğürtçe Karacılar kullanmaktan kolayı var mıdır? «Siyasetçiler ve statükocular, koskoca Silahlı Kuvvetlerin iki ayrı Kuvveti ile oyun oynamıya kalkmışlardı. Türk Devletini felakete sürükliyen korkunç bir oyun.

«Bir tarafa gidiyorlar, «Albaylar Cuntası»nın ihtilal yapacağı haber veriliyor. Bu haber İstanbul'a kadar ulaştırılıyor.» İstanbul Teşkilatının KARA ORGANLARINI dahi endişeye atıyorlar.

«Öbür tarafa koşuyorlar, «Havacılar alarma geçti. Başkumandan ve Kara Kuvvetlerinin ileri gelenlerini tevkif ettiler.» diye haber veriyorlar... Birlikleri kendi kendilerine alarma ve harekete geçiriyorlar.

«Bir Kuvvet, diğerlerinin aleyhine alarma geçiyor... İhtilal yapmasına mani olacak... Ne ile? Silahlarıyla tabii... Gözü kızmış, bulanmış tahrikçilerin.

«Hedef kimdir? Ve nedir? Artık açıkça belli olmuştur: Türk Silahlı Kuvvetler Birliğinin ileri gelenleri arasına nifak sokmak, bir kısmını bir kısmına yedirmek.

«Bir kısmını bir kısmına yedirdikten sonra, geride kalanları da kendileri yiyecek, ona da vakit gelecek... Evvela İktidarın bir ucuna oturmuşlar temizlensin, geriye kalanların da elbet kârı görülür... Nitekim gördüler de...» (D.S., 34)

«Herşey su üstüne çıkmıştı denebilir. Hükümet ve statükocular, her sonucu göze alarak tam bir saldırıya geçmiş bulunuyorlardı. Fakat bu taarruzlarında direkt olarak kendilerini karşınızda görmüyordunuz. Silahlı Kuvvetler

içinde zamanla edinmiye muvaffak oldukları taraftarlarını üzerinize salıyorlardı. Hedeflerini de iyice küçültmüşlerdi. Sorumlu olarak ortaya sadece birkaç Albay atıyorlardı. Sanki 12 gün evvel 9 Şubat protokolunu 54 yüksek rütbeli subay imzalamamıştı. Bütün hedefleri Ankara'daki «Albaylar Cuntası» idi. İlk hamlede onun da hepsini karşılarına almıyorlar, sadece Aydemir'e çullanmakla yetiniyorlardı.» (D.S., 36)

Hani ya: Vatan, Millet, Sakarya? Finans - Kapital için hiçbirisi yok: Siyasi iktidar var. Küçükburjuvaziye bırakır mı hiç İktidarı? Onlar, Türk Subayı kadar zeki, aydın kişiler de olsalar, çocuk oynacağı bahanelerle birbirine düşürülebilir ve kullanıldıktan sonra acımaksızın kırılıp atılırlardı.

■ Provokasyonda Ele Verilenler

Bu trajediyi, Gölgedeki Adam'ın hatıraları sonunda polis romanından daha heyecanlı akışıyla okuyabiliriz. 21 Mayıs olayının Yargılanması sırasında T. Aydemir'in savunması şöyle özetler:

«22 Şubat 1962 günü Genelkurmay Başkanı beni saat 11.00'de makamına çağırdı. Yanında Kara Kuvvetleri Kumandanı Orgeneral Muhittin Öniür, Jandarma Genel Kumandanı General Abdurrahman Doruk, Jandarma Okul Kumandanı Kur. Alb. Necati Ünsalan, Merkez Kumandanı Selçuk Atakan vardı. Bana hitaben:

«— Evladım, seni himayeme alıyorum. AVRUPAYA, nereye istersen dört seneliğine tayin ediyorum. Okul Kumandanlığından alıyorum. Çünkü dün gece tank taburuna ve kıt'alara alarmı sen vermişsin.»

Oysa, saat 02.00 suları, Tank Taburu Kumandanı Yarb. Haldun Dora, sorulunca şöyle diyor:

«— Havacıların alarma geçerek evlerden subay ve

astsubaylarını otobüslerle topladıklarını tesbit ettik. Arkadan Kumandanlarımızı ve siz büyüklerimizi Havacıların tevkif ettiği haberi geldi. Biz de Kara Kuvvetleri olarak sizleri kurtarmak için harekete geçtik. Bu gece herşeyi yapmaya hazırız.»

Buna karşı Ünsalan: «— Öyle şey yok. Tabura dön ve alarma son ver.» demiştir. Aydemir'in gönderdiği Kur. Bnb. Bahtiyar Yalta da: «— Albay Aydemir'in ricası, hemen Tabura dönmeniz ve alarma son vermenizdir.» emrini vermiştir. (D.S., 34). Bunu «Başkumandan» duymamış olabilir mi?

Aydemir, onun için savunmasına şöyle devam ediyor:

«— Böyle birşey yapmadığımı, kıt'aların daha önceden yapılan planlara göre otomatikman, Hava Kuvvetlerinin alarma geçmesiyle, karşı alarma geçtiklerini, bilakis bir yanlışlığı ve faciayı önlediğimi söyledim. İnanmak istemiyordu: «Ne yapayım? Hükümet Başkanı İnönü böyle istiyor» dedi.

«Anlaşamadık. Dışarı çıkarıldım. Hava Kuvvetleri Kurmay Başkanı Hüsnü Özkan Hava Kuvvetlerini alarma geçirmiş. Genelkurmay Başkanlığına bir ultimatom vererek, bizim başımızı istiyordu.

(Tabancasını Başkumandanın masasına koyarak):

«— Buyrun tabancamı, intihar et, deyin edeyim. Fakat ben Hava Kuvvetlerinin emriyle şuradan şuraya kıtıldanmam.»

Bu oyunun birinci perdesi. İkinci perdeyi Gölgedeki anlatıyor:

«Generaller ve Albaylar Başkumandanın odasının yanındaki salona geçerler. Bir akşam evvelki olaylar hakkında yüzleştirme yapılmak üzere Hava Kuvvetleri Kurmay Başkanı General Hüsnü Özkan'ın çağırılması uygun görülür.»

«General Özkan tam bir şiddet ve hakaret pozuyla

salona girer. Kara Kuvvetleri Kumandanı Orgeneral Öniir'e hitaben:

«— Sen beni ne yüzle çağırırsın? Sen değil misin bizi alarmla geçiren ve alarmda tutan? Şimdi de bizi albaylara muhatap ediyorsun.

Ve Aydemir'i göstererek:

«— Tekmil bozgunculuğu meydana getiren budur.» dedikten sonra, Ünsalan ve Atakan'a döner:

«— Bunları severim» der.

«Sonra da, Hava Kuvvetleri Kumandanı'nın İstanbul'dan dönüşüne kadar, alarmı kaldırmıyacağını söyleyerek çıkar gider...» (D.S., 35)

Karşı-devrimin saldırış taktiği son kerteye dek gizli, geniş ve rahat tutulmuştur. Gene de olaylar önünde, Başkumandan: *I.İ. Paşayı* ele vermiştir; Havacı Gen. Özkan Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Öniir'ü ele vermiştir. Yiğitlik yarışı için yetiştirilmiş bulunan askerler, küçük hesaplara pek kötü alet edildiklerini görünce dayanamamışlar, baklaları ağızlarından çıkarı çıkarı vermişlerdir.

Finans - Kapital, fakir Türkiye'nin kaç yılda nelerle yetiştirdiği Halk çocuğu Subayı çerez niyetine harcamakta hiçbir vicdan üzgüsü duyamaz. Ya havacılar yenilirse? Finans - Kapital: «*İt ölürse kârdan, kurt ölürse kârdan*» demiştir. Umurunda mı? Hangisi üstün gelse, en son oturma da kendisi hakem olacaktır.

■ Finans - Kapital Münaşıklığı: Askeri Donduruş

Finans - Kapital, MBK'ni SKB'ne yedirmişti. Şimdi Silahlı Kuvvetler Birliğini yenilir kılmak için, mülayim ateşte pişiriyordu. Pişirim iki türlü oldu:

1 — *Tecrit*: Devrimcileri Kuvvet Kumandanlıklarından uzaklaştıır.

2 — *Fit*: Devrimciler arasına sinsice münafıklık ve fit sok.

Bu olağanüstü basit çocuk kandırmaz oyun, cin gibi Kurmay Subaylara nasıl uygulanabildi? Sırf Küçükburjuva sosyal karakterleri ince ince sömürülerek...

Güçlerden uzaklaştırmanın örneği Dünder Seyhan'dır.

«Ekim 1961'de bana vaadedildiğinin aksine, Zırhlı Birlikler Okul Kumandanlığı yerine, Genelkurmay Başkanlığı Sivil İşler Şubesi Müdürlüğüne tayinim çıkmıştı.

«Bu tayinin, tasdim ve vaadedildiği gibi çıkarılmamasına sebep, BAŞKUMANDANIN ETRAFINDA kurulu olan TEZVİR makinesinin aleyhimde işletilmesi olmuştu.

«27 Mayıs evvelisinde ve sonrasındaki davranış ve kanaatlerimi, kendi ÇIKARLARINA uyacak şekilde eğip bükmesini beceren TEZVİR halesi beni, hangi şartlar altında bulunursam bulunayım, mutlak bir ihtilal tarafıslı olduğum şeklinde YETKİLİLERE takdim etmekte kusur etmemişlerdi.» (D.S., 29)

«Yetkili» tepedeki «Başkumandan» kişi de olunca, kişi ise çoktan «atı alıp Üsküdar'ı geçmiş» bulununca, Devrimcilere sabotaj ve tecritten başka ne beklenebilirdi? O zaman dükkancık ve sen - ben rekabeti küçükburjuva gerisinin bütün kurtları vıcık vıcık «Tevzir», dedikodu pisliğini fişkılaştırmaktan daha lezzetli bir halt yiyemez olur. Hem bu yalnız tek yanlı: yalnız bitmez, tükenmez (umulmaz, beklenmez, «düşmancıklar» yanından gelmekle mi kalar? Nerede! «Dostlar yağmada ciddayı mephut» (düşmanları şaşakalmış) bırakacaklardır.

«Beni yakından tanıyanlar da aksi yönde gayretlerini esirgememişlerdi. Bu birbirine ters yönde çalışmalar üzere, ortalama bir hal çaresi bulunmuş, her ihtimale karşı emrimde kuvvet bulunmaması uygun görülmüş.» (D.S., 29)

Her gün, her alanımızda akan dizboyu pislik: Düş-

man: «*Sakin ha! Patavatsız, ihtilal patlatır*» temasını işler, Dost: «*Sakin ha! Beceriksiz, ihtilali engeller...*» akılcıl soysuzlaştırmasını yutturur. Ve en sonunda namuslu bir tek adam kalmışsa, onu da şu kepaze keçiboku «*fikir*» sahtekarlıklarıyla örtüp, gübreleri üstünde rahatça eşelenip, Finans - Kapital efendilerinin ahırında tavukları yumurtlatan horoz efe geçirirler.

Küçükburjuvazi bu rezilliğinde öylesine «*samimi*», öylesine «*miasum*»dur ki, en gülünç maskaralıklarını, kimseciğin çakmıyacağı son derece «*kurnazlık*» imişçe bayağı ciddi ciddi pozlarla uygular. Devrimci askeri nasıl tecrit edelim? Sivil sektöre atmakla. E, Silahlı Kuvvetler içinde «*Sivil*» ne arasın? Uydurururiz. İşte yolu:

«*İstihbarat Başkanlığı emrinde yeniden ve İDARE-TEN açılacak ÖZEL bir Şube Başkanlığında, Türk Silahlı Kuvvetleri Birliği faaliyetini yakından koğuşturmak, (14)ler ve sair SIYASET pozisyonu içinde bulunan teşekküllerle temas temin etmek ve bu hususlarda Başkumandanlık karargahının bir YETKİLİ cüz'ü olarak çalışmam karar altına alınmıştı.*»

Devrimciye: «*Seni göz hapsine aldık*» denmiyecek de, sen ne kadar Devrimci («*Siyaset pozisyonu*») varsa onların hepsini göz hapsine almıya YETKİLİ ve de «*BAŞKUMANDANLIK*»tansın denecek! Bu kerte şatafatla Karşıdevrim emrinde Devrimcileri casuslama görevinin bir Küçükburjuva için aldaticılığına bakın ki, rolünün tersine çevrilişi önünde Devrimci de şundan başka söyleyecek söz bulamıyor:

«*İstihbarat Başkanı General Kurttekin, Başkumandanın bu hususta MUVAFAKAT'ini almıştı. Görevimi tebliğ ettiler, YADIRGAMADIM. Vazifenin yerini ve şeklini kıymetlendirmede alışkanlığım teşekkül etmemişti.*» (D.S., 29)

Ondan «*kıymetlendirme*» bekliyen kim? Devrimci:

Devrimcilere karşı «*muhbir'i saadık*» «pozisyon»una sokuluyordu. Hepsi o kadar. Ve bir yol daha Devrimci askerlerin kafasına Sofistlerden beri herkesçe anlamı bilinen SIYASET, en abrakadabran bir tanımlama ile çivileniyordu. *Siyaset*: sosyal sınıflar arasındaki ilişki ve çelişkiler zanaati değildi. Ya ne idi?

Asker: *Finans - Kapital* politikasına kul köle oldukça bu «*Siyaset*» yapmamak oluyordu. Asker, Halk ve Devrim yararına sosyal sınıf ilişki ve çelişkilerini mi değerlendiriyor? Aman Tanrım! Yangın var: SIYASET yapılıyor, maazallah «*asker siyasetle iştigal ediyor.*» Bu kıyamet alame-tini yazdıysa bozsun. Tü, tü, tü!.. Tövbe estağfurullah: SIYASET ha? Asker dediğin yalnız gericiliğin ve Sermayenin emrine sokulmamış «*siyasi pozisyon içinde bulunan teşekküller*»i kovuşturabilir. Yoksa, dünya batır! Asker siyasetle... asla ve kat'a, ne münasebet, ölse uğraşamaz, zinhar!

Amma velakin, en domuzuna gerici politika şampiyonluğu yaptın mı, korkma. Ha bak «Ağa» bu «Kaka siyaset» değil: «*Cici Vatanperverlik*»tir. Asker de olsan, yap yapabildiğin kadar, şereftir.

■ *İhtilal mi? Blöf mü?*

Devrimciler *soyut* ülkü içiyorlardı, ideal sarhoşuydular. Finans - Kapital olağanüstü ayık, somut hedefleri teker teker kitabına uydurup yıkıyordu. Çünkü *Siyasi İktidar* ihtilalin eliyle ona teslim edilmişti. O yaparsa *haklıydı*. Devrimci, kuvvetli iken bile *haksız* düşüyordu. Ve hem, ne orostopoğlu Şark kurnazlıkları ile birer birer yokliya korka insan harcıyordu?

Şu Albaylar içinde bir gölge dolaşıp işleri karıştırıyordu. Onu nasıl durduralım? Emrine *birlik* «Kuvvet» vermemek için İstihbarat Başkanlığında bir uydurma «*sivil*»

göreve atalım. Ya orada da boş durmazsa? Öyleyse oyalıyalım. D.S. yazıyor:

«12 Şubat günü, Başkumandanın verdiği emre uygun olarak Genelkurmay İstihbarat Başkanlığındaki özel görevime başlamak üzere... gittim... Yazılı emri koğuşturduk. II. Başkanın (hani şu oldum Allah dirsek vuran M. Tağmaç'ın) masasında takılıp kaldığını... haber verdiler. Doğru amirim Harekat Başkanı Gen. S. Sançar'a gittim... General meseleye yeni muttali olduğunu, araya bir miktar zaman koymanın uygun olacağını söyledi ve bana 15 gün izin verdi.» (D.S., 31)

Harekat 28 Şubat'a kalmıyacaktı: D.S. 26'sına dek açıklar livası. Finans - Kapital elebaşları bellemiş, teker, çifter icaplarına bakıyor. İçlerinde en atılgan Lider durumunda olan Aydemir'i parmakla gösteriyor. MBK havacılarından Mucip Ataklı'ya, Haydar Tunçkanat'a resmi, emekli Alb. Ekrem Acuner'e sivil kıyafette: «—Ne oluyor, ihtilale mi kalktınız?» dedirtiyor.

22 Şubat. Havacılar bile, ne kötü role düştüklerini anlayınca, kahırlarından ağlıyorlar. Ünsalan telefon ediyor:

«Hv. Alb. Fevzi Arsin yanımda. Bizi içine düşürdükleri durumdan fevkalade müteessir, ağlıyor.» (D.S., 37)

Devrimciler o gün: «Ataklı ve Tunçkanat hakkında kanuni işlem yapılmasını» istiyorlar. (D.S., 37). Karşı taraf, son vuruşu için, toptan temizliğe girişmiş. Hem saat 10.00'da, hem saat 13.00 de:

«Emir Subayı, Merkez Kumandanı Alb. Selçuk Atakan, Harbokulu Alay Kumandanı Alb. Alpagut, Muhafız Alay Kumandanı Alb. İlkin, 229. Piyade Alay Kumandanı Alb. Erkan ve Tank Tabur Kumandanı Yb. Dora'nın Genelkurmay Karargahında enterne edildiklerini bildirdi.

«10 dakika sonra, Genelkurmay Karargahından da haberi teyit eden bilgi aldık.» (D.S., 37)

Bütün bu ve benzeri olaylar Finans - Kapitalin saldırıya geçtiğini, Türk Subayını Türk Subayına kırdırmakla da olsa dilediğini yapacağını yüzde yüz ispatlıyor. Devrimciler ne yapıyorlar? «Beklediğimiz UZLAŞMAYI kolaylaştırmak» (D.S., 38) diyorlar.

Ordu Devrimcilerden yana «229. Piyade Alayı hariç Ankara'daki bütün birlikler bizim emrimizdeydi. Çubuk'taki 230. Piyade Alayı Ankara'ya çağırılmış, Alay Kumandanı gelir gelmez bize katılmıştı... Etimesut'tan Genelkurmayın emriyle Ankara'ya celbedilen Tank Birliği Bnb. Şükrü İnanc'ın emrinde Bahçelievler yol kavşağına gelince bizim emrimize girdiler... Harb Okulu öğrencileri ne beklediğimizi soruyorlardı. «Sizin bir damla kanınız dünyaya bedeldir» karşılığını veriyordum.» (D.S., 39)

Besbelli, İhtilalciler kararsızdılar. 27 Mayıs gibi «Kansız İhtilal» umuyorlardı. Oysa 27 Mayıs gizli ve apansız bir baskındı. Kendileri güpegündüz, caddelerde, İnönü'nün oğlundan Paşa babasına öğüt vermesi isteniyordu. «Savunmaya düşmek Devrimin ölümüdür» denir. Devrimcilerinki bir savunma bile değildi. Tam bir küçükburjuva blöfü ile oyunu kazanmak, «sayı ile galip» çıkmak sevdasıydı. Onu Finans - Kapital kurdu çakmaz olur muydu?

İhtilalci şöyle diyor:

«Biz iktidar için silah arkadaşlarımızın kanına susamış vampirler değildik... Sonuna kadar her çareye başvurmalı, bir uzlaşma ve çıkar yol aranmalıydı.» (D.S., 38)

■ İhtilalle İşimiz Yok

«Siyasetçiler ve statükocular, iktidarlarının sonu anlamına aldıkları bir uzlaşma dairesine yanaşmaktansa, memleketi şu korkunç durumun içerisine atmayı göze almış bulunuyorlar.» (D.S., 40)

Nelerine güveniyorlardı? İhtilalciler de orasını üstü kapalı geçiriyorlar. «İhtilal hareketini durdurmak demek, eldeki Kuvvetlere rağmen boynunu bile bile ipe uzatmaktır.» (D.S., 40) diyorlar. Kuvvet İhtilalcide değil mi? İşte insana en güç gelmesi gereken şey burada yatıyor:

İhtilalcileri asıl yüzgeri eden gerekçe başkadır. Onu şu rümuzlu satırlarda okuyoruz:

«Durumun Türkiye aleyhine beynelmilel ihtilatlar yaratması mümkündü... Oluk gibi kan akacaktı... Ya Alb. Unsalan'ın çizdiği müthiş tablo...» (D.S., 40)

«Beynelmilel ihtilal», Türkiye'yi üs yapmış Amerika'dan başkası kim olabilir? Demek, alinyamız biryol daha yabancıların elinde. Ancak bu da, devrimcil düşünce ve davranışa benzemiyor. Mustafa Kemal, Erzurum ve Sivas Kongrelerine katılırken, «Beynelmilel İhtilatlar» şimdikinden korkunçtu. Emperyalizm Türkiye'yi silah gücüyle dize getirmişti.

Açıkçası, ihtilalci ihtilalden korkuyordu. İkide bir ya-zıyor:

«Birliklerin, yeni gelen kumandanları tutuklıyarak kendiliklerinden, kendi akıllarına estiği gibi hareket etmeye kalktıklarını şöyle bir göz önüne getiriniz... Memleketin ne büyük bir felakete sahne olacağını, korkunç bir anarşinin ortalıkta nasıl kol gezeceğini tasavvur etmek çok kolay olur. Ve bizim Harbokulunda neden birliklere alarm vermediğimiz ve emir ve kumanda sorumluluğunu neden omuzlarımıza aldığımız açıkça anlaşılır.» (D.S., 38)

Kurtuluş Savaşında Mustafa Kemal'in böyle düşündüğünü «gözönüne» getirelim. «Kurtuluş» nereye varırdı? Çünkü, Saltanat ve Emperyalizm orada da Anzavur Paşalar, Yunan orduları bulmuştu. Bütün görünenlere göre 27 Mayıs'tan sonraki bütün krahların temeli, herşeyi Küçükburjuva ikircilliği ile ele almıya dayanıyordu. Bunun insanı en şaşırtıcı örneği şu olaydı:

«Genelkurmay Başkanlığında enterne edilen kumandanlar yerine yeni atananlar gönderilmiye başlandı.

«Kur. Alb. Cihat Alpan, Muhafız Alayına giderek Alayın kumandasını ele almış. Bu esnada, Harbokulu emrinde bulunan Muhafız Alayı Suvari Grubunun Kumandanı Bnb. Fethi Gürcan, kendi inisiyatifi ile Alay Karargahına giderek Alb. Alpan'ı tevkiş etmiş ve Alayın Kumandasını ele geçirmiş.

«Binbaşı Gürcan namuslu, mert, memleket sever ve cesareti hudutsuz olan bir kişiliğe sahipti. Muhafız alayının emir ve kumandasını aldığı zaman Köşkte: Cumhurbaşkanı, Başbakan, Hükümet üyeleri ve Kuvvet Kumandanları toplantı halinde bulunuyorlarmış.

«Bnb. Gürcan, Alb. Aydemir'e telefonla bu toplantıyı haber vermiş ve hareket tarzı hakkında talimat istemiş. Aydemir de:

«— Bizim onlarla işimiz yok, bırak gitsinler... demiş.

«Bu olaydan 18.00'de haberim oldu.» (D.S., 38)

Albay İhtilal yapacak ama, İktidardakilerle işi yok!

Bu tutum içinde elbet, ikircilikle sallanan: «Bir kısım birlikler meşru nizama bağlılıklarını bildirmişlerdi. İleri hareketin bir iç harbe müncer olması kaçınılmaz bir sonuç olacaktı.» (D.S., 39)

■ Finans - Kapitalin Öcü

Devrim'in anası başka nasıl ağlatılır? Çocukları da ağlatılır.

«Aydemir, Birliklerin irtibat subaylarına ve okuldaki subay öğrencilerine: Harekattan vazgeçildiğini» bildirdi.

«Harbokulunda, saat üçten sonraki tablo da hazindir... Gençlerin gözlerinden ip gibi yaşıyordu.

«Hiçbirinin kendi akibetine aldırış ettiği yoktu. Hep,

kafalarda 27 Mayıs'ı hedeflerine ulaştırmayı ideal olarak taşımışlardı. İşte herşey yine bitmişti. Türkler kimbilir daha neler çekecekti.» (D.S., 40)

«Bnb. Gürcan 21 Mayıs 1963 olayları sonunda idam edildi.» (D.S., 38) Hem, Aydemir'den kaç gün önce asıldı!

Suçları, kurulmuş provokasyon tuzağına düşmekti.

Idamdan kurtulanlar: «Şeref ve haysiyetini ihlal etmek suretiye disiplinsizlik» suçunu tarif eden madde ile emekliye atıldılar.

21 Mayıs'ta, aynı suçsuz subaylar başlarından geçenleri şöyle yazdılar:

«Dört gün Emniyet Birinci Şubede sandalya üzerinde bekletildik... Et kamyonlarıyla nakledildik... 14'lerden Rıfat Baykal vardı. Birbirimize kelepçelediler... Demir kapı... Tepeleme pislik dolu hela... Laf anlamamak için emir almış nöbetçi. Bize işkence etmek için talimat almışlardı... Akkoyunlu devamlı kusuyor, kendini taştan taş atıyordu. Doktor hastahaneye kaldırılması gerektiğini söylüyordu... Ama, bu yetkiyi elinden almışlardı... Bu korkunç manzara önünde Muzaffar Özdağ'ın kahrından hüüngür hüüngür ağladığı gözlerimin önünden hiç gitmez.

«Ziyaret günleri ailelerimize çektiydikleri eziyet ve ceza anlatmakla bitirilemez... Bir memleketi işgal eden düşman bile tutukladığı kişilere böyle eziyet ettirmez. Esir kamplarında, hatta tahşit kamplarında bize yapılan muamelelerin misallerini göstermek kolay değildi. Bir de Yassıada tutukluları 27 Mayısçılardan şikayet ederler.» (D.S., 41)

Evet, Finans - Kapital, Türk subayından Yassıada'nın öcünü böyle aldı, ve onunla yetinmiş de hiç niyetli görünmüyor. «E pu si move!»

Acıklı ayrıntılar uzundur... MBK, aslında bir *Cunta* taslağıydı. Sosyal prensipli bir *Parti* değildi. Ne değişik bir *Ekonomi düzeni* tanıyor, ne belirli bir *Sosyal sınıf*

bilinci taşıyordu. Milletin: DP çığıyla hızlanan *Proleterleşme* (çelişik sınıflar çatışması) gidişinden tedirgindi. O gidişin *Ekonomik* ve *Sosyal* kaçınılmazlığını bir *Politik* klişe formülü ile önlemeye çalıştı. *Cunta*'lardan ve *kışkırtıcı* elemanlardan gelişigüzel derlenmiş *Komite*'ye *Milli Birlik* adını verdi.

■ *Türk Ordusu Hanımlaşamaz*

Oysa Birlik, *Modern* toplum anlayışında *Birliksizliğin* ta kendisi oldu. Çünkü *Antika* toplum anlayışında bir *Lonca*, usta ile çırağı nasıl birlik gösteriyorsa, tıpkı öyle, Paşa ile Subayı birlik göstermek istemişti. Orduda: Paşa'lar *Ustalar*'dı, Albaylar *Kalfalar*'dı, daha alt subaylar *Çıraklar*'dı. Ordu ilişkileri bu Lonca ilişkilerine uygundu. Yetki ve Sorumluluk ustadaydı (Paşadaydı). Kalfalar (Albaylar) ancak ustaları kandırabildikleri ölçüde etken olacaklarına inanmışlardı. Çıraklar ne yapsalar, kendi başlarına iseler, isyancı durumuna düşerlerdi.

Bu Antika yapısı ile Silahlı Kuvvetler, kaç Paşa varsa o kadar *Bölük*'tüler; kaç Albay varsa o kadar *Eğilim*'diler; kaç subay varsa o kadar *Asi* idiler. Gerçekten *Birlik* olması için, ister istemez Lonca dışı Modern Toplum Sınıflarından birine uymak zorunda idiler.

19 uncu yüzyılda o sınıf, egemen *Kapitalist* sınıfı idi. Ordu bu sınıfın emrinde az çok oturaklı ve tutarlı, kendi *Siyaset dışı Hiyerarşisi*'ni yaşardı. *Burjuva Ordusu* adını alırdı. *Derebeğilik* yadigarı Toprak ağaları nasıl Kapitalizmde *Modern* (Büyük Emlak Sahipleri) sınıfı oldularsa, tıpkı öyle, *Lonca* armağanı Ortaçağ *Çeriliği* de siyasetten uzak tutularak kapitalist düzeni içinde özel bir Töton Şövalyeleri gibi Silahlı Tarikat halinde saklandı.

20 nci yüzyılla birlikte, Kapitalist sınıfı, bütünü ile sı-

nif olarak *egemen* olmaktan çıktı. Yalnız *Finans - Kapital* adını alan *Tekelci - İratçı* bir zümre mutlak güçlülüğe erdi. Toplumda kapitalist sınıfının çoğunluk zümreleri ikinci kerteğe atılınca, *Burjuva Ordusu* sosyal dayanaklarını yitirdi. Artık eski *Milli Ordu*'nun yerine, Antika çağın aylıklı askerlerini andıran, *Sömürge Orduları* türedi. Anayurdun Silahlı Kuvvetleri de, bir *İmtiyazlı* Kast durumuna sokuldu.

Türkiye'de, oldu olasıya tümüyle ülkeye bir genlik getirmiş Kapitalist sınıfının, şartsız kayıtsız *egemenliği* tanınmadı. 19. yüzyıl boyunca Kapitalist sınıfının yalnız *Kompradorlar* zümresi (yani yabancı sermaye ajanları) Türkiye'ye egemen idiler. Cumhuriyetle birlikte Kompradorların yerini *Finans - Kapitalist* zümresi tuttu. Türk Ordusu Birinci Kurtuluş Savaşında Kompradorların dolaylı dolaysız ihanetleriyle dövüştü. Zafer üzerine bir Klasik Burjuva Ordusu olması düz mantıkla beklenebilirdi. Serbest Rekabetçi Kapitalizm çağı geçmişti. Finans - Kapitalin Sömürge Ordusu olması için ise: ne ekonomik, ne sosyal şartlar elverişli değildi.

Türkiye'nin Finans - Kapital zümresi, *Tarihcil Devrimler* gelenekli ve daha dün *Milli Kurtuluş* savaşı yapmış Türk Ordusunu, Kore Savaşı gibi uzak serüvenlerde *Sömürge Ordusu* yapmayı denedi. Türk askeri, Emperyalist lüks imtiyazı içinde yaşayan Amerikan askerine «*Hanım*» adını takarak döndü. O basit «*Hanım*» sözcüğünün çok yanlı derin anlamlarını, Türk olmıyan bilemez.

Finans - Kapital Antika «*Moskof*», modern «*Gomoniz*» korkuluğunu var gücü ile sömürerek Türk Ordusunu NATO vb. ne katarken «*Hanım*»laştıracığını umdu. Ekonomice ve Sosyalca bunun olanağı yoktu. Ne Türkiye genlikli bir modern kalkınmış ekonomi temeline sahipti; ne Finans - Kapital oturaklı ve tutarlı bir kapitalist sınıfının bütünlüğünü ve kendince haklılığını, meşruluğunu temsil ediyordu. O yüzden Türk Ordusu gerek maddesi, gerek

ruhu ile, Finans - Kapitalin ne imtiyazlı metropol kastı, ne sömürge aylıklı askeri olamadı.

27 Mayıs bu ekonomik ve sosyal Kritik durumu gidermek yerine büsbütün açığa vurdu. Menderes DP'si, Türk subayını *lojman* vb. yem borularıyla «evcilleştireceğini» umdu. Aldığı karşılık umut verici olmadı. Demirel AP'si, *Orko* vb. yem borularıyla DP'nin CIA'dan öğrendiklerini yeniden uygulamıya çabılıyor. Bu, Hacıağa çocuklarını Meclislerde «*Transfer*» etmek, yahut halk oylarını *Lasaba* tezgahında pazarlamak kadar kolar olacağına hiç benzemiyor.

O zaman Türk ordusuna tek yol kalıyor: *Halk Ordusu* olmak. 27 Mayıs ve sonrası, o çabanın bir denemesidir. Bilince çıkamadığı için kördövuşüne dönmüştür.

İçindekiler

BÖLÜM BİR :

Sosyalizmin ve Devletçiliğimiz	5
--------------------------------	---

BÖLÜM İKİ :

Devletçilik : Kapitalizm Fideiği	
- Üzerine Bir Küçükburjuva Kuruntu Fikri -	35

1. YÖN TEZİNİN DOKTRİNLERİ VE PAROLA, LARI ÜZERİNE ÖNSÖZ	37
2. DOKTRİNLER	39
Problemi Koyuş	39
☐ Yön'ün Sınıf Yapısı	39
☐ Yön'ün Kaçak Güreş Yordamı	41
☐ Yönizm'in Ana Fikirleri	41
I. Batıcılık Doktrini	42
☐ Batılılaşmak mı, Batı'dan Kurtuluş mu?	42
☐ Batılılaşmak Neyin Peçesidir?	43
☐ Batılaşma : Şehir - Köy İkiliğini Kaldırır mı?	45
☐ Batılaşma Temeli Akıl mıdır?	46
☐ Türkiye'de Batıcı Akıl	47
☐ 19. Yüzyılda Kalkınma Parolası	48
☐ 20. Yüzyılda «Tatmin» Parolası	49
II. İktisat Doktrini	51
☐ Herşey «İktisadi» midir?	52
☐ Şeytanın Dürtüsü	54
☐ İktisadi = Antidemokratik	54

III. Devletçilik Doktrini	55
☐ «Kalubela»dan beri Devletçilik	56
☐ Osmanlı Toplumunda : Sosyal Bölünüş	56
☐ Ayırtlanış ve Yadlanışın Doğal Görünüşü	57
☐ Dirlik Düzeni	57
☐ Kesim Düzeni	58
☐ İktidar Sınıf Karakterinin Gizleniş	59
☐ Batıda - Doğuda Modern Devlet	60
☐ Devletçilik Yerine : Milletçilik	61
☐ Uzak Tarihimizin Geleneği	61
☐ Yakın Tarihimizin Geleneği	62
☐ Devletçilikle Milletçiliği Ayırma	64
☐ Devletçilikten Milletçiliğe Geçiş Gereği	65
☐ «Yeni», «Şuurlu» Yerine : «Sınıf» Temeli	67
☐ Devlet : «İnanç» değil, «Sınıf» Aracıdır	68
☐ Kaba Söz Temsili : Devletçilik	70
 3. PAROLALAR	 72
Problemi Koyuş	72
☐ «Felsefe» mi, «Bilim» mi?	72
☐ Problem Dört mü, Altı mı?	74
I. Sosyal Adalet	76
☐ Demokrasi ve Sosyal Adalet	76
☐ Problemin İki Konuluşu	77
☐ Kapitalizmin İki Gelişim Biçimi	78
☐ Türkiye'nin Üç Şartı	80
☐ Vatan - Millet - Sakarya yerine: Açlık - İşsizlik - Evsizlik	82
☐ «Düşünce» yerine: Apolet - Şöhret	83
☐ «Anlamı Şairin Karnında» Kavram	85
II. İstismarı (Sömürüyü) Kaldırma	86
☐ Yönlizm'in «İstismarı Kaldırışı»	86
☐ «Çalışma» Nedir?	87
☐ Değer Nasıl Yükseltilir?	87
☐ Değer: Bezirgan Yaratığıdır	89
☐ Kazanç Yükseltme Metafizigi	90
☐ İki Tip: Devlet ve Kazanç	91
☐ Gücü Satamı «Ezmeme» Mezesi	92
☐ Spekülasyona Göz Yumma Salçası	92
☐ Sömürsüz Ticaret Masalı	94
☐ Ziller Kapıkulları için Çalışıyor	95
☐ Felsefe: «Yem Borusu»	97
☐ Öğrenci Olmadan Bilginlik	98
III. Planı İndirmek	100
☐ Dünyanın Yeniden Yaratılışı	100
☐ «Yeni» mi, «Kriptoculuk» mu?	101
☐ Türkiye'nin Gerçekliği	103
☐ Dünyayı Tersine Çevirme	105

☐	27 Mayıs Ütopyası	105
☐	«Sınıf» Yerine «Kişiler»	106
☐	Küçükburjuva Yerine İmtiyazlı Kapıkulu	107
☐	Yüksek Görevliler: İntihar Felsefesi	107
☐	Yüce Görevliler Felsefesiz midirler?	108
☐	Asıl Felsefesizlik: Diyalektik Metodsuzluk	109
☐	Tek Güvence: İşçi Sınıfı	109
☐	Devletlular: Bir Sınıfa Kapılanırlar	110
☐	Devletlular: Kanmazlar, Kötülerler	111

BÖLÜM ÜÇ :

Devrimciliğin Birinci Problemi: Sınıf İktidarı - Birinci Kurtuluş ve 27 Mayıs Açısından -

☐	Yönizm - Kadrizm Kadrili	116
☐	Önemli Kukla	117
☐	Sahneye Çıkış: Zamanı - Anlamı	118
☐	Hiyerarşi Dehşeti	119
☐	Hiyerarşi Gücü	119
☐	Ordu Kuşukusu	120
☐	Tanrıcıl Komedyâ: Devlet içinde Gizli Devlet	121
☐	Silahlı Güçler: Tam Yönetici	122
☐	Yön - Kadro Çorbaları	122
☐	Devletçilik: Hangi Çorbacının Keşfi	123
☐	Devletçilik ve Taşra Burjuvazisi	124
☐	Taşra Burjuvazisine İdeologluk	126
☐	Kapıkulu'nun Halkı Görüşü	126
☐	Kitle Tehlikesi Çanları	127
☐	Maltuzyanizm	128
☐	Köyü İssizlaştıran Kapitalizm	129
☐	Gençlik Sayısıyla mı Yamandır?	130
☐	Kim Aldatılabilir?	131
☐	Paşa Huzuruna Çıkma Taktiği	132
☐	Paşayı Aşan Olaylar	133
☐	Modern Sosyalizm Suyu	134
☐	Sosyalizm Softalığı	135
☐	Sosyalizmin Sefaleti: Pratiksizlik	135
☐	Sosyal Sınıf Pusulası	137
☐	Pusulâsız Yelkenli Fikri	138
☐	Az gelişmiş Beyin	139
☐	Yaz Boz Sosyalizmi	140
☐	Sosyalizm Değnekçiliği mi?	141
☐	Yönizm Kemalizmle Kıyaslanabilir mi?	141
☐	Birinci Kurtuluşla Kıyaslama	142
☐	Kurtuluş: Sosyalist Kadro - Billingç	143
☐	Milli Kurtuluş - Antiempyralizm	144
☐	Barut Fıçısı - Eşraf Panîği	145
☐	Hazır Şark Ordusu	146
☐	Mehmetçik - Halk - Sosyalizm	147
☐	Halktan Al - Eşrafa Ver	148
☐	Empyralist Antisosyalizm	149

☐	Kürt - Ermeni Çelişkisi	150
☐	50 Bin Silahlı	150
☐	Halkçılık Programı	151
☐	Mübarek Saban ve Çekiç	152
☐	Köylü Memleketin Efendisi	153
☐	Herkese Birinci Sosyalist	154
☐	İki Yüzlü İnançsızlık	155
☐	Kişi Başka - Sınıf Başka	156
☐	İşçi Sınıfını Metafizikçe Koymak	157
☐	Sosyalizm Pratiği ve Teorisi	158
☐	Sosyalizm Züğürtlüğü ve Ödekliliği	158
☐	Emperyalizme Yarar Yozlaşma	159

BÖLÜM DÖRT :

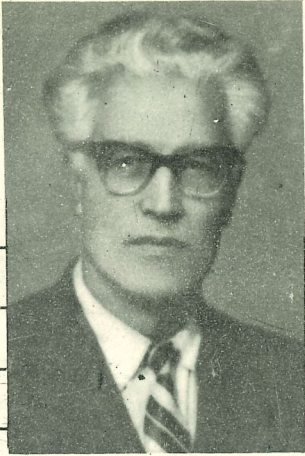
27	Mayıs ve İktidar	161
☐	Amerika'nın Kuklaları ve Uşakları	167
☐	İlk Adımda Panik	168
☐	Finans - Kapital ve İşçi Sınıfı	168
☐	Siyaset Yasaklısı: Baş Siyasetçi	169
☐	İki Dudak Bir İhtilalden Üstün	170
☐	Finans - Kapital Gözbağı	171
☐	Şok mu? Olta mı?	171
☐	Devrimcilik Karagözcülük müdür?	172
☐	Konulmuş Prensipler ve Tahrifleri	173
☐	27 Mayıs Yıpratılıyor	174
☐	Güvence Kişiyi mi, Devrime mi?	174
☐	Ne Yapılabilirdi?	175
☐	Nasıl Ürkütüldüler?	176
☐	Dalga mı Geçiyorlardı? Hayır	178
☐	Finans - Kapital Baltacıları	179
☐	Felsefesizlik mi? Finans-Kapital Felsefesi mi?	174
☐	Devrimi Kim Yaptı?	180
☐	«Zinde Kuvvetler» Nedir?	181
☐	Zindeler Neye İnanırlar?	182
☐	Devrimin Baş Sıvışır	183
☐	Paşa Hastalığı	184
☐	Kritik Karar Anı	186
☐	Dört Kuvvetin «Gizli» Örgütü	187
☐	Başta Başkomutan: «Demir Adımlarla»	188
☐	Sfenks Önünde: Bile bile Lades	189
☐	Sivil Zinde: Üniversite	190
☐	Asker Zinde: Milli Birlik Komitesi	191
☐	Aşilin Topuğu: M.B.K.'nin Baş	192
☐	Lidersiz Devrim	192
☐	Aranan Lider Niteliği	193
☐	Küçükburjuva Yapı	194
☐	Samimiyet mi? Samimiyetsizlik mi?	195
☐	Tefeci-Bezirgan Sinsiliği	196
☐	M.B.K.'nin Elini Kolunu Bağlayış	196
☐	«Sınıf»a karşı, «Görevli» İkirçiliği	197

□ İkcirclilikten İkiliğe	199
□ Kapıkulu Yoldaşlığı: Kayırma	200
□ Kolay Kapıkulu Panîği	200
□ Dört Tıp Küçükburjuva	201
□ Komitenin Prestijî	202
□ «Piyasa»da «Tarafsız Uzman»	204
□ Çok Halk Dostu İdiler	205
□ İki Cami Arasında Binamazlar	206
□ Sosyal Devrim ve Halkçılık	207
□ Partilerden bir Parti mi?	209
□ Yağmurdan Kaçış	210
□ Doluya Tutuluş	211
□ Binilen Dalı Kesiş	213
□ Yanlış değil, Sosyal Determinizm	214
□ Eyyam Efendiliği Felsefesi	215
□ Gene Külâhını Kurtaran Kaptandır	216
□ Devrimle Halkın Arasını Açış	217
□ Devrimci «Maruf Bey!»	218
□ Devrimi Gömmе Törenciliği	219
□ Devrim mi? Hiyerarşi mi?	221
□ Prensip Disiplin mi? Otomatik Birlik mi?	222
□ Körükörüne Birliğin Sosyal Kökü	223
□ Birbirine Düşmenin Sosyal Nedeni	225
□ Proletarya Açısından Demokratik Devrim	226
□ Yön - Tıp Küçükburjuvalıkları	227
□ Burjuva Açısından Demokratik Devrim	229
□ Son Cankurtaran Simidi: S.K.B.	230
□ «Tecrübeli Kurtlar»	231
□ Havadan İçe Düşen Kurt	232
□ İçe Düşen Kurtun Makyavelizmi	233
□ Kolay Provokasyon	234
□ Uluslararası Finans-Kapitalin İhtarı!	236
□ Yerli Finans-Kapitalin Yaşlı Adamı	236
□ Küçükburjuvalığın İntihar Felsefesi	238
□ Sivil Bakan: Devrime Saatli Bomba	238
□ Finans-Kapitale: Sivil mi yarar, Asker mi?	239
□ Amerikan Abdestli Sivil Bakanlar	240
□ Finans-Kapital Baltacısı: Sivil Bakanlar	241
□ Devrimci Asker: Sulkastı Öner	242
□ Askerce Tedbirler ve Yaşlı Tilkiler	243
□ Birbirinden Habersiz Cunta	244
□ Karşı Grup ve Batak	245
□ Küçükburjuva Telaşı ve Bölünüş	246
□ Prensipsiz Antika Kulis Oyalanışı	246
□ Keskin Karar: «Fikirsizleri» Budama	247
□ Kararsız Uygulama Tökezleyişi	248
□ «Sabahlara Dek Birbirine Girme»	249
□ Vakit Kazanan «Pratik Adamlar»	250
□ «Mürşide Teslim» Ol: İlk Direkt!	252
□ Baskın Öyle Olmaz, Böyle Olur: Son Direkt!	253

☐	Birlik Yerine: Böl ve Hükmet	254
☐	Finans-Kapitalin Deddiği Olur	255

BÖLÜM BEŞ :

27	Mayıs'ın Sentetik İncelenimi	257
☐	Vatan Hizmeti	259
☐	Başlıca Kaynak Üzerine	260
☐	27 Mayıs'ta İki Cephe	262
☐	İflas Borusu	263
☐	İki Egemen Sosyal Zümremiz	264
☐	DP Kudurdu: CHP'yi Isıracak	265
☐	27 Mayıs'ın Son Görevi	267
☐	27 Mayıs'ın Başının Bağlanması	269
☐	İhtilale Baş Nasıl Seçildi	271
☐	«YAR BANA BİR EĞLENCE - Çabuk Bize Bir Anayasa!»	273
☐	M.B.K. Kabine- İyi Saatte Olsunlar	274
☐	Asker Siyasetle uğraşmaz	276
☐	Devletçilik Yüktü ve Halkın Kırılışı	278
☐	Büyük Memur - Küçük Memur	279
☐	Silahlı Kuvvetlerin Sosyal Yapısı	280
☐	Albay: Ordunun Neyrengi Noktası	281
☐	Abdülhamit Paşaları	284
☐	Birlik Demek: Parçalılık Demektir	285
☐	Türkiye'de Siyasetle Kim «Uğraşır?»	286
☐	Asker Yalnız Hiyerarşi İle Uğraşır	288
☐	Hiyerarşi Hiyeroglifi	289
☐	Siyaset Dizgini - Hiyerarşi Kantarması	290
☐	Akrabanır Akrabaya Ettiği	292
☐	Yapıdan Gelen Bocalama	294
☐	İlk Coşkunluk	295
☐	Birinci Panik	296
☐	9 Subay: İkinci Panik	297
☐	Sınıf Pusulasızlık	299
☐	Komite Kurulurken	300
☐	Ruhları Saran Panik	301
☐	Binilen Dalı Kesiş Emniyeti	303
☐	Birbirini Yeme	304
☐	Finans-Kapital'e Alarm	305
☐	MBK'nın Azameti ve İnhitatı	308
☐	Silahlılık - Devrimcilik - Kardeşlik	310
☐	Silahlı Kuvvetlerin Parçalanışı	312
☐	Cuntaların Özeti	315
☐	Cunta Kuruluşu ve Prensipsizliği	317
☐	Cunta İşleyişi	318
☐	27 Mayıs Mirasının Reddi	321
☐	Devrimci Kararsız - Karşıdevrimci Kararlı	324
☐	Dost Vücuda Düşman Baş	326

Türkiye sosyalist hareketinin başlıca düşün ve eylem adamlarından biri olan Dr. Hikmet Kıvılcımlı, 1902'de Rumeli'de doğmuştur. Milli mücadele yıllarında bir yandan Mentese Gazetesi'yle basın hayatına atılırken, bir yandan da gönüllü kuvayımilliyeci yazılıp Aydın Cephesi'nde, Çine Köprüsü'nde çarpışmış, daha sonra Köyceğiz Kuvayımilliyeye Askeri Komutanlığı'na atanmıştır. 1925 yılında Tıbbiye'yi bitiren Dr. Kıvılcımlı'nın o yıllarda kurulan Marksizm Biblioteği Tarihi Maddecilik Kütüphanesi adlı yayın serilerinde çeşitli tercume ve telif eserleri çıkmıştır. Dr. Kıvılcımlı, yayın çalışmalarını günümüze kadar sürdürmüş, gerek teorik sorunlar, gerekse Türkiye'nin sorunları üzerine birçok değerli eserler vermiştir. Dr. Kıvılcımlı, düşün hayatında olduğu gibi, eylem alanında da, yıllarca hapis hanelerde yatmasına rağmen, saygı duyulacak bir mücadele vermiştir. 27 Mayıs'tan dört yıl önce Vatan Partisi'ni kurmuş ve bu yüzden de hapsedilmiş olan Dr. Kıvılcımlı, bu eserinde, 27 Mayıs ve Yön Hareketi'nin sınıfsal açıdan eleştirisini yapmaktadır. Küçük burjuva ideolojilerinin ve hareketlerinin, finans-kapitalin bu hareketler üzerindeki etkilerinin doğru değerlendirilmesi gerektiği bu ortamda eser aktüel bir önem kazanmaktadır.